This document is available in English.

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

NORTH WALES FIRE AND RESCUE AUTHORITY

Cynhelir cyfarfod o **AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU DDYDD LLUN 16 HYDREF 2023**, yn rhithiol **drwy Zoom, gan ddechrau am 09:30**.

Sylwer: cynhelir sesiwn hyfforddi ynghylch cwynion cyn y cyfarfod hwn, gan ddechrau am 09:00.

Yr eiddoch yn gywir,
Gareth Owens
Clerc

AGENDA

1. Ymddiheuriadau

2. Datganiadau o Fuddiant

3. Hysbysiad o Faterion Brys
Hysbysiad o'r eitemau y dylid, yn ôl y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

4. Cofnodion cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub a'r CCB a gynhaliwyd ar 17 Gorffennaf 2023

5. Materion yn Codi

6. Canlyniadau'r Ymgynghoriad ar yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys

7. Adroddiad y Cadeirydd

8. Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022-23

9. Adroddiad a Thystysgrif Archwilio Datganiadau Ariannol 2022-23

10. Asesiad o Berfformiad Blynyddol 2022-23

11. Diweddariad Ariannol 2023-24

12. Pennu Cyllideb 2024-25

13. Adroddiad Diweddaru Rheoli Trysorlys

14. Diweddariad ar Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

15. Prynu Tir ar gyfer Canolfan Hyfforddi Newydd

16. Cyflwyniad Archwilio Cymru ar Leihau Rhybuddion gan Larymau Tân Awtomatig

17. Materion Brys

Ystyried unrhyw eitemau y penderfynodd y Cadeirydd eu bod yn eitemau brys (yn unol ag Adran 100B (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972) ac y datganwyd eu pwysigrwydd o dan eitem 2 uchod.

RHAN II

Yn unol ag Adran 100A (4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, argymhellir bod y Wasg a'r Cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod wrth ystyried yr eitem(au) busnes canlynol oherwydd ei bod yn debygol y byddai gwybodaeth wedi'i heithrio yn cael ei datgelu iddynt fel sydd wedi'i diffinio ym Mharagraff(au) 12 i 18 yn Rhan 4 o Atodlen 12A o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

18. Dim

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Cofnodion **Cyfarfod Blynyddol** Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd ddydd Llun 17 Gorffennaf 2023 trwy Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am 9.30am.

PRESENNOL

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Dylan Rees (Cadeirydd)	Cyngor Sir Ynys Môn
Paul Cunningham (Dirprwy Gadeirydd)	Cyngor Sir y Fflint (cyrhaeddodd 9:35)
Bryan Apsley	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Marion Bateman	Cyngor Sir y Fflint
Carol Beard	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Tina Claydon	Cyngor Sir y Fflint
Adele Davies-Cooke	Cyngor Sir y Fflint
Jeff Evans	Cyngor Sir Ynys Môn
Alan Hughes	Cyngor Sir Ddinbych
Chris Hughes	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
John Brynmor Hughes	Cyngor Gwynedd
John Ifan Jones	Cyngor Sir Ynys Môn
Marc Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Gwynfor Owen	Cyngor Gwynedd
Arwyn Herald Roberts	Cyngor Gwynedd
Austin Roberts	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Gareth A Roberts	Cyngor Gwynedd
Rondo Roberts	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam (gadawodd am 11:10)
Gareth Sandilands	Cyngor Sir Ddinbych
Nigel Smith	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Rob Triggs	Cyngor Gwynedd
Michelle Walker	Cyngor Sir Ddinbych
Mark Young	Cyngor Sir Ddinbych

Hefyd yn bresennol:

Dawn Docx	Prif Swyddog Tân (PST)
Stewart Forshaw	Y Dirprwy Brif Swyddog Tân (DBST)
Helen MacArthur	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC)
Stuart Millington	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC)
Anthony Jones	Rheolwr Ardal
Dafydd Edwards	Trysorydd
Gareth Owens	Clerc a Swyddog Monitro
Lisa Allington	Cynorthwy-ydd Gweithredol
Helen Howard	Pennaeth Cyllid a Chaffael
Tracey Williams	Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol
Dafydd Evans	BBC

Osian Jones	BBC

1 YMDDIHEURIADAU

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Beverley Parry-Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

ABSENNOL

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Chrissy Gee	Cyngor Sir y Fflint
Paul Rogers	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Dale Selvester	Cyngor Sir y Fflint

Cynigiwyd a derbyniwyd yr ymddiheuriadau uchod. Nodwyd bod Cyng. Chrissy Gee, Cyng. Paul Rogers a'r Cyng. Dale Selvester i gyd yn absennol heb ymddiheuriad.

2 PENODI CADEIRYDD 2023/24

2.1 Gofynnodd y Clerc am enwebiadau ar gyfer swydd Cadeirydd yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24.

2.2 Cynigodd y Cyng. Nigel Smith y Cyng. Dylan Rees ac eiliwyd gan y Cyng. John Brynmor Hughes.

2.3 Gan nad oedd unrhyw wrth-enwebiadau felly **PENDERFYNWYD bod y Cyng. Dylan Rees yn cael ei ethol yn Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru am y flwyddyn ddinesig 2023/24.**

3 DATGANIADAU BUDDIANT

Nid oedd datganiadau o fuddiant i'w cofnodi.

4 PENODI DIRPRWY GADEIRYDD 2023/24

4.1 Aeth y Cadeirydd ymlaen i ofyn am enwebiadau ar gyfer swydd Dirprwy Gadeirydd yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24.

4.2 Cynigiodd y Cyng. Tina Claydon y Cyng. Paul Cunningham ac eiliwyd gan y Cyng. Gareth Sandilands.

4.3 Gan nad oedd unrhyw wrth-enwebiadau **PENDERFYNWYD ethol y Cyng. Paul Cunningham i wasanaethu fel Dirprwy Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24.**

5 PENODI CADEIRYDD A DIRPRWY GADEIRYDD Y PWYLLGOR ARCHWILIO 2023/24

5.1 Gofynnodd y Cadeirydd am enwebiadau ar gyfer swydd Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24.

5.2 Cynigiodd y Cyng. Gwynfor Owen ailethol y Cyng. Nigel Smith fel Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio ac eiliwyd hyn gan y Cyng. Austin Roberts.

5.3 Gofynnodd y Cadeirydd am enwebiadau ar gyfer swydd Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24..

5.4 Cynigiodd y Cyng. Nigel Smith ailethol y Cyng. Mark Young fel Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio ac eiliwyd hyn gan y Cyng. Chris Hughes.

5.5 Nid oedd unrhyw wrth-enwebiadau.

5.6 **PENDERFYNWYD:**

i) Ethol y Cyng. Nigel Smith i wasanaethu fel Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24; ac

ii) Ethol y Cyng. Mark Young i wasanaethu fel Dirprwy Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio ar gyfer blwyddyn ddinesig 2023/24.

6 HYSBYSIAD O FATERION BRYS

6.1 Cadarnhawyd nad oedd unrhyw eitemau wedi'u cyflwyno i'r Clerc i'w hystyried.

7 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD 20 MEHEFIN 2023

7.1 Cyflwynwyd cofnodion Cyfarfod Blynyddol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) a gynhaliwyd ar 20 Mehefin 2022 i'w cymeradwyo.

7.2 **PENDERFYNWYD:**

i) cymeradwyo bod y cofnodion yn gofnod gwir a chywir o'r cyfarfod a gynhaliwyd.

8 MATERION YN CODI

8.1 Nid oedd unrhyw faterion yn codi o'r cofnodion a gyflwynwyd.

9 AELODAETH YR AWDURDOD TÂN AC ACHUB

9.1 Rhoddodd Gareth Owens, Clerc yr Awdurdod ddiweddariad llafar ar aelodaeth yr Awdurdod.

9.2 Nodwyd bod nifer o newidiadau wedi bod i aelodaeth yr Awdurdod dros y 12 mis diwethaf. Penodwyd Michelle Blakeley Walker i gynrychioli Cyngor Sir Ddinbych i gymryd lle'r Cynghorydd Brian Blakeley yn dilyn ei farwolaeth drist. Roedd y Cyng. Dyfed Jones yn cynrychioli Cyngor Sir Ynys Môn wedi cymryd lle'r Cyng. Ken Taylor yn dilyn ei ymddiswyddiad, ac ers hynny roedd yntau wedi ymddiswyddo a'r Cyng. John Ifan Jones wedi cymryd ei le. Nodwyd bod y Cyng. Neil Coverley o Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy hefyd wedi ymddiswyddo, ond nid oes olynydd wedi'i apwyntio eto.

9.3 **PENDERFYNWYD**

i) Nodi cynnwys y diweddariad

10 PENODIADAU I BWYLLGORAU A CHYRFF ALLANOL

10.1 Cyflwynodd Gareth Owens, Clerc yr Awdurdod, y papur Penodiadau i Bwyllgorau a Chyrff Allanol a oedd yn gofyn i'r Aelodau nodi aelodaeth yr Awdurdod a'i bwyllgorau, sydd wedi newid ers y llynedd. Gofynnwyd hefyd i'r aelodau nodi'r penodiadau allanol megis Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a'r Gymdeithas Llywodraeth Leol (LGA.

10.2 Nodwyd nad oedd pob Awdurdod Lleol wedi enwebu dau gynrychiolydd i eistedd ar y Panel Gweithredol hyd yn hyn.

10.3 **PENDERFYNWYD:**

i) Cymeradwyo aelodaeth a phenodiad i bwyllgorau a phenodiadau allanol.

11 DYDDIADAU CYFARFODYDD 2023/25

11.1 Cyflwynodd Gareth Owens, Clerc yr Awdurdod, y papur Dyddiadau Cyfarfodydd 2023/25 gyda'r nod o hysbysu'r Aelodau am ddyddiadau cyfarfodydd llawn yr Awdurdod Tân ac Achub, y Panel Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio ar gyfer 2023-25.

11.2 Nodwyd bod ychydig o newid wedi bod i amseriad y dyddiadau cyfarfodydd er mwyn cyd-fynd â therfynau amser eraill yn ymwneud â'r gyllideb, a rheolaeth strategol o Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

11.3 **PENDERFYNWYD**

i) cytuno ar ddyddiadau cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub, y Panel Gweithredol a'r Pwyllgor Archwilio; a

ii) chytuno i'r cyfansoddiad gael ei ddiwygio i adlewyrchu'r ffaith bod angen cynnal y Cyfarfod Blynyddol ym mis Gorffennaf, nid mis Mehefin fel y nodir ar hyn o bryd.

12 CYNLLUN TÂL AELODAU

12.1 Cyflwynodd Gareth Owens, Clerc yr Awdurdod, bapur Cynllun Tâl yr Aelodau gyda'r nod o roi gwybod i'r Aelodau am y cyfraddau presennol o gydnabyddiaeth ariannol i Aelodau, ac roedd yn cynnwys cais i gymeradwyo'n ffurfiol y rhestr o daliadau a wnaed yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23.

12.2 Nodwyd bod adroddiad blynyddol y Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol (IRP) yn nodi newidiadau i gydnabyddiaeth ariannol yr Aelodau, ac roedd yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth am y newidiadau hynny a fyddai'n effeithio ar Aelodau awdurdodau tân ac achub.

12.3 **PENDERFYNWYD**

i) nodi penderfyniadau IPRW mewn perthynas â lwfansau a thâl yr Aelodau sy'n dod i rym o 1 Ebrill 2023;

ii) rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Clerc ddiweddaru atodlen tâl Aelodau yng nghyfansoddiad yr Awdurdod a gwneud unrhyw ddiwygiadau angenrheidiol i atodlen 2023/24 o bryd i'w gilydd yn ystod y flwyddyn ddinesig, er mwyn adlewyrchu unrhyw newidiadau yn aelodaeth yr Awdurdod, neu o ganlyniad i unrhyw adroddiadau atodol a gyhoeddwyd gan Banel Annibynnol Cymru ar Gydnabyddiaeth Ariannol; a

iii) chymeradwyo'r atodlen o daliadau a wnaed yn ystod 2022/23 fel sy'n ofynnol gan IPRW

13 MATERION BRYS

Nid oedd unrhyw faterion brys i'w hystyried.

Gan nad oedd unrhyw fusnes arall, daeth y cyfarfod i ben.

Daeth y cyfarfod i ben: 09:45

AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Cofnodion cyfarfod **Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru** a gynhaliwyd **ddydd Llun 17 Gorffennaf 2023** ym Mhencadlys Tân ac Achub Llanelwy ac yn rhithiol dros Zoom. Dechreuodd y cyfarfod am **09.45 o'r gloch**.

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Dylan Rees (Cadeirydd)	Cyngor Sir Ynys Môn
Paul Cunningham (Dirprwy Gadeirydd)	Cyngor Sir y Fflint (cyrraedd am 9:35)
Bryan Apsley	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Marion Bateman	Cyngor Sir y Fflint
Carol Beard	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Tina Claydon	Cyngor Sir y Fflint
Adele Davies-Cooke	Cyngor Sir y Fflint
Jeff Evans	Cyngor Sir Ynys Môn
Alan Hughes	Cyngor Sir Ddinbych
Chris Hughes	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
John Brynmor Hughes	Cyngor Gwynedd
John Ifan Jones	Cyngor Sir Ynys Môn
Marc Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Gwynfor Owen	Cyngor Gwynedd
Arwyn Herald Roberts	Cyngor Gwynedd
Austin Roberts	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Gareth A Roberts	Cyngor Gwynedd
Rondo Roberts	Cyngor Sir Wrecsam (gadawodd am 11:10)
Gareth Sandilands	Cyngor Sir Ddinbych
Nigel Smith	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Rob Triggs	Cyngor Gwynedd
Michelle Walker	Cyngor Sir Ddinbych
Mark Young	Cyngor Sir Ddinbych

Hefyd yn bresennol:

Dawn Docx	Prif Swyddog Tân (PST)
Stewart Forshaw	Y Dirprwy Brif Swyddog Tân (DBST)
Helen MacArthur	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC)
Stuart Millington	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (PSTC)
Anthony Jones	Rheolwr Ardal
Dafydd Edwards	Trysorydd
Gareth Owens	Clerc a Swyddog Monitro
Lisa Allington	Cynorthwy-ydd Gweithredol
Helen Howard	Pennaeth Cyllid a Chaffael
Tracey Williams	Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol
Dafydd Evans	BBC
Osian Jones	BBC

1 **YMDDIHEURIADAU**

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Beverley Parry-Jones	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam

ABSENNOL

Cynghorydd	**Yn cynrychioli**
Chrissy Gee	Cyngor Sir y Fflint
Paul Rogers	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam
Dale Selvester	Cyngor Sir y Fflint

Cynigiwyd a derbyniwyd yr ymddiheuriadau uchod. Nodwyd bod y Cyng. Chrissy Gee, y Cyng. Paul Rogers a'r Cyng. Dale Selvester yn absennol heb ymddiheuriad.

2 DATGANIADAU BUDDIANT

2.1 Datganodd y Cyng. Paul Cunningham, Jeff Evans a Rob Triggs diddordeb yn Eitem 13, Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol 2022/23, gan eu bod yn derbyn pensiynau y mae'r Bwrdd Pensiwn Lleol yn cynghori arnynt.

3 HYSBYSIAD O FATERION BRYS

3.1 Nid oedd hysbysiad o faterion brys.

4 COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWYD 17 EBRILL 2023

4.1 Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Ebrill 2023 i'w cymeradwyo.

4.2 **PENDERFYNWYD:**
i) cymeradwyo'r cofnodion yn gofnod cywir o'r cyfarfodydd a gynhaliwyd.

5 MATERION YN CODI

5.1 Diweddarodd DBST Docx y cyfarfod ynghylch pharagraff 7.7, mewn perthynas â dyfarniadau cyflog diffoddwyr tân a gweithredu diwydiannol posibl. Cadarnhawyd y bu trafodaeth, yn y Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol yn ddiweddar, am y gyllideb a bod Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau na fyddai unrhyw arian ychwanegol yn cael ei roi i Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru tuag at y dyfarniad cyflog diweddar.

5.2 Nodwyd, mewn perthynas â pharagraff 8.2 ynghylch alldro dros dro 2022/23, y byddai'r cyfrifon terfynol yn awr yn cael eu cyflwyno yng nghyfarfod yr Awdurdod Tân ym mis Hydref.

5.3 Gofynnwyd i'r aelodau nodi, ym mharagraff 9.4 o'r cofnodion, yr adolygiad blynyddol o gynllun corfforaethol yr awdurdod 2021-24, y cynghorwyd y byddai adroddiad ar Larymau Tân Awtomatig (AFA) yn cael ei gyflwyno'n ffurfiol i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn y cyfarfod hwn. Fodd bynnag, bydd y cyflwyniad hwn yn digwydd yng nghyfarfod yr Awdurdod ym mis Hydref.

5.4 Mewn perthynas â pharagraff 11.3, datganiad polisi tâl 2023-24, bydd papur yn mynd gerbron y Pwyllgor Archwilio ym mis Medi.

6 ADOLYGIAD O'R DDARPARIAETH FRYS

6.1 Cyflwynodd DBST Forshaw papur yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR) oedd â'r nod o roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar gynnydd yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ers yr adroddiad cynnydd diwethaf, a gyflwynwyd i'r Awdurdod ar 17 Ebrill 2023.

6.2 Roedd y papur hefyd yn ceisio cadarnhau'r broses a'r amserlenni gyda'r Aelodau ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus yr Awdurdod ar ddyfodol gwasanaeth brys ar gyfer cymunedau Gogledd Cymru.

6.3 Yn ogystal, gofynnwyd am gadarnhad gan yr Awdurdod ar yr opsiynau i'w cynnwys yn yr ymgynghoriad cyhoeddus.

6.5 Nododd un Aelod ei fod wedi'i synnu gan y datganiad nad oedd gan Opsiwn 3 gefnogaeth y Prif Swyddog Tân, gan ei fod yn meddwl bod pob un o'r opsiynau wedi'u cefnogi gan Swyddogion.

6.6 Eglurodd y Prif Swyddog Tân mai'r rhesymau dros ei hamheuon ynghylch Opsiwn 3 oedd nad yw'r opsiwn hwn yn bodloni amcanion yr ECR, sef sicrhau bod cymunedau Gogledd Cymru yn cael gwasanaeth y gallent fod â hyder ynddo. Roedd hyn yn cynnwys sicrhau bod adnoddau yn y lle iawn i allu darparu ymateb amserol gyda'r sgiliau cywir. Gan fod Opsiwn 3 wedi'i seilio'n bennaf ar ystyriaethau ariannol, ac nad yw'n gwella Yswiriant Brys yn ystod y dydd, dyma'r rheswm na allai'r PST roi ei chymorth proffesiynol iddi.

6.7 Cadarnhaodd y Cadeirydd ymhellach y byddai Swyddogion yn cefnogi pa bynnag opsiwn y byddai'r Aelodau'n penderfynu ei gymryd i ymgynghoriad.

6.8 Penderfynwyd symud i drafodaeth Rhan II ar yr eitem hon ac fel y cyfryw, gofynnwyd i'r holl arsylwyr oedd yn bresennol adael.

RHAN II

6.9 Eglurwyd pwynt o drefn bod y drafodaeth hon yn ymwneud â pha opsiynau yr hoffai'r Aelodau eu datblygu ar gyfer ymgynghoriad ar hyn o bryd. Pwysleisiwyd ar yr Aelodau fod hyn yn benderfyniad pwysig iawn ac felly roedd yn hanfodol i bawb gael cyfle i wneud sylwadau neu ofyn cwestiynau.

6.10 Cydnabuwyd bod hwn yn fater anodd i'r Aelodau.

6.11 Atgoffwyd yr Aelodau eu bod yn cynrychioli'r Awdurdod ac felly bod ganddynt gyfrifoldeb i sicrhau lefel ddigonol o wasanaeth tra ar yr un pryd, peidio â rhoi gormod o faich ar drethdalwyr lleol. Awgrymwyd y byddai mynd â'r tri opsiwn ymlaen i ymgynghoriad yn dangos bod yr Awdurdod o ddifrif ynghylch gwrando ar farn y cyhoedd.

6.12 Cafwyd trafodaeth fanwl a manwl ar y tri opsiwn a amlinellwyd, a'u manteision a'u hanfanteision.

6.14 Cadarnhawyd y byddai'r ymgynghoriad yn cael ei lansio ddydd Gwener 21 Gorffennaf 2023 gyda holiadur ar-lein. Byddai hwn hefyd ar gael ar ffurf papur, gydag adnoddau ychwanegol megis taflenni, posteri a fformatau hawdd eu darllen ar gael ar y wefan ac i'w dosbarthu. Roedd hefyd sioeau teithiol galw heibio wedi'u cynllunio ar draws pob Awdurdod.

6.13 Cytunodd yr Aelodau mai'r cyhoedd ddylai benderfynu pa opsiynau oedd orau iddyn nhw. Cynigiwyd felly y dylai'r tri opsiwn fynd ymlaen i ymgynghoriad. Eiliwyd y cynnig hwn gyda mwyafrif o blaid.

6.14 **PENDERFYNWYD:**
i) dechrau ymgynghoriad cyhoeddus ar opsiynau 1, 2 a 3

Cytunwyd i symud i egwyl gysur am 11:06

Ailddechreuwyd cyfarfod Rhan I am 11:15

7 ADRODDIAD Y CADEIRYDD

7.1 Nodwyd bod papur ysgrifenedig wedi'i gyflenwi ar gyfer y cyfarfod hwn er mwyn rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am y cyfarfodydd a'r digwyddiadau a fynychwyd gan Gadeirydd a Dirprwy Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) fel rhan o'u gwaith swyddogol rhwng mis Ebrill 2023 a mis Mehefin 2023.

7.2 Anogodd y Cadeirydd yr Aelodau i fynychu dathliadau'r Phoenix os oeddent yn gallu, gan eu bod yn ddigwyddiadau ysbrydoledig iawn.

7.3 **PENDERFYNWYD:**
(i) **nodi'r wybodaeth a ddarparwyd.**

8 TREFNIADAU ARCHWILIO MEWNOL O EBRILL 2023

8.1 Cyflwynodd PSTC MacArthur y papur Trefniadau Archwilio Mewnol o Ebrill 2023, gyda'r bwriad o amlinellu i'r Aelodau gadarnhad o benodiad Mersey Internal Audit Agency fel archwilydd mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) am y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 31 Mawrth 2026.

8.2 **PENDERFYNWYD:**

i) Nodi penodiad Mersey Internal Audit Agency fel darparwyr archwilio mewnol yr Awdurdod ar gyfer y cyfnod ariannol 1 Ebrill 2023-31 Mawrth 2026.

9 GWEITHGARWCH RHEOLI'R TRYSORLYS A GWIR DDANGOSYDDION DARBODUS AR GYFER 2022/2023

8.1 Cyflwynodd Dafydd Edwards, Trysorydd, y papur ar Weithgaredd Rheoli'r Trysorlys a'r Gwir Ddangosyddion Darbodus ar gyfer 2022/2023, a oedd â'r nod o hysbysu'r Aelodau o weithgarwch rheoli'r trysorlys a dangosyddion darbodus ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23. Mae'r adroddiad hwn yn un o ofynion y Cod Darbodus (y Cod).

9.2 **PENDERFYNWYD:**

i) nodi gweithgaredd rheoli'r trysorlys; a

ii) chymeradwyo'r dangosyddion darbodus terfynol ar gyfer 2022/23.

10 ADRODDIAD BLYNYDDOL ARCHWILIO MEWNOL 2022/23

10.1 Cyflwynodd PSTC Helen MacArthur papur yr Adroddiad Blynyddol Archwiliad Mewnol 2022/23, a hysbysodd yr Aelodau, o dan delerau Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014 Rhan 3 5. (2), ei bod yn ofynnol i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) gynnal adolygiad blynyddol o effeithiolrwydd ei system Rheoli Mewnol. Mae Archwilio Mewnol yn rhan annatod o'r system honno, ac mae'n gwneud cyfraniad sylweddol i'r gwaith o lunio'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

10.2 Hysbyswyd yr Aelodau ymhellach fod Safonau Archwilio Mewnol Sector Cyhoeddus CIPFA 2017 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Pennaeth Archwilio Mewnol roi sicrwydd i'r Pwyllgor Archwilio ar y system rheoli mewnol gyfan, gan gynnwys digonolrwydd trefniadau rheoli risg a llywodraethu corfforaethol.

10.3 Ymhellach, mae'r adroddiad yn dadansoddi gwaith y Gwasanaeth Archwilio Mewnol ar gyfer 2022/23 ac yn cynnwys y datganiad sicrwydd yn seiliedig ar waith Archwilio Mewnol yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben Mawrth 2023.

10.4 Trosglwyddwyd diolch i'r archwilwyr blaenorol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, a PSTC MacArthur am eu gwaith rhagorol hyd yn hyn.

10.5 **PENDERFYNWYD:**

i) nodi cynnwys Adroddiad Blynyddol y Pennaeth Archwilio a Chaffael a'r 'farn' gyffredinol ynghylch pa mor ddigonol ac effeithiol yw fframwaith yr Awdurdod ar gyfer llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth.

11 DATGANIAD LLYWODRAETHU BLYNYDDOL 2022/23

11.1 Cyflwynodd y Rheolwr Ardal Anthony Jones papur Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 a oedd yn cyflwyno'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft ar gyfer 2022/23 i'r Aelodau.

11.2 **PENDERFYNWYD:**

i) nodi'r trefniadau llywodraethu a amlinellir yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2022/23;

ii) nodi'r flaenraglen waith ar gyfer 2023/24; a

iii) chymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft 2022/23.

12. ALLDRO DROS DRO 2022/23

12.1 Cyflwynodd PSTC MacArthur yr Alldro Dros Dro 2022/23, a oedd yn cyflwyno'r sefyllfa gwariant refeniw a chyfalaf heb ei archwilio ar gyfer 2022/23, i gyflwyno sefyllfa'r fantolen heb ei harchwilio ar 31 Mawrth 2023 ac i gadarnhau'r amserlen ar gyfer cynhyrchu'r datganiad cyfrifon blynyddol.

12.2 Tynnwyd sylw'r aelodau at y tabl ar ddiwedd paragraff 13 o'r papur a oedd yn amlygu gwariant ar draws meysydd allweddol o fewn y Gwasanaeth.

12.3 Gofynnwyd hefyd i'r aelodau nodi'r cyllid grant y manylwyd arno ym mharagraff 24 a'r rhwymedigaethau pensiwn ym mharagraff 47 o'r papur.

12.4 **PENDERFYNWYD:**

i) nodi'r sefyllfa alldro refeniw a chyfalaf ddrafft ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23, gan gynnwys y cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, fel y manylir yn yr adroddiad

ii) nodi'r sefyllfa o ran mantolen 2022/23 heb ei harchwilio; a

iii) nodi'r terfynau amser ar gyfer cynhyrchu'r datganiad cyfrifon blynyddol ac archwiliad allanol ohono.

13. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y BWRDD PENSIWN LLEOL

13.1 Cyflwynodd PSTC MacArthur Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol i'r Aelodau. Roedd yr adroddiad hwn yn cyflwyno i Aelodau'r Awdurdod adroddiad blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol (LPB) sy'n manylu ar waith y bwrdd yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23. Mae'r adroddiad blynyddol yn atodiad 1.

13.2 Gofynnwyd am gymeradwyaeth yr Aelodau i gynyddu aelodaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol. Nodwyd y newidiadau arfaethedig hyn yn y Cylch Gorchwyl sydd yn atodiad 2.

13.3 Nododd y Trysorydd fod presenoldeb ar y Bwrdd Pensiwn Lleol yn broblem, ac y byddai cynyddu'r aelodaeth yn gymorth i ddatrys hyn.

13.4 **PENDERFYNWYD:**

- **i) cymeradwyo Adroddiad Blynyddol y Bwrdd Pensiwn Lleol 2022/23**
- **ii) nodi cynnwys eitem bellach ar y flaenraglen waith, i gynnwys diweddariad ar agweddau ariannol y gronfa bensiwn gan gynnwys y prisiad parhaus;**
- **iii) cymeradwyo'r cynnydd yn aelodaeth y Bwrdd Pensiwn Lleol o wyth i ddeg aelod; a**
- **iv) gofyn am enwebiadau trwy e-bost ar gyfer cynrychiolaeth cyflogwr pellach gan Aelodau'r Awdurdod.**

14 STRATEGAETH AMGYLCHEDDOL 2023-2030

14.1 Cyflwynodd PSTC Millington papur Strategaeth Amgylcheddol 2023-2030, a oedd yn cyflwyno Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig i'w hystyried gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod). Mae Aelodau'r Awdurdod o bob un o'r awdurdodau lleol cyfansoddol wedi cael eu cynnull mewn gweithgor i ddatblygu'r Strategaeth Amgylcheddol a'r targedau penodol a nodir ynddi.

14.2 Cadarnhawyd bod nifer o feysydd gweithredu wedi'u hamlygu o fewn is-ddogfennau'r strategaeth hon, ac y byddai'r rhain yn cael eu cyflwyno'n raddol yn dilyn lansio'r Strategaeth Amgylcheddol ei hun.

14.3 Gofynnodd yr Aelodau i'w diolch gael ei gyfleu i'r Swyddogion, ac i Tim Christensen, Rheolwr yr Amgylchedd a Newid Hinsawdd, am ei fewnbwn proffesiynol wrth lunio'r Strategaeth Amgylcheddol 2023-2030 hon.

14.4 Gofynnwyd a oedd achosion busnes ar gyfer y gwaith gwella yn cael eu hystyried yn y tymor hir er mwyn dangos y byddai costau'n cael eu gwrthbwyso dros nifer o flynyddoedd, ac ymatebodd bod grantiau ar gael ar hyn o bryd ac yn cael eu defnyddio.

14.5 **PENDERFYNWYD:**
i) cymeradwyo'r Strategaeth Amgylcheddol arfaethedig ar gyfer y cyfnod 2023-2030.

15 MONITRO PERFFORMIAD: EBRILL 2022 – MAWRTH 2023

15.1 Cyflwynodd DBST Forshaw bapur Monitro Perfformiad Ebrill 2022 – Mawrth 2023 sy'n anelu at ddarparu gwybodaeth am weithgarwch digwyddiadau yn ystod blwyddyn ariannol 2022/23; perfformiad mewn perthynas ag amcanion gwella a llesiant Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod); a gweithgareddau digwyddiadau nodedig eraill.

15.2 Cytunodd yr Aelodau bod y ffaith nad oedd unrhyw farwolaethau o danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod y flwyddyn ddiwethaf yn bwynt i'w ddathlu.

15.3 Cadarnhaodd PSTC Millington bod trefniadau da ar waith ar gyfer gweithio gyda phartneriaid lleol mewn perthynas ag atal tanau yn yr awyr agored ac ymateb iddynt. Ymatebwyd ymhellach fod rhannu arfer da a rhannu adnoddau yn digwydd ar draws Cymru i sicrhau'r ymateb gorau posib o ran Tanau Gwyllt.

15.4 Gofynnodd un Aelod a oedd unrhyw ddichonoldeb mewn symud peiriannau tân islaw'r lefelau criwio gofynnol, a chael aelodau criw ychwanegol yn cyrraedd yn hwyr, er mwyn gwella amseroedd ymateb. Cadarnhaodd PSTC Millington bod dulliau newydd ac arloesol o wella argaeledd yn cael eu hystyried ar hyn o bryd, a bod hwn yn un o'r meysydd oedd yn cael ei ystyried.

15.5 Gofynnodd yr aelodau am i'w llongyfarchiadau gael eu trosglwyddo i holl weithwyr Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru am eu gwaith caled a'u hymroddiad i sicrhau diogelwch cymunedau Gogledd Cymru.

15.6 **PENDERFYNWYD:**
(i) nodi cynnwys yr adroddiad hwn.

17 MATERION BRYS

17.1 Nid oedd materion brys i'w hystyried..

Nodwyd y cynhelir y cyfarfod nesaf 16 Hydref 2023.

Daeth y cyfarfod i ben: 11:58

Mae'r ddogfen yma ar gael yn Saesneg **Eitem Agenda 6**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân (Polisi a Chynllunio Corfforaethol)**
Swyddog Cyswllt	**Anthony Jones, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid**
Pwnc	**Adroddiad Cryno o'r Ymgynghoriad Darpariaeth Frys 21 Gorffennaf i 30 Medi 2023**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1. Cynnig diweddariad i'r Aelodau am y themâu allweddol sy'n dod i'r amlwg o'r rhaglen ymgynghori sy'n cynnwys y cyhoedd, staff a sefydliadau partner ar Adolygiad Darpariaeth Frys Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gynhaliwyd rhwng 21ain Gorffennaf 2023 a 30ain Medi 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2. Nod yr adroddiad hwn yw rhoi gwybodaeth i'r Awdurdod am y themâu allweddol a nodwyd fel rhan o'r ymgynghoriad ar ddyfodol darpariaeth frys yng ngogledd Cymru, i gynorthwyo'r Aelodau i wneud penderfyniadau cyn pennu'r gyllideb ar gyfer 2024/25.

3. Ar 21 Gorffennaf 2023, lansiodd yr Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (Yr Awdurdod) ymgynghoriad cyhoeddus i gasglu adborth gan y rhai sy'n byw, gweithio a theithio yn y rhanbarth ynghylch darparu gwasanaethau darpariaeth frys yng nogledd Cymru yn y dyfodol, yn dilyn cytundeb yng nghyfarfod llawn yr Awdurdod Tân ar 17 Gorffennaf 2023.

4. Roedd yr ymgynghoriad cyhoeddus ar agor rhwng 21 Gorffennaf 2023 a 30 Medi 2023, ar ôl cael ei ymestyn o'i ddyddiad cau gwreiddiol, sef 22 Medi 2023. Roedd yr estyniad yn caniatáu cyfleoedd ymgysylltu ychwanegol gyda phobl ifanc, grwpiau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, ac i sefydliadau eraill ymateb yn dilyn gwyliau'r haf.

5. Ar ddiwedd yr ymgynghoriad ar 30 Medi 2023, derbyniwyd 1500 o ymatebion drwy'r holiadur ar-lein. Derbyniwyd 226 o holiaduron papur hefyd. Cynhaliwyd 17 o ddigwyddiadau ymgysylltu â'r gymuned ar draws y rhanbarth yn ogystal â 17 o gyfarfodydd gyda grwpiau cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn ogystal ag ymgysylltu â chynghorwyr gogledd Cymru, Prif Weithredwyr, Aelodau Senedd Cymru ac Aelodau Senedd y DU. Darparwyd rhaglen gynhwysfawr o ymweliadau ymgysylltu â staff gorsafoedd tân ac adrannau hefyd ar draws Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

6. Mae'r ymgynghoriad yn dangos gwrthodiad clir o opsiynau 2 (63% yn anghytuno) a 3 (93% yn anghytuno). Mae barn gyhoeddus glir mai opsiwn 1 sy'n cael ei ffafrio (68% yn cytuno). Er bod yna gefnogaeth dros opsiwn un, roedd yr ymatebion yn tynnu sylw at fesurau eraill efallai dylai'r Awdurdod eu hystyried gan gynnwys cyfleoedd am dwf.

7. Ar y 5 Hydref 2023 bu i'r Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys gyfarfod a chafwyd eu hatgoffa o amcanion yr ymgynghoriad, y meini prawf gwerthuso (ym mharagraff 17 o'r papur hwn) a chanfyddiadau'r ymgynghoriad.

8. Ar sail amcan yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, y meini prawf gwerthuso, canfyddiadau'r ymgynghoriad, yn y cyfarfod hwn, mae'r gweithgor yn awgrymu bod swyddogion yn parhau i weithio ar amrywiadau o opsiwn 1 gan gynnwys asesiad effaith ar gydraddoldeb wedi ei diweddaru. Hefyd, gofynnodd y Gweithgor am waith pellach mewn perthynas â'r materion a godwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad a fydd hyn yn cael ei gefnogi drwy waith Gweithgor Craffu'r Gyllideb.

9. Mae'r Gweithgor yn awgrymu'n bellach bod Swyddogion yn rhoi'r gorau i weithio ar opsiynau 2 a 3 o'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ar sail y barn a dderbyniwyd gan y cyhoedd sydd wedi'i amlinellu o fewn yr adroddiad yr ymgynghoriad.

ARGYMHELLIAD

10. Gofynnir i'r Aelodau:

   i) Nodi'r ystod gynhwysfawr o weithgareddau ymgysylltu â rhanddeiliaid a chymunedol a ddarparwyd fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus;

   ii) Nodi dadansoddiad o'r adborth i'r ymgynghoriad yn yr adroddiad gan yr ymgynghorydd annibynnol Sarah Barnett Research (Atodiad 1);

   iii) Nodi sylwadau ac awgrymiadau ychwanegol a dderbyniwyd ar gyfer gwneud gwelliannau i ddarpariaeth frys deg ledled gogledd Cymru.

   iv) Nodi bod Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys yn awgrymu bod swyddogion yn parhau i weithio ar amrywiadau o opsiwn 1 a hefyd y pwyntiau a godwyd mewn ymateb i'r ymgynghoriad; a

   v) Gytuno ar yr argymhellion gan y Gweithgor bod yr Awdurdod yn rhoi'r gorau i weithio ar opsiynau 2 a 3 ar sail yr ymwrthod clir gan y cyhoedd sydd i'w weld yn yr adroddiad yr ymgynghoriad.

CEFNDIR

11. Yn dilyn comisiynu Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys (ECR) gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ym mis Medi 2021, cynhaliwyd gwaith helaeth i bennu'r sefyllfa bresennol a chwmpas y cynigion ar gyfer gwella. Cyflwynwyd y canfyddiadau i'r Gweithgor Darpariaeth Frys dan arweiniad Aelodau. Cyfarfu'r gweithgor 5 gwaith rhwng mis Mawrth 2023 a mis Mehefin 2023. Bu'r grŵp yn canolbwyntio ar yr opsiynau o ran model darparu gwasanaethau ar gyfer y dyfodol i fynd i'r afael â'r heriau presennol a gallu ymateb i risgiau gweithredol yn y dyfodol.

12. Mae'r daith ddatblygu i benderfynu pa opsiynau i'w cyflwyno ar gyfer ymgynghori wedi'i cyflwyno yma Cyflwyniad PowerPoint (llyw.cymru))

13. Rhaglen Ymgynghori

Yn dilyn ymarfer mapio rhanddeiliaid manwl, roedd y rhaglen ymgynghori yn canolbwyntio ar ystod o weithgareddau ymgysylltu wedi'u teilwra i randdeiliaid. Roeddent yn cynnwys:

i) Y cyhoedd

- Datblygwyd cyfres o ddeunyddiau gwybodaeth ddwyieithog i gyfleu'r opsiynau ymgynghori gan gynnwys dogfen fanwl, dogfen gryno a fersiynau hawdd eu darllen. Ategwyd y rhain gyda phosteri a thaflenni. Roedd y rhain ar gael mewn digwyddiadau ymgysylltu â'r cyhoedd, ar wefan y Gwasanaeth, a dosbarthwyd taflenni sy'n cyfeirio pobl at y wefan gan staff yn y gymuned yn ystod Archwiliadau Diogel ac Iach.
- Datblygwyd holiadur ar-lein i fesur barn, ac roedd copïau dwyieithog yn ogystal â phapur hawdd eu deall o'r holiadur ar gael hefyd.
- Mabwysiadwyd cyfeiriad e-bost a rhif ffôn pwrpasol i helpu pobl i gyfleu eu barn a gofyn am unrhyw gymorth neu ofyn am gopïau caled o'r deunydd gwybodaeth neu'r holiadur y gellid eu dychwelyd trwy gyfeiriad post am ddim.
- Cynhaliwyd cyfanswm o 17 digwyddiad ymgysylltu cymunedol ar draws rhanbarth gogledd Cymru, gan gynnwys dau ohonynt ar-lein, pob un wedi'u cynnal gan banel yn cynnwys cadeirydd annibynnol i hwyluso ymgysylltu, Prif Swyddog, Rheolwr Ardal a lle bo hynny'n bosibl, Aelod o'r Awdurdod. Mewn ymateb i adborth cynnar, diweddarwyd lleoliadau ac amseroedd y digwyddiadau ymgysylltu â'r gymuned i gynnwys cynnal cyfarfodydd yn yr ardaloedd a enwir ar gyfer cau gorsafoedd o bosibl fel rhan o Opsiwn 3.
- Yn ogystal, anfonwyd gwybodaeth at ystod eang o randdeiliaid ar gronfa ddata ymgyngoreion y Gwasanaeth drwy e-bost; codwyd posteri i hysbysebu'r digwyddiadau ymgysylltu a'r cyfle i gymryd rhan yn yr ymgynghoriad; gosodwyd hysbysebion yn y cyfryngau print lleol a'u gwefannau digidol cysylltiedig; a defnyddiwyd amrywiaeth o lwyfannau cyfryngau cymdeithasol drwy gydol y cyfnod ymgynghori i godi ymwybyddiaeth.
- Roedd mynychu digwyddiadau blynyddol lleol yn helpu i godi ymwybyddiaeth bellach o'r ymgynghoriad ac roedd y rhain yn cynnwys Eisteddfod Genedlaethol Boduan, Gwynedd; Sioe Môn ar faes Sioe Môn; Sioe Dinbych a Fflint yn Ninbych; Sioe Sir Feirionnydd, Harlech; a Sioe Cerrigydrudion.

ii) Ymgynghori â Staff

- Cynhaliwyd ymgynghoriad ag aelodau o staff yn ystod rhaglen o ymweliadau gan uwch reolwyr a Phrif Swyddogion i orsafoedd tân; mewn seminarau a gynhaliwyd ar gyfer rheolwyr canol a rheolwyr goruchwylio; trwy sesiynau briffio gwylfa gorsafoedd gan swyddogion cymorth gorsafoedd a rheolwyr canol.
- Roedd sianeli cyfathrebu mewnol hefyd yn helpu i godi ymwybyddiaeth reolaidd o'r ymgynghoriad ymhlith staff – gan gynnwys Diweddariad y Prif Swyddog Tân yn y Crynodeb Wythnosol a gwybodaeth ar y fewnrwyd.
- Cynhaliwyd ymgysylltiad â chyrff Cynrychiolwyr Staff drwy'r Fforwm Ymgynghorol ar y Cyd.
- Cafodd cwestiynau cyffredin eu casglu o ymweliadau â gorsafoedd a'u datblygu a'u diweddaru drwyddi draw, ac roeddent ar gael trwy fewnrwyd y Gwasanaeth.

iii) Gwneuthurwyr Penderfyniadau

- Darparwyd cyfleoedd ymgysylltu gyda Chynghorwyr Gogledd Cymru, Aelodau Senedd Cymru ac Aelodau Senedd y DU.
- Cyfarfu'r Prif Swyddog Tân â'r holl wleidyddion a Phrif Weithredwyr Awdurdodau Lleol oedd ar gael fel rhan o'r gwaith cyn-ymgynghori a hefyd ar gais yn ystod yr ymgynghoriad.
- Mae cyfarfodydd pellach gyda'r Prif Weithredwyr a'r Pwyllgorau Cyllid a Chraffu hefyd wedi digwydd drwy gydol y cyfnod ymgynghori.

iv) Cyfryngau lleol a'r cyfryngau cymdeithasol

- Gwahoddwyd aelodau'r cyfryngau i gyfarfod yr Awdurdod a oedd yn cyhoeddi'r ymgynghoriad, a threfnwyd cyfweliadau gyda newyddiadurwyr print a darlledu drwy gydol y cyfnod ymgynghori.
- Cyflawnwyd ymgyrch cyfryngau cymdeithasol dwys trwy gyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Gwasanaeth, gan gynnwys negeseuon cyfryngau cymdeithasol y talwyd amdanynt ac wedi'u targedu trwy Facebook yn ôl yr angen.

v) Grwpiau Amrywiol

- Cynhaliwyd gweithgareddau ymgynghori i roi cyfle i amrywiaeth o grwpiau amrywiol ar draws y gymuned gymryd rhan, gyda rhagor o fanylion am hyn yn adroddiad yr adborth ymgynghori.
- Datblygwyd Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb hefyd i gefnogi'r ymgynghoriad. Bydd y rhain yn cael eu hadolygu wrth i'r cynigion gael eu gweithredu.

vi) Arfer Gorau

- Er mwyn sicrhau arfer gorau, bu'r Gwasanaeth yn gweithio gyda'r Sefydliad Ymgynghori drwy gydol y broses, a oedd yn darparu cyngor a sicrwydd ansawdd mewn perthynas â cherrig milltir allweddol.
- Roedd elfennau ychwanegol a deunyddiau ymgynghori a gyflwynwyd i sicrhau arfer gorau yn cynnwys datblygu mandad ymgynghori, cynhyrchu asesiadau effaith ar gydraddoldeb ac adran cwestiynau cyffredin wedi'i diweddaru'n rheolaidd ar y wefan.
- Drwy gydol y 10 wythnos, addaswyd yr ymgynghoriad mewn ymateb i adborth a mabwysiadwyd dull rhagweithiol o ymdrin ag ymholiadau a cheisiadau am gymorth. Er enghraifft, cynyddwyd digwyddiadau ymgysylltu â'r gymuned i gynnwys pum digwyddiad a gynhaliwyd yn yr ardaloedd a nodwyd ar gyfer cau gorsafoedd o bosibl, gyda'r digwyddiad yng Nghonwy yn cael ei aildrefnu i fod yn gyfarfod gyda'r nos; ehangwyd digwyddiadau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysedd; ac estynnwyd dyddiad cau'r ymgynghoriad.

vii) Cyrff Cynrychioladol

- Mae'r Gwasanaeth wedi ymgysylltu â chyrff cynrychioliadol drwy gydol y cyfnod cyn ymgynghori a'r cyfnod ymgynghori llawn a derbyniwyd 2 opsiwn amgen ar gyfer darpariaeth frys ar gyfer y dyfodol gan Undeb y Brigadau Tân (FBU). Bydd y rhain yn cael eu hadolygu yn erbyn y meini prawf a ddefnyddir i ddatblygu'r opsiynau ymgynghori.

viii) Ymatebion

- Ar ddiwedd yr ymgynghoriad, derbyniwyd 1500 o ymatebion ar-lein drwy'r holiadur ar-lein, yn ogystal â 226 o holiaduron papur a gwblhawyd, llawer mwy nag unrhyw ymateb o unrhyw broses ymgynghori blaenorol gan y Gwasanaeth. Yn gyfan gwbl, ymatebodd 1248 aelod o'r cyhoedd a 191 aelod o staff, roedd 288 o ymatebion heb eu datgan.
- Ymatebodd 33 o randdeiliaid neu sefydliadau partner.
- Mae'r adroddiad gan Sarah Barnett Research yn Atodiad 1 yn crynhoi'r ymatebion a gafwyd gan yr holl randdeiliaid a'r prif ganfyddiadau a themâu allweddol.

ix) Cyfarfodydd Grŵp Darpariaeth Frys

- Er mwyn cadw at y broses o bennu'r gyllideb, bydd angen cynnal cyfarfodydd pellach o'r Grŵp Darpariaeth Frys cyn adrodd i'r Awdurdod Llawn ar 18 Rhagfyr 2023 lle gellir gwneud penderfyniad ar unrhyw newidiadau i drefniadau darpariaeth frys ar ôl Ebrill 2024.

- Ar y 5 Hydref 2023 bu i'r Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys cyfarfod a chafwyd cyflwyniad yn eu hatgoffa o amcanion yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, y meini prawf gwerthuso (ym mharagraff 17 o'r papur hwn) a chanfyddiadau'r ymgynghoriad.
- Cafodd aelodau Panel Gweithredol yr Awdurdod ddiweddariad canol cyfnod yn eu cyfarfod ar 18 Medi 2023.

14. Ym mis Ebrill 2023, ymgysylltodd y tCI, sef sefydliad dielw sydd wedi hen ennill ei blwyf, sy'n hybu ymgynghori o ansawdd uchel gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn y sectorau cyhoeddus, preifat a gwirfoddol. Maen nhw wedi cael eu defnyddio gan lawer o Wasanaethau Tân ac Achub yn y DU gan gynnwys y Canolbarth a Gorllewin Cymru.

15. Mae'r Sefydliad yn darparu cyngor, arweiniad ac adolygiad cymheiriaid cymwys i baratoi sefydliadau ar gyfer parodrwydd ymgynghori a mabwysiadu arferion gorau yn unol â Siarter Ymgynghori. Pan fydd yn fodlon bod arferion gorau ar waith, bydd tCI yn cyhoeddi tystysgrif parodrwydd i ymgynghori cyn i ymgynghoriad llawn gael ei gynnal i ddangos bod yr ymgynghoriad yn cael ei ddarparu yn unol â'r safon ofynnol. Ar 19 Gorffennaf 2023, dyfarnodd tCI ei 'Dystysgrif Parodrwydd i Ymgynghori' i'r Gwasanaeth.

16. Mae'r gweithgareddau arferion gorau cyn ymgynghori yn cynnwys gwrando ar farn pobl drwy grwpiau ffocws a gweithdai. Mae hyn yn caniatáu ar gyfer cael dadansoddiad o bwy allai gael eu heffeithio ac i ba raddau, i sicrhau bod y dulliau cywir o gyfathrebu ac ymgysylltu â'r holl randdeiliaid yn cael eu hystyried cyn ymgynghori'n llawn.

17. Penderfynodd Gweithgor yr Awdurdod pa opsiynau oedd yn hyfyw o ran bodloni meini prawf ar gyfer ymateb brys teg, cynaliadwy a chyfartal i bawb yng ngogledd Cymru a defnyddiodd feini prawf gwerthuso yn seiliedig ar:
    - Darpariaeth frys – sut mae ein peiriannau tân yn ymateb i alwadau brys.
    - Gwasanaethau amddiffyn ac atal – sut rydyn ni'n cadw eich cartrefi a'ch busnesau'n ddiogel.
    - Fforddiadwyedd – cadw ein gwasanaethau mor fforddiadwy â phosib, gan ddarparu'r gwerth gorau am arian.
    - Gweithlu – effaith newidiadau ar ein timau.
    - Gwasanaeth teg a chyfartal – bod ein hadnoddau yn y lle iawn, ar yr amser iawn, gyda'r sgiliau iawn.
    - Gwerth cymdeithasol – cydnabod effaith unrhyw newidiadau ar ein cymunedau.

18. Roedd hyn yn golygu na chafodd yr Opsiwn 1 gwreiddiol (sef gwneud dim ac aros yr un peth) ac Opsiwn 2 (a oedd yn cynnwys cynyddu adnoddau) eu datblygu fel opsiynau ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus gan nad oeddent yn bodloni meini prawf yr adolygiad ar gyfer ymateb brys teg, cynaliadwy a chyfartal.

19. Er mwyn llunio'r opsiynau a fyddai'n cael eu cyflwyno ar gyfer ymgynghoriad llawn, ystyriodd y Gweithgor hefyd yr adborth gan y grwpiau ffocws rhanddeiliaid cyn ymgynghori ynghyd â'r 166 o sylwadau a gasglwyd o'r 21 ymateb gan staff drwy'r e-bost adolygu darpariaeth frys bwrpasol.

20. Arhosodd y posibilrwydd o gau gorsafoedd tân o fewn y set o opsiynau wrth i'r Awdurdod pleidleisio'n unfrydol o blaid ceisio adborth y cyhoedd ar sut y gallai gostyngiadau mewn gwasanaethau arwain at ffordd o leihau costau i ddeiliaid tai.

21. Cyflwynwyd y 3 Opsiwn terfynol i Gyfarfod Awdurdod ar 17 Gorffennaf 2023 lle cofnodwyd pleidlais unfrydol o blaid symud y 3 dewis ymlaen i ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 21 Gorffennaf a 22 Medi 2023.

22. Yn ei gyfarfod ar 17 Gorffennaf 2023, cymeradwyodd yr Awdurdod y byddai'n dechrau ymgynghoriad cyhoeddus rhwng 21 Gorffennaf a 22 Medi 2023 ar yr opsiynau diwygiedig isod:

- **Opsiwn 1** Byddai hyn yn golygu y byddai'r 12 swydd diffoddwr tân gwledig a'r 28 swydd diffoddwr tân amser llawn yn cael eu hailddyrannu o orsaf Y Rhyl a Glannau Dyfrdwy i'r 3 gorsaf newydd â staff dydd. Byddai'r ddarpariaeth ar gyfer y Rhyl a Glannau Dyfrdwy yn newid i fodel criw dydd, yn debyg i'r model sydd ar waith ar hyn o bryd ym Mae Colwyn, Llandudno, Bangor, Caernarfon a Chaergybi. Bydd hyn yn parhau i fod yn ychwanegol at ddiffoddwyr tân presennol y System Dyletswydd Ar alwad sy'n criwio'r ail injan dân ym mhob un o'r gorsafoedd hyn.

- **Opsiwn 2** Model amgen sy'n darparu gwell gwasanaeth argyfwng drwy gyflwyno 3 gorsaf newydd â staff dydd newydd, ond sydd hefyd yn gwireddu arbedion o £1.1 miliwn tuag at y cynnydd yng nghyllideb 2024/25, sydd tua £6 miliwn ar hyn o bryd gan gyfyngu felly ar y cynnydd o flwyddyn i flwyddyn i £4.9 miliwn. Mae'r opsiwn hwn yn newid y model criwio yn y Rhyl a Glannau Dyfrdwy i fodel staff dydd, sy'n golygu mai diffoddwyr tân y System Dyletswydd Ar alwad yn unig sy'n rhoi'r ddarpariaeth gyda'r nos ac mae'n golygu bod y trydydd peiriant yn cael ei dynnu o Wrecsam. Mae hyn i gyd yn golygu gostyngiad o 22 swydd diffoddwyr tân amser llawn.

- **Opsiwn 3** Mae'r newidiadau'r un fath ag opsiwn 2, ond, dim ond dwy orsaf staff dydd sy'n cael eu cyflwyno ac mae cau 5 gorsaf dân RDS yn rhan o'r newidiadau hynny hefyd. Mae hyn yn ostyngiad o 36 o swyddi diffoddwyr tân amser llawn a 38 o swyddi diffoddwyr tân y System Dyletswydd Ar alwad, sy'n golygu arbedion o £2.4m gan gyfyngu ar y cynnydd mewn costau o flwyddyn i flwyddyn i £3.6m.

23. Yn ystod wythnos 8 yr ymgynghoriad 9 wythnos, mewn ymateb i adborth, penderfynwyd ymestyn y cyfnod ymgynghori hyd at 30 Medi i ganiatáu mwy o amser ar gyfer ymatebion.

24. Gellir dod o hyd i ddatblygiad yr opsiynau i'w cyflwyno yma Cyflwyniad PowerPoint (llyw.cymru)

25. Er mwyn sicrhau bod yr holl dystiolaeth o'r ymateb i'r ymgynghoriad yn cael ei dadansoddi a'i hadrodd yn gywir, mae'r Gwasanaeth wedi penodi ymgynghorydd ymchwil annibynnol, Sarah Barnett Research. Rhoddodd yr ymgynghorydd ddiweddariadau wythnosol, crynodeb canol cyfnod ac adroddiad dadansoddi cryno'r ymgynghori llawn a gynhwysir yn Atodiad 1.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Rhaid i'r ymgynghoriad fodloni rhwymedigaethau'r Awdurdod o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
Cyllideb	Mae goblygiadau'r gyllideb ymgynghori wedi cael cyhoeddusrwydd yng nghwestiynau cyffredin yr ymgynghoriad ac wedi cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Cyllideb, Monitro a Chaffael.
Cyfreithiol	Mae ein deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod ymgynghori â'r cyhoedd ar newidiadau i'n darpariaeth frys. Mae ymgynghoriad yr ECR a'r arferion gorau y mae'r Gwasanaethau yn eu dilyn fel yr argymhellwyd gan y Sefydliad Ymgynghori yn cefnogi'r Awdurdod i fodloni'r gofynion hyn.
Staffio	Mae'r Gwasanaeth wedi cynnal ymgynghoriad uniongyrchol helaeth gyda staff a'u cyrff cynrychiadol yn ystod y cam cyn-ymgynghori ac mae hyn yn parhau yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus llawn. Fodd bynnag, wrth benderfynu ar yr opsiynau yr ymgynghorir â nhw amdanynt, bydd y newidiadau arfaethedig o fewn yr opsiynau yn effeithio ar staff.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Mae Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth wedi creu amserlen o ddigwyddiadau ymgysylltu â grwpiau Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant drwy gydol yr ymgynghoriad. Mae'r arfer gorau y mae'r Gwasanaeth yn ei ddilyn a sicrwydd ansawdd yr ymgynghoriad gan y Sefydliad Ymgynghori yn sicrhau ffocws ar ofynion yr Awdurdod yn y maes hwn.
Risgiau	Mae'r ECR a'i ymgynghoriad yn lleihau'r risgiau o beidio â gallu gosod cyllideb gytbwys ac ymateb i argyfyngau yn effeithiol ac yn effeithlon yng nghymunedau gogledd Cymru.

This document is available in English **Eitem Agenda 7**

Adroddiad	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Amherthnasol**
Swyddog Cyswllt	**Gwasanaethau Aelodau (gwasanaeth.aelodau@tangogleddcymru.llyw.cymru)**
Pwnc	**Adroddiad y Cadeirydd – Gorffennaf i Fedi 2023**

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth i'r Aelodau am y cyfarfodydd a'r digwyddiadau y mae Cadeirydd a Dirprwy Gadeirydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) wedi eu mynychu yn rhinwedd eu swyddi rhwng Gorffennaf 2023 a Medi 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'r Cadeirydd a/neu'r Dirprwy Gadeirydd wedi mynychu nifer o gyfarfodydd a digwyddiadau, yn fewnol ac yn allanol ar ran yr Awdurdod. Mae hyn wedi cynyddu'n sylweddol yn ystod y chwarter hwn oherwydd yr ymgynghoriad cyhoeddus ynghylch yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.

ARGYMHELLIAD

3 Gofynnir i'r aelodau:

i) nodi'r wybodaeth a roddir yn yr adroddiad.

SYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

4 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried o'r blaen.

GWYBODAETH

5 Yn ogystal â'r cyfarfodydd sy'n ymwneud â'r Awdurdod, mae'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd wedi cyfarfod â'r Prif Swyddog Tân yn rheolaidd.

6 Ar 3 Gorffennaf 2023, cynhaliodd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân gyfarfod rhithiol gyda'r Cynghorydd Llinos Medi, Arweinydd Cyngor Môn, yn rhan o'r rhag-ymgynghoriad er mwyn rhoi gwybodaeth iddi am yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.

7 Ar 4 Gorffennaf 2023, cyfarfu’r Cadeirydd a’r Dirprwy Gadeirydd â’r Dirprwy Brif Swyddog Tân a swyddogion i adolygu’r gofrestr Risg Gorfforaethol.

8 Ar 5 Gorffennaf 2023, bu’r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân mewn cyfarfod hybrid o'r Fforwm Partneriaeth Gymdeithasol dan gadeiryddiaeth y Dirprwy Weinidog. Roedd yr agenda yn cynnwys Diogelwch Adeiladau a diweddariad ar y camau y mae'r Awdurdodau Tân ac Achub wedi'u cymryd i liniaru effaith halogyddion tân.

9 Ar 27 Gorffennaf 2023, cynhaliodd y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân gyfarfod rhithiol gyda'r Cynghorydd Dyfrig Siencyn, Arweinydd Cyngor Gwynedd, i roi gwybodaeth iddo am yr Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

10 Ar 3 Awst 2023, cyfarfu'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd â Chadeirydd ac Ysgrifennydd Undeb y Brigadau Tân yng Ngorsaf Dân y Rhyl i drafod yr Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

11 Ar 9 Awst 2023, cyfarfu'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd â Chlerc yr Awdurdod i ddyfarnu ar gŵyn Cam 3.

12 Ar 16 Awst 2023, bu’r Cadeirydd a’r Dirprwy Brif Swyddog Tân mewn digwyddiadau ymgysylltu a gynhaliwyd yn Wrecsam yn rhan o’r ymgynghoriad cyhoeddus i’r Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

13 Ar 18 Awst 2023, cyfarfu’r Cadeirydd a’r Dirprwy Gadeirydd â chynrychiolwyr Gogledd Cymru Cymdeithas Genedlaethol y Diffoddwyr Tân sydd wedi Ymddeol (NARF) i drafod yr Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys. Dilynwyd hyn gan gyfarfod o Weithgor y Ganolfan Hyfforddi.

14 Ar 29 Awst 2023, bu’r Dirprwy Gadeirydd a'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Helen MacArthur mewn digwyddiad ymgysylltu a gynhaliwyd yng Nglannau Dyfrdwy yn rhan o'r ymgynghoriad i'r Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

15 Ar 7 Medi 2023, bu’r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân mewn digwyddiad ymgysylltu a gynhaliwyd yn Llanberis yn rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus i'r Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

16 Ar 13 Medi 2023, cyfarfu’r Cadeirydd a’r Prif Swyddog Tân â chynrychiolwyr Undeb y Brigadau Tân i drafod agenda’r Panel Gweithredol sydd ar ddod.

17 Ar 14 Medi 2023, cyfarfu'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân â'r Dirprwy Weinidog yn swyddfeydd Llywodraeth Cymru yn Llandudno, ynghyd â Chadeiryddion a Phrif Swyddogion Tân eraill Gwasanaethau Tân Cymru. Gyda'r nos bu'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân yn bresennol yn y digwyddiad ymgysylltu a gynhaliwyd ym Miwmares yn rhan o'r ymgynghoriad i'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.

18 Ar 19 Medi 2023, bu'r Cadeirydd a'r Dirprwy Gadeirydd yn Seremoni Wobrwyo'r Staff yn Venue Cymru.

19 Ar 22 Medi 2023, bu'r Dirprwy Gadeirydd yn y 'Seremoni Cyflawni' yng Ngorsaf Dân y Waun a chyflwynodd dystysgrifau i'r bobl ifanc a oedd wedi cwblhau cwrs Phoenix.

20 Ar 22 Medi 2023, ymunodd y Cadeirydd o bell â chyfarfod o'r Comisiwn Tân.

21 Ar 29 Medi 2023, aeth y Cadeirydd i'r 'Seremoni Cyflawni' yng Ngorsaf Dân Llanfairfechan a chyflwynodd dystysgrifau i'r bobl ifanc a oedd wedi cwblhau cwrs Phoenix.

22 Yn ogystal, bu'r Cadeirydd yn cymryd rhan mewn nifer o gyfweliadau â'r cyfryngau, gydag ITV, BBC a Golwg, am yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.

GOBLYGIADAU

Amcanion Lles	Ddim yn berthnasol.
Cyllideb	Mae unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chyfarfodydd a digwyddiadau y mae aelodau yn eu mynychu yn cael eu had-dalu o'r gyllideb teithio a chynhaliaeth.
Cyfreithiol	Nid oes unrhyw oblygiadau penodol yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad.
Staffio	Nid oes unrhyw oblygiadau penodol yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Nid oes unrhyw oblygiadau penodol yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad.
Risgiau	Nid oes unrhyw risgiau penodol yn sgil cymeradwyo'r argymhelliad.

This document is available in English **Eitem Agenda 8**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân**
Swyddog Cyswllt	**Anthony Jones – Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid**
Pwnc	**Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23**

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Diben yr adroddiad yw cyflwyno Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 i'r Aelodau.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae Fframwaith Darparu Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol CIPFA/Solace (2016) (y Fframwaith) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân ac Achub (yr Awdurdod) gyhoeddi Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

3 Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2022/23 wedi'i nodi yn Atodiad 1 ac mae wedi'i baratoi yn unol â'r egwyddorion a nodir yn y Fframwaith. Mae'r blaengynllun gwaith ar gyfer 2023/24 wedi'i gynnwys yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

4 Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi cael adolygiad cam cyntaf ac ail gam gan Archwilio Cymru er mwyn sicrhau ei fod yn gyson â'u gwybodaeth am yr Awdurdod a'r datganiadau ariannol.

5 Unwaith y bydd wedi'i gymeradwyo gan y Trysorydd, Cadeirydd yr Awdurdod Tân a'r Prif Swyddog Tân, bydd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn cael ei gyhoeddi erbyn 31 Hydref 2023.

ARGYMHELLIAD

6 Gofynnir i'r Aelodau:

(i) nodi'r trefniadau llywodraethu a amlinellir yn Natganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23;
(ii) nodi blaengynllun gwaith 2023/24; a
(iii) chymeradwyo Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 i'w gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod erbyn 31 Hydref 2023.

CEFNDIR

7 Ers 2010/11 mae'n ofynnol i bob corff llywodraeth leol baratoi Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn ôl Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio 2015 a'i gyhoeddi yn rhan o'u Cyfrifon Statudol.

8 Pwrpas y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yw asesu ac arddangos bod system gadarn o lywodraethu corfforaethol wedi'i sefydlu ar draws y sefydliad.

GWYBODAETH

9 Yn 2016, cyhoeddodd CIPFA a Solace fframwaith llywodraethu newydd, Y Fframwaith Darparu Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol (y Fframwaith). Mae'r Fframwaith wedi'i strwythuro o gwmpas saith egwyddor llywodraethu sy'n galluogi'r Awdurdod i ddangos ei drefniadau cyffredinol ac i nodi sut y mae wedi cyflawni ei gyfrifoldebau.

10 Diben y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yw nodi pa drefniadau y mae'r Awdurdod wedi'u gwneud er mwyn sicrhau:

(i) bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol;
(ii) bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y rhoddir cyfrif yn briodol amdano; a
(iii) bod adnoddau yn cael eu defnyddio mewn modd economaidd, effeithlon ac effeithiol er mwyn cyflawni'r blaenoriaethau y cytunwyd arnynt ac sydd o fudd i bobl leol.

11 Mae Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022/23 wedi'i nodi yn Atodiad 1. Mae'n rhoi crynodeb o'r trefniadau llywodraethu ac yn cadarnhau'r cynllun gwaith ar gyfer 2023/24.

12 Ar ôl ei gyhoeddi, bydd perfformiad yn erbyn blaengynllun gwaith 23/24 yn cael ei fonitro gan Fwrdd Perfformiad Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant hirdymor Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac yn dangos pa drefniadau llywodraethu sydd ar waith i alluogi'r Gwasanaeth i barhau i ymateb ar frys ac i wneud gwaith atal yn y dyfodol.
Cyllideb	Amherthnasol
Cyfreithiol	Paratowyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn unol â'r safonau rhagnodedig.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau	Mae fframwaith llywodraethu cadarn yn cefnogi trefniadau rheoli risg yr Awdurdod.

Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2022-2023

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

North Wales Fire and Rescue Authority

Mae'r ddogfen yma ar gael yn Saesneg

This document is also available in English

ATAL AMDDIFFYN YMATEB

PREVENTING PROTECTING RESPONDING

www.tangogleddcymru.llyw.cymru

www.northwalesfire.gov.wales

Cynnwys

Fframwaith Sicrhau Llywodraethu Da 3

Elfennau Allweddol sy'n Cyfrannu at Ddatblygu a Chynnal y Fframwaith Llywodraethu 4

Crynodeb: Trefniadau Llywodraethu 5

Crynodeb o Fframwaith Llywodraethu'r Awdurdod 7

Egwyddorion Craidd 8

Sut Aeth yr Awdurdod i'r Afael â'r Camau Gwella Llywodraethu o 2022/23 15

Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu 2023/24 17

Cydymffurfio â'r Cod Rheoli Ariannol 19

Barn a Chasgliad Llywodraethu 20

Fframwaith Sicrhau Llywodraethu Da

Mae Fframwaith Sicrhau Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth/Solace (2016) (y Fframwaith) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân ac Achub gyhoeddi Datganiad Llywodraethu Blynyddol, i ddangos:

- bod busnes yn cael ei gynnal yn unol â'r holl gyfreithiau a rheoliadau perthnasol
- bod arian cyhoeddus yn cael ei ddiogelu ac y cyfrifir amdano'n briodol
- bod adnoddau'n cael eu defnyddio'n ddarbodus, yn effeithlon ac yn effeithiol i gyflawni blaenoriaethau y cytunwyd arnynt er budd pobl leol.

Er mwyn cyflawni ei ystod eang o swyddogaethau, rhaid i'r Awdurdod fodloni amcanion gwleidyddol, economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir. Golyga hyn ei fod yn destun cyfres wahanol o gyfyngiadau a chymhellion allanol a mewnol i'r rhai a geir yn y sector preifat, a phob un ohonynt yn effeithio ar ei drefniadau llywodraethu. Un darn allweddol o ddeddfwriaeth yng Nghymru yw Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod ystyried y tymor hwy wrth wneud ei benderfyniadau a chydweithio â chyrff cyhoeddus eraill i wella llesiant yng Nghymru.

Felly, mae gan randdeiliaid ddiddordeb mewn materion fel:

- a yw allbynnau a gynlluniwyd yr Awdurdod wedi'u cyflawni a'r canlyniadau wedi'u cyflawni
- a yw hyn wedi'i wneud mewn modd effeithlon, darbodus, effeithiol a theg.

Mae'r egwyddorion craidd sy'n sail i Fframwaith CIPFA/Solace wedi'u nodi isod. Mae'r tudalennau canlynol yn egluro sut mae'r Awdurdod yn cyflawni'r egwyddorion hyn.

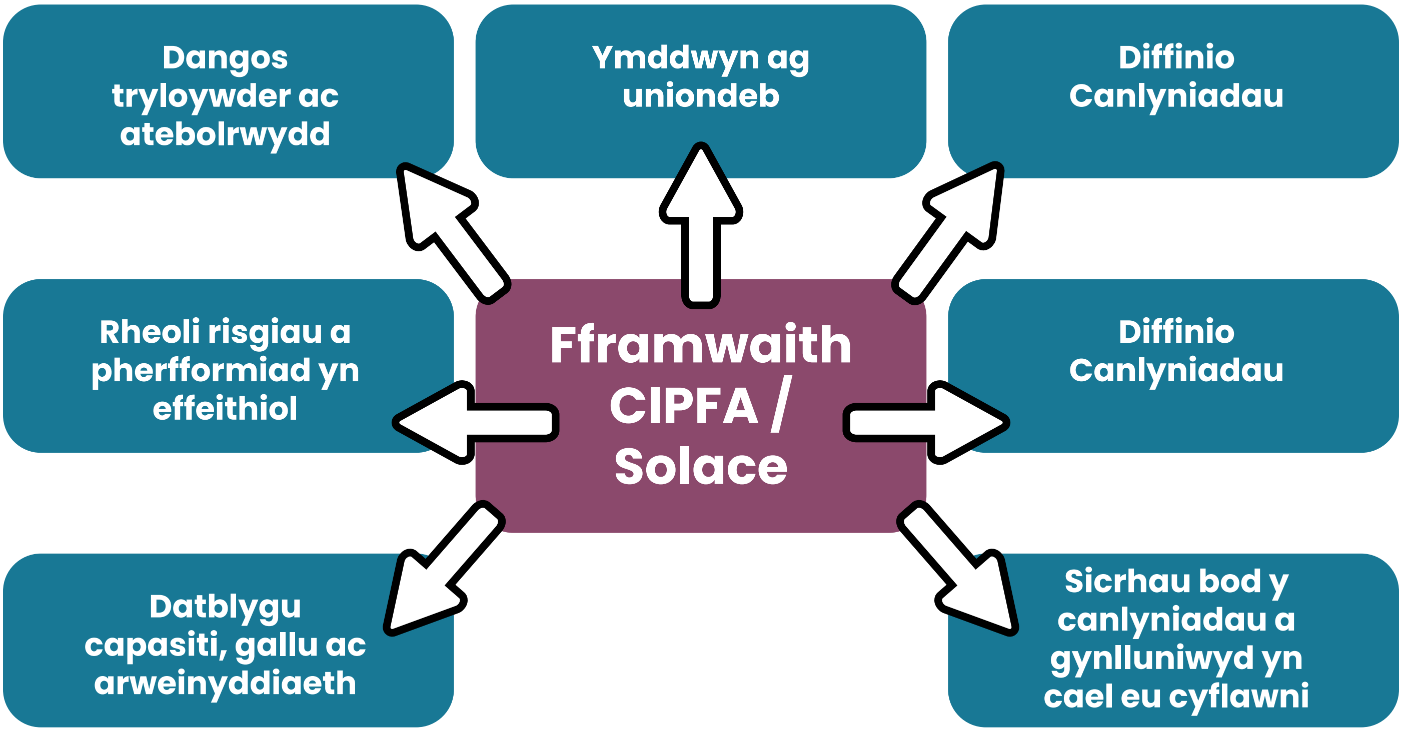

Cyfranwyr allweddol at Ddatblygu a Chynnal y Fframwaith Llywodraethu

Yr Awdurdod Tân ac Achub	Mae'n darparu'r arweinyddiaeth strategol, y rhyngwyneb gwleidyddol a'r her gorfforaethol mewn perthynas â darparu gwasanaethau tân ac achub ledled Gogledd Cymru, gan annog cyfranogiad y cyhoedd a chynnal ei faterion mewn modd agored a thryloyw. Mae'n cytuno ar y Cynllun Gwella a Llesiant, a'r cyllidebau refeniw a chyfalaf.
Y Panel Gweithredol	Mae'n monitro perfformiad y Gwasanaeth ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod ar ei bolisïau allweddol gan gynnwys y Cynllun Gwella a Llesiant. Mae'r Panel yn adolygu'r gofrestr risg strategol.
Gweithgorau'r Awdurdod Tân	Mae'n ymgymryd â gwaith manwl sy'n gysylltiedig â phroses cynllunio a gosod cyllideb yr Awdurdod. Mae'n cyflwyno ei sylwadau i'r Panel Gweithredol sydd yn ei dro'n gwneud argymhellion ar gyfer amcanion gwella/ lleihau risg/llesiant i'r Awdurdod.
Y Pwyllgor Archwilio	Mae'n darparu adolygiad annibynnol o'r fframweithiau llywodraethu, rheoli risg a rheoli ac yn goruchwylio'r adroddiadau ariannol, gan gynnwys Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r cyfrifon blynyddol.
Y Pwyllgor Safonau	Mae'n hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Aelodau'r Awdurdod ac yn goruchwylio'r polisi chwythu'r chwiban ar gyfer cwynion yn erbyn Aelodau'r Awdurdod. Hefyd, lle mae caniatâd statudol i wneud hynny, mae'n cael adroddiadau a chwynion am Aelodau ac yn cynnal neu'n goruchwylio ymchwiliadau ac yn gwneud argymhellion i'r Awdurdod.
Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth	Mae'n gosod ac yn arwain y gwaith o weithredu'r safonau llywodraethu ar draws y Gwasanaeth. Mae'n cael y cynllun gwella blynyddol ac yn cyfrannu at yr hunanasesiad blynyddol.
Archwilio Mewnol	Mae'n darparu barn annibynnol a gwrthrychol yn flynyddol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd trefniadau rheoli mewnol, rheoli risg a llywodraethu. Mae'n ymchwilio i dwyll ac afreoleidd-dra.

Crynodeb: Trefniadau Llywodraethu

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau bob blwyddyn er mwyn sicrhau bod system lywodraethu gadarn. Mae crynodeb o'r prif elfennau sy'n cyfrannu at y broses hon ar dudalen 2 ac yn eu plith mae:

- Adolygu effeithiolrwydd Cyfansoddiad yr Awdurdod yn rheolaidd.
- Bod â strwythur Awdurdod a phwyllgor sy'n:
  - monitro effeithiolrwydd trefniadau rheoli risg
  - adolygu'r trefniadau llywodraethu yn rheolaidd
  - ystyried ac adolygu strategaethau, cynlluniau ac adroddiadau archwilio mewnol ac allanol
  - adolygu, craffu a chymeradwyo'r datganiad o gyfrifon blynyddol.
- Bod â Bwrdd Gweithredol sy'n:
  - rhoi arweiniad ar lywodraethu
  - cyfrannu at gwblhau ac adolygu'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol
  - darparu cyfeiriad clir i'r Gwasanaeth ac uwch reolwyr.
- Defnyddio gwybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio'r trefniadau llywodraethu, er enghraifft:
  - adroddiadau byrddau gwella a pherfformiad
  - trefniadau rheoli risg
  - adroddiadau rheoleiddiwr allanol
  - yr Adroddiad Blynyddol Archwilio Mewnol.

Nodir y cyflawniadau yn erbyn yr egwyddorion craidd ar dudalennau 6-12. Mae camau gwella'r Awdurdod y cytunwyd arnynt ar gyfer 2022/23 wedi'u cynnwys ar dudalennau 13-16, sy'n cadarnhau'r cynnydd a wnaed.

Trefniadau Llywodraethu

Sefydlwyd yr Awdurdod newydd yn haf 2022 yn dilyn etholiadau lleol. Gweithredwyd nifer o ddiwrnodau ymgysylltu ag Aelodau i gefnogi'r broses o sefydlu aelodau newydd yr awdurdod, gan ganolbwyntio ar y trefniadau sicrwydd a llywodraethu yn yr Awdurdod.

Mae amserlen arferol cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn parhau gyda chyfarfodydd yn cael eu mynychu o bell. Mae'r trefniant hwn yn parhau i weithio'n effeithiol ac mae'n debygol o barhau hyd nes y gellir dod o hyd i ateb technegol i alluogi gweddarlledu a gwasanaeth cyfieithu ar y pryd Saesneg i gyfarfodydd yr Awdurdod os yw rhai cyfranogwyr yn dymuno mynychu yn bersonol ac eraill yn dymuno mynychu o bell.

Ar ddechrau 2023, mae'r Awdurdod wedi sefydlu tri gweithgor i gefnogi datblygiad tair blaenoriaeth sefydliadol allweddol:

- Gweithgor yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys
- Gweithgor y Strategaeth Amgylcheddol
- Gweithgor y Ganolfan Hyfforddi a Datblygu newydd.

Yn ei gyfarfod ym mis Mawrth 2023 cymeradwyodd yr Awdurdod Gynllun Corfforaethol diwygiedig 2021-24 sydd wedi:

- cadarnhau amcanion hirdymor presennol yr Awdurdod
- amlinellu pa gamau gweithredu oedd wedi'u cynllunio ar gyfer 2023/24
- adlewyrchu'r prif heriau sy'n wynebu'r Awdurdod
- ystyried canfyddiadau ac argymhellion diweddar Archwilio Cymru
- ystyried gwaith parhaus y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- sicrhau parodrwydd ar gyfer Fframwaith Cenedlaethol wedi'i ddiweddaru ac argymhellion o swyddfa Comisiynydd Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol; a
- chyd-fynd â chyllideb refeniw'r Awdurdod, ei gynllun cyfalaf a'i gynllun ariannol tymor canolig.

Mae Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth, dan gadeiryddiaeth y Prif Swyddog Tân, yn cynnwys Prif Swyddogion, Rheolwyr Ardal a Phenaethiaid Adran. Mae'n cyfarfod fel Bwrdd Perfformiad i graffu ar berfformiad, ac fel Bwrdd Gwella i ddarparu her ac uwch oruchwyliaeth i raglenni, prosiectau a pholisïau.

Yn dilyn cyflwyno strwythur sefydliadol newydd ym mis Ebrill 2022, cwblhawyd 'adolygiad cyffyrddiad ysgafn' o'r strwythur yn unol â'i ben-blwydd cyntaf. Gan sicrhau ymgynghoriad â staff, mae hyn wedi arwain at y sefydliad yn creu capasiti ychwanegol, gweithio mwy effeithlon ac effeithiol, gan leihau costau.

Mae Strwythur Llywodraethu'r Gwasanaeth dros bwyllgorau a grwpiau, sy'n adrodd i Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth, bellach wedi'i wreiddio ar draws y sefydliad. Dangos llywodraethu cadarn ar draws adrodd, monitro, craffu a gwneud penderfyniadau ym mhob rhan o'r sefydliad.

Mae pwysigrwydd hysbysu ac ymgysylltu â staff o hyd yn parhau i fod yn flaenoriaeth allweddol. Mae cyfathrebu mewnol wedi cynyddu'n sylweddol e.e. trwy'r platfform Workplace Facebook, rhaglen well o ymweliadau gan Brif Swyddogion â Gorsafoedd Tân ac adrannau, a chyfarfodydd rheolaidd â grwpiau Rheolwyr Canol a Goruchwyliol i raeadru gwybodaeth am y cynnydd hyd yma ac i drafod yr hyn a ddisgwylir gan staff ar bob lefel.

Crynodeb o Fframwaith Llywodraethu'r Awdurdod

Egwyddorion Llywodraethu Da

- Ymddwyn ag uniondeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth cyfraith
- Sicrhau bod ymgysylltiad agored a chynhwysfawr â rhanddeiliaid
- Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy
- Penderfynu ar yr ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl a fwriadwyd
- Datblygu gallu'r Awdurdod, gan gynnwys gallu ei arweinwyr a'i weithwyr
- Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gref
- Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

Ffynonellau Tystiolaeth

- Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
- Cynllunio ariannol
- Trefniadau partneriaeth
- Strategaeth a pholisïau AD
- Rheolau Gweithdrefnau Contract
- Cyfansoddiad
- Disgrifiadau swydd
- Prif Swyddog Tân
- Trysorydd
- Swyddog Monitro
- Adroddiadau cyhoeddedig
- Cynllun Ymgysylltu â'r Gymuned
- Strategaeth Gyfathrebu
- Cynllun Gwella a Llesiant
- Asesiadau Effaith Integredig

Ffynonellau Sicrwydd

- Adroddiadau perfformiad
- Adroddiadau ariannol
- Trefniadau democrataidd
- Adroddiadau gan reoleiddwyr ac archwilio allanol
- Adroddiadau Archwilio Mewnol
- Byrddau partneriaeth
- Adborth gan gwsmeriaid
- Ymgynghoriadau
- Strwythur Llywodraethu

Aelodau

- Yr Awdurdod Tân ac Achub a'i bwyllgorau

Gweithrediaeth

- Y Bwrdd Gweithredol

Ffynonellau Tystiolaeth

- Arweinyddiaeth
- Gwerthoedd Craidd
- Trefniadau cydraddoldeb
- Trefniadau Rhyddid Gwybodaeth
- Codau Ymddygiad
- Polisi Gwrth-dwyll a Llygredd
- Polisi chwythu'r chwiban
- Pwyllgorau Archwilio a Safonau
- Cyngor ac arweiniad arbenigol
- Rheoli risg
- Rheolaethau mewnol
- Gwasanaeth Archwilio Mewnol
- Rheoli gwybodaeth
- Datblygu staff ac

⇩

Asesiad Llywodraethu a Gwella Blynyddol wedi'i lofnodi gan y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Tân

⇩

Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu a adolygir yn chwarterol gan y Bwrdd Gweithredol

Egwyddorion Craidd

Ymddwyn ag uniondeb, dangos ymrwymiad cryf i werthoedd moesegol, a pharchu rheolaeth cyfraith

- Mae'r Cyfansoddiad yn nodi cyfrifoldebau'r Awdurdod Tân ac Achub a'i bwyllgorau ac yn cynnwys y Cynllun Dirprwyo i Swyddogion.
- Mae'r Swyddog Monitro yn sicrhau bod penderfyniadau a wneir o fewn y gyfraith ac yn cydymffurfio â darpariaethau'r Cyfansoddiad.
- Mae'r Cyfansoddiad yn cynnwys y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau ac mae hwn yn cael ei fonitro gan y Pwyllgor Safonau.
- Lle bo angen, ceisir cyngor cyfreithiol i lywio penderfyniadau.
- Mae Codau Ymddygiad ar gyfer Aelodau a Swyddogion ar waith, sy'n gofyn am ddatgan buddiannau busnes a chofnodi rhoddion a/neu letygarwch a gafwyd.
- Mae gan yr Awdurdod weithdrefnau i dderbyn ac ymateb i unrhyw gwynion a geir. Mae adroddiad cryno o gwynion a negeseuon o werthfawrogiad yn cael ei ddarparu i'r Awdurdod Tân ac Achub bob blwyddyn.
- Mae polisïau allweddol ar waith i atal a lleihau'r perygl o dwyll. Mae'r polisïau'n cynnwys: Polisi Chwythu'r Chwiban, Polisi Gwrth-dwyll a Llygredd a
- Rheoliadau Ariannol a Rheolau Gweithdrefnau Contract. Pan amheuir afreoleidd-dra, mae trefniadau ar waith i sicrhau yr ymchwilir iddo'n drwyadl.
- Mae'r polisi recriwtio, prosesau sefydlu a hyfforddiant yn ymgorffori ymddygiadau personol sydd â gwerthoedd moesegol. Mae gwerthoedd craidd y Gwasanaeth wedi'u gwreiddio'n llawn ac yn cynnwys; gwasanaeth i'r gymuned, anelu at ragoriaeth, pobl ac amrywiaeth a chynwysoldeb.
- Cyflawni gwobrau Efydd a Phlatinwm Iechyd Corfforaethol Iechyd Cyhoeddus Cymru.
- Sefydlwyd y Pwyllgor Llywio Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant i ystyried materion sy'n ymwneud â chydraddoldeb, amrywiaeth a materion diwylliannol.
- Ymchwilir i achosion disgyblu ac unrhyw honiadau o gamwedd yn unol â Llawlyfr Disgyblu'r Gwasanaeth.
- Cyhoeddir Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn ein Hasesiad Perfformiad Blynyddol yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010. Caiff amcanion cydraddoldeb eu hadolygu bob blwyddyn a'u monitro drwy gydol y flwyddyn.
- Yn rhan o'n hymrwymiad i'r Gymraeg, mae'n ofynnol i bob aelod newydd o staff gyflawni o leiaf sgiliau Cymraeg Lefel 2.
- Cyhoeddir y Cynllun Gwella a Llesiant ar wefan yr Awdurdod. Mae hwn yn manylu ar yr amcanion gwelliant sy'n ofynnol gan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, a'r amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Mae polisi a gweithdrefn diogelu ar waith i atgyfeirio pobl agored i niwed y daw'r Gwasanaeth i gysylltiad â nhw at asiantaethau eraill.
- Mae'r holl gynlluniau adrannol, lle bo'n berthnasol, yn dangos eu bod yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
- Mae'r Gwasanaeth wedi cyflwyno llinell adrodd gyfrinachol newydd 'Safecall' ar gyfer staff.

Sicrhau didwylledd ac ymgysylltu cynhwysfawr â rhanddeiliaid

- Mae pob cyfarfod yn cael ei hysbysebu ac mae cyfarfodydd llawn yr Awdurdod yn cael eu gwe-ddarlledu. Mae agendâu a phapurau ar gael ar wefan yr Awdurdod.
- Cyhoeddir gwybodaeth ar wefan yr Awdurdod fel rhan o'r cynllun cyhoeddi. Darperir fersiynau hawdd eu deall/ hawdd eu darllen/Cymraeg o ddogfennau.
    - Mae trefniadau ymgynghori cyhoeddus ar waith i wahodd barn rhanddeiliaid cyn datblygu a gweithredu newidiadau allweddol. Mae hyn yn cynnwys ymgynghori ar y Cynllun Gwella a Llesiant.
    - Mae'r Gwasanaeth wedi dechrau ar Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ac mae'n gweithio tuag at arfer gorau wrth baratoi ar gyfer unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus trwy weithio gyda'r Sefydliad Ymgynghori. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod y Gwasanaeth yn cynnal dadansoddiad trylwyr o randdeiliaid fel rhan o'i baratoadau cyn ymgynghori fel y gall ddeall yn llawn pwy allai gael eu heffeithio a sut, yn ogystal â'r ffordd orau o ymgysylltu â nhw. Bydd y broses hon hefyd yn cynnwys cynnal grwpiau ffocws/gweithgorau i gasglu safbwyntiau sy'n dod i'r amlwg a allai lywio ein hymgynghoriad.
- Mae'r ymrwymiad i fod yn agored hefyd yn cael ei ddangos trwy:
    - gwblhau asesiadau effaith ar gyfer pob penderfyniad allweddol
    - y Weithdrefn Cwyno a Chanmoliaeth, sy'n cynnwys y gallu i uwchgyfeirio materion pwysig
    - y Strategaeth Ymgysylltu ac Ymgynghori â'r Cyhoedd (a gyflwynwyd i gyfarfod Gorffennaf 2018 y Panel Gweithredol)
    - ymgysylltu â Chyrff Cynrychioli Gweithwyr
    - aelodaeth o Fforwm Arweinwyr Cydraddoldeb Gogledd Cymru a Chyngor Hil Cymru
    - ymgysylltu â Grŵp Mynediad Arfon a Chanolfan Merched Gogledd Cymru
- Defnyddir amrywiaeth o ddulliau ymgysylltu gan gynnwys:
    - cyfathrebu wedi'i gyfeirio gan ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol, gyda chyfrifon ar Facebook a Twitter – mae hyn yn cynnwys cyfrifon corfforaethol yn ogystal â chyfrifon cyfryngau cymdeithasol wedi'u cynnal gan staff yr orsaf dân i ehangu ymgysylltiad yn y cymunedau lleol.
    - y gallu i gofrestru ar gyfer diweddariadau e-bost ar faterion penodol trwy'r wefan
    - ymgysylltu â phobl ifanc drwy raglen Ffenics, Cadetiaid tân ac ymweliadau ysgol
    - gwaith diogelwch cymunedol gyda deiliaid tai a busnesau
    - grŵp Gweithredu Cadarnhaol, dan gadeiryddiaeth Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynwysoldeb, i gynllunio a chyfarwyddo digwyddiadau ar gyfer yr holl waith recriwtio diffoddwyr tân
    - mynychu diwrnodau agored/digwyddiadau – er enghraifft digwyddiadau wedi'u trefnu fel yr Eisteddfod, yn ogystal â digwyddiadau gorsafoedd tân wedi'u trefnu gan staff
    - mae'r cyfathrebu mewnol yn cynnwys cylchlythyr electronig y Diweddariad Wythnosol i staff
    - Ymgyrchoedd cyfathrebu allanol, dan arweiniad y Rheolwyr Diogelwch Cymunedol.
- Mae trefniadau partneriaeth ar waith i gyflawni rhai canlyniadau. Er enghraifft, mae Prif Swyddogion yn mynychu'r pedwar Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus lleol (a gafodd eu diwygio i dri yn ystod 22/23) a'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.
- Cydweithio â phartneriaid eraill yn y Gwasanaethau Brys.
- Ymrwymiad i ymgysylltu â staff ddwywaith y flwyddyn drwy'r arolwg 'Teulu Tân'.

Diffinio canlyniadau o ran buddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol cynaliadwy

- Mae'r Cynllun Gwella a Llesiant yn pennu'r cyfeiriad strategol ar gyfer yr Awdurdod ac yn manylu ar yr amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- Mae gan y Gwasanaeth bedwar gwerth craidd – Pobl; Amrywiaeth a Chynwysoldeb; Anelu at Ragoriaeth; a Gwasanaeth i'r Gymuned. Mae'r rhain yn crynhoi'r egwyddorion a'r gwerthoedd personol yr anogir y staff i'w mabwysiadu a'u harddangos. Gwerthoedd Craidd
- Mae'r Gwasanaeth wedi ennill achrediad y Rhuban Gwyn sy'n dangos ymrwymiad i ddileu trais yn erbyn menywod.
- Mae gan y Gwasanaeth ddyletswydd statudol i sefydlu trefniadau parhad busnes. Mae cynlluniau ar draws y Gwasanaeth wedi cael eu diweddaru. Ceir cydweithio parhaus â'r gwasanaethau tân ac achub eraill yng Nghymru i wella cynllunio ac ystyried y risgiau presennol. Mae'r Pwyllgor Materion Cenedlaethol yn cynnwys ffrwd waith parhad busnes.
- Nod y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a phroses y gyllideb flynyddol yw sicrhau bod adnoddau ariannol yn cael eu cyfeirio at flaenoriaethau'r Awdurdod.
- Gwneir gwaith partneriaeth lle mae amcanion a manteision ar y cyd yn deillio o gydweithio – er enghraifft, Bwrdd Lleihau Tanau Bwriadol Strategol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus.
- Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn nodi'r broses a ddefnyddir i nodi a rheoli amlygiad i ansicrwydd, a allai effeithio ar gyflawni'r amcanion neu'r gweithgareddau. Adolygir hwn drwy gydol y flwyddyn i sicrhau bod risgiau'n cael eu nodi a'u hasesu'n briodol.
- Mae'r Gofrestr Risgiau Corfforaethol yn cofnodi'r risgiau hyn, a chânt eu monitro'n rheolaidd gan yr Adran Cynllunio Corfforaethol a'u hadrodd i'r Panel Gweithredol.
- Mae penderfyniadau allweddol yn destun asesiad effaith integredig, sy'n ystyried cydraddoldeb; diogelu data; iechyd, diogelwch a lles; y Gymraeg; cyllid; cynaliadwyedd a staffio; Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2021.
- Mae polisi a gweithdrefn diogelu ar waith i gyfeirio pobl agored i niwed y daw'r Gwasanaeth i gysylltiad â nhw at asiantaethau eraill.
- Mae'r Pwyllgor Llywio Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant yn darparu llywodraethu a goruchwyliaeth strategol.

Pennu'r ymyriadau sy'n angenrheidiol i gyflawni'r canlyniadau gorau posibl a fwriadwyd

- Cynhelir ymgynghoriad cyhoeddus fel rhan o'r gwaith o osod amcanion yr Awdurdod a nodir yn y Cynllun Gwella a Llesiant. Mae hyn yn amlinellu sut mae'r Awdurdod yn bwriadu cydweithio â chyrff cyhoeddus eraill i fynd i'r afael â'r materion cymhleth sy'n effeithio ar fywydau pobl. Cyhoeddir asesiad o berfformiad yr Awdurdod ym mis Hydref bob blwyddyn..
- Mae Polisi Rheoli Risg Strategol yr Awdurdod yn nodi'r broses a ddefnyddir i nodi a rheoli amlygiad i ansicrwydd, a allai effeithio ar gyflawni'r amcanion neu'r gweithgareddau. Adolygir hwn drwy gydol y flwyddyn i sicrhau bod risgiau'n cael eu rheoli'n briodol.
- Yn dilyn craffu gan y Grŵp Gweithredol, cyflwynir adroddiadau perfformiad ac ariannol i'r Awdurdod a'i bwyllgorau.
- Mae monitro argaeledd, digwyddiadau, y gweithlu a'r cyllidebau, drwy'r strwythur llywodraethu, yn sicrhau bod materion yn cael eu nodi ac ymyriadau priodol yn cael eu cytuno.
- Mae Canllawiau Gweithredol Cenedlaethol a Dysgu Gweithredol ar y Cyd ar gael, y mae'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol yn eu llywodraethu a'u goruchwylio'n strategol ac yn gweithredu unrhyw newidiadau.
- Ceir cryn dipyn o waith partneriaeth ledled Cymru i ymateb i faterion sy'n wynebu'r sector tân a materion eraill mwy cyffredinol yn y sector cyhoeddus. Mae cydweithio â nifer o asiantaethau yn agwedd bwysig ar waith yr Awdurdod gan gynnwys atal ac amddiffyn, ymateb i ddigwyddiadau a defnyddio adnoddau. Mae'r Gwasanaeth yn aelod effeithiol o Gyd-grŵp Gwasanaethau Brys Cymru Gyfan, y mae'r Prif Swyddog Tân yn Ddirprwy Gadeirydd arno, gan gefnogi ein hymateb i'r adroddiad cenedlaethol gan Archwilio Cymru a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2022 ar Gydweithio rhwng y Gwasanaethau Brys. https://www.audit.wales/cy/publication/cydweithio-rhwng-y-gwasanaethau-brys.
- Mae prosesau cynllunio'r gyllideb yn sicrhau bod cyllidebau'n cael eu paratoi yn unol ag amcanion, strategaethau a'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig. Mae hyn yn cynnwys mewnbwn gan arweinwyr y Gwasanaeth ac Aelodau'r Awdurdod. Mae'n dangos sut y bydd yr adnoddau'n cael eu defnyddio dros yr ychydig flynyddoedd nesaf i gyflawni canlyniadau a blaenoriaethau y cytunwyd arnynt. Mae Pwyllgor y Gyllideb, Monitro a Chaffael yn darparu llywodraethu a goruchwyliaeth strategol.
- Canfu adolygiad Archwilio Cymru o gydnerthedd corfforaethol (Ebrill 2021) fod yr Awdurdod wedi dangos ei gydnerthedd tymor byr, https://www.audit.wales/sites/default/files/publications/north_wales_fra_corporate_resilience_welsh.pdf. O ran Llywodraethu, canfu fod gan yr Awdurdod fframwaith llywodraethu priodol ond bod angen i Aelodau chwarae rhan fwy canolog wrth fynd i'r afael â'r risgiau mawr sy'n wynebu'r Gwasanaeth. Yn ystod 22/23 newidiodd aelodaeth yr Awdurdod Tân ac Achub yn sylweddol ac, mewn ymateb, datblygwyd proses sefydlu Aelodau newydd. Roedd hyn yn cynnwys ymgyfarwyddo â'n Dyletswyddau Statudol a gwasanaethau a ddarperir ar draws GTAGC, gan bwysleisio rolau a chyfrifoldebau Aelodau'r Awdurdod. Ailadroddwyd y prosesau sefydlu hyn wrth i aelodaeth yr Awdurdod newid drwy'r flwyddyn. Ceir tystiolaeth o graffu ar gyllidebau a risgiau sy'n wynebu'r gwasanaeth drwy sefydlu gweithgorau Aelodau'r ATA i roi cyfarwyddyd ar ddatblygu'r Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys, Strategaeth Amgylcheddol 2023-2030 a phrosiect y Ganolfan Hyfforddi Newydd.

Datblygu gallu'r endid, gan gynnwys gallu ei arweinwyr a'r unigolion ynddo

Mae Cyfansoddiad yr Awdurdod yn amlinellu rolau aelodau etholedig a swyddogion dynodedig i alluogi cyd-ddealltwriaeth o rolau ac amcanion. Mae'r swyddi dynodedig yn cynnwys y Prif Swyddog Tân, Trysorydd a Swyddog Monitro.

- Mae cydweithio a gwaith partneriaeth ar waith yn rhanbarthol ac yn genedlaethol. Er enghraifft, mae'r tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru yn rhan o Fforwm Hyfforddiant Ymchwilio Tân Cymru gyfan. Mae hwn yn cefnogi dysgu ar y cyd ac yn hyrwyddo dull cyson ledled Cymru.
- Mae Strategaeth Datblygu Pobl a Datblygu Sefydliadol Cymru Gyfan 2021-2024 yn sail i'r ymrwymiad i ddysgu gydol oes a chymhwysedd yn y gweithle.
- Mae prosesau sefydlu ar waith ar gyfer Aelodau a gweithwyr. Ymhlith y rhain mae cyflwyniad i werthoedd craidd y sefydliad, y safonau ymddygiad a gofynion y rôl.
- Nodir anghenion datblygu gweithwyr drwy gyfarfodydd un i un, cyfarfodydd goruchwylio ac arfarnu. Mae'r Gwasanaeth bellach yn un o aelodau sefydlu Cynllun Mynediad Uniongyrchol peilot Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC). Bydd y cynllun yn galluogi pobl sydd â sgiliau arwain profedig o amrywiaeth o sectorau, i wneud cais am rolau Rheolwr Gorsaf heb orfod cael profiad blaenorol yn y gwasanaeth tân a heb fod wedi dilyn y llwybr dyrchafiad traddodiadol ar gyfer diffoddwyr tân.
- Mae iechyd a lles y gweithlu yn allweddol i'r sefydliad a darperir cymorth i gynnal lles corfforol a meddyliol. Cyflawnir hyn drwy ystod o fesurau gan gynnwys polisïau a chanllawiau AD, dull gweithio hyblyg, y gwasanaeth iechyd galwedigaethol a'r rhaglen cymorth i weithwyr. Mae'r Pwyllgor Iechyd, Diogelwch a Lles yn darparu llywodraethu a goruchwyliaeth strategol i hyn.
- Mae gan y Gwasanaeth adran hyfforddi bwrpasol, gyda fframweithiau cymhwysedd ar gyfer staff gweithredol. Cyflwynir hyfforddiant gan ddefnyddio amrywiaeth o ddulliau sy'n cynnwys modiwlau e-ddysgu sy'n orfodol ar gyfer rhai pynciau e.e. Diogelu Data. Mae'r Pwyllgor Dysgu Sefydliadol yn darparu llywodraethu a goruchwyliaeth strategol ar hyn.
- Mae trefniadau ar waith ar gyfer adolygiadau mewnol o gydymffurfiaeth â safonau Gwasanaeth a gofynion iechyd a diogelwch.
- Mae'r staff yn aelodau o gyrff proffesiynol perthnasol ac yn ymgymryd â'r datblygiad proffesiynol parhaus gofynnol.
- Mae'r Gwasanaeth yn cydweddu ei brosesau hyrwyddo â fframwaith arwain Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC).
- Mae'r Gwasanaeth wedi cynnal asesiad manwl o'i hyfforddiant gweithredol ac wedi gweithredu Cynllun Cyflawni Hyfforddiant Gweithredol uchelgeisiol newydd ar gyfer 2023/24.

Rheoli risgiau a pherfformiad trwy reolaeth fewnol gadarn a rheolaeth ariannol gyhoeddus gref

- Mae'r Trysorydd yn gyfrifol am weinyddu materion ariannol yr Awdurdod yn briodol fel sy'n ofynnol gan Adran 151, Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.
- Mae'r Swyddog Monitro'n sicrhau y cydymffurfir â pholisïau, gweithdrefnau, deddfau a rheoliadau sefydledig.
- Mae'r Polisi Rheoli Risg Strategol yn manylu ar y broses ar gyfer nodi a rheoli risgiau. Cedwir cofrestr risgiau corfforaethol gan yr Adran Cynllunio Corfforaethol ac mae'n destun monitro drwy gydol y flwyddyn.
- Mae adroddiadau i'r Awdurdod a'i bwyllgorau yn cynnwys asesiad effaith integredig i lywio a chefnogi penderfyniadau.
- Mae trefniadau parhad busnes ar waith i sicrhau y gellir parhau i ddarparu gwasanaethau hanfodol bob amser.
- Mae trefniadau rheoli yn sicrhau bod argymhellion ar gyfer gwella a wneir gan yr Archwilydd Mewnol yn cael eu cytuno a'u monitro.
- Rhoddir adroddiadau rheolaidd i aelodau ac uwch reolwyr am welliant a pherfformiad gwasanaethau yn erbyn dangosyddion perfformiad a cherrig milltir allweddol.
- Mae gan yr Awdurdod drefniadau i gadw cofrestri o fuddiannau personol a busnes yr Aelodau a chofrestr o roddion a lletygarwch.
- Ceir polisïau ar gyfer Gwrth-dwyll a Llygredd a Chwythu'r Chwiban sy'n cadarnhau ymrwymiad yr Awdurdod i weithredu mewn modd teg a thryloyw.
- Mae polisïau a threfniadau ar waith i reoli'r modd y caiff data eu trin. Y rhain yw'r Polisi Diogelu Data, y Polisi Rhyddid Gwybodaeth, y Polisi Cadw Data a Pholisi Diogelu Cyfathrebu a Gwybodaeth. Caiff y polisïau hyn eu hategu â hyfforddiant ac mae'r modiwl e-ddysgu ar ddiogelu data yn orfodol i'r holl staff.
- Datblygwyd a chytunwyd ar brotocolau rhannu gwybodaeth gyda phartneriaid.
- Mae rheolaeth ariannol yn cefnogi darparu gwasanaethau a newid trawsnewidiol yn ogystal â sicrhau stiwardiaeth dda. Cyflwynir diweddariad ariannol ym mhob un o gyfarfodydd yr Awdurdod, gydag adroddiadau ar gael i'r cyhoedd ar y wefan.
- Mae trefniadau Rheoli'r Trysorlys yn dilyn arferion proffesiynol ac yn cael eu hadolygu'n flynyddol gan aelodau.
- Mae Datganiadau Cyfrifon yr Awdurdod a'i berfformiad yn erbyn meysydd risg a blaenoriaeth allweddol yn destun craffu drwy archwiliad allanol.

Gweithredu arferion da o ran tryloywder, adrodd ac archwilio er mwyn sicrhau atebolrwydd effeithiol

- Mae'r Awdurdod, gyda chymorth y Swyddog Monitro, yn goruchwylio ac yn adolygu digonolrwydd ac effeithiolrwydd y trefniadau llywodraethu a'r amgylchedd rheoli mewnol.
- Mae agendâu a chofnodion cyfarfodydd ar gael i'r cyhoedd ar y rhyngrwyd ynghyd â gweddarllediadau o gyfarfodydd yr Awdurdod (pan fyddant ar gael).
- Mae adroddiadau'r Awdurdod yn dilyn fformat strwythuredig sy'n sicrhau bod gwybodaeth allweddol yn cael ei chyflwyno mewn modd clir a chyson i gynorthwyo penderfyniadau.
- Mae gan yr Awdurdod gynllun cyhoeddi ac mae'n cydymffurfio â gofynion y Comisiynydd Gwybodaeth mewn perthynas â cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth sy'n sicrhau bod gan y cyhoedd fynediad at wybodaeth a gedwir.
- Mae'r Cynllun Gwella a Lles yn dogfennu amcanion yr Awdurdod.
- Cynhyrchir y Datganiad o Gyfrifon Blynyddol mewn fformat hawdd ei ddefnyddio. Mae hwn yn rhoi gwybodaeth glir am incwm a gwariant ac yn dangos y stiwardiaeth dros arian cyhoeddus am y flwyddyn. Cyflwynir y cyfrifon i'w harchwilio erbyn y dyddiad cau statudol.
- Mae'r Datganiad Polisi Cyflog Blynyddol yn cael ei gymeradwyo a'i gyhoeddi yn unol â Deddf Lleoliaeth 2011. Telir cyflogau'r aelodau yn unol â phenderfyniadau'r Panel Annibynnol ar Gydnabyddiaeth Ariannol ac adroddir amdanynt ar y rhyngrwyd.
- Mae aelodau ac uwch swyddogion yn datgan buddiannau perthnasol yn unol â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y DU. Mae'r datganiadau hyn yn galluogi'r Awdurdod i nodi ac adrodd unrhyw drafodion parti perthynol.
- Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn darparu tryloywder ar y trefniadau llywodraethu a'r gwelliannau sydd ar y gweill ar gyfer y flwyddyn i ddod.
- Yr Archwilydd Cyffredinol yw'r archwilydd allanol a benodir drwy statud ac mae'n rhoi barn am y Datganiad o Gyfrifon, a gyhoeddir ar wefan yr Awdurdod. Mae'r Awdurdod yn gweithredu ar argymhellion ac, yn ôl yr angen, yn cymryd camau cywiro.
- Mae'r trefniadau Archwilio Mewnol yn cynnwys dull seiliedig ar risg, sy'n rhoi sicrwydd bod risgiau allweddol yn cael eu rheoli. Mae'r Awdurdod yn gweithredu ar argymhellion ac, yn ôl yr angen, yn cymryd camau cywiro.
- Mae prosesau ar waith i sicrhau bod argymhellion gan gyrff arolygu a rheoleiddio yn cael eu gweithredu.
- Bydd adolygiad Archwilio Cymru o gydnerthedd corfforaethol y cyfeirir ato ar dudalen 9 yn cael ei ystyried fel rhan o'r cylch cynllunio blynyddol i sicrhau bod cyfleoedd i wella yn cael eu hystyried yn llawn.

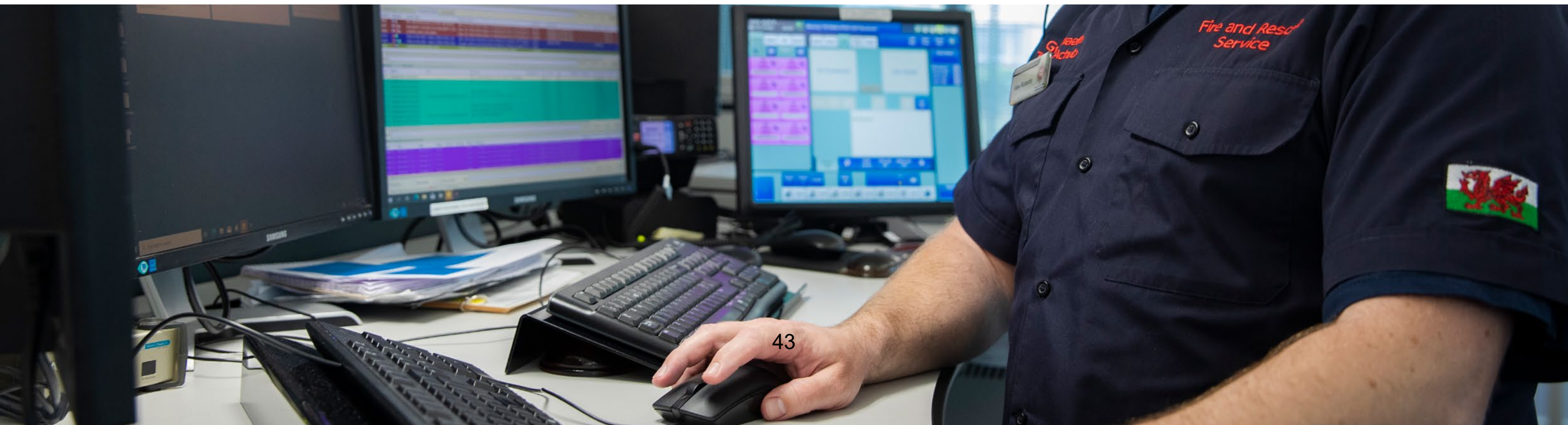

Sut Aeth yr Awdurdod i'r afael â'r Camau Gwella Llywodraethu o 2022/23

Roedd Asesiad Llywodraethu a Gwella Blynyddol 2022/23 yn cynnwys y camau gwella canlynol. Dyma sut yr aethpwyd i'r afael â nhw:

Ardal Gwella	Cam Gweithredu wedi'i Gynllunio	Cyfrifoldeb	Cynnydd ym mis Mehefin 2023
Seiberddiogelwch	Gweithredu drwy'r Adran TGCh i baratoi ar gyfer cyflawni ardystiad Cyber Essentials Plus i helpu i amddiffyn rhag bygythiadau seiberddiogelwch i'r sefydliad.	Y Pennaeth TGCh, Ystafell Reoli ac Ardal y Canol	The service has introduced the Intermediate step of achieving Cyber Essentials with the intention of moving on to CE+ in the next year. Significant progress has been made on this journey with the final prerequisite technology having been introduced in a testing stage at the end of the reporting period. It is expected that Cyber Essentials will be achieved early in the 2023/24 period, with work then commencing to achieve CE+.

Ardal Gwella	Cam Gweithredu wedi'i Gynllunio	Cyfrifoldeb	Cynnydd ym mis Mehefin 2023
Ailstrwythuro’r Gwasanaeth (a gyflwynwyd 1 Ebrill 2022)	Gweithredu drwy’r Adrannau Cyllid a Chynllunio Corfforaethol i wirio a chadarnhau bod y dull cynllunio integredig yn parhau i fod yn briodol ac yn effeithiol.	Pennaeth Cyllid Pennaeth Cynllunio Corfforaethol	Fel rhan o'r adolygiad o'r trefniadau llywodraethu mewnol a datblygu'r fframwaith sicrwydd, mae'r dulliau cynllunio corfforaethol a chynllunio ariannol wedi cael eu hadolygu a'u diwygio yn ystod 2022/23. Mae hyn wedi gwella cydymffurfiaeth â'r amcanion corfforaethol ac ymwybyddiaeth well o gyd-ddibyniaethau rhwng adrannau a phrosiectau mawr.
	Gweithredu trwy Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth i dreialu Fframwaith Sicrwydd a Blociau Adeiladu’r Gwasanaeth a ddatblygwyd yn ddiweddar; a’u hadolygu os oes angen	Dirprwy Brif Swyddog Tân.	Cafodd y fframwaith sicrwydd a'r blociau adeiladu eu gweithredu ym mis Gorffennaf 2022. Mae'r Cylch Gorchwyl ar gyfer pob pwyllgor a grŵp wedi'i gymeradwyo ac mae'r fframwaith wedi'i sefydlu. Gweithredwyd fframwaith cynllunio adrannol newydd ar gyfer cynlluniau adrannol 23/24, ac mae hyn yn blaenoriaethu casglu tystiolaeth yn erbyn y Blociau Adeiladu, amcanion y Cynllun Corfforaethol ac amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
	Gweithredu drwy Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth i gynllunio proses flynyddol sy’n cynnwys Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth a’r adran Archwilio Mewnol yn benodol wrth asesu i ba raddau mae’r egwyddorion yn y Fframwaith Llywodraethu Da yn cael eu cymhwyso.	Y Prif Swyddog Cynorthwyol Pennaeth Cynllunio Corfforaethol	Yn amodol ar gymeradwyo darparwr archwilio mewnol newydd, Mersey Internal Audit Agency (MIAA) gan y Pwyllgor Archwilio ym mis Mehefin 2023, bydd y cam hwn yn cael ei ddwyn ymlaen i gynllun gweithredu Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24.
Strategaeth Amgylcheddol	Gweithredu drwy Weithgor Cynllunio’r ATA i ddatblygu Strategaeth Amgylcheddol newydd.	Pennaeth Gweithrediadau ac Ardal y Dwyrain Pennaeth Cynaliadwyedd Pennaeth Cynllunio Corfforaethol	Sefydlwyd gweithgor Strategaeth Amgylcheddol ac mae’n datblygu Strategaeth Amgylcheddol 2023–2030. Y bwriad yw cymeradwyo’r strategaeth yng nghyfarfod llawn yr Awdurdod Tân ym mis Gorffennaf 2023.

Ardal Gwella	Cam Gweithredu wedi'i Gynllunio	Cyfrifoldeb	Cynnydd ym mis Mehefin 2023
Archwilio Mewnol	Adolygu'r contract ar gyfer darparu gwasanaethau Archwilio Mewnol i sicrhau ei effeithiolrwydd parhaus o ran sicrhau trefniadau llywodraethu a sicrhau y gweithredir ar argymhellion.	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau)	Mae penodi Gwasanaethau Archwilio Mewnol yn un o swyddogaethau dirprwyedig y Pwyllgor Archwilio. Daeth y trefniadau presennol i ben ar 31 Mawrth 2023 a chadarnhaodd y Pwyllgor Archwilio y dylai'r penodiad gael ei wneud drwy ymarfer cystadleuol gan ddefnyddio Fframwaith Gwasanaethau Archwilio a Sicrwydd sector cyhoeddus Gwasanaethau Masnachol y Goron. Disgwylir i'r ymarfer hwn ddod i ben yn ystod mis Mehefin 2023 a bydd yr archwilwyr mewnol newydd yn cael eu penodi am y cyfnod o dair blynedd sy'n cwmpasu blynyddoedd ariannol 2023/24 – 2025/26. Bydd y penodiad yn cael ei gymeradwyo gan y Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ar 19 Mehefin 2023.
Datblygiad Aelodau'r ATA	Gan weithio gyda'r ATA, cynllunio rhaglen fwy strwythuredig ar gyfer Datblygu Aelodau i gefnogi'r Aelodau i fod yn effeithiol wrth gyflawni eu rolau arwain a llywodraethu ar yr Awdurdod.	Prif Swyddog Cynorthwyol Clerc yr ATA Pennaeth Hyfforddiant a Datblygu	Newidiodd aelodaeth yr ATA yn sylweddol oherwydd yr etholiadau lleol yn 2022. Mae mwyafrif yr ATA newydd yn aelodau newydd ac roedd nifer sylweddol yn gynghorwyr awdurdodau lleol newydd. Gweithredwyd rhaglen strwythur o Gymorth Datblygu i Aelodau yn 2022 yn ymgorffori pecyn sefydlu, llawlyfr yr Aelodau a'r rolau arwain a llywodraethu ar yr Awdurdod. Yn ystod 2022/23 roedd nifer fach o newidiadau i aelodaeth yr Awdurdod, a chafodd yr Aelodau newydd hyn i gyd gyfnodau sefydlu unigol.
Cyfansoddiad	Cam gweithredu i Glerc yr ATA ymgorffori yn y Cyfansoddiad drefniadau ar gyfer cyfnodau cyn-etholiadol yn arwain at etholiadau llywodraeth leol a chyfnodau saib rhwng Awdurdodau.	Clerc yr Awdurdod Tân ac Achub.	Bydd y cam hwn yn cael ei ddwyn ymlaen i gynllun gweithredu Datganiad Llywodraethu Blynyddol 2023/24.

Cynllun Gweithredu Gwella Llywodraethu 2023/24

Mae'r camau a gynlluniwyd ar gyfer 2023/24 wedi'u crynhoi yn y tabl isod. Bydd cynnydd yn ystod y flwyddyn yn cael ei adrodd i Dîm Arwain y Gwasanaeth drwy'r fforymau a ddangosir.

Maes Gwella	Cam Gweithredu wedi'i Gynllunio	Fforwm	Cyfrifoldeb	
Lleihau Allyriadau Carbon	Ymateb i'r argymhellion a ganfuwyd yn Adroddiad Archwilio Cymru ar Leihau Allyriadau Carbon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru Mawrth 2022	Pwyllgor Tir ac Eiddo Grŵp Amgylcheddol a Chynaliadwyedd	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Gweithrediadau Rheolwr yr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd	Rhagfyr 2023
Lleihau Galwadau Tân Diangen	Ymateb i'r argymhellion a ganfuwyd yn Adroddiad Archwilio Cymru ar leihau galwadau tân diangen – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru Ebrill 2023	Pwyllgor Perfformiad Atal ac Amddiffyn	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Atal ac Amddiffyn Pennaeth Atal ac Amddiffyn	Mawrth 2024
Cydnerthedd Cymunedol a Hunan-ddibyniaeth	Adolygu'r argymhellion a geir yn adroddiad 'Gyda'n Gilydd fe allwn ni' – Cydnerthedd cymunedol a hunanddibyniaeth Archwilio Cymru ar gyfer effeithiau a goblygiadau i GTAGC	Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth - Bwrdd Gwella	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid.	Rhagfyr 2023
Ailstrwythuro'r Gwasanaeth (a gyflwynwyd 1 Ebrill 2022)	Gweithredu drwy Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth i gynllunio proses flynyddol sy'n cynnwys Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth a'r adran Archwilio Mewnol yn benodol wrth asesu i ba raddau mae'r egwyddorion yn y Fframwaith Llywodraethu Da yn cael eu cymhwyso.	Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth - Bwrdd Gwella	Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau) Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid	Rhagfyr 2023
Cyfansoddiad	Cam gweithredu i Glerc yr Awdurdod ymgorffori yn y Cyfansoddiad drefniadau ar gyfer cyfnodau cyn-etholiadol yn arwain at etholiadau llywodraeth leol a chyfnodau saib rhwng Awdurdodau.	GTAGC	Clerc yr Awdurdod Tân ac Achub.	Mawrth 2024

Maes Gwella	Cam Gweithredu wedi'i Gynllunio	Fforwm	Cyfrifoldeb	
Cynllunio Adrannol	Cynnal adolygiad o'r fframwaith cynllunio adrannol ar gyfer cynlluniau adrannol 23/24, ac mae hyn yn blaenoriaethu casglu tystiolaeth yn erbyn y Blociau Adeiladu, amcanion y Cynllun Corfforaethol ac amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.	Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth - Bwrdd perfformiad	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid.	Mawrth 2024
Asesiad Rheoli Risg Cymunedol (CRMA) a Chynllunio Corfforaethol	Cwblhau Asesiad Rheoli Risg Cymunedol newydd sy'n cyd-fynd â Rhaglen Rheoli Risg Cymunedol NFCC, ac amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Datblygu Cynllun Corfforaethol pedair blynedd 2024-2028 newydd ar gyfer GTAGC. Wedi'i alinio â'r CRMA newydd.	Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth - Bwrdd Gwella	Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid.	Mawrth 2024
Ymgynghoriad ar yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys	Gweithio tuag at ei alinio ag 'Arfer Gorau', o'r Sefydliad Ymgynghori, i sicrhau ansawdd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus a gwblhawyd ar gynnig gan yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys.	Tîm Arweinyddol y Gwasanaeth - Bwrdd Perfformiad	Pennaeth Cyfathrebu Corfforaethol Pennaeth Cynllunio Corfforaethol, Perfformiad a Thrawsnewid.	Rhagfyr 2023

Cydymffurfio â'r Cod Rheoli Ariannol

Cynlluniwyd Cod Rheoli Ariannol CIPFA (Cod RhA CIPFA) i gefnogi arfer da ym maes rheoli ariannol ac i gynorthwyo'r Awdurdod i ddangos ei gynaliadwyedd ariannol. Mae Cod RhA CIPFA felly'n gosod safonau rheoli ariannol i'r Awdurdod.

Mae'r Cod yn seiliedig ar gyfres o egwyddorion a gefnogir gan safonau a datganiadau ymarfer penodol yr ystyrir eu bod yn angenrheidiol i ddarparu'r sylfaen gref i wneud y canlynol:

- Rheoli'n ariannol gyllid yr Awdurdod yn y tymor byr, y tymor canolig a'r tymor hir
- Rheoli cydnerthedd ariannol i fodloni'r gofynion rhagweladwy ar wasanaethau
- Rheoli'n ariannol ddigwyddiadau annisgwyl yn ei amgylchiadau ariannol.

Rhaid i bob Awdurdod ddangos bod gofynion y Cod yn cael eu bodloni.

Fel Swyddog Adran 151 mae gen i'r Cyfrifoldeb Statudol (gyda chefnogaeth yr Uwch Dîm Arweinyddol ac Aelodau'r Awdurdod) dros sicrhau cydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA. Rwyf wedi cynnal asesiad llawn o gydymffurfiaeth â Chod RhA CIPFA fel rhan o'r adolygiad blynyddol o'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol a gallaf gadarnhau bod yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r cod yn y mwyafrif o feysydd yn fy marn i.

Fodd bynnag, nodwyd meysydd gwella, ac mae llawer ohonynt eisoes ar y gweill, gan gynnwys y canlynol:

- Bydd cyflwyno system ariannol newydd yn 2022/23 yn gofyn datblygu prosesau gosod a monitro'r gyllideb ymhellach i ymgorffori penderfyniadau ac ymgynghoriad tymor hir fel egwyddorion craidd.
- Parhau i ddatblygu'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig ddiweddaraf a dechrau ystyriaethau'n gynnar, ar yr opsiynau ar gyfer sicrhau cyllideb gynaliadwy, gan gynnwys archwilio unrhyw gyfleoedd i drawsnewid gwasanaethau.
- Datblygu strategaeth a chynllun cyfalaf hirdymor clir am hyd at 10 mlynedd.

Llofnod ______________________________ **(Trysorydd) 2023**

Barn a Chasgliad Llywodraethu

Mae'r Awdurdod yn cydnabod bod llywodraethu da yn darparu'r sylfaen ar gyfer darparu gwasanaethau o ansawdd da sy'n diwallu anghenion rhanddeiliaid ac yn sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei wario'n dda. Mae'r adolygiad hwn yn cadarnhau'r systemau llywodraethu a'r monitro sydd ar waith ar gyfer 2022/23 a'r camau a gymerwyd i sicrhau eu bod yn gweithio'n effeithiol.

Mae'r Awdurdod yn fodlon bod trefniadau llywodraethu priodol ar waith ac mae wedi ymrwymo o hyd i wella'r rhain drwy weithredu'r cynllun gweithredu ar gyfer 2023/24.

Llofnod ______________________________ **(Cadeirydd) 2023**

Llofnod ______________________________ **(Prif Swyddog Tân) 2023**

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
North Wales Fire and Rescue Authority

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

This document is available in English. **Eitem Agenda 9**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Dafydd Edwards – Trysorydd**
Swyddog Cyswllt	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Cyllid ac Adnoddau**
Pwnc	**Datganiad Archwiliedig o Gyfrifon 2022-23**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw cyflwyno Datganiad Archwiliedig o Gyfrifon 2022/23. Mae'r adroddiad hefyd yn cyflwyno canfyddiadau Archwilydd Cyffredinol Cymru, sy'n cadarnhau barn archwilio ddiamod.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Cafodd y cyfrifon drafft eu cyflwyno i'w harchwilio ar 30 Mehefin 2023. Roedd y rhain yn cadarnhau £39.452m o wariant net, gyda chyfraniad o £0.040m i'r Gronfa Gyffredinol. Nid yw'r sefyllfa archwiliedig derfynol wedi newid.

3 Mae'r adroddiad a gyhoeddwyd gan Archwilio Cymru ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi'i nodi yn Atodiad 2 ac mae'n cadarnhau barn archwilio ddiamod.

4 Mae Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010 yn ei gwneud yn ofynnol fod y cyfrifon archwiliedig yn cael eu cymeradwyo fel arfer gan yr Aelodau erbyn 31 Gorffennaf 2023. Fodd bynnag, fel y llynedd, mae'r amserlenni hyn wedi cael eu hymestyn i 31 Rhagfyr 2023.

ARGYMHELLIAD

5 Gofynnir i'r Aelodau:

i) nodi'r sefyllfa alldro archwiliedig a'r perfformiad fel y nodir yn Natganiad o Gyfrifon 2022/23 (Atodiad 1);
ii) nodi adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru, sy'n cadarnhau barn archwilio ddiamod (Atodiad 2);
iii) nodi'r llythyr cynrychiolaeth arfaethedig; a
iv) cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon archwiliedig terfynol 2022/23.

CEFNDIR

6 Yn unol â Rheoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) (Diwygio) 2010, cyflwynwyd y alldro refeniw a chyfalaf heb ei archwilio i'r Awdurdod yn ei gyfarfod ar 17 Gorffennaf 2023 a darparwyd copi o'r datganiad cyfrifon ar 28 Gorffennaf 2023. Mae'r rhain wedi bod yn destun archwiliad allanol ac mae'r atodiadau'n cynnwys y fersiynau archwiliedig terfynol.

GWYBODAETH

GWARIANT REFENIW

7 Roedd Aelodau'r Awdurdod wedi cael adroddiad ar berfformiad ariannol 2022/23 yng nghyfarfod Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar 17 Gorffennaf 2023. Roedd hwn yn cadarnhau sefyllfa alldro drafft y gwariant net, sef £39.452m, gyda chyfraniad o £0.040m o'r Gronfa Gyffredinol. Nid yw'r sefyllfa archwiliedig derfynol wedi newid.

Y FANTOLEN

8 Mae'r Fantolen yn darparu rhagor o wybodaeth am sefyllfa ariannol hirdymor yr Awdurdod, ac mae wedi'i chynnwys ar dudalen 19 o'r Cyfrifon (yn Atodiad 1). Mae'r paragraffau canlynol yn darparu rhagor o wybodaeth.

Asedau Sefydlog a Benthyciadau

9 Mae'r cyfrifon archwiliedig terfynol yn cadarnhau bod yr Awdurdod yn dal £57.063m o asedau ar 31 Mawrth 2023.

10 Ailbrisiwyd yr holl dir ac adeiladau, gan briswyr annibynnol yr Awdurdod, ar 31 Mawrth 2023, i sicrhau bod yr ansicrwydd parhaus mewn perthynas â gwerth asedau ar draws y sector cyhoeddus yn cael sylw. Arweiniodd hyn at gynnydd mewn gwerth o £11.757 miliwn.

11 Caiff yr Awdurdod fenthyca i ariannu asedau cyfalaf, ac ar 31 Mawrth 2023, gwerth y benthyciadau sy'n weddill oedd £26.460m, sy'n cydfynd â'r terfynau a osodwyd gan yr Awdurdod.

Ymrwymiadau Pensiwn

12 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod roi cyfrif am yr ymrwymiadau amcangyfrifedig sy'n ymwneud â'i gynlluniau pensiwn. Mae gan yr Awdurdod ddau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Caiff gwerth ymrwymiadau'r dyfodol ei gyfrifo gan actiwari pob cynllun, ac roeddent yn £227.143m ar ddyddiad y fantolen.

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

13 £7.821m oedd cronfeydd defnyddadwy'r Awdurdod ar 31 Mawrth 2023.

	£m
Cronfa Gyffredinol	1.480
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	6.222
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	0.034
Grantiau cyfalaf heb eu Defnyddio	0.085
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn	**7.821**

14 Cafodd y polisi ar gyfer cronfeydd ei gymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 21 Mehefin 2021.

ARCHWILIO'R DATGANIADAU ARIANNOL

15 Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am ddarparu barn ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg o berfformiad a sefyllfa ariannol yr Awdurdod am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023.

16 Wrth gyflawni'r gwaith archwilio, nid yw Archwilio Cymru yn ceisio darparu sicrwydd absoliwt. Yn hytrach, mae'n ystyried a oes materion arwyddocaol a allai gamarwain rhywun sy'n darllen y cyfrifon. Pan ganfyddir gwall neu gamddatganiad, bydd Archwilio Cymru yn ystyried a oes angen diwygio. Mae canllawiau ar y dull ar gael yn Atodiad 3.

17 Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru yn cynnig cyhoeddi barn archwilio ddiamod, sy'n golygu bod y cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o drafodion ariannol yr Awdurdod. Mae'r adroddiad wedi'i gynnwys yn Atodiad 2, a nodir y canlynol:

- Roedd yr archwiliad wedi nodi nifer o newidiadau, a chytunwyd ar y rhain gyda'r rheolwyr. Roedd y newidiadau'n cynnwys nifer o addasiadau technegol sydd eu hangen i gydymffurfio'n llwyr â'r Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifyddu mewn Awdurdodau Lleol.

18 Nododd yr archwiliad un mater sy'n dal heb ei gywiro, a oedd yn ymwneud â'r priswyr allanol yn defnyddio ffactor lleoliad anghywir yn rhai o'r prisiadau ar gyfer yr asedau. Arweiniodd hyn at or-ddatgan asedau Tir ac Adeiladu o £0.153m a gor-ddatgan y gronfa ailbrisio hefyd gan yr un swm.

19 Roedd Adroddiad yr Archwiliad hefyd yn cynnwys y llythyr cynrychiolaeth terfynol. Mae'r llythyr hwn yn darparu cynrychiolaeth gan y Cadeirydd a'r Trysorydd i gydnabod eu cyfrifoldebau ac i gadarnhau'r trefniadau ar gyfer sicrhau bod y cyfrifon yn darparu darlun gwir a theg.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir GTAGC. Mae arian i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru *y Gwasanaeth) yn fuddiol i gymunedau Gogledd Cymru ac mae'n sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn digwydd yn y seilwaith er mwyn galluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith ataliol ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Caiff y gyllideb ei gosod bob blwyddyn yn unol â'r ddarpariaeth gwasanaethau arfaethedig, sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith ataliol.
Cyfreithiol	Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod lunio'r Datganiad o Gyfrifon a Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn unol â'r safonau a ragnodwyd.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb / Hawliau Dynol / y Gymraeg	Dim
Risgiau	Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus i sicrhau bod unrhyw achosion o wyro o'r gyllideb yn cael eu canfod a'u hadrodd yn briodol i'r Aelodau.

Dataganiad o Gyfrifon

2022-2023

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ATAL AMDDIFFYN YMATEB
PREVENTING PROTECTING RESPONDING

DATGANIAD O GYFRIFON	**TUDALEN**
Adroddiad Naratif	2-10
Datganiad o Gyfrifoldebau	11
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	12-15
Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	16
Datganiadau Ariannol Craidd	17-21
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd	22-57
Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân	58-59
Polisïau Cyfrifyddu	60-74

Cyfrifoldeb yr Awdurdod yw cynnal a chadw gwefan yr Awdurdod a sicrhau ei bod yn gywir; nid yw'r gwaith a wneir gan archwilwyr yn cynnwys ystyried y materion hyn ac felly nid yw archwilwyr yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb am unrhyw newidiadau a allai fod wedi digwydd i'r datganiadau ariannol ers iddynt gael eu cyflwyno ar y wefan yn wreiddiol.

ADRODDIAD NARATIF

Diben yr adroddiad naratif hwn ydi rhoi gwybodaeth glir i bartïon â diddordeb ynghylch sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol 2022/23.

TROSOLWG O'R SEFYDLIAD

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC) yn cynnwys 28 Aelod Etholedig sydd wedi eu henwebu gan bob un o'r chwe awdurdod lleol ac maent yn darparu cyfeiriad a llywodraethu'r gweithgarwch dydd i ddydd a ddarperir gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn gwasanaethu cymunedau oddi mewn i ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn, Conwy a Sir Ddinbych, Wrecsam a Sir y Fflint.

Mae ATAGC yn gyfrifol am ddarparu, hyfforddi a chyflenwi Gwasanaeth Tân ac Achub gyda'r gallu i ymgymryd â'r swyddogaethau canlynol:

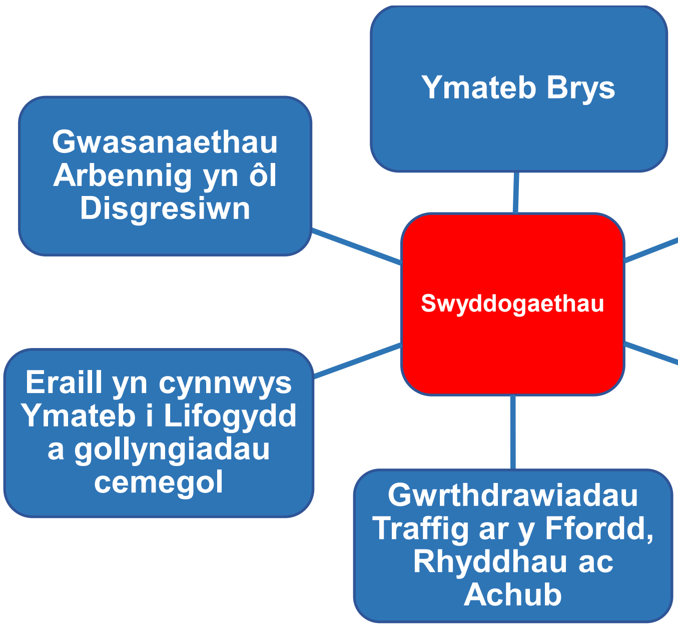

Mae'r Gwasanaeth yn delio gyda phob math o argyfyngau, digwyddiadan tân, gwrthdrawiadau traffig ar y ffordd, llifogydd a gollyngiadau cemegol. Caiff gwaith helaeth ei gyflawni gydag ysgolion, busnesau a chymunedau lleol i hyrwyddo diogelwch tân ac atal a helpu i gadw pobl ac eiddo yn ddiogel.

Caiff yr Awdurdod ei ariannu trwy gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol, mewn cyfrannedd â phoblogaeth.

Ceir manylion am ein hardal gwasanaeth, dull ariannu a gweithgarwch yn y tudalennau canlynol

Ynglŷn â'n Hardal Gwasanaeth

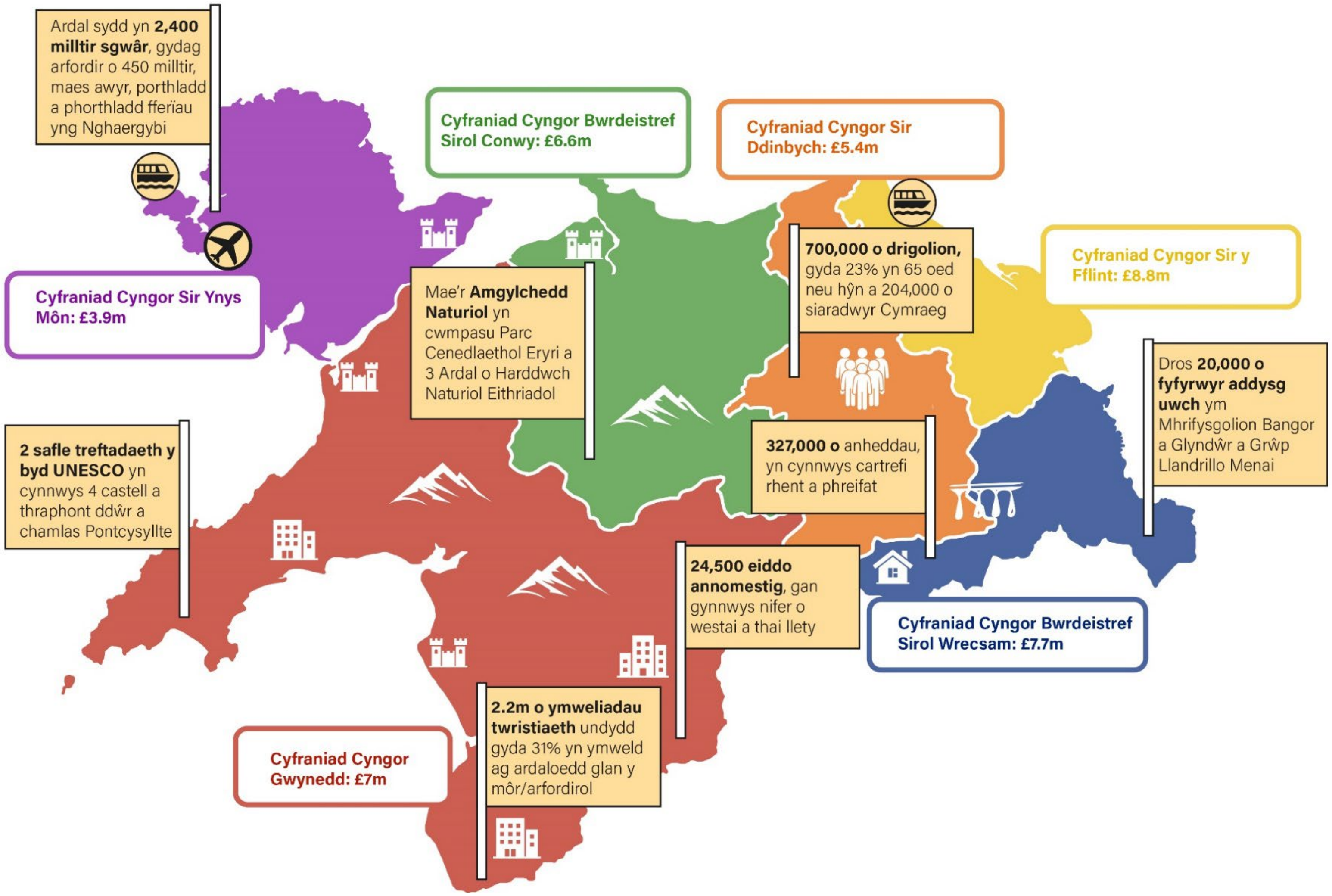

Adnoddau

44 gorsaf dân

54 injan dan rheng flaen

39 peiriant arbennig gan gynnwys cychod achub a pheiriannau cyrraedd yn uchel

901 o staff gyda **37%** ohonynt yn

Gweithgareddau Atal ac Amddiffyn

Cwblhawyd **18,052** o Archwiliadau Diogel ac Iach

Cynhaliwyd **575** o archwiliadau busnes

169 o sgyrsiau diogelwch gyda **18,001** o blant a phobl ifanc

18 o gyrsiau ffenics gyda **151** o gyfranogwyr yn

Gweithgareddau ymateb

Deliwyd â **13,224** o alwadau brys

Wedi mynychu **5896** o ddigwyddiadau brys

Mynychwyd **2011** o danau gyda **55** ohonynt yn danau gwyllt

2517 fo alwadau diangen

AMCANION GWELLA A LLESIANT YR AWDURDOD

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru gyhoeddi amcanion gwella yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, ac amcanion llesiant yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. At ddibenion prosesau cynllunio'r Awdurdod cânt eu trin fel un.

Mae'r amcanion tymor hir hyn yn newidiadau y mae'r Awdurdod am eu cyflwyno yng Ngogledd Cymru er mwyn helpu i wella llesiant yn lleol a symud Cymru gam yn nes tuag at gyflawni ei golau llesiant. Ar ôl nodi ei amcanion tymor hir, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd i gymryd pob cam rhesymol i'w cyflawni ac i adrodd yn gyhoeddus am y cynnydd a wnaed ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.

Ym mis Mawrth 2021 cyhoeddodd yr Awdurdod ei Gynllun Corfforaethol ar gyfer 2021/24, gyda set o saith o amcanion hirdymor:

- Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a lles pobl yng Ngogledd Cymru
- Parhau i weithio ar y cyd i helpu cymunedau i fod yn fwy cadarn
- Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael
- Parhau i ganfod cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltiad â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid
- Cynnal gweithlu sy'n addas o gadarn, medrus, proffesiynol a hyblyg
- Datblygu ffyrdd o fod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd er mwyn lleihau'r effaith y mae ein gweithgarwch yn ei chael ar yr amgylchedd
- Sicrhau bod gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried, gan gynnwys yn ystod prosesau caffael.

Mae'r ddolen ganlynol yn rhoi gwybodaeth am weithgareddau a pherfformiad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru o gymharu ag amcanion gwella dros y deuddeg mis diwethaf -Gwybodaeth ac ystadegau – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (llyw.cymru)

Y dyddiad cau statudol ar gyfer cyhoeddi Asesiad Perfformiad Blynyddol yw 30ain Medi 2023. Bydd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gael ar y wefan yn Cynllunio Corfforaethol – Perfformiad a gwella – Amdanom Ni – Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (llyw.cymru)

CYNALIADWYEDD A NEWID YN YR HINSAWDD

Yn ystod 2022/23, penododd y Gwasanaeth Reolwr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, sy'n cadeirio'r Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd sydd newydd ei ffurfio. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn un o lofnodwyr Siarter Grŵp Amgylchedd a Chynaliadwyedd y Gwasanaethau Brys.

Mae'r Strategaeth Amgylcheddol ddrafft yn nodi newid sylweddol i'r dull o gyflawni allyriadau sero net erbyn 2030. Mae cynigion datgarboneiddio manwl yn cael eu

paratoi ac mae disgwyl iddynt gael eu cyflwyno gerbron aelodau'r Awdurdod mewn Gweithgorau dros y misoedd nesaf er mwyn caniatáu ar gyfer datblygu'r is-gynlluniau gweithredu a nodir yn y Strategaeth Amgylcheddol. Mae'n cynnig blaenoriaethu'r nod o ddileu ein hallyriadau Cwmpas 1 trwy amnewid tanwydd ac adnewyddu systemau gwresogi, gan liniaru ein hallyriadau Cwmpas 2 lle gellir ariannu a gweithredu mesurau gradd buddsoddiad. Byddwn yn mynd i'r afael yn rhannol ag allyriadau Cwmpas 3 trwy ymgysylltu â chyflenwyr. Byddwn yn mynd i'r afael â'n hallyriadau gweddilliol yn fiogenaidd lle bo hynny'n fasnachol bosibl.

Mae ein Strategaeth Amgylcheddol yn nodi ein dealltwriaeth o gynaliadwyedd fel elfen allweddol o reoli risg a thegwch rhwng y cenedlaethau. Fel rhan o'n dull o ymdrin â chaffael cynaliadwy, byddwn yn nodi cynigion penodol i ymgorffori pwysiadau gwerth cymdeithasol a metrigau cynaliadwyedd cadarn yn ein fframweithiau ar gyfer asesu a chaffael prosiectau.

Bydd perfformiad yn cael ei fesur yn barhaus trwy ddefnyddio dangosfwrdd Dangosyddion Perfformiad Allweddol (KPI) Amgylcheddol, a gweithredu System Rheoli Amgylcheddol gadarn a fydd yn cael ei goruchwylio gan y Rheolwr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, o dan oruchwyliaeth Gweithgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd.

PERFFORMIAD ARIANNOL

Mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau atal a gorfodi diogelwch tân rhagorol, yn ogystal ag ymateb brys cynhwysfawr. Mae'r Awdurdod yn parhau i fod yn ymrwymedig i gyfrannu at greu cymunedau cryfach a mwy diogel, ond mae hefyd yn cydnabod bod y sefyllfa ariannol yn golygu y bydd angen llawer iawn o hyblygrwydd ac arloesedd yn y dyfodol i gynnal darpariaeth y gwasanaethau.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod a chynnal lefelau gwasanaeth, cytunodd yr Aelodau ar strategaeth ariannol tymor canolig 3 blynedd. Cytunodd yr Aelodau i gynyddu'r cyfraniadau gan yr awdurdodau cyfansoddol 6.3% ar gyfer 2022/23, i £39.412 miliwn. Roedd hyn yn cynnwys £1.13 miliwn i fynd i'r afael â'r heriau a nododd y Prif Swyddog Tân.

Roedd yr asesiad o'r sefyllfa wedi cadarnhau mai'r prif heriau sy'n wynebu'r Awdurdod yw sicrhau bod digon o griwiau tân ar-alwad ar gael; sicrhau digon o adnoddau i gynnal a datblygu sgiliau diffoddwyr tân; a chael digon o allu corfforaethol i ddiwallu gofynion presennol a gofynion y dyfodol. Mae'r asesiad hwn wedi llywio'r gofynion ariannu ar gyfer y dyfodol.

Ym mis Ebrill 2022, cyflwynwyd strwythur staffio newydd. Er hyn, mae wedi parhau i fod yn anodd penodi i rolau corfforaethol arbenigol a diffoddwyr tân rhan amser. Yn ystod 2022/23, cynhaliwyd adolygiad o'r system dyletswydd rhan amser a'r canfyddiadau a gyflwynwyd i'r Uwch Dîm Arweinyddol ym mis Chwefror 2023. Mae rhai argymhellion eisoes wedi'u gweithredu, ond erbyn hyn mae trafodaeth genedlaethol yn digwydd ynglŷn â'r termau ac amodau, sydd wedi disodli rhai elfennau

o'r adolygiad. Mewn cyferbyniad, mae recriwtio i swyddi gwag diffoddwyr tân amser cyflawn yn parhau i ddenu lefel uchel o geisiadau, gyda 24 o ddechreuwyr newydd yn 2022/23.

Mae dyfarniadau cyflog uwch na'r disgwyl a chwyddiant ar gostau heblaw cyflog, yn enwedig cyfleustodau, costau adeiladu, tanwydd a chostau TGCh wedi rhoi pwysau sylweddol ar y gyllideb. Fodd bynnag, mae'r pwysau o’r costau wedi’i liniaru i raddau helaeth gan yr arbedion a wnaed yn sgil swyddi gwag staff, derbyniadau incwm eithriadol yn ystod y flwyddyn ac oedi gwariant. Mae adrannau'n parhau i fonitro effaith y sefyllfa economaidd gan gydnabod y gallai newidiadau ddigwydd o ran refeniw a chyfalaf dros y misoedd a'r blynyddoedd nesaf.

Bydd gofyn i’r Awdurdod yn y tymor canolig roi sylw gofalus i'r holl wariant, ond yn arbennig y pwysau oherwydd costau'n ymwneud â phensiynau a chyflogres. Yn ystod 2022/23 comisiynodd y Gwasanaeth Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys, sy'n edrych ar wahanol ffyrdd o ddarparu ein gwasanaethau ymateb. Bydd hyn yn mynd allan i ymgynghoriad yn 2023/24.

Yn 2022/23 cynhaliwyd adolygiad o'r wybodaeth a ddarparwyd yn y datganiad cyfrifon. Mae hyn wedi arwain at newid cyflwyniad, fel bod yr adroddiad yn unol â chanllawiau CIPFA.

PERFFORMIAD REFENIW

Adroddodd yr Awdurdod orwariant o £40,000 yn 2022/23. Mae dadansoddiad o'r gwariant yn cael ei nodi isod.

	Cyllideb (£000)	Gwirioneddol (£000)	Amrywiant (£000)	Amrywiant (%)
Cyflogwyr	30,130	30,353	223	0.7%
Safle	2,901	2,992	91	3.1%
Trafnidiaeth	1,204	1,250	46	3.9%
Cyflenwadau	5,080	4,956	(124)	-2.4%
Taliadau Trydydd Parti	451	419	(32)	-7.1%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	2,263	2,424	161	7.1%
Incwm	(2,617)	(2,943)	(326)	12.4%
Rhagolwg Alldro	**39,412**	**39,452**	**40**	**0.1%**

CRONFEYDD WRTH GEFN Y GELLIR EU DEFNYDDIO

Cafodd cronfeydd wrth gefn eu cynyddu yn 2022/23 i gwmpasu gofynion gwasanaeth parhaus, gan gynnwys newidiadau pensiwn a gwaith adeiladu amgylcheddol. Defnyddiwyd £0.5 miliwn o gronfeydd wrth gefn yn 2022/23 ond rhagwelir y bydd defnydd pellach yn y blynyddoedd i ddod. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Nodyn 9.

	Balans 31 Mawrth 2022 £’000	Trosglwyddiadau (i mewn/)/allan 2022/23 £’000	Balans 31 Mawrth 2023 £’000
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn wedi'u Clustnodi	(5,567)	(655)	(6,222)
Cronfa Gyffredinol	(1,520)	40	(1,480)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	(238)	153	(85)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	0	(34)	(34)
Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy	**(7,324)**	**(496)**	**(7,821)**

PERFFORMIAD CYFALAF

Cyfanswm y gwariant cyfalaf ar gyfer 2022/23 oedd £3.4 miliwn a oedd yn cynnwys dod â 13 o beiriannau tân newydd i ddefnydd gweithredol gyda chostau o £2.171 miliwn yn ystod y flwyddyn.

Mae problemau’n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi a phwysau chwyddiant yn parhau a bu’n angenrheidiol adolygu a diwygio'r rhaglen gyfalaf i adlewyrchu prosiectau y gellir eu cyflawni yn ystod y flwyddyn.

Un maes arbennig o heriol yw darparu tyrau newydd. Er bod y tendrau wedi cael eu dyfarnu, bu oedi o ganlyniad i gapasiti’r cyflenwyr a chaniatâd cynllunio, a phwysau chwyddiant oherwydd cost dur. Roedd tri thŵr newydd i fod i gael eu cwblhau yn ystod 2022/23 ac mae'r rhain bellach wedi'u gohirio tan 2023/24.

Cynllun	Cynllun Diwygiedig	Rhagolwg	Swm Treigl Arfaethedig
	£’000	£’000	£’000
Adnewyddu Peiriannau Tân	1,248	1,263	
Faniau Gorsaf Amlbwrpas	160	-	160
Cerbydau ac Offer Cydnerthedd Cenedlaethol	0	132	
Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	0	120	
Offer Gweithdy	20	12	
Adnewyddu Tŵr Hyfforddi	160	-	307
Adeiladau - Mân Waith	391	696	158
Gweinydd Ystafell Reoli	167	125	
Offer Gweithredol	92	93	
Peiriannau Tân (d/y o 2021/22)	923	925	
Tyrau Hyfforddi (d/y o 2021/22)	160	-	
Cyfanswm Cynllun Cyfalaf	**3,321**	**3,366**	**625**

Caiff y cynllun cyfalaf ei ariannu fel a ganlyn:

Cyllid	Swm £'000
Benthyca	2,351
Cyllid Grant	490
Adnoddau Mewnol	525
Cyfanswm	**3,366**

RHEOLI'R TRYSORLYS

Mae adroddiad blynyddol y Trysorlys sy'n rhoi manylion gweithgarwch ariannol y flwyddyn yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân ym mis Gorffennaf 2023 a'i osod ar y wefan, fel rhan o bapurau'r cyfarfod yma: Cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub.

Roedd hwn yn cadarnhau bod yr Awdurdod wedi cyflawni ei ddangosyddion darbodus, gyda benthyca ar ddiwedd y flwyddyn yn £26.45 miliwn. Bydd yr Awdurdod yn parhau i fonitro effaith cyfraddau llog cynyddol wrth bennu cyllidebau yn y dyfodol.

COSTAU PENSIYNAU

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn ystod 2022/23, roedd cyfraniadau arferol y cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn yn £3.89 miliwn (2021/22: £3.19 miliwn). Cyfanswm gwerth y taliadau i aelodau sydd wedi ymddeol oedd £8.25 miliwn, gyda chymorth ariannol wedi'i dderbyn gan Lywodraeth Cymru.

Nid yw'r cynllun wedi'i ariannu ac mae'r rhwymedigaeth o ran ymrwymiadau pensiwn yn y dyfodol wedi gostwng i £225.39 miliwn (2021/22: £312.95 miliwn). Roedd hyn oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd. Bydd canlyniadau prisiad ffurfiol 2020 y gronfa bensiwn yn cael eu cyhoeddi yn ystod 2023/24.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL)

Yn ystod 2022/23, roedd cyfraniadau'r cyflogwr i'r Gronfa Bensiwn yn £1.02 miliwn (2021/22: £0.92 miliwn).

Y rhwymedigaeth wedi'i hasesu'n actiwaraidd ar 31 Mawrth 2023 oedd £1.75 miliwn (2021/22: £14.55 miliwn). Digwyddodd y gostyngiad oherwydd newid yn y tybiaethau actiwaraidd a ddefnyddiwyd i ail-fesur rhwymedigaethau'r cynlluniau.

Mae nodyn 31 a Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn rhoi rhagor o wybodaeth.

GWYBODAETH BELLACH

Mae gwybodaeth ychwanegol am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd. Mae hawl statudol gan aelodau'r cyhoedd â diddordeb i weld y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Hysbysebir bod y cyfrifon ar gael i'w gweld ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (https://www.northwalesfire.gov.wales/fire-and-rescue-authority/financial/) a rhoddir hysbysiad ym Mhencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub, Ffordd Salesbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

ARDYSTIAD YR AWDURDOD

Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2023.

Llofnod ______________________________ Dyddiad _________________

Y Cynghorydd, Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod).

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yn wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

ARDYSTIAD Y TRYSORYDD

Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

Llofnod ____________________________________ Dyddiad ________________

Trysorydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad Archwilio Arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio'r datganiadau ariannol o:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Symud mewn Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifeg sylweddol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net a nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi yn gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol, mae’r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifeg rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y dehonglwyd ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Sail ar gyfer barn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau yn annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd materol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol o gyfrifeg am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall mae'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf i, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23; ac

- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'n unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.
- nid yw cofnodion cyfrifeg digonol wedi'u cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy gan fy nhîm;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi golwg wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- gadw cofnodion cyfrifyddu priodol;

- rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu arnynt yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad; a
- asesu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau fel mater o drefn, datgelu fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail barhaus o gyfrifeg oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn ddeunydd os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- ymchwilio i reolaeth, Pennaeth Archwilio Mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud ag Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a pholisïau a gweithdrefnau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru sy'n ymwneud â:
  - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
  - chanfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth neu honedig; a
  - rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll trwy bostio cyfnodolion anarferol;
- cael dealltwriaeth o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a fframwaith awdurdod pensiwn Cronfa Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân yr Awdurdod Achub; a
- cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy gweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datganiadau ariannol a phrofion i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi rheolwyr a'r Awdurdod Tân ac Achub ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosib;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu; ac
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthdroi rheolaeth rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd yn berthnasol a risgiau posibl i dwyll i bob aelod o'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a rheolaethau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Hydref 2023

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad hwn yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant yr eir iddo. Caiff Incwm a Gwariant y cyfrifir amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP) eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2021/22				2022/23		
Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000	**Addasiadau Rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido £'000**	**Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000**		**Gwariant Net y gellir ei Godi ar y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Addasiadau Rhwng y Sail Gyllido a'r Gyfrifyddu £'000**	**Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant £'000**
34,751	2,991	37,742	Darparu Gwasanaethau Tân	38,797	(3,081)	35,716
(37,074)	7,068	(30,006)	Incwm a Gwariant Arall	(39,412)	8,805	(30,607)
(2,323)	**10,059**	**7,736**	**Diffyg (neu Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau**	**(615)**	**5,724**	**5,109**

2021/22				2022/23		
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	**Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000**		**Balans y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Cyfanswm y Gronfa Gyffredinol £'000**
(1,450)	(3,461)	(4,911)	Dygwyd Ymlaen	(1,520)	(5,804)	(7,324)
(2,323)		(2,323)	(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(615)		(615)
0	(238)	(238)	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso		153	153
2,253	(2,105)	148	Trosglwyddo rhwng Balans y Gronfa Gyffredinol a Chronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Glustnodwyd	655	(689)	(34)
(1,520)	**(5,804)**	**(7,324)**	**Balans Terfynol y Gronfa Gyffredinol**	**(1,480)**	**(6,340)**	**(7,820)**

DATGANIAD INCWM A GWARIANT CYNHWYSFAWR

Mae'r datganiad hwn yn dangos y gost gyfrifo yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn hytrach na'r swm sydd i'w ariannu o gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â rheoliadau; gall hyn fod yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa cyfrannu yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

2021/22				**2022/23**			
Gwariant Gros £'000	**Incwm Gros £'000**	**Gwariant Net £'000**		**Sylwer**	**Gwariant Gros £'000**	**Incwm Gros £'000**	**Gwariant Net £'000**
40,660	(2,918)	37,742	Darparu Gwasanaethau Tân		38,640	(2,925)	35,715
40,660	**(2,918)**	**37,742**	**Cost Gwasanaethau**		**38,640**	**(2,925)**	**35,715**
(15)	0	(15)	Treuliau Gweithredu Eraill		(11)	0	(11)
7,085	(2)	7,083	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**10**	9,130	(61)	9,069
0	(37,074)	(37,074)	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	**11**	0	(39,664)	(39,664)
		7,736	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**				**5,109**
0	(2,162)	(2,162)	(Gwarged) neu ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo, ac Asedau Offer	**19**	0	(9,832)	(9,832)
		(22,167)	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	**19**			(109,388)
		(24,329)	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**(119,220)**
		(16,593)	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**(114,111)**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdod cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

2022-23	Sylwer	Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000	Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000	Derbyniadau Cyfalaf a Glustnodwyd £'000	Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000
Balans ar 31 Mawrth 2022		**(1,520)**	**(5,567)**	**(238)**	**0**	**(7,325)**	**312,842**	**305,517**
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn yn ystod 2022/2023								
Diffyg (neu Warged) ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau		5,109	0	0	0	5,109	0	5,109
(Incwm) a Gwariant Arall Cynhwysfawr		0	0	0	0	0	(119,220)	(119,220)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**5,109**	**0**	**0**		**5,109**	**(119,220)**	**(114,111)**
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau	**8**	(5,605)	0		0	(5,605)	5,605	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		**(496)**	**0**	**0**	**0**	**(496)**	**(113,615)**	**(114,111)**
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	**9**	536	(655)	153	(34)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2022/23	**7**	**40**	**(655)**	**153**	**(34)**	**(496)**	**(113,615)**	**(114,111)**
Balans ar 31 Mawrth 2023		**(1,480)**	**(6,222)**	**(85)**	**(34)**	**(7,821)**	**199,227**	**191,406**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

2021-22	**Sylwer**	**Balans y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Cronfeydd wrth Gefn a Grantiau a Glustnodwyd £'000**	**Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso £'000**	**Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000**	**Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio £'000**	**Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod £'000**
Balans ar 31 Mawrth 2021		**(1,450)**	**(3,462)**	**0**		**(4,912)**	**327,022**	**(322,110)**
Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod 2021/2022								
Diffyg (neu Warged) ar y Ddarpariaeth o Wasanaethau		7,736	0	0		7,736	0	7,736
(Incwm) a Gwariant Arall Cynhwysfawr		0	0	0		0	(24,329)	(24,329)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**7,736**	**0**	**0**		**7,736**	**(24,329)**	**(16,593)**
Addasiadau rhwng sail cyfrifyddu a sail ariannu o dan y rheoliadau	**8**	(10,059)	0	(238)	148	(10,149)	10,149	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(2,323)	0	(238)	148	(2,413)	(14,180)	16,593
Trosglwyddiadau Eraill i/o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	**9**	2,253	(2,105)	0	(148)	0	0	0
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2021/22	**7**	**(70)**	**(2,105)**	**(238)**	**0**	**(2,413)**	**(14,180)**	**16,593**
Balans ar 31 Mawrth 2022		**(1,520)**	**(5,567)**	**(238)**	**0**	**(7,325)**	**312,842**	**(305,517)**

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (e.e. y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (e.e. y Gronfa Ailbrisio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau.'

31 Mawrth 2022 £'000		Sylwer	31 Mawrth 2023 £'000
43,165	Eiddo, Peiriannau ac Offer	**12**	56,841
226	Asedau Anniriaethol	**12**	222
33	Dyledwyr Tymor Hir	**15**	33
43,424	**Asedau Tymor Hir**		**57,096**
601	Rhestrau Stoc	**14**	638
3,732	Dyledwyr Tymor Byr	**15**	5,041
0	Buddsoddiadau Tymor Byr	**16**	0
2,532	Arian a Chyfwerth Ariannol	**16**	4,177
6,865	**Asedau Cyfredol**		**9,856**
(13,763)	Benthyca Tymor Byr	**13**	(8,868)
(602)	Darpariaethau	**18**	(273)
(3,047)	Credydwyr Tymor Byr	**17**	(4,287)
(17,412)	**Ymrwymiadau Cyfredol**		**(13,428)**
(327,498)	Rhwymedigaeth Pensiwn	**19**	(227,143)
(135)	Darpariaethau Tymor Hir	**18**	0
(10,761)	Benthyca Tymor Hir	**13**	(17,787)
(338,394)	**Rhwymedigaethau Tymor Hir**		**(244,930)**
(305,517)	**Asedau Net**		**(191,406)**
(7,325)	Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	**9**	(7,821)
312,842	Cronfeydd Wrth Gefn na ellir eu Defnyddio	**19**	199,227
305,517	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn**		**191,406**

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

2021/2022 £'000		Sylwer	2022/23 £'000
7,736	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**		**5,109**
(11,437)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	**20**	(7,889)
(303)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	**20**	(404)
(4,004)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	**20**	(3,184)
1,013	Gweithgareddau Buddsoddi	**21**	3,356
1,987	Gweithgareddau Cyllido	**22**	(1,816)
(1,004)	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		(1,644)
(1,528)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod adrodd**		**(2,533)**
(2,533)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod adrodd**	**16**	**(4,177)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1 SAFONAU CYFRIFYDDU SYDD WEDI CAEL EU CYHOEDDI OND NAD YDYNT WEDI’U

Pan fo Safon newydd wedi'i chyhoeddi ond nad yw wedi'i mabwysiadu eto gan y Cod, mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu gwybodaeth sy'n ymwneud ag effaith y newid cyfrifyddu. Cyflwynwyd y newidiadau canlynol yn sgil Côd 2023/24:

- IFRS 16 Prydlesi (ond dim ond ar gyfer yr awdurdodau lleol hynny sydd wedi penderfynu gweithredu IFRS 16 yn wirfoddol yn y flwyddyn 2023/24).
- Pan wnaeth awdurdod fabwysiadu IFRS 16 yn 2022/23 ond dewis gohirio gweithredu IFRS 16 i drefniadau PFI/PPP tan 2023/24, bydd angen gwybodaeth ar y newid cyfrifyddu mwy penodol hwnnw yn ei ddatgniadau cyfrifon 2022/23.
- Diffiniad o Amcangyfrifon Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 8) a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021.
- Datgelu Polisïau Cyfrifyddu (Diwygiadau i IAS 1 a Datganiad Ymarfer IFRS 2) a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021.
- Treth Gohiriedig sy'n gysylltiedig ag Asedau a Rhwymedigaethau sy'n codi o Drafodiad Sengl (Diwygiadau i IAS 12) a gyhoeddwyd ym mis Mai 2021.
- Diweddaru Cyfeiriad at y Fframwaith Cysyniadol (Diwygiadau i IFRS 3) a gyhoeddwyd ym mis Mai 2020.

Ni ragwelir y bydd y gwelliannau uchod yn cael effaith sylweddol ar y wybodaeth a ddarperir yn natganiadau ariannol yr Awdurdod.

2 DYFARNIADAU HOLLBWYSIG WRTH GYMHWYSO POLISIAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisïau cyfrifyddu sydd yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Y dyfarniad beirniadol yn y Datganiad Cyfrifon yw:

- Mae llawer o ansicrwydd ynghylch lefelau cyllid ar gyfer Llywodraeth Leol yn y dyfodol.

Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darpariaeth gwasanaethau.

3 RHAGDYBIAETHAU A WNEIR AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O AMCANGYFRIF AC ANSICRWYDD

Mae'r datganiad o gyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu eu bod fel arall yn ansicr. Llunnir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan nad oes modd pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Mae'r prif eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023, y mae risg sylweddol y bydd angen addasiad perthnasol ar eu cyfer yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer - Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd. Mae'n bosibl y gallai gwerth eiddo barhau i amrywio, yn enwedig ar adegau o ansicrwydd economaidd. Mae prisiadau'n seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyflwr asedau, bywyd defnyddiol, gwerthoedd gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r dyfarniadau hyn yn seiliedig ar y wybodaeth orau sydd ar gael ac yn cael eu gwneud gan briswyr cymwys.

Oherwydd sefyllfa barhaus y farchnad gyfnewidiol, cwblhawyd prisiad llawn ar 31 Mawrth 2023

Ymrwymiad Pensiwn - Mae'r amcangyfrif o'r rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ddyfarniadau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgowntio a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau yn cynyddu yn unol â hi, newidiadau mewn oedran ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn.

Penodir actiwarïaid ymgynghorol i roi cyngor arbenigol i'r Awdurdod ynglŷn â'r rhagdybiaethau i'w cymhwyso. Darperir rhagor o wybodaeth o fewn cyfrif y gronfa bensiwn.

4 EITEMAU PERTHNASOL O INCWM A CHOST

Oherwydd newidiadau mewn tybiaethau actiwaraidd mae cyfanswm atebolrwydd net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi gostwng £100.36m. Mae hyn yn bennaf oherwydd y newidiadau sy'n gysylltiedig ag ail-fesur asedau / atebolrwydd buddion diffiniedig net.

5 DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi cael ei awdurdodi I'w gyhoeddi gan y Trysorydd ar 16 Hydref 2023. Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau.

Pan oedd digwyddiadau a gynhaliwyd cyn y dyddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am yr amodau sy'n bodoli ar 31 Mawrth 2023, mae'r ffigurau yn y datganiadau a'r nodiadau ariannol wedi'u haddasu ym mhob ffordd berthnasol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ni fu unrhyw ddigwyddiadau perthnasol ar ôl dyddiad y fantolen.

6 NODYN I'R DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

2022/23	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(3,444)	367	(4)	(3,081)
Cost Net Gwasanaethau	**(3,444)**	**367**	**(4)**	**(3,081)**
Incwm a Gwariant Arall Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(264)	8,666	403	8,805
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	**(3,708)**	**9,033**	**399**	**5,724**

2021/22	Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf £'000	Tâl net ar gyfer Addasiadau Pensiwn £'000	Arall Addasiadau £'000	Cyfanswm Addasiadau £'000
Darparu Gwasanaethau Tân	(2,585)	5,562	14	2,991
Cost Net Gwasanaethau	**(2,585)**	**5,562**	**14**	**2,991**
Incwm a Gwariant Arall Incwm a Gwariant Arall o'r dadansoddiad gwariant ac ariannu	(15)	6,780	303	7,068
Gwahaniaethau rhwng gwarged y Gronfa Gyffredinol a gwarged Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar ddarparu gwasanaethau	**(2,600)**	**12,342**	**317**	**10,059**

- **Addasiadau at ddibenion cyfalaf** – mae'r golofn hon yn ychwanegu dibrisiant ac enillion a cholledion amhariad ac ailbrisio yn y llinell gwasanaethau, ac ar gyfer:
- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf drwy drosglwyddo incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddilëwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Gwariant ac incwm ariannu a buddsoddi - y newidiadau statudol ar gyfer ariannu cyfalaf h.y. didynnir isafswm darpariaeth refeniw a chyfraniadau refeniw eraill o wasanaethau gan nad yw'r rhain yn symiau y gellir codi amdanynt o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol - caiff grantiau cyfalaf eu haddasu ar gyfer incwm na ellir codi amdano o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai y gellir eu derbyn yn y flwyddyn i'r rhai y gellir eu derbyn heb amodau neu y bodlonwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cael ei gredydu â grantiau cyfalaf y gellir eu derbyn yn y flwyddyn heb amodau neu rai y bodlonwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

Newid net ar gyfer yr addasiadau pensiwn - Newid net ar gyfer dileu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu gwariant ac incwm Buddiannau Cyflogeion IAS19 sy'n ymwneud â phensiwn:

- Ar gyfer gwasanaethau, mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a wnaed gan yr awdurdod fel y'i caniateir drwy statud a disodli costau gwasanaeth presennol a chostau gwasanaeth a roddwyd.
- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi – codir y llog net ar y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Addasiadau Eraill - Gwahaniaethau eraill rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau taladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer incwm a gwariant ariannu a buddsoddi, mae'r golofn addasiadau statudol arall yn cydnabod addasiadau i'r Gronfa Gyffredinol ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a gostyngiadau.
- Mae'r tâl o dan Drethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol yn cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr hyn y gellir ei godi o dan reoliadau statudol y rhagamcanwyd y byddid yn ei dderbyn ar ddechrau'r flwyddyn a'r incwm a gydnabyddir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn y Cod. Mae hwn yn wahaniaeth amseru gan y bydd unrhyw wahaniaeth yn cael ei ddwyn ymlaen mewn Gwargedion neu Ddiffygion ar y Gronfa Gyffredinol yn y dyfodol.

7 DADANSODDI GWARIANT AC INCWM YN ÓL NATUR

2021/22 £000		2022/23 £000
	Gwariant	
32,491	Gweithwyr	30,194
7,809	Costau Gweithredu Eraill	8,522
639	Gwasanaethau Cefnogi	419
(15)	Enillion ar waredu asedau	(11)
7,085	Gwariant Ariannu a Buddsoddi	9,131
(279)	Costau Ariannu Cyfalaf	(495)
47,730	**Cyfanswm y Gwariant**	**47,760**
	Incwm	
(192)	Ffioedd, Taliadau & Incwm Gwasanaeth Arall	(540)
(2)	Incwm Llog a Buddsoddi	(61)
(37,074)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	(39,412)
(2,726)	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(2,638)
(39,994)	**Cyfanswm yr Incwm**	**(42,651)**
7,736	**(Gwarged)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau**	**5,109**

8 ADDASIADAU RHWNG Y SAIL GYFRIFYDDU A’R SAIL ARIANNU YN ÓL STATUD

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i nodi’r adnoddau y mae darpariaethau statudol yn pennu eu bod ar gael i'r awdurdod i fodloni gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

Mae'r canlynol yn nodi disgrifiad o'r cronfeydd wrth gefn y gwneir yr addasiadau yn eu herbyn.

Balans y Gronfa Gyffredinol

Y Gronfa Gyffredinol yw'r gronfa statudol y mae'n ofynnol i holl dderbyniadau awdurdod gael eu talu iddi ac y mae holl rwymedigaethau'r awdurdod i'w talu ohoni, ac eithrio i'r graddau y gallai rheolau statudol ddarparu fel arall. Gall y rheolau hyn hefyd nodi'r flwyddyn ariannol lle dylai rhwymedigaethau a thaliadau effeithio ar falans y Gronfa Gyffredinol, nad yw o reidrwydd yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol. Felly, mae balans y Gronfa Gyffredinol yn crynhoi'r adnoddau y mae'r awdurdod wedi'i rymuso'n statudol i'w wario ar ei wasanaethau neu ar fuddsoddiad cyfalaf (neu'r diffyg adnoddau y mae'n ofynnol i'r awdurdod ei adennill) ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Cronfa derbyniadau cyfalaf

Mae'r gronfa derbyniadau cyfalaf yn dal yr elw o waredu tir neu asedau eraill, sydd wedi'i gyfyngu gan statud rhag cael ei ddefnyddio heblaw am ariannu gwariant cyfalaf newydd neu i'w neilltuo i ariannu gwariant cyfalaf hanesyddol. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn dangos yr adnoddau sydd eto i'w cymhwyso at y dibenion hyn ar ddiwedd y flwyddyn.

Grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso

Mae'r cyfrif (cronfa wrth gefn) grantiau cyfalaf heb eu cymhwyso yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r awdurdod wedi cwrdd â’r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant. Mae'r balans wedi'i gyfyngu gan delerau grant o ran y gwariant cyfalaf y gellir ei gymhwyso yn ei erbyn a/neu'r flwyddyn ariannol y gellir gwneud hyn.

2021/22						2022/23				
Balans y Gronfa Gyffredinol £'000	**Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000**	**Cronfeydd Cyfalaf a Glustnodwyd £'000**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000**	**Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan y Rheoliadau**	**Balans y Gronfa Gyffredinol £'000**	**Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso £'000**	**Cronfa Derbyniadau Cyfalaf £'000**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000**	**Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy £'000**
(2,101)	0	0	(2,101)	2,101	Dibrisiant ac amhariad	(2,089)	0	0	(2,089)	2,089
(64)		0	(64)	64	Addasiad blwyddyn flaenorol - adeiladau	0	0	0	0	0
2,206	0	0	2,206	(2,206)	Colledion/enillion ailbrisio/enillion ar Eiddo	2,584	0	0	2,584	(2,584)
15	0	0	15	(15)	Gwaredu asedau nad ydynt yn gyfredol	11	0	(34)	(23)	23
0	0	148	148	(148)	Gwariant cyfalaf wedi'i ariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd/CERA	525	0	0	525	(525)
					Ariannu gwariant cyfalaf o grantiau	253	(36)	0	217	(217)
2,001	0	0	2,001	(2,001)	Cyllid Ariannu (MRP)	1,959	0	0	1,959	(1,959)
2,057	**0**	**148**	**2,205**	**(2,205)**		**3,243**	**(36)**	**(34)**	**3,173**	**(3,173)**
8,830	0	0	8,830	(8,830)	Cyfraniadau a thaliadau Pensiwn Cyflogwyr i bensiynwyr	9,386	0	0	9,386	(9,386)
(21,172)	0	0	(21,172)	21,172	Gwrthdroi buddion ymddeol yn y CIES	(18,419)	0	0	(18,419)	18,419
(12,342)	**0**	**0**	**(12,342)**	**12,342**		**(9,033)**	**0**	**0**	**(9,033)**	**9,033**
238	(238)	0	0	0	Addasiad i'r Gronfa Grantiau wrth Gefn	0	189	0	189	(189)
(12)	0	0	(12)	12	Symuiad o ran cronni Absenoldeb Cronedig	66			66	(66)
(10,059)	**(238)**	**148**	**(10,149)**	**10,149**	**Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan y rheoliadau**	**(5,724)**	**153**	**(34)**	**(5,605)**	**5,605**

9 CRONFEYDD WRTH GEFN DEFNYDDIADWY

Mae'r nodyn hwn yn nodi'r symiau a neilltuwyd o falans y Gronfa Gyffredinol mewn cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i ddarparu cyllid ar gyfer cynlluniau gwariant yn y dyfodol a'r symiau a drosglwyddwyd yn ôl o'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd i fodloni gwariant y Gronfa Gyffredinol yn 2022/23.

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 1 Ebrill 2021 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn/) / allan 2021/22 £'000	Balans 31 Mawrth 2022 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn/) / allan £'000	Balans 31 Mawrth 2023 £'000
Cronfeydd Wrth Gefn y Gwasanaeth						
Cronfa Bensiwn	Costau pensiwn ychwanegol yn ymwneud â newidiadau i reolau pensiwn	(85)	0	(85)	(460)	(545)
Cronfa wrth gefn ar gyfer Llog	Gwrthbwyso cynnydd mewn cyfraddau llog a fyddai'n effeithio ar y gyllideb refeniw	(100)	(200)	(300)	0	(300)
Atgyweirio Hydrantau Tân	Ariannu ôl-groniad o ran atgyweirio hydrantau	(90)	0	(90)	0	(90)
PPE Gwisg / Stoc	Mwy o gostau gwisg oherwydd newidiadau mewn deddfwriaeth	(250)	0	(250)	0	(250)
Newid Trawsffurfio	Cyllid ar gyfer cyflawni prosiectau newid trawsnewidiol	(800)	(51)	(851)	0	(851)
Gwella Cyfleusterau	Sicrhau bod adeiladau'n cwrdd â'r safon ofynnol a gwella effeithlonrwydd ynni	(490)	(833)	(1,323)	672	(651)
Atebolrwydd Cyfreithiol	Ariannu rhwymedigaethau cyfreithiol yn y dyfodol ar gyfer hawliadau hysbys/disgwyliedig	(200)	(25)	(225)	39	(186)
Hyfforddiant	Gweithredu gofynion deddfwriaethol ar gyfer newidiadau i ddarpariaeth hyfforddiant	(100)	(150)	(250)	0	(250)
Digwyddiadau mawr	Gwrthbwyso costau digwyddiadau mawr sy'n fwy na'r gyllideb	(150)	0	(150)	0	(150)
Gwella Systemau	Cyllid ar gael i weithredu gwelliannau i'r system	(502)	(346)	(848)	137	(711)
Chwyddiant	Gwrthbwyso costau chwyddiant sy'n fwy na'r gyllideb	0	(250)	(250)	0	(250)
Cronfeydd Cyfalaf a Grantiau Wrth Gefn						
Prosiectau Cyfalaf	Cyllid ar gyfer cynlluniau lle ceir oedi a chostau cadw	0	0	0	(1,043)	(1,043)
Cynllun Radio	Uwchraddio'r Rhwydwaith Gwasanaethau Brys - gwrthbwyso rhai o'r costau ychwanegol	(500)	(250)	(750)	0	(750)
Gostyngiad Grant	Gwrthbwyso gostyngiad yn y cyllid Diogelwch Tân gan Lywodraeth Cymru	(195)	0	(195)	0	(195)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		**(3,462)**	**(2,105)**	**(5,567)**	**(655)**	**(6,222)**

Cronfa	Diben y Gronfa Wrth Gefn	Balans 1 Ebrill 2021 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn/) / allan 2021/22 £'000	Balans 31 Mawrth 2022 £'000	Trosglwydd-iadau (i mewn/) / allan 2022/23 £'000	Balans 31 Mawrth 2023 £'000
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd		**(3,462)**	**(2,105)**	**(5,567)**	**(655)**	**(6,222)**
Cronfa Gyffredinol	Ar gael at ddibenion cyffredinol ac i ddarparu gwytnwch gweithredol	(1,450)	(70)	(1,520)	40	(1,480)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	Yn dal derbyniadau o werthu asedau, ar gael i ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol	0	0	0	(34)	(34)
Grantiau Cyfalaf heb eu Cymhwyso	Yn dal y grantiau a'r cyfraniadau a dderbyniwyd tuag at brosiectau cyfalaf y mae'r Awdurdod wedi cwrdd â'r amodau ar eu cyfer ac a fyddai fel arall yn gofyn am ad-dalu'r arian, ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i dalu am wariant.	0	(238)	(238)	153	(85)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy		**(4,912)**	**(2,413)**	**(7,325)**	**(496)**	**(7,821)**

10 INCWM A GWARIANT ARIANNU A BUDDSODDI

2021/22 £'000		2022/23 £'000
305	Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg a godir	464
(2)	Llog a dderbynnir ac incwm tebyg	(61)
6,780	Llog Net ar rwymedigaeth buddiannau diffiniedig net	8,666
7,083	**Cyfanswm**	**9,069**

11 TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

2021/22 £'000		2022/23 £'000
6,230	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	6,631
3,690	Cyngor Sir Ynys Môn	3,916
6,597	Cyngor Gwynedd	7,018
5,060	Cyngor Sir Ddinbych	5,381
8,282	Cyngor Sir y Fflint	8,814
7,215	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	7,652
37,074	**Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol**	**39,412**
0	Grantiau Cyfalaf a Chyfraniadau	252
37,074	**Cyfanswm Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol**	**39,664**

12 EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Symudiadau ar Falansau

2022-2023	Tir ac Adeiladau £'000	Cerbydau ac Offer £'000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £'000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £'000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £'000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £'000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2022	**34,836**	**22,250**	**1,027**	**58,113**	**672**	**0**
Ailgategoreiddio asedau	0	1,027	(1,027)	0	0	0
Ychwanegiadau	696	2,461	85	3,242	125	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	9,173	0	0	9,173	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	2,584	0	0	2,584	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(1,004)	0	(1,004)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(13)	0	(13)	(366)	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2023	**47,289**	**24,721**	**85**	**72,095**	**431**	**0**
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2022	0	(14,948)	0	(14,948)	(446)	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(663)	(1,297)	0	(1,960)	(129)	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	659	0	0	659	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	982	0	982	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	13	0	13	366	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2023	**(4)**	**(15,250)**	**0**	**(15,254)**	**(209)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2023	**47,285**	**9,471**	**85**	**56,841**	**222**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2022	**34,836**	**7,302**	**1,027**	**43,165**	**226**	**0**

2021/2022	Tir ac Adeiladau £’000	Cerbydau ac Offer £’000	Asedau Wrthi'n cael eu Hadeiladu £’000	Eiddo, Peiriannau ac Offer Cyfanswm £’000	Asedau Anniriaethol Cyfanswm £’000	Asedau a Gedwir i'w Gwerthu Cyfanswm £’000
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2021	**31,625**	**22,770**	**198**	**54,593**	**1,221**	**0**
Ailgategoreiddio asedau	0	198	(198)	0		0
Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy’r Gronfa Ailbrisio (Prisio Gweithdy Llandudno)	(1,009)			(1,009)		
Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy Gyfrif Addasu Cyfalaf (Prisio Gweithdy Llandudno)	(65)	0	0	(65)	0	0
Ychwanegiadau		148	1,027	1,175		
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	(65)	0	(65)	0	0
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	(801)		(801)	(549)	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gronfa Ailbrisio Wrth Gefn	3,048	0	0	3,048	0	0
Cynnydd / (gostyngiad) ailbrisio a gydnabuwyd yn y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,237	0	0	1,237	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2022	**34,836**	**22,250**	**1,027**	**58,113**	**672**	**0**
Dibrisiant Cronedig & Amhariad						
Ar 1 Ebrill 2021	(605)	(14,451)	0	(15,056)	(744)	0
Dibrisiant Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy’r Gronfa Ailbrisio (Prisio Gweithdy Llandudno)	29	0	0	29	0	0
Dibrisiant Addasiad Blwyddyn Flaenorol wedi'i gydnabod drwy Gyfrif Addasu Cyfalaf (Prisio Gweithdy Llandudno)	1			1		
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu o'r Gronfa Ailbrisio	184	0	0	184	0	0
Dibrisiant wedi'i ysgrifennu at y Gwarged / Diffyg ar Ddarparu Gwansanaethau	967	0	0	967	0	0
Dibrisiant ac Amorteiddiad a godir	(576)	(1,363)		(1,939)	(251)	0
Dadgydnabyddiaeth - Gwarediadau	0	65		65	0	
Dadgydnabyddiaeth - Arall	0	801	0	801	549	0
Dibrisiant Cronedig ar 31 Mawrth 2022	**0**	**(14,948)**	**0**	**(14,948)**	**(446)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2022	**34,836**	**7,302**	**1,027**	**43,165**	**226**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 1 MAWRTH 2021	**31,020**	**8,319**	**198**	**39,537**	**477**	**0**

Dibrisiad
Mae’r dibrisio'n seiliedig ar y Dull Beacon, sef pan wneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran.

Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar y gost hanesyddol, sy'n brocsi ar gyfer y gost bresennol ar asedau ag oes fer ac yn cael ei ddibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

Ailbrisiadau ac Amariadau
Mae'r awdurdod yn sicrhau bod yr holl eiddo, peiriannau ac offer y mae'n ofynnol eu mesur ar eu gwerth cyfredol yn cael eu hailbrisio'n ddigon rheolaidd fel nad yw eu swm cario yn sylweddol wahanol i'w gwerth presennol ar ddiwedd y flwyddyn, ac o leiaf bob pum mlynedd. Cyflawnwyd yr holl brisiadau’n fewnol. Cynhaliwyd prisiadau tir ac adeiladau yn unol â'r methodolegau a'r sail ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Cafodd ymarferiad ailbrisio eiddo llawn ei gynnal gan Wilks Head and Eve, ar 31 Mawrth 2023. Cafodd lle swyddfeydd a gweithdai ei brisio ar y gwerth defnydd presennol, a chafodd gorsafoedd eu prisio ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif oes weddilliol ar gyfer holl adeiladau'r Awdurdod.

Mae prisiadau cerbydau, peiriannau ac offer yn seiliedig ar brisiau cyfredol lle mae marchnad ail-law weithredol neu'r prisiau rhestr diweddaraf wedi'u haddasu yn ôl cyflwr yr ased.

YMRWYMIADAU CYFALAF

Mae'r Awdurdod wedi ymrwyo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2023 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £ 882k (2021/22: £2,251k). Mae'r ymrwymiadau'n ymwneud â'r canlynol:

Disgrifiad	**£’000**
Gwaith Adeiladu	789
Offer	12
Cerbydau	141
Cyfanswm	**942**

ASEDAU DROS BEN (Eiddo, peiriannau ac offer nad ydynt yn weithredol)

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau perthnasol dros ben.

13 OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Heb fod yn gyfredol		Cyfredol	
	31 Mawrth 2022 £'000	31 Mawrth 2023 £'000	31 Mawrth 2022 £'000	31 Mawrth 2023 £'000
Asedau Ariannol ar Gost				
Arian parod a Chyfwerth ag arian parod	0	0	2,532	4,177
Dyledwyr	33	33	3,732	5,041
Rhwymedigaeth Ariannol ar Gost Amorteiddiedig:				
Llog Cronedig	0	0	(89)	(194)
Benthyciadau	(10,761)	(17,787)	(13,674)	(8,674)
Cyfanswm Benthyciadau	(10,761)	(17,787)	(13,763)	(8,868)
Credydwyr	0	0	(3,047)	(4,287)

Offerynnau Ariannol Enillion/Colledion

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabuwyd yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant mewn perthynas ag offerynnau ariannol yn cynnwys yr eitemau canlynol:

	2021/22		2022/23	
	Ymrwymiadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000	Ymrwymiadau Ariannol Mesur ar gost amorteiddiedig £'000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £'000
Gwariant llog	305		464	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**305**		**464**	
Incwm llog		(2)		(61)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		**(2)**		**(61)**
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	**305**	**(2)**	**464**	**(61)**

Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymiadau sy'n cael eu Cario ar Gost Amorteiddiedig

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y Fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar yr anfoneb;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r infois.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31-Mar-22		31-Mar-23	
	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000	Swm cario £'000	Gwerth teg £'000
Dyled y BBGC	(15,425)	(16,175)	(20,460)	(18,630)
Dyled nad yw'r BBGC	(9,000)	(9,000)	(6,000)	(6,000)
Cyfanswm Dyledion	**(24,425)**	**(25,175)**	**(26,460)**	**(24,630)**

Mae'r gwerth teg wedi ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân ac Achub, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol.

14 RHESTRAU STOC

	Prif Storfeydd		Stoc Fflyd		Cyfansymiau	
	2021/22 £'000	2022/23 £'000	2021/22 £'000	2022/23 £'000	2021/22 £'000	2022/23 £'000
Balans ar ddechrau'r flwyddyn	419	420	147	181	566	601
Pryniadau	99	101	220	203	319	304
Dileuadau	0	(15)	0	(1)	0	(16)
Cydnabyddir fel Gwariant yn y flwyddyn	(98)	(55)	(186)	(196)	(284)	(251)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**420**	**451**	**181**	**187**	**601**	**638**

15 DYLEDWYR

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Tymor Hir	
33	Rhagdaliadau	33
33	**Cyfanswm Tymor Hir**	**33**
	Tymor Byr	
384	Symiau Derbyniadwy Eraill	372
2,511	Symiau Masnach Derbyniadwy	3,692
837	Rhagdaliadau	977
3,732	**Cyfanswm Tymor Byr**	**5,041**
3,765	**Cyfanswm Dyledwyr Tymor Hir a Thymor Byr**	**5,074**

16 ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

31-Mar-22 £'000		31-Mar-23 £'000
2,522	Balansau Arian Parod a Balansau Banc	4,167
0	Adneuon Tymor Byr	0
10	Imprest Arian Mân	10
2,532	**Cyfanswm**	**4,177**

17 CREDYDWYR

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(1,195)	Symiau Taladwy Eraill	(811)
(1,852)	Symiau Masnach Taladwy	(3,476)
(3,047)	**Cyfanswm**	**(4,287)**

18 DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £273k yn ymwneud ag ymrwymiadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd:

	Balans Agoriadol £'000	Symudiadau I Mewn £'000	Symudiadau Allan £'000	Balans Terfynol £'000
Darpariaethau Tymor Byr	(602)	(166)	495	(273)
Darpariaethau Tymor Hir	(135)	0	135	0
Cyfanswm	**(737)**	**(166)**	**630**	**(273)**

19 CRONFEYDD WRTH GEFN NA ELLIR EU DEFNYDDIO

31-Mar-22 £'000		31-Mar-23 £'000
(8,550)	Cronfa Ailbrisio	(18,175)
(6,444)	Cyfrif Addasu Cyfalaf	(10,013)
327,498	Cronfa Pensiynau	227,143
338	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	272
312,842	**Cyfanswm**	**199,227**

19a Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbrisio yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli;
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(6,719)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(8,550)**
(3,231)	Ailbrisio asedau am i fyny	(9,832)
0	Ailbrisio asedau a cholledion amhariad i lawr nas codir ar y gwarged/diffyg wrth ddarparu gwasanaethau	0
980	Addasiad Blwyddyn Flaenorol	0
331	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	57
89	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	150
(8,550)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(18,175)**

19b Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigyrau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu defnyddio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad y crewyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(3,908)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(6,444)**
2,101	Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	2,089
(15)	Swm yr ased anghyfredol wedi'i ddileu wrth waredu neu werthu	23
64	Addasiad Blwyddyn Flaenorol trwy'r DIGC	0
0	Addasiad Blwyddyn Flaenorol - trosglwyddo rhwng CAC ac CA	(57)
(2,206)	Addasiad sy'n ymwneud ag ailbrisio asedau	(2,584)
(331)	Addasu symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrisio	(150)
(387)	**Swm net a ddilëwyd o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn**	**(679)**
(148)	Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	(216)
0	Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y Gronfa Gyffredinol/ Cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi	(525)
0	Defnydd o grantiau i ariannu cyfalaf o'r cyfrif grantiau cyfalaf nas defnyddiwyd	(189)
(2,001)	Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godwyd yn erbyn y Gronfa Gyffredinol	(1,960)
(2,149)	**Ariannu Cyfalaf a Ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn**	**(2,890)**
(6,444)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(10,013)**

19c Cronfa Pensiynau

Mae'r gronfa pensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â'r darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru'r ymrwymiadau a gydnabyddir i adlfewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i'r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y gronfa pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer. Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn adeg talu'r buddion.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
337,323	**Balans Agoriadol ar 1 Ebrill**	**327,498**
(22,167)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	(109,388)
21,172	Gwrthdroi eitemau yn berthnasol i fuddion ymddeoliad wedi'u debydu i'r Darpariaeth Gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	18,419
(8,830)	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(9,386)
(9,825)	**Symudiad ar y Gronfa Pensiynau**	**(100,355)**
327,498	**Balans ar 31 Mawrth**	**227,143**

19d Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond chymerwyd yn y flwyddyn e.e hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr effaith ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o'r Cyfrif.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
326	**Balans ar 1 Ebrill**	**338**
(326)	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	(338)
338	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	272
338	**Balans ar 31 Mawrth**	**272**

20 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
7,736	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**	**5,109**
	Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	
35	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Stoc	38
742	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	1,310
101	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	(1,240)
(2,100)	Cost Dibrisio	(2,089)
148	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	34
(12,342)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(9,033)
2,142	Codi am Amhariad/Ailbrisio Asedau	2,584
0	Swm cario Asedau Anghyfredol wedi'u gwerthu neu eu dadadnabod	(23)
(151)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	464
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	0
(12)	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	66
(11,437)	**Llai Cyfanswm**	**(7,889)**
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(305)	Llog a dalwyd	(465)
2	Llog a gafwyd	61
(303)		**(404)**
(4,004)	**Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredol**	**(3,184)**

21 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2021/22 £'000		2022/23 £'000
1,176	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	3,367
(15)	Enillion o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(11)
(148)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	0
1,013	**Llifau arian net o weithgareddau buddsoddi**	**3,356**

22 DATGANIAD LLIF ARIAN - GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
(10,767)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(13,000)
12,451	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	10,780
303	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	404
1,987	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**(1,816)**

23 LWFANSAU AELODAU

Talodd yr Awdurdod y symiau canlynol i aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn:

2021/22 £		2022/23 £
72,997	Cyflogau	74,215
96	Treuliau	1,226
73,093	**Cyfanswm**	**75,441**

Sylwer bod ffigurau 2021/22 wedi'u hailddatgan i ddatgelu'r treuliau hynny a dalwyd i Aelodau'r Awdurdod yn unig, a oedd yn flaenorol yn cynnwys treuliau yn ymwneud ag Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau.

24 TALIADAU SWYDDOGION

Mae'r taliadau a delir i uwch weithwyr yr Awdurdod fel a ganlyn:

Teitl Swydd	Blwyddyn	Cyflog (gan gynnwys Ffioedd a Lwfansau) £	Treuliau a ad-dalwyd £	Budd mewn Nwyddau £	Cyfanswm (Ac Eithrio Cyfraniadau Pensiwn) £	Cyfraniadau Pensiwn £	Cyfanswm y Taliadau £
Prif Swyddog Tân (wedi cychwyn Gorffennaf 2021)	2021/22	101,763	0	0	101,763	17,300	119,063
	2022/23	**138,685**	**57**	**0**	**138,742**	**23,576**	**162,318**
Prif Swyddog Tân (wedi ymddeol Mehefin 2021)	2021/22	33,669	32	0	33,700	5,724	39,424
	2022/23	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Dirprwy Brif Swyddog Tân (wedi cychwyn Chwefror 2022)	2021/22	12,820	978	0	13,798	3,500	17,298
	2022/23	**110,948**	**5,565**	**1,380**	**117,893**	**30,289**	**148,182**
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22	100,365	126	0	100,491	27,400	127,891
	2022/23	**105,795**	**126**	**1,896**	**107,817**	**28,882**	**136,699**
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22	99,428	0	0	99,428	16,903	116,331
	2022/23	**104,014**	**0**	**0**	**104,014**	**17,682**	**121,696**
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2021/22	95,547	24	0	95,571	23,976	119,547
	2022/23	**104,014**	**0**	**1,595**	**105,609**	**28,396**	**134,005**
Prif Swyddog Cynorthwyol (Wedi gadael 28 Chwefror 2023)	2021/22	71,931	126	8,789	80,846	12,228	93,074
	2022/23	**76,233**	**116**	**5,194**	**81,543**	**12,960**	**94,503**
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro (wedi ymddeol Ionawr 2021)	2021/22	109	0	0	109	0	109
	2022/23	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (15 diwrnod y flwyddyn) (wedi ymddeol Rhagfyr 2021)	2021/22	5,859	0	0	5,859	0	5,859
	2022/23	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Trysorydd - Swyddog Adran 151 (wedi cychwyn Ebrill 2022)	2021/22	0	0	0	0	0	0
	2022/23	**8,020**	**251**	**0**	**8,271**	**0**	**8,271**

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy'n cael cyflog uwch na £150k. Mae'r Swyddog. Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau'r Swyddog Monitro yn Nodyn 29 - Partion Cysylltiedig.

Talwyd y symiau canlynol i gyflogeion eraill yr awdurdod a oedd yn cael cydnabyddiaeth o fwy na £60,000 ar gyfer y flwyddyn (heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr):

BAND TALIAD	2021/22 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG	2022/23 NIFER Y GWEITHWYR CYFLOGEDIG
£60,000 - £64,999	6	9
£65,000 - £69,999	0	7
£70,000 - £74,999	2	0
£75,000 - £79,999	0	4
£80,000 - £84,999	2	0

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl y Prif Swyddog Tân a thál canolrifol staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2021/22 £		2022/23 £
134,940	Prif Swyddog Tân	138,685
32,244	Canolrif	34,501
4.18	Cymhareb	4.02

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol. Mae'r data uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn).

Nodir nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm y gost am bob band a chyfanswm cost y diswyddiadau gorfodol a diswyddiadau eraill yn y tabl isod:

Band Cost Pecyn Ymadael	Nifer y Diswyddiadau Gorfodol		Nifer yr Ymadawiadau Eraill y Cytunwyd Arnynt		Cyfanswm Nifer y Pecynnau Ymadael		Cyfanswm Cost y Pecynnau Ymadael	
	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23	2021/22	2022/23
£0-£20,000	0	0	2	0	2	0	28	0
£20,000 - £40,000	0	0	1	0	1	0	28	0
£40,000 - £60,000	0	0	1	0	1	0	48	0
Cyfanswm	**0**	**0**	**4**	**0**	**4**	**0**	**104**	**0**

25 COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Ffioedd sy'n daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gwasanaethau archwilio allanol a gynhelir gan yr archwilydd penodedig	
54	Gwaith archwilio ariannol	56
17	Gwaith Archwilio Perfformiad	16
71	**Cyfanswm**	**72**

26 GRANTIAU

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Credydwyd i Wasanaethau	
416	Ffioedd Gwasanaeth Firelink	416
157	Lleihau Tanau Bwriadol	179
213	Offer Diogelwch yn y Cartref	226
10	Gofyn a Gweithredu	10
233	Cydnerthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	314
160	Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuenctid	147
1,089	Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Costau Cyfraniadau Cyflogwr	1,081
210	Uwchraddio Rhwydwaith Gwasanaethau Brys	0
0	Arolwg Gwresogi	2
0	Rheoli Digwyddiadau Gwybodaeth Diogelwch	10
2,488	**CYFANSWM**	**2,385**
	Credydwyd i drethiant ac incwm a gwariant amhenodol	
238	Uwchraddio Cyfleusterau Hyfforddi	0
0	Cydnerthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	133
0	Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan	120
238	**CYFANSWM**	**253**

27 GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer yr holl Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau cymeradwy yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd wedyn yn gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i Wasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaeth Tân ac Achub De Cymru.

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar gyfer y Fforwm Cadernid Lleol. Mae hon yn bartneriaeth amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o wasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys y gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, y GIG, Asiantaeth yr Amgylchedd ac eraill. Mae cyfraniadau gan y cyrff cyhoeddus amrywiol yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Defnyddir y cyllid hwn i dalu am wariant y Fforwm. Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod gyllid o £86k yn ymwneud â'r Fforwm.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
2,766	Cydnerthedd Cenedlaethol Cymru Gyfan	2,545
208	Ymgysylltu â Phlant ac Ieuenctid	247
119	Fforwm Cydnerthedd Lleol	129
3,093	**Cyfanswm**	**2,921**

28 PARTION CYSYLLTIEDIG

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod ddatgelu trafodion o bwys gyda phartion cysylltiedig – cyrff neu unigolion a allai reoli neu ddylanwadu ar yr Awdurdod neu gael eu rheoli neu eu dylanwadu gan yr Awdurdod. Mae datgelu'r trafodion hyn yn galluogi'r darllenwyr i asesu i ba raddau y gallai'r Awdurdod fod wedi cael ei gyfyngu yn ei allu i weithredu'n annibynnol neu fod wedi sicrhau'r gallu i gyfyngu ar allu parti arall i fargeinio'n rhwydd â'r awdurdod.

Llywodraeth Cymru

Mae gan Lywodraeth Cymru gryn ddylanwad dros weithrediad cyffredinol yr Awdurdod – mae'n gyfrifol am ddarparu'r fframwaith statudol y mae'r awdurdod yn gweithredu o'i fewn. Mae'n darparu'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau (caiff y Grant Cynnal Refeniw ei dalu i awdurdodau cyfansoddol) ac mae'n rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr awdurdod â phartion eraill. Yn Nodyn 26, dangosir y derbyniadau grant a geir yn uniongyrchol, ac yn Nodyn 11 dangosir cyfraniadau'r awdurdodau cyfansoddol.

Aelodau

Mae gan aelodau'r awdurdod reolaeth uniongyrchol dros bolisiau ariannol a gweithredol yr awdurdod. Yn Nodyn 23 gwelir cyfanswm lwfansau'r aelodau a dalwyd yn 2022/23.

Mae'r holl Aelodau wedi llenwi datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2022/23. Ac eithrio lwfanau a threuliau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill. Ni thalwyd dim gan yr Awdurdod yn ystod 2022/23, dan drefniadau o'r fath (2021/22: dim), ac nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2022/23 (2021/22: dim).

Mae rhestr o fuddiannau Aelodau Etholedig yn cael ei chadw gan y Swyddog Monitro ac mae ar gael i'w gweld ar y wefan - Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru - Awdurdod Tân ac Achub - Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (gov.wales)

Uwch Swyddogion

Roedd yr Uwch Swyddogion wedi cwblhau datganiad buddiannau gyda phartion cysylltiol am y flwyddyn 2022/23. Yn Nodyn 24, dangosir cydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Swyddogion.

Roedd un o'r Prif Swyddogion Tân Cynorthwyol wedi datgan buddiant fel un o ymddiriedolwyr Pentre Peryglon. Mae'r elusen annibynnol yn rhedeg canolfan gweithgareddau addysg sydd wedi'i lleoli yng Ngogledd Cymru. Roedd taliadau gwerth £5,450 wedi cael eu gwneud i Bentre Peryglon yn 2022/23 fel rhan o gyllid grant Llywodraeth Cymru (2021/22: £5,700). Hefyd, darperir cyllid ar gyfer cost gweinyddwr, sy'n werth £29,287 (2021/22: £26,701).

Nid oedd yr Awdurdod wedi derbyn unrhyw incwm yn ystod 2021/22 a 2022/23.

Cyrff Cyhoeddus Eraill

Mae Cyngor Sir y Fflint yn darparu rôl Swyddog Monitro. Delir y swydd hon gan y Prif Swyddog (Llywodraethu)/Swyddog Monitro ac roedd taliadau yn £18k (2021/22: £17k).

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn darparu gwasanaethau archwilio mewnol a gwasanaethau cyfreithiol yr oedd taliadau ar eu cyfer yn £12k (2021/22: £12k). Ar 31 Mawrth 2023 roedd £12k yn rhagorol.

Ar 1 Ebrill 2022 trosglwyddwyd yr holl wasanaethau ariannol yn ôl yn fewnol, ond cytunwyd y byddai'r Cyngor yn cwblhau'r holl waith mewn perthynas â 2021/22, ac roedd hyn yn golygu costau o £64k (2021/22: £140k).

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin, sy'n gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn rheoli'r taliadau a wneir i ddiffoddwyr tân sy'n bensiynwyr ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol y cynllun. Roedd y trafodion yn y flwyddyn yn £98k (2021/22: £59k). Ar 31 Mawrth 2023 roedd £98k yn parhau i fod yn rhagorol.

Mae trefniadau ar y cyd gyda Chomisiynydd Heddlu a Throsedd Gogledd Cymru yn ogystal ag ystafell reoli a rennir. Cyfanswm cyfraniad yr Awdurdod tuag at reoli cyfleusterau oedd £219k (2021/22: £212k), ac ar gyfer cyngor caffael, talwyd £7k (2021/22: £7k). Ar 31 Mawrth 2023 arhosodd £55k yn rhagorol.

29 GWARIANT CYFALAF AC ARIANNU CYFALAF

Dangosir cyfanswm y gwariant cyfalaf yr aed iddo yn ystod y flwyddyn yn y tabl isod, (gan gynnwys gwerth asedau a gaffaelwyd dan brydlesi ariannu a chytundebau PFI), ynghyd â'r adnoddau a ddefnyddiwyd i'w ariannu. Lle y bwriedir ariannu gwariant cyfalaf yn y dyfodol drwy daliadau a godir ar refeniw wrth i asedau gael eu defnyddio gan yr awdurdod, mae'r gwariant yn arwain at gynnydd yn y gofyniad ariannu cyfalaf, sef mesur o'r gwariant cyfalaf yr aed iddo'n hanesyddol gan yr awdurdod sydd eto i'w ariannu.

2021/22 £'000		2022/23 £'000
29,389	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Agoriadol	28,401
	Buddsoddiad Cyfalaf	
1,176	Eiddo, Peiriannau ac Offer	3,366
	Ffynonellau Cyllid	
0	Grantiau a Chyfraniadau'r Llywodraeth	(406)
(2,164)	Symiau wedi'u neilltuo o refeniw	(1,959)
0	Cyfraniadau Refeniw Uniongyrchol	(525)
28,401	Gofyniad Ariannu Cyfalaf Terfynol	**28,877**
(988)	Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthyca (heb gymorth ariannol gan y llywodraeth)	476
(988)	**Cynnydd / (gostyngiad) mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf**	**476**

30 PRYDLESI

Prydlesi Cyllid

Yn 2016/17 cafodd yr Awdurdod orsaf dân Wrecsam dan les cyllid. Mae'r ased a gafwyd dan y les yn cael ei chario ar y Fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer gyda gwerth net o £6,873k. Rhent rhad yw'r taliad les ar gyfer Gorsaf Dân Wrecsam, felly nid oes cysoniad rhwng cyfanswm y taliadau les gofynnol yn y dyfodol a'r gwerth presennol.

Prydlesi Gweithredu

Mae'r Awdurdod wedi caffael cerbydau a chyfarpar drwy gael prydlesi gweithredu ag oes o bedair blynedd fel arfer.

Hefyd, mae'r Awdurdod yn prydlesu tri adeilad, â chyfnodau prydlesu o bum mlynedd fel arfer.

Dyma'r cyfnodau prydlesu isaf ar gyfer y dyfodol o dan brydlesi na ellir eu canslo yn y dyfodol:

2021/22 £'000		2022/23 £'000
312	Dim hwyrach na blwyddyn	362
808	Hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	644
183	Hwyrach na 5 mlynedd	59
1,303	**Cyfanswm**	**1,065**

31 CYNLLUNIAU PENSIWN BUDDION DIFFINIEDIG

Cymryd rhan mewn Cynlluniau Pensiwn

Fel rhan o delerau ac amodau cyflogaeth ei swyddogion, mae'r Awdurdod yn gwneud cyfraniad tuag at gost buddion ôl-gyflogaeth. Er na fydd y buddion hyn yn daladwy mewn gwirionedd nes bod gweithwyr cyflogedig yn ymddeol, mae gan yr Awdurdod ymrwymiad i wneud y taliadau (ar gyfer y buddion hynny) a'u datgelu ar yr adeg y mae gweithwyr cyflogedig yn ennill eu hawl iddynt yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL) yn cael ei weithredu o dan y fframwaith rheoleiddio ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a chyfrifoldeb Cronfa Bensiwn Clwyd, Cyngor Sir y Fflint yw llywodraethu'r cynllun. Penderfynir ar y polisi yn unol â Rheoliadau Cronfeydd Pensiynau. Mae rheolwyr buddsoddi'r gronfa yn cael eu penodi gan bwyllgor pensiynau Cyngor Sir y Fflint. Prif risgiau'r cynllun i'r awdurdod yw'r rhagdybiaethau hirhoedledd, newidiadau statudol i'r cynllun, newidiadau strwythurol i'r cynllun (h.y. tynnu allan o'r cynllun ar raddfa fawr), newidiadau i chwyddiant, arenillion bond a pherfformiad y buddsoddiadau ecwiti a ddelir gan y cynllun. Mae'r rhain yn cael eu lliniaru i raddau gan y gofynion statudol i'w codi i'r Gronfa Gyffredinol a'r symiau sy'n ofynnol gan statud fel y disgrifir yn y nodyn polisïau cyfrifyddu. Rydym yn cydnabod cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw.

Fodd bynnag, mae'r taliad y mae'n rhaid inni ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a Balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

Mae buddion ôl-ymddeol yn ôl disgresiwn ar ymddeoliad cynnar yn drefniant buddion diffiniedig heb ei ariannu, lle mae ymrwymiadau yn cael eu cydnabod pan wneir dyfarniadau. Nid oes unrhyw asedau cynllun wedi'u cronni i fodloni'r ymrwymiadau pensiwn hyn.

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun diffiniedig heb ei ariannu â buddion, sy'n golygu na ddelir buddsoddiadau i ariannu'r ymrwymiadau. Mae cyfraniadau, ar gyfradd a bennir gan Lywodraeth Cymru, a wneir gan y cyflogwr a'r gweithwyr cyflogedig yn cael eu cadw mewn cyfrif cronfa bensiwn; codir buddion a delir i'r cyfrif gydag unrhyw falans ar y cyfrif yn cael ei dderbyn neu ei dalu i Lywodraeth Cymru.

O'Brien

Yn dilyn dyfarniad O'Brien mae Gweinidogion Llywodraeth Cymru wedi cytuno i ymestyn yr hawl pensiwn i ddiffoddwyr tân wrth gefn cymwys i gydnabod eu gwasanaeth cyn Gorffennaf 2000. Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth a lofnodwyd ym mis Mawrth 2022 yn nodi cwmpas a gweithrediad arfaethedig yr ymarfer opsiynau sydd ei angen i weithredu rhwymedi yn yr achos hwn.

Bydd yr ymarfer opsiynau hwn yn cynyddu hawl pensiwn rhai aelodau wrth gefn arbennig cyfredol a hefyd yn caniatáu mynediad i'r cynllun ar gyfer diffoddwyr tân wrth gefn hanesyddol ychwanegol. Mae'r rhwymedigaethau pensiwn yn cynnwys amcangyfrif actiwaraidd o'r effaith er bod ansicrwydd sylweddol yn parhau ar hyn o bryd.

Cyfartalu a Mynegeio Isafswm Pensiwn Gwaranatedig (GMP)

Yn ddiweddar, mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi ymgynghoriad ar fynegeio a chyfartalu Isafswm Pensiynau Gwarantedig, a'r cynnig yw ymestyn y "datrysiad interim” i'r aelodau sy’n cyrraedd Oedran Pensiwn Gwladol ar ôl 5 Ebrill 2021.

Cafodd cost gwasanaeth blaenorol ei gynnwys yn natgeliadau 2019/20 ar gyfer ymestyn y cyfartalu i bawb sy'n ymddeol yn y dyfodol. Roedd dyfarniad llys pellach hefyd ar 20 Tachwedd 2020 ynghylch cyfartalu GMP. Dyfarnodd y llys fod rhaid i ymddiriedolwyr cynlluniau ailedrych ar gyn-Werthoedd Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV) er mwyn sicrhau bod GMP yn cael ei gyfartalu. Gallai hyn arwain at atodiadau ychwanegol pan fo cyfartalu GMP yn golygu nad yw aelodau wedi derbyn eu holl hawliad. Ar gyfer cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus, disgwylir y bydd y dyfarniad hwn yn cael ei ddilyn ar draws cynlluniau, a bydd angen mewnbwn cyfreithiol.

Efallai y bydd hyn yn gofyn am ailedrych ar achosion CETV yn y gorffennol ar gyfer aelodau ag oedran Pensiwn y Wladwriaeth ar ôl 5 Ebrill 2016 ac a gymerodd CETV o'r cynllun cyn i CETV gael ei gyfartalu. Nid yw cwmpas unrhyw gostau wedi'i bennu eto. Nid yw data ar CETV hanesyddol ar gael i amcangyfrif yr effaith bosibl. Disgwylir y bydd hwn yn godiad cymharol fach ar gyfer is-set gymharol fach o aelodau (h.y. y rhai a gymerodd CETV ac sydd o fewn y cwmpas ar gyfer ychwanegiad atodol).

Goodwin
Mae Llywodraeth Cymru wedi dweud nad oes gofyniad i ganiatáu ar gyfer yr her gyfreithiol hon o fewn datgeliadau 2022/23. (Mae'r achos yn cyfeirio ar fuddion dibynyddion).

Dyfarniad McCloud a rheolaeth gwerth y costau 2016
Yn dilyn dyfarniad y Llys Apêl i achos McCloud yn Rhagfyr 2018, daethpwyd i'r casgliad bod yr amddiffyniadau trosiannol a gyflwynwyd yn 2015 yn gwahaniaethu ar sail oedran. Yn dilyn hyn cyhoeddodd Llywodraeth y DU gynlluniau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar draws cynlluniau pensiwn sector cyhoeddus y DU yn cynnwys Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Ailafaelwyd yn mecanwaith y cap ar gyfer prisiad 2016 ers hynny a chwblhawyd y cyfrifiadau, a'r canlyniad oedd dim newidiadau i fuddion na chyfraniadau.

Cyhoeddwyd hefyd y byddai'r materion yn ymwneud â'r gwerthusiad actiwariadd yn 2016 yn cael eu datrys ac y byddai'r costau yn gysylltiedig â dyfarniad McCloud yn dod o dan y categori 'cost aelod' yn yr elfen rheoli costau o brisiad. Wrth ystyried y cynnydd o ganlyniad i rwymedi McCloud bydd gwerth y costau rheoli ar gyfer cynllun yn uwch na'r disgwyl.

Mae costau gwasanaeth yn y gorffennol wedi eu hamcangyfrif i ystyried effaith dyfarniad McCloud ac maent wedi eu cynnwys ers 2018/19 a'u diweddaru i adlewyrchu'r rhwymedi arfaethedig a amlinellwyd gan Lywodraeth y DU yn dilyn yr ymgynghoriad yn ystod 2020.

Disgwylir i'r rheoliadau newydd fynd trwy broses ddeddfwriaethol Llywodraeth Cymru a byddant yn cael eu gweithredu o 1 Hydref 2023. Ar hyn o bryd nid oes unrhyw ymgyfreitha parhaus ynghylch prosesu hawliadau Categori 2 ac o gofio na fyddai unrhyw ymgyfreitha newydd yn dod i ben cyn gweithredu'r rheoliadau newydd nid oes unrhyw risg weddilliol. Ymhellach, bydd y rheoliadau'n gwneud darpariaeth ar gyfer talu llog ar arian sy'n ddyledus ac felly nid yw'r risg o ymgyfreitha yn deillio o unrhyw oedi wrth gyflwyno'r rheoliadau yn risg debygol.

Prisiad y Cynllun - 2020
Caiff y Cynllun ei Brisio pob pedair blynedd, a bydd y prisiad nesaf yn seiliedig ar ddata ar 31 Mawrth 2020. Mae Adran Actiwari'r Llywodraeth wedi casglu'r data angenrheidiol a bydd y prisiad yn cael ei wneud yn dilyn cyhoeddi Cyfarwyddiadau gan Drysorlys EM yn ddiweddar. Rhagwelir y canlyniadau cychwynnol yn ystod 2023, a bydd y prisiad terfynol yn pennu cyfraddau cyfraniad cyflogwyr o 1 Ebrill 2024.

LGPS 2021/22 £'000	FFPS 2021/22 £'000	Trosglwyddiadau'r Gronfa Gyffredinol	LGPS 2022/23 £'000	FFPS 2022/23 £'000
		Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Cost Gwasanaethau		
		Cost Gwasanaeth sy'n cynnwys:		
2,119	9,750	Cost cyfredol y gwasanaeth	2,295	7,170
0	2,400	Cost blaenorol y gwasanaeth	0	0
43	0	Costau Gweinyddu	46	0
		Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi		
380	6,400	Gwariant Llog Net	396	8,270
0	0	Trosglwyddiadau allan o'r cynllun	0	0
0	80	Trosglwyddiadau i mewn i'r cynllun	0	220
0	0	Cwtogiadau	22	0
2,542	**18,630**	**Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar Ddarparu Gwasanaethau**	**2,759**	**15,660**
		Buddion Ôl-gyflogaeth Eraill a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
		Ailfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig yn cynnwys:		
(4,157)	0	Adenillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio llog)	4,634	0
(1,177)	0	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig	4,966	(10,560)
(313)	(3,780)	(Enillion) / Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol	(24,238)	(101,710)
0	(12,740)	(Enillion) / Colledion Actiwaraidd - profiad		17,520
(5,647)	**(16,520)**	**Cyfanswm y Buddion Ôl-gyflogaeth a Godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**	**(14,638)**	**(94,750)**
		Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd		
(2,542)	(18,630)	Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Ôl-gyflogaeth yn unol â'r Cod	(2,759)	(15,660)
		Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol ar gyfer pensiynau yn y flwyddyn		
0	7,910	Buddion Ymddeol sy'n daladwy i Bensiynwyr	0	8,470
920	0	Cyfraniadau'r Cyflogwr sy'n daladwy i'r cynllun	916	0

Mae'r swm a gynhwyswyd yn y Fantolen sy'n codi o rwymedigaeth yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau buddion diffiniedig fel a ganlyn:

LGPS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Asedau a Rhwymedigaethau Pensiynau a Gydnabuwyd yn y Fantolen	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
(56,519)	312,950	Gwerth presennol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig	(40,312)	(225,390)
(56,519)	**312,950**	**Is-Gyfanswm**	**(40,312)**	**(225,390)**
41,971		Gwerth Teg asedau'r cynllun	38,559	
(14,548)	**312,950**	**Rhwymedigaeth net sy'n codi o'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig**	**(1,753)**	**(225,390)**

LGPS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Symudiad yng Ngwerth Asedau'r Cynllun	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
37,071	0	Gwerth Teg Agoriadol Asedau'r Cynllun	41,971	0
779	0	Incwm Llog	1,176	0
		Enillion / Colledion wrth Ailfesur		
4,157	0	Yr enillion ar asedau'r cynllun, heb gynnwys y swm a gynhwyswyd yn y draul llog net	(4,634)	0
920	9,520	Cyfraniadau gan y cyflogwr	916	10,270
371	0	Cyfraniadau gan weithwyr cyflogedigi'r cynllun	369	0
(1,284)	(9,520)	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	(1,193)	(10,270)
(43)	0	Costau Gweinyddu	(46)	0
41,971		**Gwerth teg terfynol asedau'r cynllun**	**38,559**	**0**

LPGS 2021/22 £'000	FFPF 2021/22 £'000	Symudiad yng Ngwerth Teg Rhwymedigaethau'r Cynllun	LGPS 2022/23 £'000	FFPF 2022/23 £'000
(55,644)	(318,750)	Balans Agoriadol ar 1 Ebrill	(56,519)	(312,950)
(2,119)	(9,750)	**Cost Cyfredol y Gwasanaeth**	(2,295)	(7,170)
0	(80)	Trosglwyddiadau i mewn	0	(220)
(1,159)	(6,400)	Costau Llog	(1,572)	(8,270)
(371)	(1,610)	Cyfraniadau gan gyfranogwyr y cynllun	(369)	(1,800)
		Enillion a Cholledion wrth Ailfesur		
0	0	Enillion / Colledion Actiwaraidd - profiad	0	(17,520)
313	16,520	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau demograffig	(4,966)	10,560
1,177	0	Enillion / Colledion Actwaraidd yn dellio o newidiadau i'r rhagdybiaethau ariannol	24,238	101,710
1,284	9,520	Buddion/trosglwyddiadau a Dalwyd	1,193	10,270
0	0	Cwtogiadau	(22)	0
0	(2,400)	Cost Blaenorol y Gwasanaeth	0	0
(56,519)	**(312,950)**	**Balans ar 31 Mawrth**	**(40,312)**	**(225,390)**

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL): Asedau sy'n Cynnwys:

Dyfynnwyd 2021/22 £'000	Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	Dyfynnwyd 2022/23 £'000
	Arian a Chyfwerth Arian	
1,343	Cyfrifon Arian	1,697
0	Buddsoddiadau Dros Dro	0
1,343	**Is-gyfanswm Arian a Chyfwerth Arian**	**1,697**
	Gwarantu Ecwiti	
4,490	Dyfynnwyd yn fyd-eang	2,236
3,777	Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	1,967
8,267	**Is-gyfanswm Ecwiti**	**4,203**
	Bondiau	
4,197	Eraill Tramor	3,933
10,703	LDI	10,604
14,900	**Is-gyfanswm Bondiau**	**14,537**
	Eiddo	
2,099	DU	2,044
420	Tramor	308
2,519	**Is-gyfanswm Eiddo**	**2,352**
	Dewisiadau amgen	
2,728	Cronfeydd Ymddiogelu	2,776
4,449	Ecwiti Preifat	5,013
2,015	Seilwaith	2,236
210	Coed ac Amaethyddiaeth	193
4,659	DGF	4,511
881	Credyd Preifat	1,041
14,942	**Is-gyfanswm Dewisiadau Amgen**	**15,770**
41,971	**Cyfanswm yr Asedau**	**38,559**

Mae gan holl asedau'r cynllun brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol.

Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth.

Mae gwerth ymrwymiadau LGPS wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau ac maent yn seiliedig ar brisiad llawn diweddaraf y cynllun ar 1 Ebrill 2022.

2021/22	LGPS	2022/23
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
22.5	Dynion	21.4
24.9	Menywod	23.8
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
24.0	Dynion	22.9
26.9	Menywod	25.6
	Rhagdybiaethau Eraill	
3.3%	Cyfradd Chwyddiant	2.7%
4.6%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.0%
3.4%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.8%
2.8%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	4.8%
3.3%	Cyfradd Ailbrisio CARE	2.7%

2021/22	Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân	2022/23
	Rhagdybiaethau ynglŷn â Marwolaethau	
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr presennol:	
21.5	Dynion	21.2
21.5	Menywod	21.2
	Disgwyliad oes wrth ymddeol ar gyfer pensiynwyr y dyfodol:	
23.2	Dynion	22.9
23.2	Menywod	22.9
	Rhagdybiaethau Eraill	
3.0%	Cyfradd Chwyddiant	2.6%
4.8%	Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	3.9%
3.0%	Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.6%
2.7%	Cyfradd Disgowntio Ymrwymiadau'r Cynllun	4.7%
4.8%	Cyfradd Ailbrisio CARE	3.9%

Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiadau buddion diffiniedig yn sensitif i'r rhagdybiaethau actiwaraidd a nodir yn y tabl uchod.

Mae'r dadansoddiadau o sensitifrwydd isod wedi'u pennu yn seiliedig ar newidiadau posibl rhesymol yn y rhagdybiaethau sy'n digwydd ar ddiwedd y cyfnod adrodd ac sy'n tybio ar gyfer pob newid bod y rhagdybiaeth a ddadansoddwyd yn newid ond bod yr holl ragdybiaethau eraill yn aros yn gyson. Mae'r rhagdybiaethau o ran hirhoedledd, er enghraifft, yn tybio bod y disgwyliad oes yn cynyddu neu'n gostwng ar gyfer dynion a menywod. Yn ymarferol, mae hyn yn annhebygol o ddigwydd, a gall newidiadau mewn rhai o'r rhagdybiaethau eraill fod yn gydgysylltiedig. Mae'r amcangyfrifon yn y dadansoddiad o sensitifrwydd wedi dilyn y polisïau cyfrifyddu ar gyfer y cynllun, h.y. ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau credyd. Ni newidiodd y dulliau a'r mathau o ragdybiaethau a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r dadansoddiad o sensitifrwydd isod o'r rhai a ddefnyddiwyd yn y cyfnod blaenorol.

Effaith Rhagdybiaethau ar yr ymrwymiad - LGPS

	Fel yr Adroddwyd	**+0.5% gostyngiad y flwyddyn**	**+0.25% chwyddiant y flwyddyn**	**+0.25% twf cyflog y flwyddyn**	**Cynnydd o 1 flwyddyn mewn disgwyliad oes**	**+/-1% o newid yn enillion buddsoddi 2022/23**	
						+1%	**-1%**
	£000	**£000**	**£000**	**£000**	**£000**	**£000**	**£000**
Ymrwymiadau	40,312	36,920	42,165	40,639	41,130	40,312	40,312
Asedau	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,559)	(38,945)	(38,173)
Diffyg (gwarged)	1,753	(1,639)	3,606	2,080	2,571	1,367	2,139
Cost y Gwasanaeth a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	1,004	858	1,088	1,004	1,029	1,004	1,004
Cost Llog Net a Ragamcanwyd ar gyfer y flwyddyn nesaf	71	(102)	160	86	110	52	89

	Fel yr Adroddwyd £000	Cyfradd disgownt ar rwymedigaeth-au Cynnydd o 0.5% £000	Cynnydd mewn cyflogau Cynnydd o 0.5% £000	Disgwyliad oes Cynnydd o 1 flwyddyn £000	Cynnydd mewn pensiynau Cynnydd o 0.5% £000
	Effaith	-6.50%	1%	6.50%	2%
FFPS	(225,390)	(210,740)	(227,644)	(240,040)	(225,389)

Effaith ar lif arian yr Awdurdod

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yng nghost gwasanaethau a nodwyd pan gânt eu hennill gan weithwyr cyflogedig, yn hytrach na phan delir y buddion ar ffurf pensiynau yn y pen draw. Fodd bynnag, mae'r taliad sy'n rhaid ei godi yn erbyn yr ardoll yn seiliedig ar yr arian sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn, felly caiff cost wirioneddol buddion ôl-gyflogaeth / buddion ymddeol ei gwrthdroi o'r Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn. Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a balans y Gronfa Gyffredinol drwy'r Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn.

32 NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau i reoli risgiau ariannol. Cymeradwywyd Strategaeth Rheoli Trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2022/23 mewn cyfarfod ar 14 Ionawr 2022. Mae'r Strategaeth yn nodi'r Dangosyddion Darbodus (PI) ar gyfer y flwyddyn. Yn ystod y flwyddyn mae adroddiad yn manylu ar gynnydd yn erbyn y strategaeth ac, os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus.

Ar ddiwedd y flwyddyn, mae adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae manylion ynghylch sut mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o offerynnau ariannol yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau a gellir eu cyrchu o wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru - www.tangogleddcymru.llyw.cymru

Mae gweithgareddau'r awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol, gan

Risg Credyd

Dyma'r posibilrwydd y gallai partion eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod.

Mae'r risg credyd uchaf ar gyfer buddsoddiadau ac mae'r rhain yn cael eu rheoli drwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, sy'n nodi'r paramedrau ar gyfer rheoli risgiau sy'n gysylltiedig ag Offerynnau Ariannol ac yn pwysleisio bod blaenoriaeth i'w rhoi i ddiogelwch a hylifedd, yn hytrach nag arenillion. Polisi'r Awdurdod ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw rhoi arian dros ben tymor byr i gyfrifon banc hyd nes y bydd angen. Nid oes gan yr Awdurdod fuddsoddiadau tymor hir. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y tymor agos yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, gyda banciau o ansawdd uchel dethol, i leihau'r risg o golled.

Risg Hylifedd

Dyma'r posiblrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymiadau i wneud taliadau.

Mae'r Awdurdod yn monitro ei falans arian parod i sicrhau bod arian parod ar gael yn ôl yr angen. Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'r Awdurdod yn gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.

Risg y Farchnad

Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Cynhaliwyd asesiad o effaith ariannol cynnydd o 1% mewn cyfraddau llog. Byddai llog ar gyfradd amrywiol a benthyca dros dro wedi cynyddu £30k.

Mae'r Awdurdod yn agored i symudiadau mewn cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu ar sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws gwahanol gyfnodau offerynnau ariannol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi;
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y benthyca yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi; a
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau yn gostwng (dim effaith ar falansau refeniw);

Nid yw benthyciadau'n cael eu cario ar werth teg ar y fantolen, felly ni fyddai enillion a cholledion nominal ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethauneu neu Incwm a Gwariant Cynhwysfawr arall. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy neu'n dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Gwarged neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau ac yn effeithio ar Falans y Gronfa Gyffredinol.

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debygol o sicrhau setliad. Mae'r Awdurdod wedi cadw £0.186 miliwn wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd. Gwerth yr achosion cyfreithiol hysbys yw £0.050 miliwn.

33 YMRWYMIADAU DIBYNNOL

Hawliadau Cyfreithiol

Ar hyn o bryd mae'r awdurdod yn delio â hawliadau cyfreithiol ond mae llai na 50% yn debygol o sicrhau setliad. Mae'r Awdurdod wedi cadw £0.186 miliwn wrth gefn rhag ofn y cyfyd ceisiadau nad ydynt yn cael eu cydnabod ar hyn o bryd. Gwerth yr achosion cyfreithiol hysbys yw £0.050 miliwn.

Hawliadau Pensiwn

Yn dilyn proses gyfreithiol hir, cyhoeddwyd dyfarniad yn achos O'Brien vs Y Weinyddiaeth Gyfiawnder yn ystod 2019. Canfu hwn fod y penderfyniad i gyfyngu ar y cyfnod pryd y gallai gweithiwr rhan amser ymuno â'r cynllun pensiwn yn un gwallus ac y dylai gweithwyr cymwys gael ymuno â'r cynllun perthnasol o ddechrau eu contractau.

Bydd y dyfarniad hwn yn cael goblygiadau i Gynllun Pensiwn Addasedig y Diffoddwyr Tân, a oedd yn arfer cyfyngu ar wasanaeth y gorffennol i 1 Gorffennaf 2000. Y canlyniad yw bod y llywodraeth yn cynnig cynnal ail ymarferiad opsiynau er nad yw'n hysbys eto pryd yn union y bydd yn agor. Dim ond drwy ddeddfwriaeth y gellir newid yr FPS, a bydd yr amseriad yn dibynnu ar ymarferiad ymgynghori ac amserlen y senedd. Nid oes modd eto pennu beth fydd effaith ariannol yr ail ymarferiad opsiynau.

34 ASED DIBYNNOL

Ym mis Gorffennaf 2016, roedd y Comisiwn Ewropeaidd wedi rhoi dirwy o 2.926 biliwn ewro i weithgynhyrchwyr tryciau Ewropeaidd am bennu prisiau a gweithgareddau cartél eraill rhwng 1991 a 2001. Roedd DAF, Daimler, Iveco, MAN, a Volvo/Renault wedi cyfaddef eu bod yn euog (mae Scania yn dal i gael ei ymchwilio) gan gadarnhau eu bod wedi gwneud y canlynol:

- Ar lefel uwch reolwyr y Pencadlys, wedi pennu prisiau gros sefydlog ac weithiau prisiau r
- Wedi alinio prisiau rhestr gros yn Ewrop gan gynnwys y DU ar ddechrau'r cartél.
- Wedi lleihau ad-daliadau pan gyflwynwyd yr Ewro.
- Oedi cyn cyflwyno technolegau Ewro 3, 4, 5 a 6 mwy effeithlon o ran tanwydd.
- Cytunwyd ar y gost y dylai gweithredwyr ei dalu am dechnolegau Ewro.

Mae hyn yn cynnwys unrhyw loriau o 6 thunnell a throsodd, a brynwyd yn llwyr, a ariannwyd neu a brydleswyd rhwng 1997 a 2011. Mae achos cyfreithiol bellach yn mynd rhagddo i adennill peth o'r arian a gollwyd oherwydd y pris cartél hwn. Ni thrafodwyd unrhyw werth na chanran benodol hyd yma, a gall y camau cyfreithiol gymryd sawl blwyddyn i'w cwblhau.

O dan y Cytundeb Cyllido Ymgyfreitha, dim ond y TAW sy'n daladwy gan yr Awdurdod am y costau cyfreithiol.

Cyfanswm y taliadau cyfredol o dan y Cytundeb Cyllido Ymgyfreitha (TAW yn daladwy yn unig) ar gyfer 2022/23 oedd £52 (2021/22: £1,257).

CYFRIF CRONFA BENSIWN DIFFODDWYR TÂN

Cyfrif Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ar gyfer y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2023

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(3,192)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(3,893)
(131)	Tâl afiechyd y cyflogwr	(135)
(186)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig y cyflogwr	0
(1,509)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(1,822)
(132)	Cyfraniadau ôl-ddyddiedig yr aelodau	(100)
(76)	Trosglwyddiadau i mewn	(221)
(5,226)	**CYFANSWM**	**(6,171)**
	Buddion yn Daladwy:	
7,983	Taliadau Pensiwn	8,246
719	Gohirio Pensiynau a Chyfandaliadau buddion ymddeol	2,381
7	Taliadau Gohirio Ôl-ddyddiedig	67
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
711	Trosglwyddiadau allan	413
9,420	**CYFANSWM**	**11,107**
4,194	Diffyg am y flwyddyn cyn i grantiau a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	4,936
(4,194)	Grant atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(4,936)
0	**SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR AR GYFER Y FLWYDDYN**	**0**

Datganiad Asedau Net ar 31 Mawrth 2023

2021/22 £'000		2022/23 £'000
	Asedau cyfredol	
2,577	Swm sy'n ddyledus (gan) / i'r Gronfa Gyffredinol	2,616
2,577	**Cyfanswm Asedau Cyfredol**	**2,616**
	Ymrwymiadau Cyfredol	
(669)	Taliadau ymlaen llaw i Bensiynwyr	
(1,908)	Grant atodol yn daladwy gan Lywodraeth Cymru	(2,616)
(2,577)	**Cyfanswm Ymrwymiadau Cyfredol**	**(2,616)**

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, dan Orchymyn Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân (Cymru) 2007, ac mae'n cynnwys Cynlluniau Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015 ac fe'i gweinyddir gan yr Awdurdod. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth (GAD).

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa. Dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, gwneir asesiad ynghylch swm y Grant Atodol sydd ei angen gan Lywodraeth Cymru. Mae'r amcangyfrif yn cynnwys asesiad o nifer y diffoddwyr tân sydd i fod i ymddeol o fewn y flwyddyn, yn seiliedig ar oedran a blynyddoedd o wasanaeth.

Cyfraddau Cyfraniadau

Ar 1 Ebrill 2022, trosglwyddwyd holl gyfranogwyr y cynllun i gynllun 2015. Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 27.3% (2021/22: 27.3%) o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfradd cyfraniadau cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	Cyfradd Cyfraniad % 2022/23
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na 142,501	14.5

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymiadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 31 o'r datganiadau ariannol craidd.

Atodiad 1

POLISÏAU CYFRIFYDDU

1. EGWYDDORION CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2023. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r cyfrifon gael eu paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol. Mae'r arferion hyn, o dan adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, yn cynnwys yn bennaf y Cod Ymarfer ar gyfer Cadw Cyfrifon Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/23 a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Mae'r confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yn gost hanesyddol yn bennaf, wedi'i haddasu drwy ailbrisio categorïau penodol o asedau ac offerynnau ariannol nad ydynt yn gyfredol.

2. CRONIADAU O INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, cyfrifir am incwm a gwariant, heb TAW (oni bai bod y TAW yn anadferadwy), yn y flwyddyn maent yn digwydd, nid dim ond pan fydd taliadau arian parod yn cael eu gwneud neu eu derbyn.

- Caiff treuliau mewn perthynas â gwasanaethau a dderbynnir (gan gynnwys gwasanaethau a ddarperir gan gyflogeion) eu cofnodi fel gwariant pan dderbynnir y gwasanaethau yn hytrach na phan wneir taliadau gan gwsmeriaid yn cael eu cyfrif fel incwm ar y dyddiad mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.

- Mae cyflenwadau yn cael eu cofnodi fel gwariant pan gânt eu defnyddio - lle mae bwlch rhwng y dyddiad y mae cyflenwadau yn cael eu derbyn a'u defnydd maen nhw'n cael eu cario fel rhestrau ar y fantolen.

- Cyfrifir am log y gellir ei dderbyn ar fuddsoddiadau ac sy’n daladwy ar fenthyciadau ac y gellir ei dderbyn ar sail y gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian a sefydlir neu a bennir gan y contract.

- Pan fo refeniw a gwariant wedi cael eu cydnabod ond nad yw arian parod wedi'i dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr am y swm perthnasol yn y fantolen. Lle na fydd dyledion yn cael eu setlo o bosibl, caiff balans y dyledwyr ei nodi a chodir tâl ar y refeniw o incwm ariannu a buddsoddi a’r gwariant ar gyfer yr incwm na fydd, o bosibl, yn cael ei gasglu.

3. ARIAN PAROD A CHYFWERTH AG ARIAN PAROD

Mae arian parod yn golygu arian mewn llaw ac adneuon gyda sefydliadau ariannol sy’n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerth ag arian parod yn golygu buddsoddiadau sy'n aeddfedu mewn dim mwy na thri mis neu lai o'r dyddiad caffael ac sy'n hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian parod sydd â risg bach iawn y bydd ei werth yn newid.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir arian parod a chyfwerth ag arian parod heb orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy yn ôl y galw ac yn ffurfio rhan annatod o system rheoli arian parod yr Awdurdod.

4. ADDASIADAU CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau cyfnod blaenorol godi o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu er mwyn cywiro gwall perthnasol. Cyfrifir am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu’n rhagolygol, h.y. yn y blynyddoedd presennol ac i ddod yr effeithir arnynt gan y newid ac nid ydynt yn arwain at addasiad cyfnod blaenorol.

Gwneir newidiadau mewn polisïau cyfrifyddu dim ond pan fo angen hynny gan arferion cyfrifyddu priodol neu os yw'r newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol am effaith trafodion, amodau a digwyddiadau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan wneir newid, caiff ei gymhwyso’n ôl-weithredol (oni nodir yn wahanol) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol am y cyfnod blaenorol fel pe bai'r polisi newydd wedi cael ei gymhwyso erioed. Mae gwallau materol a ddarganfuwyd mewn ffigurau cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro'n ôl-weithredol trwy ddiwygio balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol.

5. TALIADAU I REFENIW AR GYFER ASEDAU NAD YDYNT YN GYFREDOL

Caiff gwasanaethau, gwasanaethau cymorth a chyfrifon masnachu eu codi am amcangyfrif cyfrifyddol o'r gost o ddal asedau nad ydynt yn gyfredol yn ystod y flwyddyn. Mae hyn yn cynnwys:

- dibrisiant y gellir ei briodoli i'r asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth perthnasol
- ailbrisio a cholledion amhariad ar asedau a ddefnyddir gan y gwasanaeth lle nad oes enillion cronedig yn y gronfa ailbrisio y gellir dileu colledion yn eu herbyn
- amorteiddio asedau anniriaethol y gellir eu priodoli i'r gwasanaeth.

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiant, ailbrisio a cholledion amhariad neu amorteiddio. Fodd bynnag, mae'n mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol (sy'n cyfateb i swm a gyfrifir ar sail ddarbodus a bennir gan yr awdurdod yn unol â chanllawiau statudol). Felly, caiff dibrisiant, a cholledion ailbrisio ac amhariad, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o fewn balans y Gronfa Gyffredinol – MRP, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

6. BUDDION I WEITHWYR

Buddion sy'n daladwy yn ystod eu cyflogaeth

Buddion gweithwyr tymor byr yw'r rhai sydd i fod i gael eu setlo'n gyfan gwbl o fewn 12 mis i ddiwedd y flwyddyn. Maent yn cynnwys buddion fel tâl a chyflogau, gwyliau blynyddol â thâl ac absenoldeb salwch â thâl, taliadau bonws a buddion anariannol (ee ceir) ar gyfer gweithwyr cyfredol. Fe'u cydnabyddir fel treuliau am wasanaethau yn ystod y flwyddyn y mae'r gweithwyr yn rhoi gwasanaeth i'r awdurdod. Gwneir croniad am gost yr hawliau gwyliau (neu unrhyw fath o wyliau, ee amser i ffwrdd yn lle oriau a weithir) a enillir gan weithwyr ond na chaiff ei gymryd cyn diwedd y flwyddyn y gall gweithwyr eu dwyn ymlaen i'r flwyddyn ariannol nesaf. Gwneir y croniad ar sail y cyfraddau tâl a chyflog cymwys yn ystod y flwyddyn gyfrifyddu ganlynol, sef y cyfnod y mae'r cyflogai'n cymryd y budd. Codir am y croniad i warged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau, ond yna caiff ei wrthdroi trwy'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i'r cyfrif absenoldebau cronedig fel y codir am hawliadau gwyliau i refeniw yn y flwyddyn ariannol y mae'r absenoldeb gwyliau yn digwydd.

Buddion Terfynu

Mae buddion terfynu'n symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, yn gyfnewid am y buddion hynny. Codir amdanynt ar sail croniadau i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar yr adeg gynharaf pan na all yr awdurdod dynnu ei gynnig o'r buddion hynny'n ôl mwyach neu pan fydd yr awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

Pan fo buddion terfynu'n cynnwys gwella pensiynau, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol codi i falans y Gronfa Gyffredinol am y swm sy'n daladwy gan yr awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'r pensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, mae priodoleddau'n ofynnol i ac o'r gronfa bensiynau i gael gwared ar y credydau a'r debydau tybiannol ar gyfer buddion terfynu gwelliannau pensiwn ac yn eu lle gael debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn a'r pensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn.

Buddion ôl-gyflogaeth

Mae gweithwyr yr awdurdod yn aelodau o ddau gynllun pensiwn ar wahân:

- Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân, a weinyddir gan Gronfa Bensiwn Dyfed, Cyngor Sir Caerfyrddin
- y Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol, a weinyddir gan Gyngor Sir y Fflint.

Roedd y ddau gynllun yn darparu buddion diffiniedig i aelodau (cyfansymiau ymddeol a phensiynau), a enillwyd wrth i weithwyr weithio i'r awdurdod.

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (FFPS)

Ystyrir cynllun pensiwn y Diffoddwyr Tân fel cynllun buddion diffiniedig heb ei ariannu - nid oes gan y cynllun unrhyw asedau nac incwm buddsoddiadau:

- Mae rhwymedigaethau'r Gronfa wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.

- Mae rhwymedigaethau'n cael eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd gostyngiad o 4.65% (yn seiliedig ar arenillion bondiau'r Llywodraeth o hyd priodol ynghyd ag elw ychwanegol). Mae'r newid yn yr atebolrwydd pensiwn net yn cael ei ddadansoddi i'r cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- Cost bresennol y gwasanaeth — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd eleni — a ddyrannwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y bu'r gweithwyr yn gweithio iddynt.

- Cost gwasanaeth yn y gorffennol — y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i ddiwygio neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn ymwneud â blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach — wedi ei ddebydu i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

- Buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net, h.y. costau llog net i'r Awdurdod — y newid yn ystod y cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net sy'n deillio o dreigl amser y codir amdani i linell Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr — caiff hyn ei gyfrifo trwy gymhwyso'r gyfradd gostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net ar ddechrau'r cyfnod — gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- Enillion a cholledion actiwaraidd — newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd nad yw digwyddiadau wedi cyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddaru eu rhagdybiaethau — y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn fel Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall.

- Cyfraniadau a dalwyd i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i'r pensiynwr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu

perthnasol. Yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o’r Gronfa Bensiwn i gael gwared ar y credydau a’r debydau tybiedig ar gyfer buddion ymddeol ac yn eu lle roi debydau am yr arian a dalwyd i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol ar y Gronfa Bensiwn Wrth Gefn felly'n mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian yn hytrach na buddion sy’n cael eu hennill gan weithwyr.

Y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (CPLlL)

Ystyrir y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Clwyd i’r a briodolir i’r awdurdod wedi’u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull uned ragamcanol — h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymddeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynghylch cyfraddau marwolaeth, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion enillion ar gyfer y gweithwyr presennol.
- Caiff rhwymedigaethau eu gostwng i'w gwerth yn ôl y prisiau cyfredol, gan ddefnyddio cyfradd gostyngiad o 4.7%-4.9% (yn seiliedig ar y gyfradd enillion ddangosol ar fondiau corfforaethol).
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Clwyd y gellir eu priodoli i'r awdurdod wedi'u cynnwys yn Fantolen yn ôl eu gwerth teg:
  – gwarannau a ddyfynnwyd – pris cyfredol y cynnig
  – gwarannau heb eu dyfynnu – amcangyfrif proffesiynol
  – gwarannau unedol – pris cyfredol y cynnig
  – eiddo – gwerth y farchnad.

Mae'r newid yn y rhwymedigaeth pensiynau net yn cael ei ddadansoddi o dan y cydrannau canlynol:

Cost gwasanaeth sy'n cynnwys:

- cost bresennol y gwasanaeth – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i flynyddoedd o wasanaeth a enillwyd y flwyddyn hon – a ddyrennir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr i'r gwasanaethau y gweithiodd y gweithwyr iddynt
- cost gwasanaeth yn y gorffennol – y cynnydd mewn rhwymedigaethau o ganlyniad i wella neu gwtogi cynllun y mae ei effaith yn gysylltiedig â’r blynyddoedd o wasanaeth a enillwyd yn ystod blynyddoedd cynharach – wedi’i ddebydu i'r gwarged neu'r diffyg ar y ddarpariaeth gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr [nodwch y bydd y modd y caiff costau gwasanaeth yn y gorffennol eu trin yn dibynnu ar benderfyniadau'r awdurdod ynghylch sut y cânt eu dyrannu i segmentau gwasanaeth]
- buddiant net ar y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased), h.y. gwariant llog net ar gyfer yr awdurdod – y newid yn ystod cyfnod y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) sy’n digwydd oherwydd treigl amser y codir amdano o linell incwm a gwariant cyllido a buddsoddi y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr – cyfrifir hyn drwy gymhwyso'r gyfradd ostyngiad a ddefnyddir i fesur y rhwymedigaeth budd diffiniedig ar ddechrau'r cyfnod i'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) ar ddechrau’r cyfnod – gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net (ased) yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau cyfraniadau a buddion.

Ailfesuriadau sy'n cynnwys:

- yr enillion ar asedau'r cynllun – ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys o fewn llog net ar y rhwymedigaeth budd net diffiniedig (ased) – y codir amdanynt i'r gronfa bensiwn wrth gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall
- enillion a cholledion actiwaraidd – newidiadau yn y rhwymedigaeth pensiynau net sy'n codi oherwydd i ddigwyddiadau beidio â chyd-daro â rhagdybiaethau a wnaed yn y prisiad actiwaraidd diwethaf neu oherwydd bod yr actiwarïau wedi diweddaru eu rhagdybiaethau – y codir amdanynt i'r Gronfa Bensiwn Wrth Gefn fel incwm a gwariant cynhwysfawr arall.
- cyfraniadau a delir i'r Gronfa — arian parod a delir fel cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa bensiwn wrth setlo rhwymedigaethau; nid yw'n cael ei gyfrif fel cost.

Mewn perthynas â buddion ymddeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans y Gronfa Gyffredinol dalu am y swm sy'n daladwy gan yr awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn unol â'r safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad o Symudiad mewn Cronfeydd, golyga hyn fod yna drosglwyddiadau i ac o'r gronfa pensiynau wrth gefn i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymddeol a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian a delir i'r gronfa bensiwn ac i bensiynwyr ac unrhyw symiau sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Mae'r balans negyddol sy'n codi ar y gronfa bensiwn felly yn mesur yr effaith fuddiol i'r Gronfa Gyffredinol o orfod cyfrif am fuddion ymddeol ar sail llif arian parod yn hytrach na buddion sy'n cael eu hennill gan weithwyr.

Buddion Dewisol:

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i ddyfarnu buddion ymddeol yn ôl ei ddisgresiwn os bydd gweithwyr yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau yr amcangyfrifir eu bod o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff eu cronni yn ystod blwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a chyfrifir amdano gan ddefnyddio'r un polisïau ag a gymhwysir i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl cyfnod adrodd y Fantolen yw'r digwyddiadau hynny, ffafriol ac anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd dyddiad y Fantolen a'r dyddiad pan fydd y datganiad cyfrifon yn cael ei awdurdodi i'w gyhoeddi. Gellir nodi dau fath o ddigwyddiad.

- y rhai sy'n darparu tystiolaeth o amodau oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd – caiff y datganiad cyfrifon ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath.
- y rhai sy'n arwydd o amodau a gododd wedi'r cyfnod adrodd – nid yw'r datganiad cyfrifon yn cael ei addasu i adlewyrchu digwyddiadau o'r fath, ond lle byddai digwyddiadau o'r fath yn cael effaith berthnasol, gwneir datgeliad yn y nodiadau o natur y digwyddiadau a'u heffaith ariannol amcangyfrifedig.

Ni chaiff digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl dyddiad awdurdodi ei gyhoeddi eu hadlewyrchu yn y datganiad cyfrifon.

8. OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae Offeryn Ariannol yn cael ei ddiffinio fel 'unrhyw gontract sy'n arwain at ased ariannol i un endid a rhwymedigaeth ariannol neu offeryn ecwiti i un arall'. I ddechrau, caiff rhwymedigaeth ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) eu mesur yn ôl gwerth teg a chânt eu cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae'r llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cario'r benthyciad neu'r buddsoddiad wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer yr holl fenthyciadau a buddsoddiadau sydd gan yr awdurdod, y symiau a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif weddill ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

Mae'r awdurdod yn cydnabod colledion credyd disgwyliedig ar ei holl asedau ariannol sy'n cael eu dal ar sail cost wedi'i hamorteiddio.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu cydnabod ar y fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg a'u cario ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae taliadau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r rhwymedigaeth, wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Y gyfradd llog effeithiol yw'r gyfradd sy'n gostwng taliadau arian parod amcangyfrifedig y dyfodol yn union dros oes yr offeryn i'r swm y cafodd ei gydnabod yn wreiddiol.

Ar gyfer y rhan fwyaf o'r benthyciadau sydd gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynir yn y Fantolen yw'r prif swm ad-daladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig); a'r llog y codir amdano i'r CIES yw'r swm sy'n daladwy am y flwyddyn yn ôl cytundeb y benthyciad.

Asedau ariannol

Mae asedau ariannol yn cael eu dynodi ar sail dull dynodi a mesur sy'n adlewyrchu'r model busnes ar gyfer dal yr asedau ariannol a'u nodweddion llif arian. Mae'r awdurdod yn dal asedau ariannol a fesurir ar sail:

- costau wedi'u hamorteiddio, a
- gwerth teg drwy elw neu golled (FVPL)

Model busnes yr awdurdod yw dal buddsoddiadau i gasglu llif arian cytundebol. Felly mae asedau ariannol yn cael eu dynodi fel cost wedi'i hamorteiddio.

Asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio

Mae asedau ariannol a fesurir ar sail cost wedi'i hamorteiddio yn cael eu cydnabod ar y Fantolen pan ddaw'r awdurdod yn rhan o ddarpariaethau cytundebol offeryn ariannol a chânt eu mesur yn y lle cyntaf yn ôl gwerth teg. Wedi hynny fe'u mesurir ar sail eu cost wedi'i hamorteiddio. Mae credydau blynyddol i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES ar gyfer llog sy'n daladwy yn seiliedig ar swm cario'r ased wedi'i luosi â'r gyfradd llog effeithiol ar gyfer yr offeryn. Ar gyfer y rhan fwyaf o'r asedau ariannol a ddelir gan yr awdurdod, golyga hyn mai'r swm a gyflwynwyd yn y Fantolen yw'r prif swm taladwy sy'n weddill (ynghyd â llog cronedig), a Llog a gredydir i'r CIES yw'r swm taladwy ar gyfer y flwyddyn o fewn cytundeb y benthyciad.

Mae unrhyw enillion a cholledion sy'n codi wrth ddadgydnabod ased ariannol yn cael eu credydu neu eu debydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi yn y CIES.

9. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Pan fo'r awdurdod wedi ymrwymo i drafodiad mewn arian cyfred tramor, caiff y trafodiad ei drawsnewid yn sterling yn ôl y gyfradd gyfnewid sy'n gymwys ar ddyddiad y trafodiad. Pan fydd symiau mewn arian cyfred tramor yn weddill ar ddiwedd y flwyddyn, maent yn cael eu trosi eto ar sail y gyfradd gyfnewid ar 31 Mawrth. Cydnabyddir enillion neu golledion canlyniadol yn y llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

10. CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

P'un a ydynt yn cael eu talu ar gyfrif, mewn rhandaliadau, neu mewn ôl-ddyledion, cydnabyddir bod grantiau'r llywodraeth a chyfraniadau a rhoddion trydydd parti yn ddyledus i'r Awdurdod pan fo sicrwydd rhesymol y bydd:

- yr Awdurdod yn cydymffurfio â'r amodau sy'n gysylltiedig â'r taliadau, ac
- y bydd y cyfraniadau neu'r grantiau yn cael eu derbyn.

Nid yw symiau a gydnabyddir fel rhai sy'n ddyledus yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr nes bod yr amodau sydd ynghlwm wrth y grant neu'r cyfraniad wedi cael eu bodloni.

Caiff arian a gafwyd fel grantiau a chyfraniadau nad yw’r amodau wedi'u bodloni ar eu cyfer eu cario yn y Fantolen fel credydwyr. Pan fodlonir yr amodau, caiff y grant neu'r cyfraniad ei gredydu i'r llinell wasanaeth berthnasol (grantiau a chyfraniadau refeniw y gellir eu priodoli) neu Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol (grantiau refeniw heb eu neilltuo a'r holl grantiau cyfalaf) yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fo grantiau cyfalaf yn cael eu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, cânt eu gwrthdroi allan o Falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd. Pan nad yw'r grant wedi'i ddefnyddio eto i ariannu gwariant cyfalaf, caiff ei roi yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso. Lle mae wedi'i gymhwyso, caiff cael ei roi yn y Cyfrif Addasiadau Cyfalaf. Caiff symiau yn y Gronfa Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf unwaith y byddant wedi'u cymhwyso i ariannu gwariant cyfalaf

11. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff gwariant ar asedau anariannol sydd heb sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau'r gorffennol (ee trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn deillio o'r ased anniriaethol i'r awdurdod.

Mae asedau a gynhyrchir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle mae'n amlwg bod y prosiect yn dechnegol ymarferol a'i fod wedi'i fwriadu i gael ei gwblhau (gydag adnoddau digonol ar gael) a bydd yr awdurdod yn gallu cynhyrchu buddion economaidd yn y dyfodol neu gyflawni potensial gwasanaeth trwy allu gwerthu neu ddefnyddio'r ased. Caiff gwariant ei gyfalafu lle gellir mesur yn ddibynadwy y gellir ei briodoli i'r ased ac fe'i cyfyngir i'r hyn a dynnir yn ystod y cyfnod datblygu (ni ellir cyfalafu gwariant ymchwil).

Nid yw gwariant ar ddatblygu gwefannau yn cael ei gyfalafu os bwriedir i'r wefan hyrwyddo neu hysbysebu nwyddau neu wasanaethau'r awdurdod yn unig neu'n bennaf.

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau. Caiff symiau eu hailbrisio dim ond pan ellir pennu gwerth teg yr asedau a ddelir gan yr awdurdod drwy gyfeirio at farchnad weithredol. Yn ymarferol, nid oes unrhyw ased anniriaethol sy’n cael ei dal gan yr awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly maent yn cael eu cario ar sail cost llai’r dibrisiant cronedig ac unrhyw golledion amhariad cronedig. Bydd swm dibrisiadwy ased anniriaethol yn cael ei amorteiddio dros gyfnod ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Rhoddir prawf ar ased am amhariad pryd bynnag y mae arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau – bydd unrhyw golledion a nodir yn cael eu gosod ar y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd unrhyw enillion neu golledion sy’n codi ar ôl gwaredu neu adael ased anniriaethol yn cael eu symud i’r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle gellir ystyried gwariant ar asedau anniriaethol fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion amhariad ac enillion a cholledion gwaredu gael effaith ar falans y Gronfa Gyffredinol. Felly, caiff yr enillion a'r colledion eu gwrthdroi o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd a’u symud i'r cyfrif addasu cyfalaf ac (ar gyfer unrhyw enillion o werthu sy'n fwy na £10,000) i’r gronfa derbyniadau cyfalaf wrth gefn.

12. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail y gwerth cost a net isaf y gellir ei wireddu. Caiff cost rhestrau stoc ei bennu gan ddefnyddio fformiwla cost FIFO.

13. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae lesoedd yn cael eu dynodi fel lesoedd cyllid pan fo telerau'r les yn trosglwyddo'n sylweddol yr holl risgiau a'r gwobrwyon sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth ar yr eiddo, peiriannau neu offer o'r lesydd i'r lesai. Mae'r holl lesoedd eraill yn cael eu dynodi fel lesoedd gweithredu.

Caiff eiddo, peiriannau ac offer a ddelir o dan lesoedd cyllid eu nodi ar y Fantolen ar ddechrau'r les ar sail eu gwerth teg a fesurir ar ddechrau'r les (neu werth presennol y taliadau les isaf, os yw'n is). Caiff yr ased a gydnabyddir ei gyfateb gan rwymedigaeth dros dalu'r lesydd. Ychwanegir costau uniongyrchol cychwynnol yr awdurdod at swm cario'r ased. Mae premiymau a delir wrth gychwyn les yn cael eu cymhwyso wrth nodi rhwymedigaeth y les.

Caiff rhenti wrth gefn eu codi fel treuliau yn y cyfnodau maent yn cael eu tynnu.

Mae taliadau les yn cael eu dosrannu rhwng:

- tâl am gaffael y buddiant yn yr eiddo, peiriannau neu offer – wedi'i gymhwyso i nodi rhwymedigaeth y les, a
- thâl cyllid (wedi'i ddebydu i'r llinell incwm a gwariant ariannu a buddsoddi o fewn y Datganiad Incwm a Gwariant Cyffredinol).

Cyfrifir am eiddo, peiriannau ac offer a gydnabyddir o dan lesoedd gan ddefnyddio'r polisïau a gymhwysir yn gyffredinol i asedau o'r fath, yn amodol ar godi am ddibrisiant dros gyfnod y les os yw hyn yn fyrrach nag oes ddefnyddiol amcangyfrifedig yr ased (lle nad yw perchnogaeth yr ased yn trosglwyddo i'r awdurdod ar ddiwedd cyfnod y les).

Nid yw'n ofynnol i'r awdurdod godi ardoll i dalu am golledion dibrisiant neu ailbrisio a cholledion amhariad sy'n deillio o roi asedau ar les. Yn hytrach, gwneir cyfraniad blynyddol darbodus o gronfeydd refeniw tuag at y buddsoddiad cyfalaf tybiedig yn unol â gofynion statudol. Felly, caiff dibrisiant a cholledion ailbrisio ac amhariad eu disodli gan gyfraniad refeniw o fewn balans y Gronfa Gyffredinol, trwy gyfrwng trafodiad addasu gyda'r cyfrif addasiad cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd ar gyfer y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Lesoedd Gweithredu

Codir am renti a delir o dan lesoedd gweithredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel treuliau i'r gwasanaethau sy'n elwa o ddefnyddio'r eiddo, peiriannau neu offer sy'n cael eu rhoi ar les. Gwneir taliadau ar sail llinell syth dros oes y les, hyd yn oed os nad yw hyn yn cyfateb i batrwm y taliadau (e.e. cyfnod di-rent ar ddechrau'r les).

14. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac sy'n cael eu dal i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dynodi fel Eiddo, Peiriannau a Chyfarpar.

Cydnabod

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella eiddo, peiriannau ac offer ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn y dyfodol yn mynd i'r Awdurdod ac y gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Bydd gwariant sy'n cynnal ond nid yn ychwanegu at botensial yr ased i roi buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweirio a chynnal a chadw) yn cael ei godi fel treuliau wrth ei ysgwyddo.

Mae lefel gwariant isaf o £10,000 wedi'i gosod ar gyfer Eiddo, Peiriannau ac Offer. Ni fydd gwariant oddi tano'n amodol ar ofynion cyfrifyddu cyfalaf. Pan fydd ased yn cael ei ailbrisio o dan £10,000, bydd unrhyw wariant a dibrisiant cysylltiedig fel arfer yn cael eu dileu a bydd yr ased yn cael ei dynnu o'r Gofrestr Asedau Sefydlog.

Mesur

Caiff asedau anniriaethol eu mesur ar sail cost i ddechrau, sy'n cynnwys:

- y pris prynu
- unrhyw gostau y gellir eu priodoli i'r broses o ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr angenrheidiol er mwyn iddo allu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan y rheolwyr
- amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a gwaredu'r eitem ac adfer y safle lle mae wedi'i leoli

Nid yw'r awdurdod yn cyfalafu costau benthyca a dynnir tra bod asedau'n cael eu hadeiladu. Ystyrir mai cost yr asedau sy'n cael eu caffael, ac eithrio trwy eu prynu, yw eu gwerth teg.

Mae asedau'n cael eu cario ar y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Tir ac Adeiladau: Swyddfeydd/Gweithdai – gwerth cyfredol (Gwerth Defnydd Presennol)
- Tir ac Adeiladau: Gorsafoedd Tân – gwerth cyfredol (Cost Adnewyddu Wedi'i Dibrisio)
- Asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol
- Yr holl asedau eraill – gwerth cyfredol, wedi'i bennu fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol – EUV).

Lle nad oes tystiolaeth seiliedig ar y farchnad o'i werth cyfredol oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost adnewyddu wedi'i ddibrisio (DRC) i amcangyfrif ei werth cyfredol.

Lle mae oes ddefnyddiol asedau nad ydynt yn eiddo yn fyr neu eu gwerthoedd yn isel (neu'r ddau), defnyddir eu cost hanesyddol wedi'i disbrisio fel sail ar gyfer eu gwerth cyfredol.

Mae cynnydd mewn prisiadau'n cael eu cyfateb gan gredydau i'r gronfa ailbrisio wrth gefn i gydnabod enillion na chafodd eu gwireddu. [Mewn achosion eithriadol, gellid credydu enillion i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau lle maent yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.]

Pan fo gwerthoedd wedi gostwng, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbrisio ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisio, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbrisio neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Amhariadau Gwerth

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd bod gwerth yr ased wedi lleihau. Os oes arwyddion o'r fath a bod unrhyw wahaniaethau posibl yn cael eu

hamcangyfrif yn rhai perthnasol, gwneir amcangyfrif o swm adferadwy'r ased ac, os yw hyn yn llai na swm cario'r ased, bydd unrhyw golled drwy amhariad yn cael ei gydnabod ar gyfer y diffyg.

Pan gaiff colledion amhariad eu nodi, cyfrifir amdanynt fel a ganlyn:

- lle mae gweddill o enillion drwy ailbrisio ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisio, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y gweddill hwnnw (hyd at swm yr enillion cronedig)
- lle nad oes gweddill yn y gronfa ailbrisio neu os nad oes gweddill digonol, bydd swm cario'r ased yn cael ei roi yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Pan fydd colled drwy amhariad gwerth yn cael ei gwrthdroi, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i haddasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi cael ei godi amdano pe na bai'r golled wedi cael ei chydnabod.

Dibrisiant

Darperir ar gyfer dibrisiant yn yr holl asedau eiddo, peiriannau a chyfarpar drwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy'n systematig dros eu hoes ddefnyddiol.

Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau

Tir	Diddiwedd (dim dibrisiant)
Adeiladau	oes ddefnyddiol yr eiddo (yn ôl amcangyfrif y prisiwr)
Adeiladau (ar les)	Tymor y les
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	5 - 20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5 mlynedd

Darperir dibrisiant ar sail llinell syth, gyda'r hyn a gaffaelir yn cael ei ddibrisio yn y flwyddyn ar ôl ei brynu. Codir am ddibrisiant blwyddyn gyfan yn ystod y flwyddyn waredu.

Caiff adeiladau eu dibrisio gan ddefnyddio Dull Gweithredu Beacon. Gwneir amcangyfrif o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna defnyddir y dull cyfartaledd pwysedig i bennu'r tâl dibrisiant. Dyma'r canrannau a ddefnyddir:

Adeiladau – gorsafoedd tân	2.12% - 2.22%
Adeiladau – swyddfeydd/gweithdai	2.22% - 2.23%

Codir am ddibrisiant o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Mae'r swm hwn yn cael ei gredydu i Falans y Gronfa Gyffredinol ac mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud cyfraniad blynyddol o'i refeniw tuag at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, caiff dibrisiant, colledion ailbrisio ac amhariadau gwerth, ac amorteiddio eu disodli gan y cyfraniad o Falans y Gronfa Gyffredinol (MRP) trwy drafodiad addasu

gyda'r Cyfrif Addasiad Cyfalaf yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd i gael y gwahaniaeth rhwng y ddau.

Mae enillion ailbrisio hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiant gwerth cyfredol y codir amdano ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy ar sail ar eu costau hanesyddol yn cael eu trosglwyddo bob blwyddyn o'r gronfa ailbrisio wrth gefn i'r cyfrif addasiad cyfalaf.

Gwaredu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario'r ased yn cael ei adennill yn bennaf drwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio, caiff ei ail-ddynodi'n ased sy'n cael ei ddal i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio'n union cyn ei ail-ddynodi a'i gario wedyn ar y swm hwn neu'r gwerth teg, pa un bynnag yw'r isaf, llai'r costau i'w werthu. Os bydd gostyngiad dilynnol i'r gwerth teg llai'r costau i'w werthu, caiff y golled ei symud i'r llinell gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Bydd enillion o ran gwerth teg yn cael eu cydnabod hyd at swm unrhyw golledion a gydnabuwyd o'r blaen yn y gwarged neu ddiffyg ar ddarparu gwasanaethau. Ni chodir am ddibrisiant ar asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu.

Pan fydd ased yn cael ei waredu neu ei ddadgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn eiddo, peiriannau ac offer neu'n asedau sy'n cael eu dal i'w gwerthu) ei ddileu i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golled wrth waredu.

Caiff derbyniadau gwaredu (os oes rhai o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr hefyd fel rhan o'r enillion neu'r colledion wrth waredu (h.y. ei debydu yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg ei waredu). Bydd unrhyw enillion ailbrisio a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y gronfa ailbrisio yn cael eu trosglwyddo i'r cyfrif addasiadau cyfalaf.

Mae symiau o fwy na £10,000 a dderbynnir am waredu yn cael eu dynodi'n dderbyniadau cyfalaf. Bydd gweddill y derbyniadau'n aros o fewn y gronfa derbyniadau cyfalaf, ac yna dim ond ar gyfer buddsoddi cyfalaf newydd y gellir ei ddefnyddio [neu ei neilltuo i leihau angen sylfaenol yr awdurdod i fenthyca (y gofyniad cyllido cyfalaf)]. Caiff derbyniadau eu priodoli i'r gronfa wrth gefn o weddill y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

Nid yw'r gwerth sydd wedi'i ddileu o waredu yn dâl a godir yn erbyn yr ardoll, gan fod darpariaeth lawn ar gyfer cost asedau nad ydynt yn gyfredol o dan drefniadau ar wahân ar gyfer ariannu cyfalaf. Mae'r symiau'n cael eu priodoli i'r cyfrif addasiadau cyfalaf o falans y Gronfa Gyffredinol yn y Datganiad o'r Symudiad mewn Cronfeydd.

15. DARPARIAETHAU, RHWYMEDIGAETH DDIGWYDDIADOL AC ASEDAU DIGWYDDIADOL.

Darpariaethau

Gwneir darpariaethau pan fo digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu ynghynt:

- sy'n rhoi rhwymedigaeth bresennol i'r awdurdod
- y mae'n debyg y bydd angen ei setlo drwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a
- phan fydd amcangyfrif dibynadwy’n gallu cael ei wneud o swm y rhwymedigaeth.

Os nad yw'n glir a yw digwyddiad wedi digwydd ar ddyddiad y Fantolen neu cyn hynny, bernir ei fod yn arwain at rwymedigaeth bresennol os, gan ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael, ei bod yn fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth bresennol yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen. Gall y rhwymedigaeth bresennol fod yn gyfreithiol neu'n adeiladol.

Codir am ddarpariaethau fel treuliau i'r llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd rhwymedigaeth ar yr awdurdod, a chânt eu mesur ar sail yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y Fantolen o’r gwariant sydd ei angen i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol. Bydd amcangyfrifon y setliadau’n cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol. Pan ddaw'n llai na thebygol y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd (neu fod setliad is na'r disgwyl yn cael ei wneud), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i gredydu yn ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Pan fydd disgwyl i rywfaint neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), bydd hwn ond yn cael ei gydnabod fel incwm os yw'n sicr bron y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn pan fydd yr awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth.

Rhwymedigaethau Digwyddiadol

Cwyd rhwymedigaeth ddigwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rho rhwymedigaeth bosibl i'r awdurdod y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod. Bydd rhwymedigaethau digwyddiadol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddigon dibynadwy.

Ni chaiff rhwymedigaethau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i’r cyfrifon.

Asedau Digwyddiadol

Cwyd ased digwyddiadol pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi ased posibl i'r awdurdod y bydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau gan ddigwyddiadau ansicr yn digwydd yn y dyfodol neu fel arall ac nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr awdurdod.

Nid chaiff asedau digwyddiadol eu cydnabod yn y Fantolen ond byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd mewnlif o fuddion economaidd neu botensial gwasanaeth.

16. CRONFEYDD WRTH GEFN

Mae'r awdurdod yn neilltuo symiau penodol fel cronfeydd wrth gefn at ddibenion polisïau’r dyfodol neu i dalu am argyfyngau. Caiff cronfeydd wrth gefn eu creu drwy drosglwyddo symiau allan o falans y Gronfa Gyffredinol. Pan fydd gwariant fydd yn cael ei ariannu gan gronfa wrth gefn yn digwydd, codir amdano i’r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn honno i sgorio yn erbyn y gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Yna caiff y gronfa wrth gefn ei throsglwyddo’n ôl i falans y Gronfa Gyffredinol fel nad oes tâl net yn cael ei godi yn erbyn yr ardoll am y gwariant.

Cedwir rhai cronfeydd wrth gefn i reoli'r prosesau cyfrifyddu ar gyfer asedau nad ydynt yn gyfredol, offerynnau ariannol, buddion gweithwyr ac ymddeoliad ac nid ydynt yn cynrychioli adnoddau y gallai’r awdurdod eu defnyddio – mae'r cronfeydd wrth gefn hyn yn cael eu hesbonio yn y polisïau perthnasol.

17. TAW

Mae’r TAW sy'n daladwy wedi'i gynnwys fel treuliau dim ond i'r graddau na ellir ei adennill gan CThEM. Mae’r TAW sy’n daladwy wedi'i eithrio o’r incwm.

Adroddiad Archwilio Cyfrifon – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2022-23

Dyddiad cyhoeddi: Hydref 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3815A2023

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Rydym yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio diamod ar eich cyfrifon. Mae rhai materion i'w trafod cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad Archwilio Cyfrifon

Cyflwyniad 4

Barn archwilio arfaethedig 4

Materion sylweddol yn codi o'r archwiliad 5

Atodiadau

Atodiad 1 – Llythyr Terfynol Cynrychiolaeth 6

Atodiad 2 – Adroddiad Archwilio Arfaethedig 9

Atodiad 3 – Crynodeb o'r Cywiriadau a wnaed 14

Adroddiad Archwilio Cyfrifon

Cyflwyniad

1 Rydym yn crynhoi'r prif ganfyddiadau o'n harchwiliad o'ch cyfrifon 2022-23 yn yr adroddiad hwn.

2 Rydym eisoes wedi trafod y materion hyn gyda'r swyddog Adran 151, Prif Swyddog Cynorthwyol Tân (Cyllid ac Adnoddau) a'i thîm.

3 Nid yw archwilwyr byth yn gallu rhoi sicrwydd cyflawn bod cyfrifon wedi'u datgan yn gywir. Yn lle hynny, rydym yn gweithio i lefel o 'berthnasedd'. Pennir y lefel hon o berthnasedd i geisio adnabod a chywiro camddatganiadau a allai beri fel arall i'r sawl sy'n defnyddio'r cyfrifon gael ei gamarwain.

4 Rydym yn gosod y lefel hon ar £955,000 ar gyfer archwiliad eleni o'r prif ddatganiadau ariannol ac ar £222,000 ar gyfer Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân.

5 Mae rhai meysydd o'r cyfrifon a allai fod yn bwysicach i'r darllenydd ac rydym wedi gosod lefel perthnasedd is ar gyfer y rhain, fel a ganlyn:

- Datgeliadau Parti Cysylltiedig £10,000
- Uwch Swyddog Tâl £1,000

6 Rydym bellach wedi cwblhau'r archwiliad hwn yn sylweddol eleni.

7 Yn ein barn broffesiynol, rydym wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol sy'n berthnasol i'n gwaith; Aros yn annibynnol ar eich hunain; ac nid yw ein gwrthrychedd wedi cael ei gyfaddawdu mewn unrhyw ffordd. Nid oes unrhyw berthynas rhyngom ni a chi ein hunain y credwn a allai danseilio ein gwrthrychedd a'n hannibyniaeth.

Barn archwilio arfaethedig

8 Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch wedi rhoi Llythyr Cynrychiolaeth i ni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn **Atodiad 1**.

9 Rydym yn cyhoeddi barn archwilio 'amodol' lle mae gennym bryderon perthnasedd am rai agweddau o'r cyfrifon; fel arall, cyhoeddwn farn diamod.

10 Mae'r Llythyr Sylwadau yn cynnwys rhai cadarnhadau y mae'n ofynnol i ni eu cael gennych o dan safonau archwilio.

11 Mae ein hadroddiad archwilio arfaethedig wedi'i nodi yn **Atodiad 2**.

Materion sylweddol yn codi o'r archwiliad

Camddatganiadau heb eu cywiro

12 Nodwyd isod y camddatganiadau a nodwyd gennym yn y cyfrifon, a drafodwyd gyda'r rheolwyr ond sy'n parhau heb eu cywiro. Rydym yn gofyn i'r rhain gael eu cywiro. Os byddwch yn penderfynu peidio â chywiro'r camddatganiadau hyn, gofynnwn i chi roi'r rhesymau ysgrifenedig i ni am beidio â'u cywiro:

- mae gwerthoedd asedau tir ac adeiladu yn cael eu gorbwysleisio gan £153,000. Mae hyn oherwydd bod priswyr allanol yr Awdurdod Tân ac Achub yn defnyddio ffactorau lleoliad anghywir yn rhai o'r prisiadau asedau a gwblhawyd. Mae'r gronfa ailbrisio hefyd yn cael ei gorbwysleisio gan yr un swm.

Camddatganiadau wedi'u cywiro

13 I ddechrau, roedd camddatganiadau yn y cyfrifon sydd bellach wedi'u cywiro gan reolwyr. Fodd bynnag, credwn y dylid tynnu eich sylw at y rhain, ac fe'u nodir gydag esboniadau yn **Atodiad 3**.

Materion pwysig eraill sy'n codi o'r archwiliad

14 Yn ystod yr archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion sy'n ymwneud â'r cyfrifon ac yn adrodd am unrhyw faterion arwyddocaol sy'n codi i chi. Doedd dim problemau yn codi yn y meysydd hyn eleni.

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau Terfynol

[Pennawd y corff archwiliedig]

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Swyddfa Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Tyndall St
Caerdydd
CF10 4BZ

16 Hydref 2023

Sylwadau ar ddatganiadau ariannol 2022-23

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o'r datganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan honno o'r Adroddiad Taliadau sy'n destun archwiliad) Awdurdod Tân a Gweddillion Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru am y flwyddyn yn diweddu ar 31 Mawrth 2023, er mwyn mynegi barn ar eu gwirionedd a'u tegwch a'u paratoi priodol.

Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl gwneud ymholiadau fel y tybiwn yn ddigonol, y gallwn wneud y sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau rheoli

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau ar gyfer:

- paratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23; yn benodol, mae'r datganiadau ariannol yn rhoi barn wir a theg yn unol â hynny;
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a chamgymeriad.

Gwybodaeth a ddarperir

Rydym wedi rhoi i chi:

- Mynediad llawn i:
  - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennau ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
  - gwybodaeth ychwanegol yr ydych wedi gofyn amdani gennym at ddibenion yr archwiliad; a
  - mynediad anghyfyngedig i staff y gwnaethoch benderfynu bod angen cael tystiolaeth archwilio oddi wrthynt;
- canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gall y datganiadau ariannol gael eu cam-ddatgan yn sylweddol o ganlyniad i dwyll;
- Mae ein gwybodaeth am dwyll neu dwyll tybiedig yr ydym yn ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Awdurdod Tân a Gweddillion Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ac yn cynnwys:
  - rheolaeth;
  - gweithwyr sydd â rolau sylweddol mewn rheolaeth fewnol; neu
  - eraill lle gallai'r twyll gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol;
- ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu amheuaeth o dwyll, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflewyd gan weithwyr, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth am yr holl achosion hysbys o ddiffyg cydymffurfio neu amheuaeth o beidio â chydymffurfio â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol; a
- hunaniaeth yr holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasoedd a thrafodion parti cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt.

Sylwadau datganiad ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi'u cofnodi yn y cofnodion cyfrifeg ac yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol.

Mae'r dulliau, y data a'r rhagdybiaethau sylweddol a ddefnyddir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu, a'u datgeliadau cysylltiedig yn briodol i sicrhau cydnabyddiaeth, mesur neu ddatgelu sy'n rhesymol yng nghyd-destun y fframwaith adrodd ariannol cymwys.

Mae perthnasoedd a thrafodion parti cysylltiedig wedi'u cyfrif a'u datgelu'n briodol.

Mae'r holl ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad adrodd y mae angen eu haddasu neu eu datgelu wedi'u haddasu neu eu datgelu.

Mae'r holl ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol neu bosibl y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi'u datgelu i'r archwilydd ac wedi cyfrif amdanynt a'u datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys.

Mae'r datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau. Mae effeithiau camddatganiadau heb eu cywiro a nodwyd yn ystod yr archwiliad yn amherthnasol, yn unigol ac yn y cyfanswm, i'r datganiadau ariannol a gymerir yn gyffredinol. Mae crynodeb o'r eitemau hyn i'w gweld isod:

- mae gwerthoedd asedau tir ac adeiladu yn cael eu gorbwysleisio £153,000 oherwydd bod priswyr allanol yr Awdurdod yn defnyddio ffactorau lleoliad anghywir yn rhai o'r prisiadau asedau a gwblhawyd.

Penderfynwyd peidio ag addasu ar gyfer y gwallau ar y sail eu bod yn amherthnasol.

Sylwadau gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan reolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb dros baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan yr Awdurdod Tân ac Achub ar 16 Hydref 2023.

Rydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd yr holl gamau y dylem fod wedi'u cymryd er mwyn gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i gadarnhau ei bod wedi'i chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych yn ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:	Llofnodwyd gan:
Dafydd Edwards	Y Cynghorydd Dylan Rees
Trysorydd	Cadeirydd yr Awdurdod
16 Hydref 2023	16 Hydref 2023

Atodiad 2

Adroddiad Archwilio Arfaethedig

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio'r datganiadau ariannol o:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
- Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Symud mewn Wrth Gefn, y Datganiad Llif Arian a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifeg sylweddol.

Mae Cyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net a nodiadau cysylltiedig.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi yn gyfraith berthnasol ac mae'r DU wedi mabwysiadu safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd faterol, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifeg rhyngwladol a fabwysiadwyd yn y DU fel y dehonglwyd ac a addaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Sail ar gyfer barn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau yn annibynnol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd materol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol o gyfrifeg am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall mae'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf i, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23; ac

- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'n unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'i

amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.
- nid yw cofnodion cyfrifeg digonol wedi'u cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy gan fy nhîm;
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- baratoi'r datganiad cyfrifon, sy'n rhoi golwg wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- gadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu arnynt yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad; a
- asesu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a gallu Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru i barhau fel mater o drefn, datgelu fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio'r sail barhaus o gyfrifeg oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol ag adran 13(2) o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn ddeunydd os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i

ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- ymchwilio i reolaeth, Pennaeth Archwilio Mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol yn ymwneud ag Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a pholisïau a gweithdrefnau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru sy'n ymwneud â:
  - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
  - chanfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth neu honedig; a
  - rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll trwy bostio cyfnodolion anarferol;
- cael dealltwriaeth o Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a fframwaith awdurdod pensiwn Cronfa Diffoddwyr Tân ac Achub Gogledd Cymru yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoliadol eraill y mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân yr Awdurdod Achub; a
- cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy gweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datganiadau ariannol a phrofion i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi rheolwyr a'r Awdurdod Tân ac Achub ynghylch ymgyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosib;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu; ac
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthdroi rheolaeth rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd yn berthnasol a risgiau posibl i dwyll i bob aelod o'r tîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a rheolaethau Cronfa Bensiwn Diffoddwyr Tân

ac Achub Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, a natur, amseriad a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Pensiwn Diffoddwyr Tân Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
Hydref 2023

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd, CF10 4BZ

Atodiad 3

Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, gwnaethom nodi'r camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan reolwyr, ond yr ydym yn ystyried y dylid eu tynnu at eich sylw oherwydd eu perthnasedd i'ch cyfrifoldebau dros y broses adrodd ariannol.

Arddangosyn 1: crynodeb o'r cywiriadau a wnaed

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros gywiro
£194,000	**Buddiant cronedig** Credydwyr tymor byr wedi gostwng £194,000 a chynyddodd benthyciadau tymor byr £194,000	I gywiro dosbarthiad buddiant cronedig
Datgeliad yn unig	**Nodyn 4 – Eitemau perthnasol o incwm a chost** Diwygio'r mudiad a ddatgelir mewn atebolrwydd net cronfa bensiwn o £10,380,000 i £100,360,000.	Datgelu'r mudiad yn gywir yn yr atebolrwydd pensiynau
£60,000	**Nodyn 12 – Ymrwymiadau Cyfalaf** Bydd y gwaith adeiladu yn cynyddu o £729,000 i £789,000. Cyfanswm yr Ymrwymiadau Cyfalaf i gynyddu o £882,000 i £942,000.	Datgelu'r ymrwymiadau cyfalaf yn gywir ar 31/3/2023.
£525,000	**Nodyn 19b – Cyfrif Addasu Cyfalaf (CAA)** Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r CIES sydd wedi'u	Er mwyn sicrhau bod symudiadau yn y CAA yn cael eu dadansoddi'n gywir yn y nodyn

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros gywiro
	cymhwyso at ariannu cyfalaf: Gostyngiad o (£741,000) i (£216,000). Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn y gronfa gyffredinol/cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi: Cynnydd o £0 i (£525,000).	
£2,146	**Nodyn 24 – Tâl swyddogion** Prif Swyddog Cynorthwyol (ar ôl 28 Chwefror 2023) – budd-daliadau mewn nwyddau: wedi cynyddu o £3,048 i £5,194	Cywiro gwerth y budd mewn math a ddatgelir
Datgeliad yn unig	**Nodyn 24 – Tâl swyddogion: bwrdd band taliadau** • £60,000 - £64,999: Diwygio nifer swyddogion o 5 i 9. • £65,000 - £69,999: Diwygio nifer swyddogion o 6 i 7. • £70,000 - £74,999 Diwygio nifer swyddogion o 3 i 0. • £75,000 - £79,999: Diwygio nifer swyddogion o 2 i 4.	Cywiro nifer y swyddogion yn y bandiau cyflog dros £60,000
£6,742	**Nodyn 24 – Tâl swyddogion: Cymhareb taliadau** Diwygio cyflog y Prif Swyddog Tân o £145,494 i	Cywiro'r cyflog prif swyddog a ddefnyddir yn y cyfrifiad cymhareb taliadau

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Rheswm dros gywiro
	£138,685 sy'n lleihau'r gymhareb tâl o 4.22 i 4.02.	
Datgeliad yn unig	**Nodyn 28 – Partïon cysylltiedig** Cynnwys cyd-destun ychwanegol ynghylch partïon cysylltiedig ac, gan gynnwys symiau sy'n daladwy i/y gellir eu derbyn gan bartïon cysylltiedig.	Cydymffurfio â gofynion CIPFA ynghylch datgeliadau parti cysylltiedig.
Datgeliad yn unig	**Nodyn 31 – Cynlluniau pensiwn buddion wedi'u diffinio** Darparu naratif ynghylch sefyllfa niweidiol McCloud ar unwaith.	Rhoi dealltwriaeth i ddarllenydd y cyfrifon o safbwynt yr Awdurdod ynghylch achosion niweidiol ar unwaith.
Datgeliad yn unig	**Nodyn 32 – Offerynnau ariannol** Data meintiol sydd wedi'i gynnwys i ddatgelu dadansoddiad sensitifrwydd o risg marchnad amlygiad yr Awdurdod.	Sicrhau bod datgeliad yn cydymffurfio â Chod Ymarfer CIPFA
Amrywiol: eraill Cyflwyniadol Newidiadau i Nodiadau cefnogol	Gwnaed nifer o fân ddiwygiadau eraill i gywiriadau naratif a chyflwyniadol i gefnogi nodiadau datgelu.	Sicrhau bod pob Mae datgeliadau yn cael eu cyflwyno'n gywir.

Archwilio Cymru
Audit Wales

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ
Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

This document is available in English **Eitem Agenda 10**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân (Polisi a Chynllunio Corfforaethol)**
Swyddog Cyswllt	**Anthony Jones, Pennaeth Cynllunio, Perfformiad a Thrawsnewid**
Pwnc	**Asesiad Perfformiad Blynyddol 2022/23**

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Cyflwyno asesiad perfformiad blynyddol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar gyfer 2022/23 er mwyn i'r Aelodau ei gymeradwyo. Mae'r asesiad perfformiad yn ymwneud â:

(i) chynnydd yr Awdurdod tuag at gyflawni ei Amcanion Gwella a Llesiant hirdymor, a'i Amcanion Cydraddoldeb tymor canolig; a
(ii) chydymffurfiaeth yr Awdurdod â Safonau'r Gymraeg sy'n berthnasol iddo.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Y llynedd, gwnaeth yr Awdurdod gynnydd da tuag at gyflawni ei Amcanion Gwella a Llesiant hirdymor. Cyflawnwyd hyn yn rhannol trwy gyflawni'n llwyddiannus y camau hynny a amlinellwyd yn y Cynllun Gwella a Llesiant a gyhoeddodd yr Awdurdod ar gyfer 2022/23.

3 Hefyd, gwnaethpwyd cynnydd cyson yn ystod y flwyddyn tuag at gyflawni Amcanion Cydraddoldeb yr Awdurdod ar gyfer 2020/24; a pharhaodd yr Awdurdod i gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg sy'n berthnasol iddo.

4 Ar 18 Medi 2023, cafodd yr Asesiad Perfformiad Blynyddol ei gyflwyno i Banel Gweithredol yr Awdurdod. Cafodd ei nodi gan y Panel, ac fe'i cymeradwywyd i'w gyflwyno gerbron yr Awdurdod Llawn ar 16 Hydref 2023.

ARGYMHELLIAD

5 Bod yr Aelodau yn:

(i) cymeradwyo cyhoeddi'r asesiad blynyddol o berfformiad yr Awdurdod yn 2022/23 ar wefan yr Awdurdod; ac yn
(ii) nodi bwriad y Gwasanaeth i gyhoeddi crynodeb syml o elfennau allweddol yr adroddiad asesu.

CEFNDIR

6 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod, dan sawl gwahanol ddarn o ddeddfwriaeth, gyflwyno adroddiad cyhoeddus ar ei berfformiad, ei gynnydd a'i gydymffurfiaeth. Mae'r ddeddfwriaeth yn cynnwys:

i. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod osod a chyhoeddi amcanion a fydd yn cyfrannu at wella llesiant lleol ac at symud Cymru'n nes at gyflawni ei nodau llesiant. Ar ôl gosod yr amcanion hirdymor hyn, rhaid i'r Awdurdod gymryd pob cam rhesymol i'w dilyn ac i adrodd yn gyhoeddus ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol ar y cynnydd y mae wedi'i wneud;

ii. Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod bennu a chyhoeddi amcanion gwella a chyhoeddi gwybodaeth am berfformiad yn flynyddol erbyn 31 Hydref mewn perthynas â'r flwyddyn ariannol flaenorol;

iii. Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod lunio cynllun cydraddoldeb strategol ac i adrodd yn flynyddol ar y cynnydd y mae wedi'i wneud tuag at gyflawni ei amcanion cydraddoldeb; a

iv. Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gydymffurfio â Safonau'r Gymraeg ac adrodd yn flynyddol erbyn 30 Medi ar ei gydymffurfiaeth â'r Safonau hynny.

7 Er hwylustod, mae'r adroddiadau ar gyfer y pedwar maes uchod wedi'u hymgorffori mewn un ddogfen i'w chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod.

GWYBODAETH

8 Mae'r Asesiad Perfformiad Blynyddol ar gyfer eleni yn agor gydag adrannau rhagarweiniol sy'n disgrifio'r gofynion cyfreithiol ar gyfer adrodd, yn cyflwyno gwybodaeth am yr heriau a'r materion a fydd yn wynebu Cymru yn y dyfodol, ac yn rhoi gwybodaeth am yr ardal a gwmpesir gan yr Awdurdod. Mae hyn yn rhoi cyd-destun sy'n hwyluso dealltwriaeth o ddarpariaeth gwasanaethau'r Awdurdod a'i gyfraniad at lesiant cymunedau Gogledd Cymru.

9 Mae rhan ganol yr Adroddiad Asesu yn rhoi adroddiad manwl ar y camau penodol a gymerodd yr Awdurdod y llynedd er mwyn cyflawni ei Amcanion Gwella a Llesiant hirdymor. Yn yr adroddiad eleni, fel yn adroddiad y llynedd, rhoddwyd mwy o bwyslais ar naratif ac ar astudiaethau achos sy'n dangos y gwahaniaeth gwirioneddol y mae gwaith yr Awdurdod yn ei wneud i fywydau pobl. Mae tystiolaeth o'r cynnydd a wnaed yn erbyn pob cam gweithredu wedi'i chynnwys yn yr asesiad.

10 Codwyd cyfyngiadau Covid 19 yn swyddogol yng Nghymru ar 30 Mai 2022; fodd bynnag, bu'n rhaid i'r Gwasanaeth wynebu heriau newydd wrth i'r 'Argyfwng Costau Byw' barhau ochr yn ochr â'r cynnydd cyson mewn cyfraddau llog.

11 Ni chofnodwyd unrhyw farwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn anheddau yn ystod 2022-23.

12 Mae rhan ganol yr Adroddiad Asesu hefyd yn cyflwyno gwybodaeth am gydymffurfiaeth yr Awdurdod â Safonau'r Gymraeg. Ar 31 Mawrth 2023, yn ôl hunanasesiadau neu asesiadau gan eraill, roedd gan 757, neu 84%, o weithwyr y Gwasanaeth rywfaint o sgiliau Cymraeg o leiaf, gyda 37% wedi'u pennu yn siaradwyr rhugl. Yn y gorffennol, roedd gallu iaith pob ymgeisydd a gyrhaeddai restr fer yn cael ei asesu, ond yn fwy diweddar, oherwydd amser/nifer y swyddi recriwtio, dim ond y rhai sy'n cael cynnig swydd sy'n cael eu hasesu, i gadarnhau lefel eu hiaith er mwyn cynnig y cymorth y bydd arnynt ei angen yn ystod y cyfnod prawf. Am y bumed flwyddyn yn olynol, ni chafwyd unrhyw gŵynion mewn perthynas â'r Gymraeg yn ystod y flwyddyn. Disgrifir hefyd yn y rhan hon yr holl gamau y mae'r Awdurdod wedi'u cymryd i hyrwyddo'r Gymraeg ac i annog dewis iaith ar gyfer holl staff a defnyddwyr y Gwasanaeth.

13 Hefyd, mae adran ganol yr Adroddiad Asesu yn disgrifio'r cynnydd a wnaed yn ystod 2022/23 tuag at gyflawni pob un o chwe Amcan Cydraddoldeb Strategol yr Awdurdod. Trwy gymryd ystod o gamau gweithredu, mae'r Awdurdod wedi gallu cyfrannu at wella agweddau ar fywydau pobl o dan bob un o'r meysydd pwnc: bywyd ac iechyd; cyflogaeth; addysg; diogelwch personol; cynrychiolaeth a llais; a mynediad at wasanaethau, gwybodaeth ac adeiladau.

14 Mae rhannau olaf yr Adroddiad Asesu yn cynnwys gwybodaeth am ddangosyddion perfformiad yng nghyd-destun Cymru ac adroddiad ar sut mae'r Awdurdod wedi cyflawni ei ymrwymiadau o dan y 'Siarter Ymateb i Danau Mewn Anheddau ar gyfer Cymru Gyfan'. Roedd y gweithgareddau yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

- ymateb i 13,224 o alwadau brys 999/112;
- ysgogi ymateb brys o fewn 90 eiliad ar 86.1% o achlysuron, yn erbyn targed o 80%;
- mynychu 5,896 o ddigwyddiadau brys, gyda 2,011 ohonynt yn danau;
- cyflwyno sgyrsiau diogelwch tân mewn ysgolion i 18,001 o blant a phobl ifanc yng nghyfnodau allweddol 1 i 4;
- cwblhau 18,052 o Wiriadau Diogel ac Iach.

14 Mae'r wybodaeth ychwanegol ar ddiwedd yr Adroddiad Asesu yn cynnwys canlyniad gwaith a wnaed gan Archwilio Cymru a oedd yn edrych yn benodol ar gynnydd yr Awdurdod o ran lleihau ac atal galwadau tân diangen.

15 Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod yr Awdurdod wedi gostwng yn sylweddol nifer y galwadau tân annomestig diangen y mae'n ymateb iddynt, ond bod angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a materion capasiti er mwyn sicrhau bod ei ddull gweithredu sy'n seiliedig ar risg yn gynaliadwy.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r asesiad hwn yn disgrifio cynnydd yr Awdurdod tuag at gyflawni ei amcanion gwella a llesiant tymor hir yn ystod 2022-23.
Cyllideb	Dim wedi'i nodi.
Cyfreithiol	Mae'r ddogfen gyfun yn cyflawni dyletswyddau'r Awdurdod o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009; Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015; Deddf Cydraddoldeb 2010 a Rheoliadau (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011; a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.
Staffio	Dim wedi'i nodi.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Mae goblygiadau o ran y nodweddion gwarchodedig wedi'u cynnwys yn yr asesiad drafft.
Risgiau	Dim wedi'i nodi.

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Asesiad Perfformiad Blynyddol 2022-23

Cyhoeddwyd Hydref 2023

This publication is available in English

Cynnwys

Gofynion Cyfreithiol ar Ddulliau Adrodd 4

Gogledd Cymru 6

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru 7

Staffio 8

Beth a Ddisgwylir Gan yr Awdurdod Tân 9

Cynnydd yn Erbyn Amcanion Gwella a Llesiant 10

Amcan 1: Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a llesiant pobl yng Ngogledd Cymru 11

Amcan 2: Parhau i gydweithio i helpu cymunedau i wella eu gwytnwch 19

Amcan 3: Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael 22

Objective 4: Parhau i nodi cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltu â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid 28

Amcan 5: Cynnal gweithlu cydnerth, medrus, proffesiynol a hyblyg 33

Objective 6: Datblygu ffyrdd o ddod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd er mwyn lleihau effaith ein gweithgareddau ar yr amgylchedd 41

Amcan 7: Sicrhau bod gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried, gan gynnwys yn ystod prosesau caffael 45

Monitro Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg 48

Cynnydd yn Erbyn Amcanion Cydraddoldeb Strategol 2022-2023 58

Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad 68

Siarter Ymateb i Danau Mewn Cartrefi yn 2022-23 70

Beth Mae Eraill yn ei Ddweud Amdanom ni 76

Gwybodaeth Arall 77

Ymgynghoriadau 79

Geirfa a Diffiniadau 80

Dweud eich dweud 82

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Tanio Llwybrau: Adroddiad Cynnydd a Hunanasesiad Cynhwysfawr o Ragoriaeth Tân ac Achub

Croeso i adroddiad cynnydd a hunanasesu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru 2022-23.

Ym mis Mawrth 2021, cyhoeddodd yr Awdurdod ei Gynllun Corfforaethol 2021-24 yn nodi ein saith amcan gwella a llesiant hirdymor. Ym mis Hydref 2021, cadarnhaodd yr Awdurdod ei fwriad i barhau i fynd ar drywydd yr un amcanion hynny yn 2022-23 ac ym mis Mawrth 2023 cafodd y cynllun ei ddiwygio.

Mae'r adroddiad asesu hwn yn manylu ar ein cynnydd mewn perthynas â'r saith amcan gwella a llesiant, cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg a chynnydd yn erbyn ein Hamcanion Cydraddoldeb Strategol.

Ein cenhadaeth yw gwneud Gogledd Cymru yn lle mwy diogel i fyw ynddo, i weithio ynddo ac i ymweld ag ef.

Roedd y flwyddyn 2022-23 yn garreg filltir i ni – am y tro cyntaf ers i ni ddechrau cadw cofnod, ni fu unrhyw farwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi yng Ngogledd Cymru. Mae hyn yn newyddion gwych, ond rhaid i ni beidio â bod yn hunanfodlon ac rydym wedi ymrwymo i weithio'n galetach fyth i gynnal y lefel hon o ddiogelwch.

Mae'n bleser gennym adrodd ein bod wedi gwneud cynnydd rhagorol mewn perthynas â'n hamcanion ac mae'r manylion yn y ddogfen hon yn adlewyrchu pa mor brysur y buom eleni a faint o gynnydd rydym yn ei wneud i sicrhau ein bod yn darparu'r gwasanaeth gorau posibl i bobl Gogledd Cymru.

Fel bob amser, rydym yn croesawu eich adborth ar unrhyw awgrymiadau ar sut i wella ein dulliau adrodd – mae ein manylion cyswllt ar dudalen 82.

Prif Swyddog Tân

Cadeirydd yr Awdurdod Tân

Yn gwneud gogledd cymru yn ardal fwy diogel I fyw ynddi, i weithio ynddi ac i ymweld â hi

Gofynion Cyfreithiol ar Ddulliau Adrodd

Mae'r Awdurdod o'r farn bod atebolrwydd i'r cyhoedd a thryloywder yn hollbwysig ym mhob agwedd ar ei berthynas â chymunedau lleol, partneriaid a sefydliadau ac mae'n croesawu'r cyfle i gyhoeddi gwybodaeth am berfformiad.

Bob blwyddyn mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi asesiad o'i berfformiad yn unol â'r ddeddfwriaeth isod:

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Ei nod yw gwneud i gyrff cyhoeddus feddwl mwy am y nodau hirdymor, gweithio'n well gyda phobl, cymunedau a chyda'i gilydd, edrych ar atal problemau a mabwysiadu ymagwedd fwy cydgysylltiedig[1] . Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod osod a chyhoeddi amcanion llesiant. Yr amcanion hirdymor hyn yw gwelliannau y mae'r Awdurdod am helpu i'w cyflawni yng Ngogledd Cymru, a fydd yn cyfrannu at wella llesiant lleol ac at symud Cymru'n nes at gyflawni ei hamcanion llesiant.

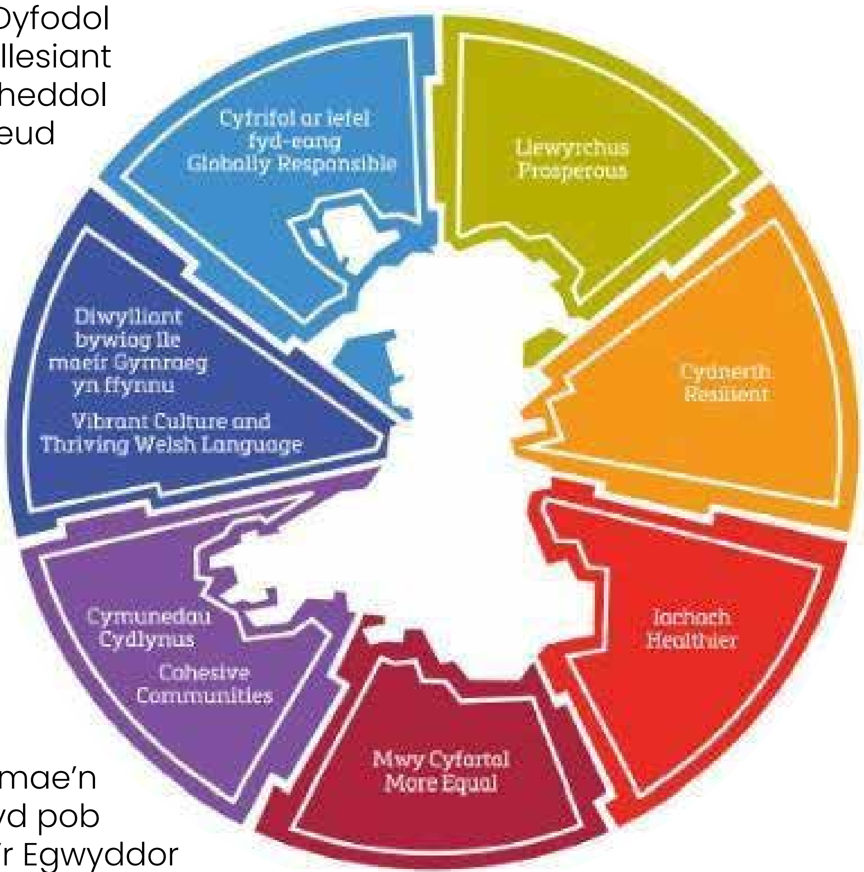

Ar ôl nodi'r amcanion hirdymor hyn, mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod i gymryd pob cam rhesymol i'w cyflawni yn unol â'r Egwyddor Datblygu Cynaliadwy a'r pum ffordd o weithio (a restrir isod), ac i gyhoeddi adroddiad cynnydd ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol.

Y pum ffordd o weithio:

Cydbwyso anghenion tymor byr gydag anghenion hirdymor.

Atal problemau rhag digwydd neu waethygu.

Cymryd ymagwedd integredig, gan gydbwyso anghenion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol.

Cofio am yr amrywiaeth gyfoethog o bobl yng Ngogledd Cymru a'u hannog i gymryd rhan mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnynt.

Gweithio ar y cyd i gyflawni'r amcanion llesiant.

1 Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – Yr Hanfodion

Mae awdurdodau tân ac achub yng Nghymru hefyd yn cael eu hystyried yn 'Awdurdodau Gwella Cymreig' ac maent yn ddarostyngedig i ofynion Mesur Llywodraeth Leol 2009. Felly, rhaid iddynt ddilyn proses flynyddol o osod a chyflawni amcanion gwella lleol.

Yn ogystal â'r dyletswyddau a osodir ar gyrff cyhoeddus unigol, mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i bob ardal awdurdod lleol ffurfio Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC).

O ran yr ardal a gwmpesir gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, sefydlwyd tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus:

- Ynys Môn a Gwynedd.
- Conwy a Sir Ddinbych.
- Sir y Fflint a Wrecsam (unwyd ar y 1af o Ionawr 2023).

Cyhoeddodd pob Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus 'Gynllun Llesiant' i nodi eu blaenoriaethau, a sut maent yn gweithio i gyflawni'r blaenoriaethau hynny yn eu hardaloedd.

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cynnwys dyletswydd cydraddoldeb sector cyhoeddus sy'n ei gwneud yn ofynnol i gyrff y sector cyhoeddus, wrth arfer eu swyddogaethau, roi sylw dyledus i'r angen i:

- Ddileu gwahaniaethu, aflonyddu, annhegwch ac unrhyw ymddygiad arall a waherddir gan neu o dan y Ddeddf hon.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu.
- Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a phobl nad ydynt yn ei rhannu.

Safonau'r Gymraeg 2016

Cyflwynodd Comisiynydd y Gymraeg eu Hysbysiadau Cydymffurfio i'r awdurdodau tân ac achub ar 30 Medi 2016. Mae'r ddogfen hon yn rhestru pa rai o Safonau'r Gymraeg (fel y'u rhestrir yn llawn yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 5); 2016) y mae'n rhaid i sefydliad gydymffurfio â hwy, ynghyd ag unrhyw eithriadau a'u dyddiadau gweithredu.

Gogledd Cymru

Mae adnabod Gogledd Cymru heddiw yn helpu'r Awdurdod i gynllunio newidiadau cadarnhaol ar gyfer y dyfodol.

Poblogaeth

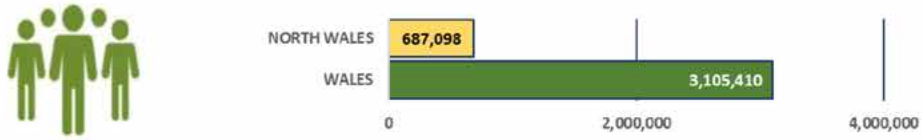

22.1% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Arwynebedd KM2

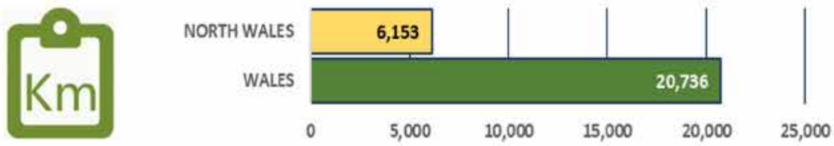

29.7% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Dwysedd Poblogaeth

112 The Welsh average is 150

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Cartrefi

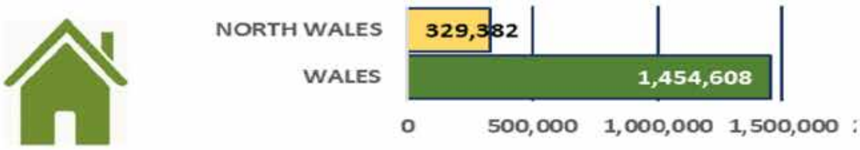

22.6% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Eiddo nad ydynt yn Gartrefi

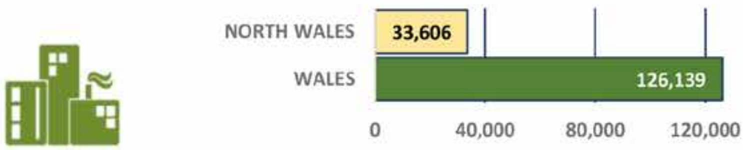

26.6% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Hyd y Ffordd KM

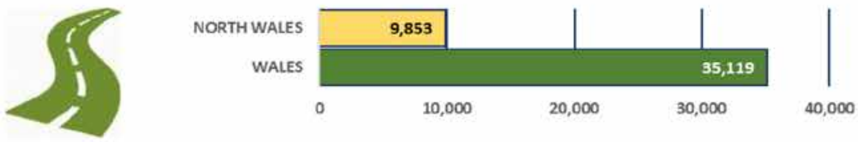

28.1% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Arwynebedd Amaethyddol KM2

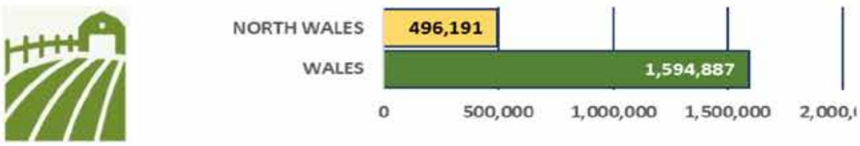

31.1% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Siaradwyr Cymraeg

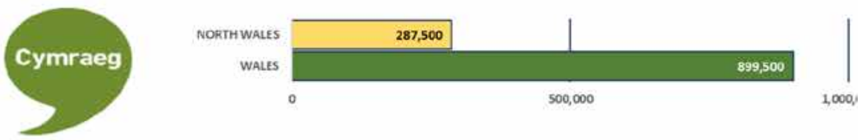

31.9% of Wales

[Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru]

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Isod ceir crynodeb o adnoddau a lefelau gweithgareddau'r Awdurdod yn 2022-23.

Gorsafoedd Tân	Injans Tân Llinell Blaen	Galwadau 999 yr Ymdriniwyd â Hwy	Staff y Gwasanaeth Tân (ar 31 Mawrth 2023)
44	54	13,224	902 (headcount)
Digwyddiadau Argyfwng y Rhoddwyd Sylw Iddynt	**Tanau**	**Galwadau Diangen**	**Argyfyngau nad oeddent yn Dân**
5,896	2,011	2,674	1,211

Beth yw ein patrymau sifft presennol?

Mae ein diffoddwyr ar ddyletswydd yn ôl y galw neu ein diffoddwyr ar-alwad (rhan amser) wedi'u lleoli'n bennaf mewn gorsafoedd tân gwledig ar draws ein rhanbarth. Mae'n ofynnol iddynt fyw o fewn pum munud i'w gorsaf dân (er y gellir ymestyn hyn yn dibynnu ar yr achos) a chario hysbyswr er mwyn gallu ymateb i argyfyngau, yn ogystal â mynychu nosweithiau ymarfer unwaith yr wythnos ar gyfer sesiynau hyfforddi a dyletswyddau eraill a drefnir ymlaen llaw.

Mae ein criw dydd yn ddiffoddwyr tân llawn amser wedi'u lleoli ym Mae Colwyn, Llandudno, Bangor, Caernarfon a Chaergybi. Mae system shifft y criw dydd yn ei gwneud yn ofynnol i'n criwiau gyfuno gweithio oriau yn yr orsaf yn ystod y dydd ac aros ar-alwad o leoliad cychwynnol dros nos er mwyn darparu ymateb 24 awr. Mae yna hefyd ddiffoddwyr tân ar-alwad yn y gorsafoedd tân hyn.

Mae ein diffoddwyr tân amser cyflawn neu amser llawn wedi'u lleoli yn Wrecsam, Glannau Dyfrdwy a'r Rhyl. Mae criwiau yn y gorsafoedd hyn yn gweithio sifftiau o'r orsaf gyda'r nos ac yn ystod y dydd er mwyn darparu ymateb 24 awr. Yn ychwanegol, mae yna hefyd ddiffoddwyr tân ar-alwad yn y gorsafoedd tân hyn.

Mae diffoddwyr tân gwledig amser cyflawn hefyd yn gweithio'n llawn amser ac yn gweithio sifftiau dydd 12 awr dros y rhanbarth ar sail ddeinamig yn ôl yr angen.

Staffio

Ar 31 Mawrth 2023	Cryfder cyfwerth ag amser llawn	Cyfrif pennau staff unigol
Gweithredol Amser Cyflawn (System Dyletswydd Amser Cyflawn)	279.00	280
Gweithredol Rhan Amser (System Dyletswydd Rhan Amser/ar-alwad)	365.25	452
Gwasanaethau Corfforaethol	135.58	139
Ystafell Reoli	30.71	31
Cyfansymiau	**810.54**	**902**

Mae bron i hanner y personél a gyflogir gan yr Awdurdod yn cael eu categoreiddio fel diffoddwyr tân ar-alwad; dyma un o'r cyfrannau uchaf o'i gymharu ag awdurdodau tân ac achub yn Lloegr.

Mae'r siart bar isod yn dangos cyfanswm nifer y diffoddwyr tân ar-alwad (yn ôl cryfder) fel canran o gyfanswm y gweithlu ar draws awdurdodau tân ac achub yn Lloegr a Gogledd Cymru.

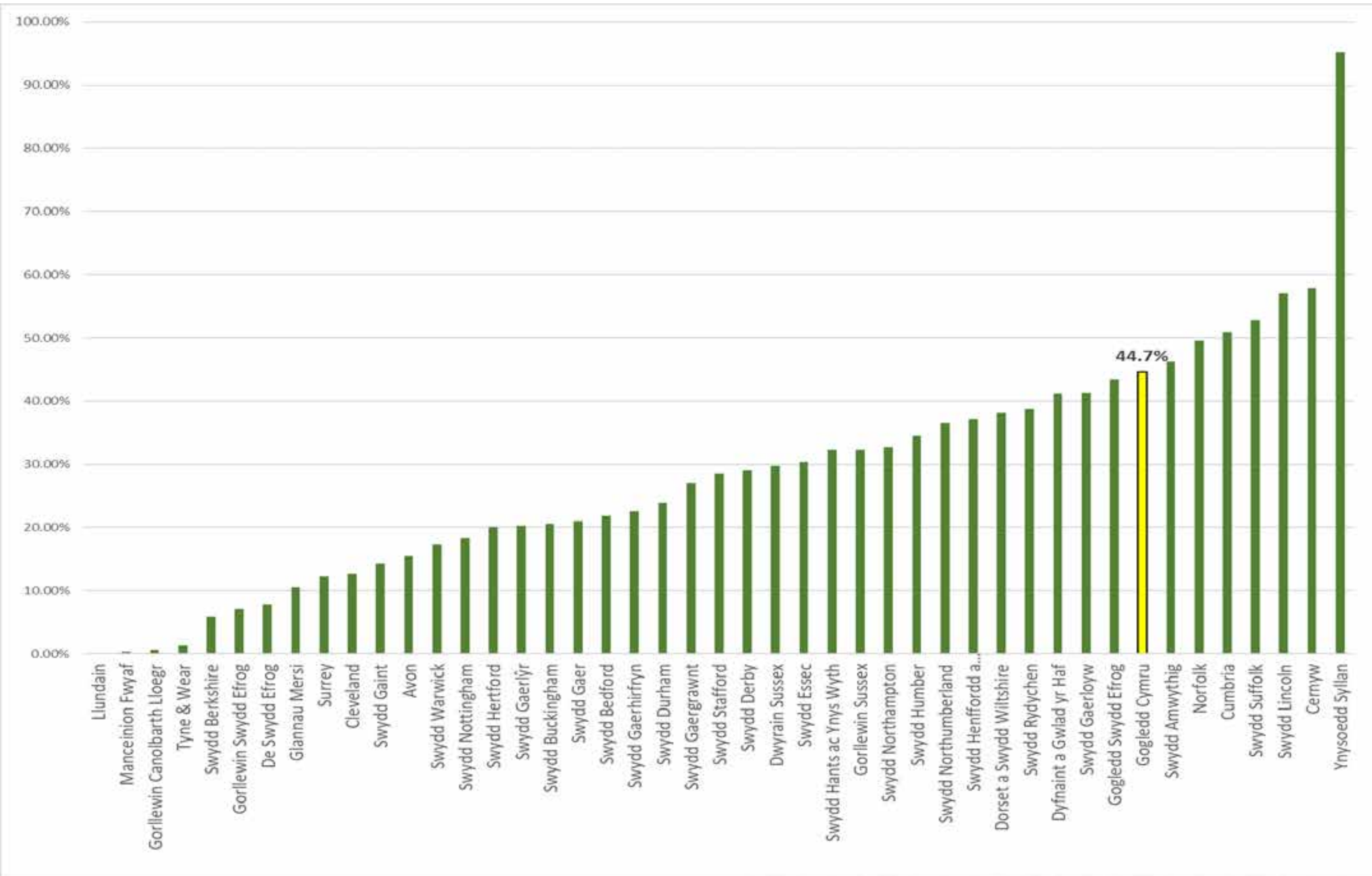

Data ar 31ain Mawrth 2022.
Ffynhonnell: [Tablau data ystadegau tân - GOV.UK (www.gov.uk)]

Beth a Ddisgwylir Gan yr Awdurdod Tân

Mae'n rhaid i Awdurdodau Tân ac Achub yng Nghymru

Atal Tân	drefnu bod diogelwch tân yn cael ei hyrwyddo yn eu hardaloedd. Mae hyn yn cynnwys addysgu pobl ynghylch atal tân a'u cynghori pa ymateb sydd orau os bydd tân yn digwydd.
Gorfodi Diogelwch Tân	bod yn gyfrifol am orfodi diogelwch tân mewn adeiladau annomestig, er enghraifft, gwestai, ysgolion, siopau a swyddfeydd. Mae'r ddyletswydd hon yn cynnwys arfer pwerau i orfodi newidiadau, gorfodi a hyd yn oed roi hysbysiadau gwahardd os ydynt yn canfod bod trefniadau diogelwch tân yn anfoddhaol mewn safleoedd.
Ymateb Brys	gwneud trefniadau ar gyfer derbyn galwadau 999 ac anfon personél hyfforddedig â'r offer priodol i ddiffodd tanau ac amddiffyn bywydau ac eiddo yn y tanau hynny. Mae'n rhaid iddynt hefyd wneud trefniadau ar gyfer achub pobl mewn gwrthdrawiadau ar y ffyrdd a'u hamddiffyn rhag niwed difrifol.
Cynllunio ac Ymateb i Argyfyngau Eraill	gwneud trefniadau ar gyfer dadheintio pobl ar lefel dorfol ar ôl digwyddiadau cemegol, biolegol neu ymbelydrol, ac ar gyfer achub pobl o drenau, awyrennau ac adeiladau sydd wedi cwympo. Mae'n rhaid iddynt hefyd fod yn barod i gynorthwyo gydag argyfyngau ar raddfa fawr (gan gynnwys ymosodiadau terfysgol) mewn mannau eraill yn y DU. Fel ymatebwyr 'Categori 1' o dan y Ddeddf Argyfyngau Sifil, mae gan awdurdodau tân ac achub ddyletswyddau hefyd yn ymwneud â dyletswyddau digwyddiadau ar raddfa fawr sy'n bygwth niwed difrifol i les pobl, bywyd gwyllt, yr amgylchedd a phrif gadwyni cyflenwi.
Argyfyngau Llifogydd a Dŵr Mewndirol	gwneud trefniadau i ymateb i achosion o lifogydd neu achub o ddŵr sy'n peri bygythiad uniongyrchol a allai achosi marwolaeth neu anaf.
Cydraddoldeb	gweithio tuag at ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng pobl â nodweddion gwarchodedig gwahanol.
Y Gymraeg	trin y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal, gan hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg a chydymffurfio â safonau'r Gymraeg sy'n ddiffiniedig.
Gwella Parhaus	gosod amcanion yn barhaus i wella'r hyn a wnânt, a chyhoeddi gwybodaeth am eu gwelliannau a'u perfformiad.
Cynllunio ar gyfer y Dyfodol	gweithio tuag at wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol pobl yn ogystal â gweithio mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu ar anghenion cenedlaethau'r dyfodol.

Gweler tudalen 77 am ffynonellau deddfwriaeth.

Cynnydd yn Erbyn Amcanion Gwella a Llesiant

Mae'r adran hon yn disgrifio'r cynnydd a wnaeth yr Awdurdod tuag at gyflawni ei amcanion gwella a llesiant hirdymor yn ystod 2022-23. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi'r asesiad hwn o'i berfformiad ei hun ar gyfer 2022-23 a'r dangosyddion perfformiad statudol ar gyfer yr un flwyddyn erbyn 31ain Hydref 2023.

Yn 2018-19 cynyddodd yr Awdurdod nifer yr amcanion yr oedd yn eu dilyn er mwyn cydymffurfio'n well ag adran 3(2) (a) o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015, sy'n nodi bod yn rhaid i gorff cyhoeddus osod a chyhoeddi amcanion "...sydd wedi'u cynllunio i wneud y mwyaf o'i gyfraniad at gyflawni pob un o'r nodau llesiant".

Gan ddefnyddio amrywiaeth o adnoddau ar wefan y Comisiynydd megis 'gwirwyr taith', datblygwyd casgliad newydd o amcanion yn unol â'r datblygiad cynaliadwyedd a fu o gymorth i nodi cyfleoedd o ran sut y gallai'r Awdurdod wella ei gyfraniad at amcanion llesiant Cymru.

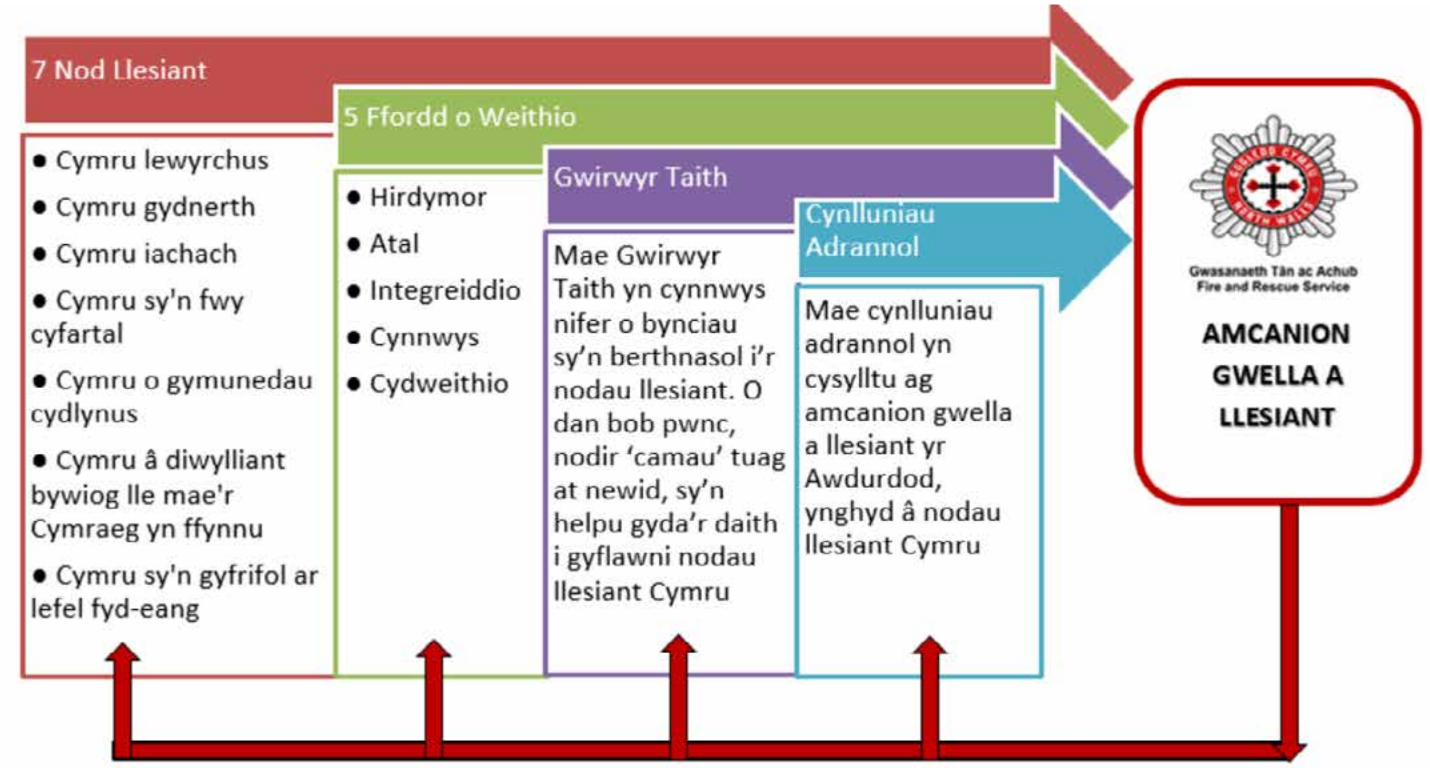

Yn ystod 2022-23 gwnaed gwaith i sicrhau bod yr amcanion llesiant yn cael eu hymgorffori ym mhob cynllun adrannol lle bo hynny'n berthnasol. Tanategir y gwaith hwn ymhellach gan ddatblygu set o 'Flociau Adeiladu' sy'n set o fesurau i gefnogi'r amcanion llesiant a'r amcanion adrannol.

Mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2022-23 yn aros am gymeradwyaeth gan yr Awdurdod ar hyn o bryd ac mae'n rhoi trosolwg o'r trefniadau llywodraethu yn ogystal â chadarnhau cynllun gwaith ar gyfer 2023-24.

Ar ôl ei gymeradwyo a'i gyhoeddi, bydd perfformiad yn erbyn y blaengynllun gwaith yn cael ei fonitro drwy Fwrdd Perfformiad Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth.

Amcan 1: Gweithio tuag at wneud gwelliannau i iechyd, diogelwch a llesiant pobl yng Ngogledd Cymru

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Gall amrywiaeth o ffactorau gynyddu'r risg i bobl ddioddef tanau damweiniol yn y cartref, er enghraifft eu hoedran (plant ifanc ac oedolion hŷn), bod ag anabledd neu gyflwr meddygol cyfyngol, bod ar eu pennau eu hunain adeg y tân, a chael eu heffeithio gan alcohol a/neu gyffuriau.

Mae unigolion a chymunedau sy'n gwybod sut i atal tanau ac aros yn ddiogel pan fyddant yn digwydd nid yn unig yn fwy diogel ac yn iachach, ond hefyd yn fwy gwydn yn economaidd, yn gymdeithasol ac yn ddiwylliannol. Mae effeithiau llygredd o danau yn cyfrannu at amgylchedd llai iach, sydd yn ei dro yn atal pobl rhag gwneud gweithgareddau awyr agored a all effeithio'n negyddol ar les corfforol a meddyliol. Trwy gydol 2022-23, parhaodd yr Awdurdod i ganolbwyntio ei ymdrechion ar helpu pobl i gadw'n ddiogel, boed gartref, yn y gwaith, ar y ffyrdd, neu allan yn y gymuned.

Cam gweithredu 1: cefnogi pobl i atal tanau damweiniol yn y cartref a chadw'n ddiogel os ydynt yn digwydd.

Yn ystod y flwyddyn, aethom at 344 o danau damweiniol mewn cartrefi lle cafodd 23 o bobl anafiadau bach a thri arall angen triniaeth dros nos mewn ysbyty, ac ni chofnodwyd unrhyw farwolaethau tân.

Rhoddodd staff galwadau'r Ystafell Reoli gyngor achub bywyd yn ystod galwadau 999 wrth geisio cadw'r preswylwyr yn bwyllog i ganolbwyntio ar eu dihangfa. Bu'r cyngor hwn yn amhrisiadwy yn ystod galwad at dân mewn tŷ yn Sir Ddinbych tra bod pum injan dân ar eu ffordd, arhosodd ein staff Ystafell Reoli ar y ffôn gan roi cyngor achub bywyd a thawelwch meddwl gydol yr amser. Llwyddodd 12 o bobl i adael yr adeilad a oedd ar dân yn ddiogel, gyda phedwar yn cael eu hachub gan ddiffoddwyr tân, a dim ond mân effeithiau anadlu mwg a ddioddefodd pob un o'r preswylwyr. Yn dilyn ymchwiliad, tybiwyd mai gweddillion braster wedi ymgasglu mewn teclyn coginio oedd yn gyfrifol am y tân.

Mae Grŵp Llywio Ymgyrch sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob rhan o'r Gwasanaeth yn cydweithio â Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân i greu ac ymateb i ymgyrchoedd atal lleol a chenedlaethol, er enghraifft:

- Diwrnod Pobl Hŷn
- Diwrnod Dim Ysmygu
- Wythnos Ymwybyddiaeth o fod yn Fyddar

Bu staff diogelwch tân hefyd yn bresennol mewn digwyddiadau lleol a chenedlaethol, fel yr Eisteddfod Genedlaethol, i hyrwyddo ein gwaith atal ac amddiffyn, gan gynnwys yr 'Ymgyrch Gallwch Achub Bywyd' i annog pobl i gadw llygad am eraill mewn ymdrech i helpu i atal tanau damweiniol mewn cartrefi.

Cam gweithredu 2: cyflawni 20,000 o Archwiliadau Diogel ac Iach naill ai yn Gymraeg neu Saesneg gydag o leiaf 25% o'r aelwydydd a archwiliwyd yn cael eu cyfeirio at y Gwasanaeth gan asiantaeth arall.

Cwblhawyd cyfanswm o 18,052 o Archwiliadau Diogel ac Iach yn ystod y flwyddyn, gyda 32% yn cael eu cynnal mewn ymateb i atgyfeiriad gan asiantaeth bartner; roedd ychydig dros draean o'r holl Archwiliadau Diogel ac Iach a gwblhawyd yn cael eu hystyried yn flaenoriaeth uchel.

Yn ystod y flwyddyn, dechreuodd y Gwasanaeth ar broses uchelgeisiol o ailgysylltu â phreswylwyr yr oeddem wedi cynnal Archwiliadau Diogel ac Iach 'Blaenoriaeth Uchel' iddynt yn flaenorol, mor bell yn ôl â 2019-2020. Rhoddwyd y manylion cyswllt i'r criwiau tân gweithredol fesul cam, gan ymdrin â nhw bob blwyddyn yn eu tro. Ein nod yw cwblhau'r broses hon erbyn mis Ebrill 2024 ac ar ôl hynny bydd y galwadau ail-ymgysylltu yn parhau flwyddyn ar ôl blwyddyn ac yn dod yn fusnes fel arfer. Nid yw hyn yn cynnwys atgyfeiriadau a wnaed yn dilyn 'perygl o losgi' neu oherwydd trais domestig, am resymau diogelwch amlwg.

Parhawyd i ddarparu ymyriadau pwrpasol i'r rhai mwyaf agored i niwed yn y gymuned, gan cynnwys gosod offer arloesol fel Stoveguards, sef teclyn sy'n diffodd pŵer popty er mwyn atal tân a hynny trwy synhwyro gwres neu gyfuniad o wres a mygdarthau coginio.

Roedd un o'n mentrau ymgysylltu diogelwch tân niferus eleni yn cynnwys hyrwyddo ein rhif testun newydd 07507 303678, a oedd yn cyd-daro â'r 'Diwrnod Pobl Hŷn' fel ffordd amgen i bobl gofrestru cais am Archwiliadau Diogel ac Iach.

Caiff Archwiliadau Diogel ac Iach eu hyrwyddo'n rheolaidd trwy ein gwefan, trwy daflenni ac ar ein cyfryngau cymdeithasol drwy'r ymgyrch #profiddyddmawrth. Mae'r cyfle i dderbyn yr archwiliadau hyn yn ddwyieithog hefyd yn cael ei hyrwyddo i'n cymunedau.

Mae Grŵp Llywio Ymgyrch sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob rhan o'r Gwasanaeth yn gweithio i hyrwyddo ymgyrchoedd sydd â'r nod o gynnal diogelwch y cyhoedd yn ogystal â rhoi cyhoeddusrwydd i'n gwaith atal ac amddiffyn – mae hyn yn cynnwys hyrwyddo archwiliadau diogel ac iach ac ymgyrchoedd i godi ymwybyddiaeth o sut i helpu'r rhai sy'n fwy agored i niwed i gadw'n ddiogel ac i barhau i fod yn berchen larymau mwg.

Cam gweithredu 3: cefnogi asiantaethau eraill i leihau nifer y gwrthdrawiadau ar y ffyrdd a marwolaethau ac anafiadau cysylltiedig.

Mynychwyd cyfanswm o 234 o wrthdrawiadau ar y ffyrdd yn ystod y flwyddyn.

Fis cyn hyrwyddo 'Ymgyrch Darwin', ymgyrch sy'n gweithio gyda phartneriaid i leihau'r risg o farwolaethau ac anafiadau difrifol sy'n gysylltiedig â beiciau modur, aethom i achos o Wrthdrawiad ar y Ffordd difrifol ger Llanrwst; roedd dau feiciwr modur yn rhan o'r digwyddiad hwn a bu un ohonynt farw wythnos yn ddiweddarach, tra bod y llall wedi dioddef anafiadau sydd wedi newid ei fywyd. Roedd yr ymgyrch yn canolbwyntio ar lwybrau beicio poblogaidd yng Nghymru a'i nod oedd chwalu rhwystrau â beicwyr modur drwy ymgysylltu a thrafod.

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn gweithio mewn partneriaeth â sefydliadau eraill gan gynnwys gwasanaethau tân ac achub eraill yng Nghymru i hyrwyddo diogelwch ar y ffyrdd a chodi ymwybyddiaeth o brif achosion Gwrthdrawiadau ar y Ffyrdd angheuol. Mae'r neges 'Pump Angheuol' yn canolbwyntio ar 'Peidiwch ag yfed a gyrru, Arafwch, Peidiwch â bod yn ddiofal, Gwisgwch eich gwregys diogelwch, a Diffoddwch eich ffôn symudol'. Un enghraifft o'r gwaith hwn oedd lansio ffilm diogelwch ffyrdd bwerus yn 2022 yn adrodd hanes merch ifanc a laddwyd mewn Gwrthdrawiad ar y Ffyrdd yng Ngogledd Cymru.

Mae 'Stori Olivia', ffilm addysgol, yn ymwneud â merch ifanc a laddwyd yn drychinebus mewn Gwrthdrawiad ar y Ffyrdd; cyflwynwyd y ffilm mewn digwyddiad arbennig yn Rhuthun lle rhannwyd y neges bwerus ynghylch diogelwch ffyrdd gyda'r gymuned leol am y tro cyntaf. Yna, ymddangosodd y stori ar raglen 'One Show' BBC1 ac fe'i defnyddiwyd gan ein haddysgwyr a'n staff atal mewn ysgolion a cholegau er mwyn hyrwyddo diogelwch ar y ffyrdd. Mae'r neges hon ynghylch diogelwch bellach wedi'i rhannu â thros 2,500 o bobl ifanc; rydym wedi cymryd yr awenau i'w chyflwyno i bob coleg, tra bydd Heddlu Gogledd Cymru yn annerch pob ysgol uwchradd yn ardal ein Gwasanaeth.

Mae Stori Olivia wedi cael ei defnyddio i gynorthwyo i addysgu gyrwyr am ganlyniadau angheuol goryrru neu beidio â thalu sylw wrth yrru – mae hyn yn hollbwysig ymysg gyrwyr iau gan ei bod yn hysbys bod gyrwyr 16-24 oed yn llawer mwy tebygol o gael eu hanafu mewn gwrthdrawiadau ar y ffyrdd.

I gydnabod llwyddiant Stori Olivia, bydd staff yn mynd i Dŷ'r Senedd yn San Steffan ym mis Gorffennaf 2023, pan fydd mam Olivia ac Aelod Seneddol yn annog pobl ifanc i osod 'blychau du' yn eu ceir er mwyn helpu i atal damweiniau yn y dyfodol, diolch i well ymwybyddiaeth gyrwyr.

Cam gweithredu 4: gwreiddio arferion diogelu mewn gweithgareddau o ddydd i ddydd ac mae'r rhain yn cyd-fynd â chanllawiau a pholisi cenedlaethol.

Rydym yn parhau i sicrhau cydymffurfiad deddfwriaethol a bu cynnydd yn nifer yr atgyfeiriadau diogelu priodol, tra bod cynnwys yr wybodaeth mewn atgyfeiriadau wedi gwella. Yn ogystal, cynhaliwyd adolygiad o hyfforddiant staff er mwyn nodi pa aelodau staff oedd angen cyfarwyddyd ar Lefelau tri a phedwar ac mae hyfforddiant yn cael ei gynllunio ar gyfer y rhai a nodwyd.

Wrth i ni barhau i gyfeirio oedolion a phlant at dimau diogelu awdurdodau lleol, rydym wedi gweld cynnydd parhaus yn nifer yr atgyfeiriadau a wneir ar gyfer oedolion a phlant; mae hyfforddiant ac ymwybyddiaeth barhaus staff GTAGC yn cyfrannu at y cynnydd hwn.

Bydd y Ddyletswydd Trais Difrifol yn cael ei deddfu'n gyfreithiol cyn bo hir, ac mae'r Gwasanaeth yn 'awdurdod penodedig' gyda dyletswydd i gynorthwyo i leihau Trais Difrifol yng Ngogledd Cymru.

O'r 1af o Ragfyr 2022, cyflwynwyd deddfwriaeth newydd i sicrhau bod larwm mwg gwifredig sy'n gweithio yn cael ei osod ar nenfwd pob llawr ym mhob eiddo ar rent. Er mai cyfrifoldeb y landlord yw hyn, rydym wedi darparu arweiniad ar y math o larwm mwyaf priodol ar gyfer yr eiddo.

Mae system atgyfeirio wedi'i datblygu ledled Cymru i atgyfeirio landlordiaid at Rentu Doeth Cymru, a fydd wedyn yn cysylltu â'r awdurdod lleol perthnasol er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.

Cam gweithredu 5: parhau i ddatblygu a darparu ymyriadau ac ymgysylltu â phlant a phobl ifanc drwy weithgareddau wedi'u targedu.

Parhawyd i ddarparu cyrsiau Ffenics ledled Gogledd Cymru; mae'r cyrsiau hyn (sydd ar gyfer pobl ifanc rhwng 11 a 25 oed) wedi'u cynllunio i annog nid yn unig ysbryd cymunedol a datblygiad personol (er enghraifft hyder, gwaith tîm ac ymddiriedaeth) ond hefyd ymwybyddiaeth o ddiogelwch ar y ffyrdd ac yn y cartref trwy weithgareddau galwedigaethol.

Parhaodd ein haddysgwyr gyda sesiynau ymgysylltu wyneb yn wyneb ar gyfer pobl ifanc, gan ymweld â'r mwyafrif o ysgolion cynradd ac uwchradd Gogledd Cymru. Dros y flwyddyn, rhoddodd ein haddysgwyr gyngor diogelwch tân a allai achub bywydau i dros 18,000 o blant ysgol.

Disgwylir i brosiect cydweithredol Cymru gyfan o'r enw Staywise Cymru gael ei gwblhau yn ystod mis Mai 2023. Dyma benllanw blynyddoedd o waith paratoi i ddwyn y prosiect i ffrwyth; bydd gwefan newydd yn cynnig adnoddau y gellir eu lawrlwytho gan ysgolion, athrawon a phobl ifanc, a bydd wedi ymrwymo i achub bywydau trwy addysgu.

Parhawyd i ddarparu rhaglenni Cadetiaid Tân rheolaidd bob wythnos ar draws Gogledd Cymru; mae Cadetiaid Tân yn gynllun addysgol sefydliad ieuenctid sy'n cael ei redeg gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru mewn partneriaeth â Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân. Nod y cynllun yw creu cymunedau mwy diogel a chryfach drwy ddatblygu gwybodaeth ac ymwybyddiaeth unigolion ynghylch eu cymuned er mwyn gwella eu sgiliau dinasyddiaeth. Er i nifer yr unedau Cadetiaid Tân ostwng oherwydd Covid-19, braf yw gweld cynnydd mewn diddordeb, gydag uned newydd yn agor yn 2023 yng Ngorsaf Dân y Bala.

Gwnaethom barhau ein cysylltiad blynyddol â'r ymgyrch BANG (Be a Nice Guy), gan weithio ochr yn ochr â Heddlu Gogledd Cymru i ofyn i bobl ystyried sut maen nhw'n dathlu Calan Gaeaf. Canolbwyntiwyd ar atgoffa rhieni i amddiffyn eu plant rhag y risg tân a berir gan ambell wisg ffansi.

Cam gweithredu 6: gweithio gyda sefydliadau sy'n cefnogi pobl sy'n agored i niwed.

Mae gan y Gwasanaeth dri Rheolwr Partneriaeth ymroddedig ar draws y Gwasanaeth sy'n mynd ati'n rhagweithiol i feithrin a datblygu perthnasoedd gwaith gydag asiantaethau partner i gynorthwyo ac adnabod y bobl fwyaf bregus yng nghymunedau Gogledd Cymru, megis y rhai sy'n dioddef o ddementia, pobl hŷn a'r rhai sydd mewn mwy o berygl

yn gyffredinol o dân yn y cartref. Yn aml, pan fo angen, sefydlir cytundeb rhannu data i ffurfioli ac egluro cyfnewid gwybodaeth rhwng y ddwy asiantaeth. Pan fo angen rhannu gwybodaeth ddwyffordd (h.y. bydd yr asiantaeth bartner eisiau ymateb), yna bydd angen i ni sefydlu cytundeb llawer manylach o'r enw Protocol Rhannu Gwybodaeth (ISP).

Un enghraifft o'r fath yw cefnogi'r cytundeb parhaus gyda'r Groes Goch Brydeinig mewn perthynas â'i rhaglen gymorth 'Paratoi, Ymateb, Adfer'; mae'r cytundeb yn caniatáu i'r Groes Goch Brydeinig ddarparu cymorth ymarferol ac emosiynol i unigolion yr effeithir arnynt gan ddigwyddiadau argyfwng. Eleni gwelwyd ail gerbyd yn cael ei leoli yn ardal ddwyreiniol y Gwasanaeth er mwyn gwella cefnogaeth ymhellach i gymunedau Gogledd Cymru.

Cam gweithredu 7: gweithredu'r datblygiadau a'r uwchraddiadau technolegol diweddaraf er mwyn gwella effeithlonrwydd, cywirdeb a diogelwch.

Mae parhau i weithredu Microsoft 365 wedi gweld mudo data o'n canolfan ddata i'r cwmwl, gan ddod ag effeithlonrwydd o ran defnydd ynni'r ganolfan ddata. Mae'r data hwn felly hefyd wedi dod yn fwy hygyrch i staff symudol, gan wella effeithlonrwydd ar unwaith a, thrwy sicrhau bod gwybodaeth diogelwch ar gael yn y fath fodd, wella diogelwch y cyhoedd. Mae gan Microsoft 365 fuddion diogelwch yn ei ddulliau dilysu aml-ffactor ac mae symud ein gwefannau hanfodol o dan yr amlapio dilysu hwn wedi gwella ein hagwedd o ran diogelwch.

Gwnaethpwyd gostyngiadau pellach yn nefnydd pŵer y ganolfan ddata trwy amnewid offer gyda thechnoleg fodern mwy ynni-effeithlon, yn ogystal â thrwy gyfuno gwasanaethau ar ddyfeisiau pwrpasol ar un platfform.

Mae amnewid ein technolegau terfynell data symudol (tabled glyfar electronig wedi'i gosod ar beiriannau tân) wedi arwain at lai o alw am drydan a thanwydd i gynnal yr offer, ynghyd â gwelliannau sy'n lleihau'n sylweddol yr amser a dreulir yn cefnogi'r dyfeisiau hyn yn gorfforol ac yn rhithwir. Mae'r feddalwedd sy'n cael ei chynnal ar y dyfeisiau hyn hefyd wedi'i hadnewyddu, sy'n gwneud mynediad at wybodaeth risg a diogelwch yn gyflymach ac yn fwy diweddar.

Yn olaf, mae dileu systemau ffôn desg a mudo'r rhan fwyaf o'n gwasanaethau llais i ffonau meddal a gefnogir gan y cwmwl wedi gwella effeithlonrwydd staff trwy'r polisi gweithio ystwyth, yn ogystal â dod â manteision cost sylweddol.

Cam gweithredu 8: gweithredu canfyddiadau ymchwiliad tân ac adolygiad Tŵr Grenfell er mwyn lleihau'r risg i drasiedi o'r fath ddigwydd yng Ngogledd Cymru.

Dechreuodd Llywodraeth Cymru ar y broses o ddeddfu ar gyfer newidiadau a ddaeth yn sgil y tân yn Nhŵr Grenfell a ddigwyddodd ar y 14eg o Fehefin 2017, gan annog grwpiau lefel uchel i edrych ar yr heriau a nodwyd yn ei phapur gwyn. Gallwn ddylanwadu ar hyn drwy weithgor Cymru Gyfan drwy barhau i ymateb i ymgynghoriadau sy'n ymwneud â'r newidiadau gofynnol yn ogystal â'r rhai a fydd yn cael eu cyflwyno drwy'r broses a ddisgrifir uchod. Mae'r ymgynghoriadau yn eang eu cwmpas a byddant yn cael effaith fawr ym mhob agwedd ar ddiogelwch tân.

Rydym hefyd wedi ymateb yn anffurfiol i Brif Ymgynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru, ynghylch y cynnig i beidio â gweithredu'r holl newidiadau diogelwch tân sy'n ofynnol gan Ymchwiliad Tŵr Grenfell.

Rydym yn parhau i gefnogi eiddo ledled Gogledd Cymru yn eu hymdrechion i leihau'r risgiau tân sy'n bresennol; gwneir hyn trwy addysg, archwilio a hysbysiadau ffurfiol.

Cam gweithredu 9: cyflwyno mwy o gerbydau trydan ecogyfeillgar er mwyn hyrwyddo aer o ansawdd gwell a lleihau allyriadau carbon.

Dyfarnwyd grant cyfalaf i ni gan Lywodraeth Cymru i osod 34 o wefrwyr cerbydau trydan mewn 22 lleoliad o amgylch ardal y Gwasanaeth. Bydd hyn yn cefnogi ein fflyd drydan sy'n cynyddu ac rydym yn archwilio ymarferoldeb caniatáu i staff ac asiantaethau partner gael mynediad i'n rhwydwaith gwefru i adennill costau.

Yn ogystal, mae'r buddsoddiad hwn yn golygu ein bod mewn sefyllfa dda i gynyddu ein fflyd cerbydau trydan yn y dyfodol, gan ein bod bellach wedi ymrwymo i beidio â phrynu ceir a faniau tanwydd petrol a disel o 2025 ymlaen.

Cam gweithredu 10: cyflawni yn erbyn y strategaeth ar gyfer disodli'r system gorchymyn a rheoli, a ddisgwylir yn 2022-2026. Bydd hyn yn sicrhau bod y dechnoleg ddiweddaraf yn cael ei defnyddio i wneud y defnydd gorau o adnoddau'r Gwasanaeth mewn ymateb brys.

Symudwyd y Gwasanaeth i'r System mobileiddio bresennol ym mis Mawrth 2017, gan ymgymryd â chytundeb pum mlynedd gydag estyniad dewisol o ddwy flynedd. Oherwydd diffyg staffio, cytunwyd i ohirio'r prosiect hwn am gyfnod o 12 mis ac ymestyn y cytundeb presennol. Fodd bynnag, ymgymerwyd â gwaith i sicrhau cytundebau yn uniongyrchol gyda'r prif gyflenwr a fydd yn sicrhau, pan fyddwn yn agor i dendr, bod gan unrhyw gwmnïau posibl lwyfannau cydnaws â nhw yn ogystal â chwrdd â'n gofynion penodol.

Cam gweithredu 11: hyrwyddo digwyddiadau ymwybyddiaeth iechyd a llesiant i staff y Gwasanaeth a chynnal sesiynau ymwybyddiaeth iechyd a ffitrwydd ar gyfer darpar recriwtiaid.

Mae'r tîm Iechyd, Ffitrwydd a Lles yn chwarae rhan hanfodol wrth hyrwyddo arferion iechyd da ledled ein sefydliad. Maent yn rhannu ryseitiau iach yn rheolaidd yn ogystal â sesiynau ymarfer corff hawdd eu dilyn, ac yn codi ymwybyddiaeth o ymgyrchoedd iechyd a llesiant gan gynnwys diwrnod 'Amser i Siarad', wythnos 'Ymwybyddiaeth Iechyd Meddwl', a diwrnod 'Atal Hunanladdiad y Byd'. Mae eu dull yn cwmpasu ffocws cyfannol ar faeth, ymarfer corff, cwsg, hydradu, osgo, cymeriant alcohol, meddyginiaeth, ysmygu a ffactorau eraill sy'n effeithio ar lesiant corfforol a meddyliol.

Drwy gydol y flwyddyn, bu'r tîm yn cynnal gweithgareddau i hyrwyddo iechyd, ffitrwydd a llesiant; roedd y rhain yn cynnwys Cystadleuaeth Camu, grŵp trafod Menopos, Her Eithaf Safle Tân, cyfarfod grŵp cymorth Parkinson's, a thaith gerdded Alzheimer's Dementia. Nod y mentrau hyn oedd ymgysylltu â gweithwyr, codi ymwybyddiaeth, ac annog cyfranogiad mewn gweithgareddau corfforol.

Gwnaed newidiadau hefyd i'n Hadolygiadau Iechyd a Ffitrwydd Blynyddol, gydag ymagwedd sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn sy'n pwysleisio preifatrwydd, cyfrinachedd, a chyngor wedi'i deilwra. Rydym wedi datblygu rhaglenni ymarfer corff pwrpasol ac adnoddau ategol sy'n cyflawni nodau ac anghenion gweithwyr unigol. Mae fideos ffitrwydd a recordiwyd ymlaen llaw ar gael ar ein sianel YouTube yn cynnig opsiynau ymarfer cyfleus a hygyrch. Rydym yn hyrwyddo gweithgareddau corfforol trwy deithiau cerdded llesiant lleol a chydweithio â sefydliadau amrywiol.

Rydym wedi sefydlu Rhwydwaith Staff sy'n Rhieni a Gofalwyr newydd er mwyn cysylltu cydweithwyr a darparu arweiniad a chefnogaeth i aelodau staff sy'n rhieni neu ofalwyr. Mae llawer o aelodau staff wedi dangos diddordeb mewn dod at ei gilydd i rannu cyngor a mynd i'r afael â heriau sy'n gysylltiedig â chyfrifoldebau rhianta a gofalu. Mae'r rhwydwaith yn cyfarfod yn rheolaidd gyda'r bwriad o drefnu gweithgareddau cymdeithasol, ac yn gweithredu fel gweithgor i gefnogi ein Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant. Bwriad y Rhwydwaith yw tynnu sylw at y gefnogaeth a'r arweiniad perthnasol sydd ar gael i gynorthwyo staff i lywio eu rolau fel rhieni a gofalwyr, gan feithrin cymuned gefnogol o fewn y Gwasanaeth.

Yn 2022, cynhaliodd y tîm Iechyd, Ffitrwydd a Lles sesiynau "Get Fire Fit" ledled Gogledd Cymru. Roedd y dyddiau hyn yn rhoi cyfle i recriwtiaid posibl o grwpiau lleiafrifol ddod i ddeall gofynion corfforol bod yn ddiffoddwr tân, pwysigrwydd ffordd o fyw iach a chynnal lefelau ffitrwydd. Cafodd y recriwtiaid gyfle hefyd i wneud ychydig o brofion maes i asesu a oedden nhw'n bodloni'r gofynion ar gyfer llwyddo yn y prawf dethol corfforol neu i weld a oedd ganddynt wendid mewn maes penodol. Yna, cafodd yr holl gyfranogwyr sesiwn hyfforddi grŵp gydag ymgynghorydd ffitrwydd.

Mae'r tîm wedi bod yn weithgar ar y dudalen Facebook "Get Fire Fit" sy'n rhoi cyfle i recriwtiaid gael mynediad at ddeunyddiau ar-lein, manylion diwrnodau agored, a gwybodaeth am y meysydd rydym yn recriwtio iddynt ar hyn o bryd. Gall y cyhoedd hefyd gael mynediad i ymarferion drwy'r sianel Iechyd, Ffitrwydd a Lles ar 'YouTube'.

Mae'r tîm hefyd wedi bod yn weithgar yn y gymuned yn hyrwyddo cyfleoedd recriwtio, cael trafodaethau am ffyrdd o fyw iach gyda'r cyhoedd a rhoi cyfle iddynt roi cynnig ar weithgareddau. Yn ystod diwrnod agored Gorsaf Dân Bae Colwyn a digwyddiadau Pride, roedd y tîm wedi trefnu cystadleuaeth ffitrwydd ar gyfer plant ac oedolion, ychydig o hwyl i'r teulu cyfan ei fwynhau, gan hefyd fesur pwysedd gwaed a chyfansoddiad y corff i'r rhai oedd eisiau cyngor ffordd o fyw. Roedd digwyddiadau eraill gydag arlwy debyg yn cynnwys diwrnodau agored yn Llanelwy, y Waun, Corwen, Llangefni, Tywyn; diwrnod 999 yn Wrecsam yn 2022; cyngor ar iechyd ac ymarfer corff mewn cyfarfod LHDTC+ misol yn Mind Rhyl.

Mae ein dull o hyrwyddo iechyd a llesiant drwy ddigwyddiadau ymwybyddiaeth, cymorth llesiant, adolygiadau wedi'u teilwra a gweithgareddau corfforol yn dangos ein hymrwymiad i gynnal gweithlu heini ac iach. Rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i feithrin diwylliant o lesiant, a darparu adnoddau a chymorth angenrheidiol i'n staff.

Cam gweithredu 12: cyflwyno hyfforddiant Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol i ddiweddaru'r holl staff, gyda hyfforddiant uwch ar gyfer staff diogelwch cymunedol rheng flaen.

Rydym yn parhau i hyfforddi a datblygu ein staff yn unol â chanllawiau Llywodraeth Cymru yn ei Fframwaith Hyfforddi Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol; mae hyn yn sicrhau bod yr hyfforddiant mwyaf priodol yn cyfateb â staff mewn rolau amrywiol ar draws y sefydliad, gan sicrhau bod ganddynt yr wybodaeth a'r sgiliau cywir i wneud gwahaniaeth.

Rydym yn parhau i gefnogi Cymorth i Ferched Cymru a'u partneriaid, Cymorth i Ferched Thrive, Threshold DAS, Cymorth i Ferched Abertawe, DASU, Cymru Ddiogelach, DAS Gorllewin Cymru, RASAC a Bawso yn eu hymdrechion i barhau i gyflawni hyfforddiant Gofyn a Gweithredu tan fis Mawrth 2025. Rydym wedi ymgysylltu â'r partneriaid hyn i gefnogi datblygu cynnwys hyfforddiant ar gyfer hyfforddiant parhaus, yn ogystal â darparu hyfforddiant i staff newydd sefydliadau perthnasol.

Ar Ddiwrnod y Rhuban Gwyn, dangosodd ein staff eu cefnogaeth trwy gymryd rhan mewn fideo a rennir ar ein sianeli cyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal, mynychodd ein staff gynhadledd 'Pawb yn Un' yng Nghyffordd Llandudno, digwyddiad pwysig a ddaeth ag asiantaethau a sefydliadau ynghyd i fynd i'r afael â thrais domestig a chaethwasiaeth fodern yng Ngogledd Cymru. Mae ein staff wedi cael eu hannog i ddod yn Llysgenhadon neu Hyrwyddwyr Rhuban Gwyn, gan weithio'n frwd i frwydro yn erbyn trais gwrywaidd yn erbyn menywod ac i hyrwyddo cydraddoldeb a pharch. Mae Diwrnod y Rhuban Gwyn yn cyd-daro â dechrau Cwpan y Byd dynion FIFA ac felly'n tynnu sylw at yr ymdrech ar y cyd i ddod â thrais yn erbyn menywod a merched i ben. Drwy ymgysylltu ar gyfryngau cymdeithasol a hyrwyddo'r achos hollbwysig hwn, rydym yn cyfrannu tuag at greu cymunedau mwy diogel i bawb.

We continue to support Welsh Women's Aid and their partners, Thrive Women's Aid, Threshold DAS, Swansea Women's Aid, DASU, Safer Wales, West Wales DAS, RASAC and Bawso in their endeavours to continue delivering Ask & Act training until March 2025. We have engaged with these partners to support the development of training content for continuation training, as well as providing training for new staff of relevant organisations.

On White Ribbon Day, our staff demonstrated their support by participating in a video shared on our social media channels. Additionally, our staff attended the 'All for One' conference in Llandudno Junction, an important event bringing together agencies and organisations to address domestic violence and modern slavery in North Wales. Our staff have been encouraged to become White Ribbon Ambassadors or Champions, actively working to combat male violence against women and to promote equality and respect. The coinciding of White Ribbon Day with the start of the FIFA men's World Cup highlights the collective effort to end violence against women and girls. By engaging on social media and promoting this crucial cause, we contribute to the creation of safer communities for everyone.

Amcan 2: Parhau i gydweithio i helpu cymunedau i wella eu gwytnwch

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Mae gweithio gyda chymunedau lleol yn hynod bwysig i wella diogelwch ac i helpu cymunedau i ddod yn fwy gwydn. Bu'r Awdurdod yn gweithio'n agos gydag asiantaethau partner drwy gydol 2022-23 o amgylch ardaloedd wedi'u targedu er mwyn cynorthwyo cymunedau a busnesau lleol i rag-gynllunio ac addysg, gan eu galluogi i ddod yn fwy gwydn mewn argyfyngau.

Mae'r risgiau sy'n wynebu cymunedau yn parhau, ac yn 2022-23 parhaodd yr Awdurdod i ymrwymo i weithio gyda phobl a'u cefnogi i ddod yn fwy gwydn. Gan gydweithio'n agos â phartneriaid, parhaodd yr Awdurdod i sicrhau bod neges gydgysylltiedig yn cael ei chyfleu, nid yn unig am ddiogelwch ond hefyd o ran amrywiaeth o fentrau eraill a gynlluniwyd i wella llesiant y gymuned gyfan.

Cam gweithredu 1: gweithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid fel Cyfoeth Naturiol Cymru a ffermwyr / porwyr, i nodi lleoliadau yng Ngogledd Cymru sydd mewn mwy o berygl o danau awyr agored / glaswelltir a helpu i ddatblygu cynlluniau ymateb brys.

Yn ystod yr haf, gweithiodd staff yn agos gyda Chyfoeth Naturiol Cymru, Heddlu Gogledd Cymru ac awdurdodau lleol ar fynyddoedd Llantysilio a Rhiwabon i ymgysylltu ag ymwelwyr er mwyn helpu i atal a lleihau nifer y digwyddiadau yn ystod y tywydd poeth, ac i godi ymwybyddiaeth o'r difrod y gall tanau yn yr awyr agored eu hachosi i dirwedd yr ucheldir. Roedd y gwaith diogelwch tân hwn yn cynnwys gweithio ochr yn ochr â Cheidwaid Sir Ddinbych i adnabod ardaloedd risg uchel.

Ym mis Tachwedd 2022, lansiodd gwasanaethau tân ac achub Cymru, dan arweiniad Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ac mewn cydweithrediad â Chyngor Sir Ddinbych, fideo newydd ar faes y sioe Frenhinol yn Llanfair-ym-Muallt i ddarparu canllaw cam wrth gam i dirfeddianwyr ar sut i losgi dan reolaeth, gyda'r nod o addysgu tirfeddianwyr a helpu i leihau tanau yn yr awyr agored sy'n deillio o losgi dan reolaeth anghyfrifol.

Mae tân yn yr awyr agored bellach wedi'i gydnabod yn swyddogol fel prif berygl yn y Deyrnas Unedig, gyda'i gynnwys ar y Gofrestr Risg Genedlaethol o Argyfyngau Sifil.

Cam gweithredu 2: parhau i gyfrannu at ddatblygu cynllun tân yn yr awyr agored rhanbarthol amlasiantaethol.

Cynhaliwyd digwyddiad amlasiantaeth hyfforddi hofrennydd tân yn yr awyr agored ym Maes Awyr Caernarfon i ddangos sut y gellid defnyddio hofrennydd; roedd hyn yn cynnwys llenwi bwced o'r tu ôl i argae cyfagos. Mae hyn wedi gwella ein mynediad at ddŵr wrth ddelio â thanau yn yr awyr agored.

Mae'r Gwasanaeth hefyd yn rhan o grŵp amlasiantaeth sy'n cydweithio â chwmni lleol 'Darlun TV' i gynhyrchu cyfres deledu o'r enw 'Snowdonia SOS' a fydd yn cael ei darlledu'r flwyddyn nesaf. Bydd y cyfle hwn yn cynorthwyo'r Gwasanaeth i hyrwyddo negeseuon diogelwch tân, a bydd yn amlygu gweithio mewn partneriaeth yn ogystal ag edrych yn ôl ar yr heriau sy'n ymwneud â thanau yn yr awyr agored a recriwtio diffoddwyr tân ar-alwad.

Parhawyd i weithio gyda phartneriaid strategol, cymunedau ffermio a thirfeddianwyr i leihau digwyddiadau tân yn yr awyr agored ar draws y rhanbarth. Cafodd y DU a Gogledd Cymru haf poeth digynsail ynghyd â sychder, gyda'r tymheredd mewn rhai rhannau o'r DU yn uwch na 40 gradd Celsius. O ganlyniad, cafwyd cynnydd i 35 o danau awyr agored yn ystod y flwyddyn ac aeth cyfanswm o 108 o gerbydau i ddelio â'r tanau am dros 646 awr.

Cydweithiodd y Gwasanaeth â Gwasanaethau Tân ac Achub eraill Cymru i greu Bwrdd Tanau Gwyllt Cymru ac mae eisoes wedi drafftio Siarter Tanau Gwyllt Cymru Gyfan. Mae gan y Bwrdd bartneriaid strategol allweddol gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru, Llywodraeth Cymru, y Swyddfa Dywydd a Gwasanaethau Heddlu Cymru sy'n gweithio gyda thirfeddianwyr, ffermwyr a rheolwyr tir i helpu i leihau tanau awyr agored yn genedlaethol ac yn lleol. Rydym yn parhau i fynychu marchnadoedd ffermwyr ac yn defnyddio negeseuon cyfryngau a fideos ar nifer o lwyfannau cyfryngau cymdeithasol gyda'r nod o godi ymwybyddiaeth ac addysgu ffermwyr a thirfeddianwyr fel ei gilydd.

Lansiodd y tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru fideo newydd yn y Ffair Aeaf yn Llanfair-ym-Muallt ym mis Tachwedd i roi canllaw cam wrth gam i dirfeddianwyr ar sut i losgi dan reolaeth yn ddiogel. Bob blwyddyn yng Nghymru, mae tân yn gyfrifol am ddifrodi miloedd o hectarau o dir cefn gwlad, mannau agored a chynefinoedd bywyd gwyllt. Mae criwiau tân ledled Cymru eisiau parhau i weithio gyda chymunedau lleol, ffermwyr a thirfeddianwyr i amddiffyn ein tirwedd werthfawr yng Nghymru.

Cam gweithredu 3: meithrin cydberthnasau â phartneriaid megis Cyfoeth Naturiol Cymru, Fforymau Lleol Cymru Gydnerth, y Grŵp Gwasanaethau Brys ar y Cyd a grwpiau achub rhag llifogydd a dŵr mewndirol i wella galluoedd asiantaethau ar y cyd i helpu'r rhai yr effeithir arnynt gan lifogydd.

Llwyddodd chwe aelod o staff o bob rhan o'r Gwasanaeth i gwblhau cwrs hyfforddi yn Glasgow a oedd yn edrych ar dechnegau achub o gerbydau tanddwr. Rhoddodd y cwrs fewnwelediad go iawn i'n Hyfforddwyr i dechnegau newydd, gyda phrofiad ymarferol mewn tymheredd dŵr heriol.

Mae Grŵp Rhybuddio a Hysbysu Gogledd Cymru yn rhoi cyfle gwych i weithwyr proffesiynol gyfathrebu a chydweithio ar draws sefydliadau Fforwm Lleol Cymru Gydnerth; mae hyn yn helpu'r naill barti i hyrwyddo negeseuon y llall, ac i rybuddio a hysbysu'r cyhoedd ar adegau o argyfyngau megis llifogydd ac ati.

Prynodd yr Adran Gweithrediadau Technegol gamerâu tanddwr a pholion cyrraedd ar gyfer pob uned digwyddiad dŵr. Mae hyn yn dilyn derbyn nodyn gweithredu gan Grŵp Defnyddwyr Dysgu Gweithredol Cenedlaethol y Cyngor Cenedlaethol Penaethiaid Tân, sy'n

ymwneud â diffoddwyr tân yn rhoi eu hunain mewn perygl trwy geisio chwilio o dan wyneb y dŵr heb yr offer a'r cymwysterau angenrheidiol. Bydd yr offer hyn yn gwella diogelwch diffoddwyr tân yn fawr wrth i ni symud ymlaen.

Cam gweithredu 4: Gweithio ar y cyd â chymunedau a diffoddwyr tân rhan amser i wella gwytnwch gofal tân yn eu hardaloedd.

Mynychodd staff, a chymryd rhan mewn rhediadau parc lleol a digwyddiadau ffitrwydd eraill i helpu i hyrwyddo recriwtio diffoddwyr tân; ymhlith y rhediadau parc a fynychwyd roedd y rhai a gynhaliwyd yng Nghastell Penrhyn, Bangor, Parc Gwepra, Glannau Dyfrdwy, Conwy, Coedwig Niwbwrch, Ynys Môn ac Erddig, Wrecsam.

Yn ogystal â'r ffenestr recriwtio diffoddwyr tân llawn amser ym mis Ebrill 2022, parhawyd i hysbysebu cyfleoedd diffoddwyr tân ar-alwad trwy gydol y flwyddyn. Cynhaliwyd Diwrnodau Blasu yng Ngorsaf Dân y Rhyl i godi ymwybyddiaeth o'r cyfleoedd sydd ar gael; roedd y rhain yn agored i grwpiau a nodwyd oedd heb gynrychiolaeth ddigonol o fewn y Gwasanaeth sydd ar hyn o bryd yn cynnwys menywod a phobl LGBTQ+, grwpiau du a lleiafrifoedd ethnig. Targedwyd ardaloedd allweddol gorsafoedd tân gan dîm recriwtio pob ardal er mwyn edrych ar sut i annog ceisiadau addas gan ystod o ymgeiswyr i wella gwytnwch y gofal tân yn yr ardal benodol honno.

Mae cyfleoedd diffoddwyr tân ar-alwad yn cael eu hyrwyddo'n rheolaidd drwy wefan y Gwasanaeth ac ar y cyfryngau cymdeithasol drwy gydol y flwyddyn, gan dynnu sylw at sut brofiad yw bod yn ddiffoddwr tân ar-alwad, sut y gall pobl helpu i ddiogelu eu cymunedau, a chyfraniad pwysig cyflogwyr lleol wrth ganiatáu i'w staff weithredu fel diffoddwyr tân ar-alwad.

Cam gweithredu 5: cyflwyno Microsoft 365 fel ffordd o wella cyfathrebu ac integreiddio ymhellach gyda phartneriaid.

Mae'r holl ddefnyddwyr wedi cael eu mudo'n llwyddiannus i'r fersiwn cwmwl o Microsoft 365 ac mae diogelwch TGCh wedi cynyddu ers cyflwyno Dilysu Aml-ffactor, gan ganiatáu mynediad i ddefnyddwyr at systemau gwaith trwy eu dyfeisiau personol. Cynigir hyfforddiant aml-ddull i'r holl staff sy'n defnyddio MS Teams ar hyn o bryd er mwyn cefnogi trosglwyddiad esmwyth i'r feddalwedd newydd.

Mae gwaith yn mynd rhagddo i greu mewnrwyd Gwasanaeth hawdd ei ddefnyddio a fydd hefyd yn hygyrch i staff sy'n gweithio gartref neu i ffwrdd o'r swyddfa; bydd yn cynnwys tudalennau gwybodaeth cyfeirio cyflym yn ymwneud ag Iechyd, Diogelwch a Llesiant Gweithwyr.

Mae'r Gwasanaeth wedi bod yn gweithio hefyd ar lansio mewnrwyd newydd i staff a fydd yn helpu i wella cyfathrebu ar draws pob ardal o'r Gwasanaethau a'r holl systemau dyletswydd. Bydd y fewnrwyd newydd yn cael ei lansio ym mis Gorffennaf 2023.

Amcan 3: Gweithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd ar gael

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

O ystyried y cefndir o ansicrwydd ariannol, yr argyfwng costau byw, chwyddiant cynyddol a'r cynnydd posibl yn y galw am wasanaethau ar draws y sector cyhoeddus, mae'n anochel y bydd yr Awdurdod yn wynebu heriau o ran gallu cynnal ei wasanaethau dros y degawdau nesaf. Mae'r pwysau ar wasanaethau tân ac achub yn debygol o ddod o sawl cyfeiriad gwahanol, gan gynnwys y gallu i recriwtio a chadw digon o ddiffoddwyr tân ar-alwad.

Mae'r Awdurdod wedi dechrau nifer o adolygiadau i gefnogi'r Gwasanaeth i weithredu mor effeithlon ac effeithiol â phosibl; un adolygiad o'r fath fydd yr 'Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys' a fydd yn destun ymgynghoriad cyhoeddus yn ystod 2023-24.

Cam gweithredu 1: darparu gwasanaethau tân ac achub yng Ngogledd Cymru o fewn y gyllideb y cytunwyd arni.

Parhaodd yr Awdurdod i fod yn ymrwymedig i chwarae ei ran wrth adeiladu cymunedau cryfach a mwy diogel. Mae'n cydnabod bod angen hyblygrwydd ac arloesedd i baratoi ar gyfer heriau ariannol yn y dyfodol, wrth ddal i allu cynnal cyflawni gwasanaeth.

Nododd yr asesiad cynllunio cychwynnol ar gyfer 2022-23 ofyniad cyllideb net o £39.41m, o'i gymharu â £37.07m ar gyfer 2021-22; wedi'i ddatblygu ar sail darpariaeth bresennol y Gwasanaeth, gan gadw mewn cof yr angen i gadw'r cynnydd i awdurdodau cyfansoddol mor isel â phosibl. Ym mis Tachwedd 2021, bu aelodau'r Awdurdod Tân yn myfyrio ar rai heriau allweddol a amlygwyd drwy asesiad sefyllfa'r Prif Swyddog Tân newydd, a'r canlyniadau i gyllideb yr Awdurdod. Roedd y gyllideb refeniw a gymeradwywyd wedi hynny ym mis Ionawr 2022 yn cynnwys cynnydd o £1.13m i fynd i'r afael â'r heriau hynny.

Er mwyn cynnal y gwasanaeth a ddarperir, cynhaliwyd sawl adolygiad yn ystod 2022-23 gan gynnwys adolygiad o danau gwyllt yn yr awyr agored, adolygiad o'r system dyletswydd rhan amser; dechreuodd yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys ac mae'n dal i fynd rhagddo.

Cam gweithredu 2: parhau i ddilyn effeithlonrwydd mewnol parhaus.

Gweithredwyd amryw o arbedion costau yn ystod 2022-23 a oedd yn cynnwys:

- Parhau i weithredu mesurau effeithlonrwydd ynni er mwyn arbed ynni yn yr hirdymor.
- Cynyddu nifer y cerbydau trydan a hybrid plygio i mewn yn y fflyd er mwyn lleihau'r defnydd o danwydd a hyrwyddo cynaliadwyedd ar gyfer y dyfodol.

- Parhau i adolygu'r defnydd o systemau TGCh. Er enghraifft, mae staff bellach yn derbyn slipiau cyflog electronig yn lle fersiynau papur a bostiwyd i'w cyfeiriadau cartref, y defnydd o Microsoft Teams ar gyfer cyfarfodydd a galwadau ffôn.

Yn ogystal â sicrhau bod y gyllideb refeniw yn cael ei rheoli'n ofalus, parhaodd yr Awdurdod i graffu ar ei raglen gyfalaf er mwyn sicrhau gwerth gorau. Roedd yr Awdurdod yn parhau'n ymrwymedig i sicrhau bod ei asedau'n cael eu defnyddio'n effeithlon ac effeithiol, a pharhaodd i ddadansoddi'r rhaglen gyfalaf yn erbyn goblygiadau refeniw negyddol posibl.

Cam gweithredu 3: monitro cynnydd ail-integreiddio gwasanaethau ariannol a roddwyd yn flaenorol ar gytundeb i Gyngor Bwrdeistref Sirol Conwy.

Ail-integreiddiwyd yr holl wasanaethau ariannol yn llwyddiannus yn ystod mis Ebrill 2022, ynghyd â gweithredu'r system ariannol newydd; roedd hyn yn cynnwys ailstrwythuro'r Adran Cyllid a Chaffael er mwyn cyflawni'r llwyth gwaith cynyddol. Fel sy'n wir gyda chyrff cyhoeddus eraill yn ardal Gogledd Cymru, mae wedi bod yn anodd denu ymgeiswyr ar gyfer y swyddi arbenigol sydd eu hangen, ac mae recriwtio yn parhau.

Cam gweithredu 4: adeiladu ar fesurau presennol i fonitro perfformiad gweithredol gan griwiau tân cyn, yn ystod ac ar ôl digwyddiadau.

Ymgymerir â sicrwydd gweithredol criwiau tân gan y rheolwr dyletswydd hyblyg cyntaf sy'n bresennol (math o rota gweithio wedi'i staffio gan bersonél gweithredol) ac mae pob sicrwydd gweithredol yn cynhyrchu dychweliad sy'n cael ei ddadansoddi gan y tîm sicrwydd gweithredol. Ymdrinnir yn briodol â thueddiadau a materion a nodir er mwyn sicrhau bod y Gwasanaeth yn parhau i wella. Mae'r tîm sicrwydd gweithredol yn monitro digwyddiadau o bell hefyd, er mwyn sicrhau bod safon y negeseuon a'r modd yr ymdrinnir â materion cysylltiedig eraill yn briodol. Mae ystod o ôl-drafodaethau yn digwydd ar ôl digwyddiadau, gan gynnwys briff dwys cychwynnol ar ddiwedd y digwyddiad. Bydd ôl-drafodaeth strwythuredig yn digwydd ar gyfer digwyddiadau mwy a fydd yn cynnwys personél allweddol y Gwasanaeth i nodi meysydd arfer da a meysydd ar gyfer gwelliant posibl. Bydd digwyddiadau mwy sy'n cynnwys asiantaethau partner yn arwain at ôl-drafodaeth aml-asiantaeth wedi'i hwyluso gan Fforwm Lleol Cymru Gydnerth, a bydd y rhain yn canolbwyntio ar bwysigrwydd gweithio rhyngasiantaethol ac a yw egwyddorion Rhaglen Rhyngweithredu ar y Cyd y Gwasanaethau Brys wedi'u cymhwyso'n gywir. Rhoddir sylw priodol i unrhyw faterion a nodir.

Cam gweithredu 5: datblygu model mwy hyblyg ar gyfer cyflawni hyfforddi a datblygu, gan gynnwys darparu hyfforddiant yn fwy lleol er mwyn cefnogi anghenion diffoddwyr tân rhan amser / ar-alwad.

Adolygodd y Tîm Hyfforddi a Datblygu eu cynnig hyfforddiant gweithredol yn 2022-23, gan feincnodi'r ddarpariaeth hyfforddi bresennol yn erbyn cymwyseddau craidd criwiau

gweithredol. Mae'r model hyfforddi diwygiedig yn gweld cynnydd yn y capasiti hyfforddi i gyflawni hyfforddiant sy'n hanfodol i risg ar draws ystod o sgiliau tân ac achub.

Cefnogir y model hyfforddi gan strategaeth hyfforddiant gweithredol a chaiff ei ategu gan gynllun cyflawni hyfforddi tair blynedd sy'n nodi amserlen y cyrsiau hyfforddi gweithredol o 2023-24.

Nod y cynllun yw cyflwyno rhaglen hyfforddi gynhwysfawr sy'n cynnwys cyrsiau cychwynnol newydd a chylch tair blynedd o gyrsiau diweddaru. Er mwyn cyflawni'r cynllun hwn, bu cynnydd yn nifer yr hyfforddwyr gweithredol i alluogi cyflwyno cyrsiau datblygu newydd, diwrnodau hyfforddi meistroli digwyddiadau, ac ailwampio systemau rheoli dysgu.

Anogir rheolwyr i ddefnyddio'r cynllun i nodi gofynion hyfforddi ac i ddewis dyddiadau hyfforddi ar gyfer eu staff. Bydd cyrsiau diweddaru yn cael eu cyflwyno ar draws nifer o sgiliau craidd, gan gynnwys gwrthdrawiadau ar y ffyrdd, deunyddiau peryglus, a gweithio o uchder. Mae hyblygrwydd hefyd wedi'i ystyried yn y cynllun hyfforddi i alluogi cyrsiau i gael eu cynnal yn lleol yn adeiladau'r Gwasanaeth, yn ogystal â dyddiadau ychwanegol ar y penwythnos a fydd yn ei gwneud yn haws i'n staff ar-alwad fynychu.

Mae'r cynllun newydd yn gam mawr ymlaen yn ein darpariaeth hyfforddi a datblygu; bydd y cynllun cynhwysfawr yn galluogi staff i nodi eu hanghenion hyfforddi a dewis y dyddiadau sy'n gweithio orau iddyn nhw. Bydd y cynnydd yn nifer yr hyfforddwyr gweithredol yn sicrhau bod yr wybodaeth yn effeithiol ac yn gyfredol, a bydd ailwampio'r systemau rheoli dysgu yn gwella'r cynnwys sy'n seiliedig ar wybodaeth sydd ar gael i staff.

Cam gweithredu 6: canolbwyntio ar wella effeithiolrwydd y sicrwydd a ddarperir drwy'r System Dyletswydd Rhan Amser / ar-alwad (diffoddwyr tân ar-alwad).

Mae dyfodiad y timau recriwtio ac argaeledd ym mhob ardal wedi darparu adnodd pwrpasol i ganolbwyntio ar y mater o recriwtio ac argaeledd. Mae'r Gwasanaeth yn gallu targedu ardaloedd penodol ar gyfer recriwtio, yn ogystal â nodi gofynion hyfforddi a datblygu allweddol er mwyn gwella argaeledd staff ar-alwad.

Yn ystod y flwyddyn, bu tîm o staff yn gweithio'n galed i gynhyrchu'r adolygiad o brofiad staff Dyletswydd Rhan Amser a gyhoeddwyd ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Bydd canfyddiadau'r adroddiad hwn yn rhan sylfaenol o gynllun busnes y swyddogaeth ymateb yn y flwyddyn 2023-24.

Yn ystod y flwyddyn, cyrhaeddodd y Gwasanaeth garreg filltir arwyddocaol lle cofnodwyd cynnydd net mewn sefydlu staff ar-alwad, gan roi tystiolaeth gadarnhaol i'r timau recriwtio ac argaeledd ym mhob ardal.

Cam gweithredu 7: adolygu Rheoli Parhad Busnes a gwella gallu'r Gwasanaeth i ddelio â digwyddiadau ar raddfa fawr.

Fe wnaeth gweithredu ein hailstrwythuro rheolaeth yn 2022-23 arwain at adolygiad graddfa gyflawn o'n cynlluniau parhad busnes ar draws pob adran, gan sicrhau y gall

y Gwasanaeth weithredu mor effeithiol ac effeithlon â phosibl yn ystod cyfnodau o aflonyddwch posibl.

Fel gyda llawer o sefydliadau yn y sector cyhoeddus, roedd gweithredu diwydiannol posibl yn peri risg sylweddol o ran rheoli parhad busnes a oedd angen ei gynllunio yn ystod 2022-23. Yn dilyn pleidlais lwyddiannus gan Undeb y Brigadau Tân, rhoddodd y Gwasanaeth grwpiau Rheoli Parhad Busnes Aur ac Arian ar waith a chychwynnodd ar gynllunio a pharatoi ar gyfer gweithredu diwydiannol ar raddfa fawr gan staff ar draws Gogledd Cymru. Er bod setliad cyflog cenedlaethol wedi osgoi gweithredu diwydiannol, roedd y Gwasanaeth wedi paratoi'n dda ar gyfer gweithredu diwydiannol, ac mae'r cynlluniau'n parhau yn eu lle yn barod i'w gweithredu, pe bai gweithredu diwydiannol yn dod yn bosibilrwydd unwaith eto.

Ym mis Mawrth 2023, cymerodd y Gwasanaeth ran mewn ymarfer Rheoli Parhad Busnes Cenedlaethol a hwyluswyd ar draws yr holl Fforymau Lleol Cymru Gydnerth a Llywodraethau Cymru a Chenedlaethol. Roedd Ymarfer 'Mighty Oak' yn ymarfer tridiau o hyd i brofi ymateb y DU i Ddiffoddiad Pŵer Cenedlaethol. Er bod y canlyniadau a'r dysgu o'r ymarfer yn dal i gael eu datblygu gan yr hwyluswyr, mae'r Gwasanaeth wedi dechrau ar ddatblygiad ei hun o gynllun Rheoli Parhad Busnes ar draws y Gwasanaeth ar gyfer Diffoddiad Pŵer Cenedlaethol. Bydd hwn yn cael ei fireinio yn ystod 2023-24 fel ei fod yn barod i'w roi ar waith, pe bai senario'r ymarfer yn dod yn realiti.

Mewn perthynas â'n parodrwydd ar gyfer ymarfer ar raddfa fawr, mae'r crynodeb isod yn amlinellu rhai o'r gweithgareddau ymarfer amlasiantaethol a gwblhawyd yn 2022-23.

Ymarfer Twnnel Conwy

Manteisiwyd ar y ffaith bod y gerbytffordd i gyfeiriad y gorllewin ar gau am wythnos er mwyn trefnu ymarfer hyfforddi amlasiantaeth ac ymweliad ymgyfarwyddo â'r twnnel. Rhoddodd hyn senario hyfforddi realistig i griwiau a chyfle i adolygu cynlluniau tactegol gweithredol ar gyfer y twnnel.

Ymarfer Porthladd Caergybi

Cynhaliwyd senario hyfforddi i brofi ymateb gweithredol mewn lleoliad morwrol ym Mhorthladd Caergybi. Roedd ffocws penodol ar weithdrefnau offer anadlu a'r defnydd o'r Cwfl Mwg Drager.

Ymarfer Eithin

Cynhaliwyd ymarfer ym Mangor a oedd wedi'i leoli mewn neuaddau preswyl i fyfyrwyr yn cynnwys bloc llety pedwar llawr.

Ymarfer Cyswllt

Cynhaliwyd ymarfer diogelwch ac ymateb brys ar safle datgomisiynu Trawsfynydd, gan weithio gyda staff Magnox a'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear a oruchwyliodd y digwyddiad hyfforddi.

Cam gweithredu 8: Monitro a gwerthuso effaith ac effeithiolrwydd rhaglenni a gynhelir mewn partneriaeth â sefydliadau eraill.

Mae ffurfio a chynnal partneriaethau gyda gwasanaethau ac asiantaethau brys eraill yn ein galluogi i ymestyn ein negeseuon diogelwch i'r gymuned, ac yn helpu i hyrwyddo a chynnal ein proffil cymunedol.

Dyma rai enghreifftiau o'n partneriaethau sy'n gweithio fel hyn:

Heddlu Gogledd Cymru ac Ymgyrch Diopside – Cydweithio 5 Angheuol

Cynhaliwyd Ymgyrch Diopside yn ardal y Rhyl, gyda Heddlu Gogledd Cymru yn stopio gyrwyr am oryrru, am beidio â gwisgo gwregys diogelwch, am ddefnyddio ffonau symudol a gyrru'n ddiofal / anystyriol. Gan ddibynnu ar ddifrifoldeb y drosedd, cynigiwyd i yrwyr fynychu cwrs ymyrraeth diogelwch ar y ffyrdd, tra bod eraill yn cael dirwyon a phwyntiau ar eu trwydded yrru.

GIG a Helpa fi i Stopio (mae 7.3% o danau damweiniol mewn cartrefi yn ymwneud â deunyddiau ysmygu)

Eleni, fel rhan o fenter newydd, rhoddodd staff fanylion i ysmygwyr am y cymorth sydd ar gael am ddim gan arbenigwyr rhoi'r gorau i ysmygu lleol yn ystod ymweliadau archwiliadau diogel ac iach yn eu cartrefi. Yn ogystal ag effeithiau ysmygu ar eu hiechyd, mae angen i bobl fod yn ymwybodol o'r risgiau marwol yn y cartref, a sut y gall gwaredu deunyddiau ysmygu yn ddiofal arwain at dân, yn hawdd ac yn gyflym iawn.

Outside Lives Ltd

Aeth staff i ddigwyddiad yn Sir y Fflint i ddathlu Wythnos Gofalwyr. Roedd y digwyddiad, a drefnwyd gan Wasanaeth Gwybodaeth Gofalwyr Gogledd Ddwyrain Cymru (NEWCIS) mewn partneriaeth ag Outside Lives Ltd, yn gyfle i ofalwyr di-dâl archwilio arferion llesiant newydd, a rhoddodd hyn gyfle i'n staff siarad â gofalwyr o bob rhan o'r rhanbarth.

Cam gweithredu 9: datblygu system rheoli asedau effeithiol sy'n hyrwyddo'r dyraniad adnoddau gorau posibl.

Mae'r system rheoli asedau wedi cael ei hailwampio yn dechnolegol, gan gynnwys integreiddio â phrosesau rhanddeiliaid o adrannau eraill a datblygiad system i gyflymu'r broses o ddarganfod ac adennill asedau sydd wedi'u dyrannu i staff sydd wedi gadael y sefydliad.

Mae archwiliadau rheolaidd wedi cael eu cynnal, er mai dim ond ar sail manteisgar neu adweithiol y dechreuwyd arnynt, tra bod recriwtio staff TGCh yn parhau heb ei ddatrys.

Cam gweithredu 10: gweithredu canfyddiadau ymchwiliad ac adolygiad Tŵr Grenfell er mwyn lleihau'r risg i drasiedi o'r fath ddigwydd yng Ngogledd Cymru

Mae Llywodraeth Cymru wedi dechrau'r broses o ddeddfu ar gyfer newidiadau a ddaeth yn sgil digwyddiad Grenfell; mae'n annog grwpiau lefel uchel i edrych ar yr heriau a nodwyd yn y papur gwyn.

Gallwn ddylanwadu ar hyn drwy'r gweithgor Cymru gyfan, drwy barhau i ymateb i ymgynghoriadau sy'n ymwneud â newidiadau sydd eu hangen yn ogystal â'r rhai a gyflwynir drwy'r broses a ddisgrifir uchod. Mae'r ymgynghoriadau yn eang eu cwmpas a byddant yn cael effaith sylweddol ym mhob agwedd ar ddiogelwch tân.

Rydym hefyd wedi ymateb yn anffurfiol i Brif Ymgynghorydd ac Arolygydd Tân ac Achub Cymru, ynghylch y cynnig i beidio â gweithredu'r holl newidiadau diogelwch tân sy'n ofynnol gan Ymchwiliad Tŵr Grenfell.

Rydym yn parhau i gefnogi eiddo ledled Gogledd Cymru yn eu hymdrechion i leihau'r risgiau tân sy'n bodoli; cyflawnir hyn trwy addysgu, archwilio a rhoi hysbysiadau ffurfiol.

Mae'r holl gamau gweithredu o gam un ymchwiliad Tŵr Grenfell wedi'u cwblhau; mae'r Gwasanaeth wedi adolygu sut mae'n hyfforddi, paratoi a chyfathrebu rhwng safle'r digwyddiad a'r Ystafell Reoli.

We have also responded on an informal basis to the Chief Fire and Rescue Advisor and Inspector for Wales, about the proposal not to enact all of the fire safety changes required by the Grenfell Tower Inquiry.

We continue to support premises throughout North Wales in their efforts to reduce the fire risks present; this is achieved by education, auditing and formal notices.

All actions from stage one of the Grenfell Tower inquiry have been completed; the Service has reviewed how it trains, prepares, and communicates between the incident ground and Control.

Objective 4: Parhau i nodi cyfleoedd i annog mwy o ymgysylltu â phobl, cymunedau, staff a rhanddeiliaid

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Yn ystod 2022-23, parhaodd yr Awdurdod i wella'r ffordd y mae'n cyfathrebu ac yn ymgysylltu â chymunedau ynghylch y gwasanaethau y mae'n eu cyflawni.

Mae dull cydweithredol o weithio ar draws ein swyddogaethau ein hunain ac ar y cyd â'n partneriaid gwasanaethau brys, awdurdodau lleol, byrddau gwasanaethau cyhoeddus a rhanddeiliaid eraill yn sicrhau bod negeseuon diogelwch yn cael eu hyrwyddo'n gyson ac yn eang yn ogystal â datblygu technegau arloesol a rhannu arferion gorau.

Ffocws arbennig eleni oedd gwella cyfathrebu â'n staff, yn enwedig mewn perthynas â'r rhai a gyflogir o dan y system dyletswydd rhan amser (ar-alwad) a gweithredu'r canfyddiadau allweddol o'n harolwg staff Teulu Tân cyntaf un.

Cam gweithredu 1: codi ymwybyddiaeth am, helpu i atal ymosodiadau llosgi bwriadol a lleihau nifer y tanau bwriadol a galwadau diangen.

Parhaodd Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol i ymgysylltu â thimau plismona, gan gyflwyno'r ddogfen 'Angen Gwybod' yn rheolaidd ar sut i gysylltu â a sut i gyfeirio unigolyn at Dîm Lleihau Llosgi Bwriadol. Cynhaliwyd sesiynau hyfforddi ac ymwybyddiaeth i bob Cwnstabl Heddlu newydd a recriwtiaid Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu fel rhan o'u hyfforddiant cychwynnol.

Gweithiodd y Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol gyda phartneriaid amrywiol i godi ymwybyddiaeth ynghylch y tîm a nodi unrhyw fannau problemus. Fe wnaethom gofnodi a dadansoddi'r holl ystadegau tanau bwriadol i nodi unrhyw dueddiadau oedd yn dod i'r amlwg, a pha bartneriaid y mae angen i ni ymgysylltu â nhw, yn dibynnu ar y math o danau a throseddau a materion cysylltiedig yn y maes hwnnw. Aethom i bob cyfarfod Risg ac Ymddygiad Gwrthgymdeithasol Oedolion sy'n Agored i Niwed ar draws ardal y Gwasanaeth, a chynhyrchwyd adroddiadau ar weithgarwch a gwaith y Tîm gyda phartneriaid yn y meysydd hynny a nodwyd.

Parhawyd i gynnal ymweliadau safle mewn eiddo adfeiliedig risg uchel ledled Gogledd Cymru, gan weithio gyda pherchnogion ac awdurdodau lleol i'w diogelu er mwyn helpu i leihau'r risg o danau bwriadol a'r risg i ddiogelwch y cyhoedd. Gwnaethom hefyd ymweld â busnesau y nodwyd eu bod mewn perygl o danau bwriadol.

Mae'r Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol yn bwynt cyswllt ar gyfer pob atgyfeiriad risg uchel am fygythiadau i losgi, lladd neu niweidio pobl sy'n agored i niwed ledled Gogledd Cymru; daw'r atgyfeiriadau hyn gan wahanol bartneriaid gan gynnwys yr Heddlu, Gwasanaethau Cymdeithasol, yr Uned Diogelwch Cam-drin Domestig, y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid a'r Gwasanaeth Prawf. Mae'r Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol yn rheoli atgyfeiriadau ac yn darparu ymyriadau ar gyfer plant, pobl ifanc ac oedolion er mwyn lleihau tanau

bwriadol pellach. Mae'r Tîm yn ymweld ag ysgolion i drafod canlyniadau Llosgi Bwriadol gyda grwpiau bach ac mewn gwasanaethau ysgol gyfan.

Mae'r Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol hefyd yn mynychu Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Amddiffyn y Cyhoedd a chyfarfodydd Asesu Risg Amlasiantaeth; mae'r rhain ar gyfer pobl sy'n cael eu rhyddhau o'r carchar.

Cam gweithredu 2: ymgysylltu â chyflogwyr, cymunedau lleol a'r rhai y mae tân a digwyddiadau brys eraill yn effeithio arnynt yn uniongyrchol i ddatblygu gweithgareddau ac ymgyrchoedd atal.

Parhaodd y Gwasanaeth i gynnal cyfarfodydd deufisol gyda'r Groes Goch Brydeinig i adolygu digwyddiadau er mwyn gwella gweithio mewn partneriaeth. Ym mis Mehefin fe wnaeth y Groes Goch Brydeinig fynychu dau ddigwyddiad yng Ngogledd Cymru, roedd un ohonynt i ddarparu cefnogaeth i deulu mawr a oedd wedi cael eu gwneud yn ddigartref yn anfwriadol ar ôl tân yn y gegin. Buont yn cefnogi'r preswylwyr wrth iddynt gael eu hailgartrefu ac yn darparu bwyd brys, arian a dillad. Roedd yr ail achlysur wedi i dân yng ngofod y to adael teulu a'u ci gyda dim ond y dillad yr oeddent yn eu gwisgo. Ar yr achlysur hwn, cafodd y preswylwyr gartref am gyfnod byr gan ffrindiau a theulu, gyda chymorth ychwanegol gan y Groes Goch Brydeinig ar ffurf arian parod, dillad a nwyddau ymolchi brys.

Dywedodd staff y Groes Goch Brydeinig fod y gwirfoddolwyr wrth eu bodd bod Penaethiaid y Safle wedi gofyn iddynt fod yno a'u bod wedi eu rhoi ar waith. Aethant ymlaen i ddweud bod yr wybodaeth a ddarparwyd gan Benaethiaid y Safle trwy weithredwyr yr Ystafell Reoli yn sicrhau bod gan y gwirfoddolwyr ymwybyddiaeth a mewnwelediad sefyllfaol da ynghylch yr hyn oedd ei angen cyn iddynt gyrraedd.

Cam gweithredu 3: hyrwyddo ymgyrchoedd diogelwch cenedlaethol a lleol, gan sicrhau bod ardaloedd lle mae'r risg fwyaf yn cael blaenoriaeth, er enghraifft tanau a achosir gan goginio.

Eleni lansiwyd ymgyrch newydd ar y cyd â'n cydweithwyr o Wasanaethau Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru a De Cymru i ymateb i bryderon am ddiogelwch tân yn ystod yr 'Argyfwng Costau Byw'.

Erbyn Ionawr 2023 roedd disgwyl y gallai mwy na hanner cartrefi'r DU fod mewn 'Tlodi Tanwydd' ac mae hyn yn debygol o gynyddu'r risg o dân yn y cartref wrth i bobl chwilio am ffyrdd eraill o wresogi a goleuo eu cartrefi.

Cam gweithredu 4: cynnal cyfoesedd y cytundebau rhannu gwybodaeth presennol, a cheisio sefydlu cytundebau newydd lle bo'n briodol.

Cafodd rheolwyr partneriaeth o bob rhan o'r gwasanaeth y dasg o fynd ar ôl cytundebau datgelu data gydag asiantaethau partner gan ddefnyddio'r templed cyffredinol sy'n sicrhau y cedwir at ofynion y ddeddfwriaeth berthnasol.

Fodd bynnag, mae'r cynnydd wedi bod yn araf gan ei bod yn aml yn anodd annog partneriaid i lofnodi cytundebau, ond rydym yn parhau i fod yn ymrwymedig i sicrhau bod y cytundebau hyn yn cael eu llunio a'u llofnodi gyda'r bwriad o'u hychwanegu at Gytundeb Rhannu Gwybodaeth Bersonol Cymru (WASPI). Mae gwaith wedi'i gynllunio i adolygu cytundebau presennol ar eu dyddiad adnewyddu er mwyn eu huwchraddio i'r fformat diweddaraf. Bydd y gwaith hwn yn barhaus wrth i ni ddatblygu partneriaethau newydd, cau hen rai a chynnal cyfredoldeb cytundebau gweithredol.

Un enghraifft o'r fath oedd cwblhau cytundeb rhannu data newydd gydag Iechyd Cyhoeddus Cymru (ICC) er mwyn i ni ddarparu manylion cyfanredol a dienw am danau glaswelltir, coetir a chnydau. Bydd hyn yn caniatáu i ICC ddadansoddi'r data ar sail Cymru gyfan a bydd yn llywio'r gwasanaeth y maent yn ei ddarparu i'w defnyddwyr.

Cam gweithredu 5: cynnal arolwg iechyd a llesiant o'r holl staff, gan hyrwyddo gweithgareddau drwy'r Gwasanaeth cyfan.

Rydym wedi gwneud ymdrechion sylweddol i hyrwyddo iechyd, ffitrwydd a llesiant ein staff. Mewn cydweithrediad ag elusen Mind, fe wnaethom gefnogi wythnos ymwybyddiaeth iechyd meddwl. Trefnodd ein tîm iechyd, ffitrwydd a llesiant ymroddedig weithgareddau dyddiol ar blatfform Facebook Workplace, gan annog staff i flaenoriaethu eu hiechyd meddwl a darparu cefnogaeth i'r rhai a allai fod yn wynebu heriau.

Fel rhan o'n hymrwymiad i lesiant gweithwyr, fe wnaethom gyflwyno'r Gronfa Calon wedi'i hailfrandio a'i diwygio, cronfa staff wirfoddol sy'n gweithredu'n annibynnol ond gyda'n cefnogaeth ni; nod y gronfa hon yw darparu cymorth emosiynol, corfforol, cymdeithasol ac elusennol i'n staff. Yn ogystal, rydym yn cynnig ystod o adnoddau i sicrhau llesiant ein gweithwyr; mae'r rhain yn cynnwys y Tîm Iechyd, Ffitrwydd, a Lles, Cefnogwyr Cydweithwyr, Hyrwyddwyr Golau Glas, Care First (Rhaglen Cymorth i Weithwyr), a Chaplan ein Gwasanaeth, sydd oll yn darparu cymorth cyfrinachol, cymorth iechyd meddwl ac arweiniad emosiynol.

Cefnogwyd diwrnod 'Amser i Siarad', gan bwysleisio pwysigrwydd cadw mewn cysylltiad â chychwyn sgyrsiau am lesiant. Amlygodd ein Cynghorydd Iechyd, Ffitrwydd a Llesiant effaith gadarnhaol estyn allan a siarad â rhywun, a sut i gael gafael ar gymorth ffurfiol ac anffurfiol. Drwy annog ein digwyddiad 'Paned a Sgwrs', mae gan ein staff gyfle i gysylltu ac ehangu eu rhwydweithiau o fewn y Gwasanaeth.

Dathlwyd Diwrnod Rhyngwladol y Dynion yn Llangefni drwy ddod â staff o bob rhan o'r Gwasanaeth at ei gilydd. Dechreuodd y digwyddiad gyda ras parc 5km, gyda llwyddiant nodedig un swyddog tân yn rhedeg mewn cit tân llawn, ac aeth y bore yn ei flaen gyda sesiwn 'Paned a Sgwrs' yng Ngorsaf Dân Llangefni i hyrwyddo ymgysylltu, codi ymwybyddiaeth o bryderon dynion, a phwysleisio pwysigrwydd llesiant iechyd meddwl. Daeth ein Dirprwy Brif Swyddog Tân i'r digwyddiad a gwerthfawrogwyd ei gefnogaeth yn fawr. Tanlinellodd y digwyddiad arwyddocâd gofalu am iechyd meddwl dynion a meithrin sgyrsiau agored.

Yn ddiweddarach yn y flwyddyn, cymerodd rhai o'n staff ran mewn digwyddiad LGBTQ+ ar-lein a gyflwynwyd gan y Rhwydwaith Trawsryweddol Unigryw. Rhoddodd y cwrs fewnwelediadau ac arweiniad gwerthfawr, gan rymuso cyfranogwyr i fod yn Gefnogwyr Pride Tân ac i gefnogi unigolion LGBTQ+ yn y gweithle. Roedd ei amcanion yn cynnwys gwella dealltwriaeth o'r heriau a wynebir gan Bobl Rhywedd Amrywiol, rhoi'r wybodaeth

i gyfranogwyr i'w cefnogi a chydweithio â nhw, a sicrhau cydymffurfiaeth â hawliau cyfreithiol a dyletswyddau cydraddoldeb. Llwyddodd y digwyddiad i ddathlu'r profiadau a'r doniau unigryw y mae amrywiaeth rhywedd yn eu cynnig i'r gweithle wrth feithrin newid cadarnhaol mewn dealltwriaeth ac ymddygiad.

Cam gweithredu 6: cwblhau adolygiad o'r Strategaeth Cyfathrebu Gorfforaethol.

Cwblhawyd y cam gweithredu hwn yn ystod 2021-22, gyda'r sylwadau canlynol.

Cyhoeddwyd cynllun Cyflawni Cyfathrebu Corfforaethol newydd ar gyfer 2021-24 yn dilyn adolygiad o'r Strategaeth Cyfathrebu Gorfforaethol.

Mae'r cynllun cyflawni yn amlinellu'r cyfeiriad a'r fframwaith yn weithredol i gefnogi ac ymgysylltu ag ystod eang o gynulleidfaoedd mewnol ac allanol, a gwneud hynny'n glir ac yn effeithiol.

Cam gweithredu 7: adrodd ar y defnydd o ynni a lleihau nifer yr achosion o garbon yn adeiladau GTAGC, gan gynnwys datblygu cronfa 'Buddsoddi i Arbed' ar gyfer prosiectau lleihau carbon yn y dyfodol.

Mae'r cam gweithredu hwn yn parhau ac rydym bellach wedi cyflogi Rheolwr yr Amgylchedd a Newid Hinsawdd i oruchwylio ein defnydd o ynni a'n hallyriadau carbon.

Rydym wedi paratoi Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer y cyfnod hyd at 2030 sy'n nodi sut y byddwn yn gwella effeithlonrwydd ynni ein hadeiladau, yn lleihau gwastraff ac yn lleihau ein hallyriadau carbon.

Rydym wedi datblygu adnodd dadansoddi defnydd ynni sy'n ein galluogi i gymharu effeithlonrwydd ynni ac allyriadau yn uniongyrchol ar draws ein hystâd gyfan, tra hefyd yn gwneud yn iawn am wahaniaethau o ran maint adeiladau a thywydd lleol. Gan ddefnyddio hyn, byddwn yn blaenoriaethu'r adeiladau sy'n perfformio waethaf er mwyn eu gwella.

Rydym wedi ymgysylltu â 'Re:Fit Cymru', darparwr fframwaith caffael a fydd yn ein cynorthwyo i nodi pecyn o welliannau effeithlonrwydd ynni ar draws ein hystâd gyfan a fydd, ar ôl ei osod, yn cael yr arbedion ariannol wedi'u gwarantu'n gytundebol gan y gosodwr. Byddwn yn ceisio benthyca'r arian i ariannu'r mesurau hyn yn ddi-log, gan ddefnyddio'r arbedion costau gwarantedig i ariannu'r ad-daliadau; bydd hyn yn ein galluogi i leihau ein defnydd o ynni ac allyriadau carbon heb effeithio ar gyllidebau mewn mannau eraill yn y Gwasanaeth.

Cam Gweithredu 8: datblygu arolwg treigl cyffredinol / annibynnol ar-lein sy'n adlewyrchu pob un o'r saith amcan corfforaethol y gellid eu defnyddio i gofnodi adborth gan yr holl randdeiliaid ar y gwasanaethau y mae'r Awdurdod yn eu darparu.

Ni chwblhawyd y cam gweithredu hwn yn ystod 2022-23; fodd bynnag, gweithredwyd proses newydd ar gyfer cynllun adrannol yn ystod y flwyddyn ac mae'r holl amcanion perthnasol yn cael eu nodi o fewn y cynlluniau hyn. Bydd y cynlluniau'n cael eu hadolygu bob chwarter yn ystod 2023-24 i gasglu tystiolaeth yn erbyn amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, y Blociau Adeiladu Gwasanaethau ac Amcanion y Cynllun Corfforaethol.

Cam gweithredu 9: gweithredu adolygiad dan arweiniad staff ynghylch profiadau staff a gyflogir o dan y System Dyletswydd Rhan Amser / Ar-Alwad.

Yn ystod mis Ionawr 2023, cwblhawyd Adolygiad Profiad Staff y System Dyletswydd Rhan Amser. Roedd yr adolygiad hwn yn dwyn ynghyd brofiadau, meddyliau, syniadau a barn staff sy'n darparu gwasanaeth 'ar-alwad' mewn gorsafoedd ledled Gogledd Cymru.

Roedd tîm ymroddedig o bersonél y Gwasanaeth wedi ymrwymo i gwblhau ymchwil, nodi canfyddiadau allweddol a chynnig argymhellion yn erbyn 10 trywydd ymholi allweddol a oedd yn ymwneud â:

- Talu a gwobrwyo staff System Dyletswydd Rhan Amser
- Denu, dethol, recriwtio a chynefino staff System Dyletswydd Rhan Amser
- Proses dyrchafu staff System Dyletswydd Rhan Amser
- Cadw staff a rheolwyr llinell leol
- Neilltuo amser ar gyfer hyfforddi
- Neilltuo amser ar gyfer gweinyddu
- Defnydd o sgiliau
- Ymgysylltu â phrif gyflogwyr
- Cydnabod cyfraniad a dathlu cyflawniad
- Gofynion adnoddau

Bydd y rhain nawr yn cael eu hadolygu gan Dîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth a bydd cynllun gweithredol yn cael ei ddatblygu.

Cam gweithredu 10: gweithio i gytuno ar gynllun gweithredu i ganolbwyntio ar ganfyddiadau allweddol arolwg staff y Teulu Tân mewn perthynas â newid diwylliannol a newid arfaethedig i strwythur staff.

Rhyddhawyd yr arolwg yn llwyddiannus yn ystod y flwyddyn 2021-22, gyda'r canlyniadau'n cael eu dadansoddi a chynllun gweithredu wedi'i lunio a'i rannu gydag aelodau Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth a'r gweithlu ehangach.

Yna darparwyd diweddariadau mewn perthynas â chynnydd yn erbyn y cynllun gweithredu gan ddefnyddio cyfres o ffeithluniau.

Bydd rhagor o wybodaeth nawr yn cael ei darparu ar gyfer cyfarfod nesaf y Tîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth ym mis Hydref i drafod sut y gellir diweddaru'r cynllun gweithredu a'i adolygu.

Mae gwaith paratoi eisoes wedi dechrau ar gyfer yr arolwg nesaf a fydd yn cael ei gyhoeddi yn niwedd 2023.

Amcan 5: Cynnal gweithlu cydnerth, medrus, proffesiynol a hyblyg

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Parhaodd yr Awdurdod i ymestyn ei ymdrechion i ddenu, datblygu a chadw gweithlu sy'n adlewyrchu'r amrywiaeth o fewn y cymunedau y mae'n eu gwasanaethu.

Mae cefnogi cydraddoldeb ac amrywiaeth wrth galon diwylliant a gwerthoedd craidd yr Awdurdod, gan groesawu ymrwymiad i amrywiaeth a chynhwysiant, awydd i ymdrechu am ragoriaeth, amddiffyn cymunedau a gwerthfawrogi ei bobl. Mae gweithlu sydd wedi'i ddatblygu a'i hyfforddi'n briodol i fod yn ddiogel o fudd i bobl Cymru, ac mae fframwaith rheoli perfformiad datblygedig yn cefnogi rheolwyr i fodloni gofynion eu rolau.

Cam gweithredu 1: recriwtio, datblygu a chadw gweithlu medrus, llawn cymhelliant a dwyieithog.

Mae'r Gwasanaeth wedi ailddechrau cymryd rhan weithredol mewn digwyddiadau recriwtio wyneb yn wyneb a ffeiriau swyddi a gynhelir ledled y rhanbarth. Mae'r digwyddiadau hyn yn darparu cyfleoedd gwerthfawr i ni ymgysylltu â cheiswyr gwaith, i hyrwyddo swyddi gwag presennol a rhai sydd i ddod, ac i ryngweithio â darpar ymgeiswyr. Mae digwyddiadau nodedig yn cynnwys ffeiriau swyddi Cymraeg eu hiaith ym Mangor, Dolgellau a'r Bala, yn ogystal â diwrnodau gyrfaoedd ym Mae Colwyn, y Rhyl, Glannau Dyfrdwy, Llangollen a Wrecsam, gan roi sylw i ni ledled Gogledd Cymru.

Rydym wedi cymryd camau rhagweithiol i dynnu sylw at swyddi gwag ac i annog ceisiadau; enghreifftiau o hyn yw rhannu swyddi gwag ar brif dudalen Facebook y Gwasanaeth, ac ar grwpiau cyffredinol Gogledd Cymru a grwpiau swyddi sirol lleol ar y platfform. Ar ben hynny, rydym wedi creu tudalen benodol ar gyfer Gyrfaoedd Tân Gogledd Cymru ar Facebook sydd â nifer sylweddol o ddilynwyr. Yn nodedig, mae ein postiadau ar Facebook wedi cyrraedd miloedd o bobl ac wedi derbyn rhyngweithio sylweddol, gan arwain at fwy o welededd a diddordeb yn rolau'r Gwasanaeth. Fel rhan o'n strategaeth i arddangos yr ystod amrywiol o rolau o fewn y Gwasanaeth, rydym wedi cynhyrchu fideos sy'n cynnwys deiliaid presennol y swyddi; mae'r rhain yn rhoi cipolwg ar ddiwrnod arferol o fewn y rôl ac yn amlygu'r boddhad y mae unigolion yn ei gael wrth weithio i ni. Y nod yw denu darpar ymgeiswyr nad ydynt efallai wedi ein hystyried o'r blaen.

Mae'r Arbenigwyr Recriwtio Adnoddau Dynol (AD) yn chwarae rhan hanfodol yng ngrŵp Recriwtio ac Argaeledd y Gwasanaeth, gan ganolbwyntio ar strategaethau recriwtio Ar-Alwad. Cynhaliwyd adolygiad o lenyddiaeth a thempledi Ar-Alwad i sicrhau cysondeb o ran brandio a negeseuon, gan eu halinio â chanllawiau sefydliadol. Yn yr un modd, cynhaliwyd adolygiad trylwyr o lenyddiaeth recriwtio'r Llyfr Gwyrdd i wella ei effeithiolrwydd. Mae adnewyddu'r dogfennau hyn mewn fformat newydd yn eu halinio â thempledi polisi ac yn cyfathrebu ein gwerthoedd craidd yn effeithiol, gan hyrwyddo apêl ymhlith recriwtiaid newydd.

Mae'r Gwasanaeth wedi gwneud diweddariadau amrywiol a gwelliannau i ddeunyddiau a phrosesau recriwtio. Mae llyfrynnau ymgeiswyr bellach yn cynnwys lluniau sy'n adlewyrchu amrywiaeth ein gweithwyr a'n rolau, er mwyn amlygu'r gwahanol gyfleoedd o fewn y Gwasanaeth a'u gwneud yn fwy deniadol. Mae dogfennau Rheolwr Llinell ar

gyfer ymgeiswyr mewnol wedi'u diweddaru er mwyn casglu gwybodaeth fwy perthnasol sy'n ategu data AD presennol. Mae dogfennau cytundeb hefyd wedi'u diweddaru yn unol â deddfwriaeth, h.y. cydymffurfiaeth o ran fetio, DBS, hawl i weithio, hyfforddiant, a chymwysterau.

Mae'r Arbenigwyr Recriwtio AD yn mynychu ac yn cyfrannu at y grŵp iaith Gymraeg, gan symleiddio gofynion hyfedredd yn y Gymraeg ar gyfer gweithwyr presennol, recriwtiaid newydd ac ymgeiswyr. Mae fideos llawn gwybodaeth sy'n cynnwys aelodau o staff yr Ystafell Reoli a Swyddogion Cydymffurfiaeth yn dangos y defnydd ymarferol o'r Gymraeg mewn rolau amrywiol, yn gwasanaethu dibenion recriwtio ac yn cael eu dangos yn ystod digwyddiadau ysgol. Mae diweddariadau i'r llyfryn gwybodaeth recriwtio yn egluro gofynion y Gymraeg, gan ddileu camsyniadau a sicrhau dealltwriaeth gywir. Mae rhestr wirio wedi'i gweithredu er mwyn cwrdd yn gyson â gofynion dwyieithrwydd y Gwasanaeth ar gyfer rolau a hysbysebir.

Mae'r Arbenigwyr Adnoddau Dynol yn ymweld â gorsafoedd ac adrannau ac yn cynnal sesiynau Siop Siarad. Ysgogwyd y fenter hon gan yr arolwg staff Teulu Tân a'i nod yw hyrwyddo sgyrsiau dwy ffordd a rhoi'r cyfle i siarad yn rhydd am faterion ehangach, ac i amlygu safbwyntiau a syniadau newydd gan staff mewn gorsafoedd a lleoliadau ar draws y rhanbarth. Mae'n gyfle i rwydweithio ac i rannu syniadau newydd, i fod yn agored i ffyrdd newydd o feddwl, ac i helpu staff i deimlo eu bod yn cael eu cynnwys a'u bod yn gallu herio prosesau mewn amgylchedd cadarnhaol a chefnogol i'r ddwy ochr. Rhennir adborth o'r sesiynau hyn gyda'r grwpiau / pwyllgorau perthnasol er mwyn iddynt gael eu hystyried ac i godi ymwybyddiaeth.

Cam gweithredu 2: datblygu arferion cyflogaeth gyda'r nod o gynyddu rhagolygon cyflogaeth pobl a allai fel arall ei chael hi'n anodd cael mynediad i waith a blaenoriaethu cam gweithredu i hyrwyddo cydraddoldeb rhywiol.

Mae'r Adran AD bellach yn darparu gwybodaeth reoli i gefnogi gwneud penderfyniadau wrth gynllunio'r gweithlu; mae'r wybodaeth hon yn cynnwys data ar niferoedd staffio, dechreuwyr, ymadawyr, a metrigau sy'n ymwneud â recriwtio, ac mae'r Pwyllgor Adnoddau Sefydliadol sydd wedi'i ddiweddaru yn dibynnu ar yr wybodaeth hon i lywio ei benderfyniadau. Rydym wedi gwella'r broses o gasglu data Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant yn ystod y cam recriwtio, a bydd hyn yn helpu i nodi tueddiadau a monitro grwpiau penodol sy'n wynebu heriau yn y broses ymgeisio er mwyn gallu cymryd camau cadarnhaol wedi'u targedu.

Yn ystod y chwarter cyntaf ac ail, cynhaliodd y Gwasanaeth recriwtio ar gyfer Diffoddwyr Tân System Dyletswydd Amser Cyflawn, gan gynnal cyfanswm o 120 o gyfweliadau o bell trwy Zoom. Derbyniwyd cyfanswm o 796 o geisiadau am y swyddi; ymhlith yr ymgeiswyr, roedd 15% yn fenywod a 3% o gefndiroedd BME, sy'n dangos rhywfaint o amrywiaeth yn y pwll ymgeiswyr. Mewn ymdrech i ddenu grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol, cynhaliwyd sesiynau rhagflas cyn yr ymgyrch ym mis Mawrth 2022 ac roedd y sesiynau hyn yn targedu unigolion o gefndiroedd amrywiol yn benodol, gan gynnwys cyfranogwyr benywaidd, BME a LGBTQ+. Dros gyfnod o dair sesiwn, daeth 19 unigolyn i'r sesiynau blasu; Yn wefreiddiol, aeth 16 o'r cyfranogwyr hyn ymlaen i wneud cais am rôl Diffoddwr Tân System Dyletswydd Amser Cyflawn, a chwblhaodd chwe ymgeisydd bob cam o'r broses recriwtio yn llwyddiannus. O'r ddau gyflenwad, mae 12 o'r ymgeiswyr penodedig yn fenywod, un yn BAME, tri yn LGBTQ+, saith yn siaradwyr Cymraeg rhugl ac

mae dau â chyflyrau niwroamrywiol datganedig. Mae pump hefyd yn weithwyr presennol y gwasanaeth, mae pedwar yn cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar-alwad ac un yn cael ei gyflogi mewn rôl gefnogi. Mynychodd pump o'r ymgeiswyr a benodwyd y sesiynau gweithredu cadarnhaol cyn yr ymgyrch ym mis Mawrth 2022 hefyd.

Felly er mwyn deall yn well a mynd i'r afael â'r rhwystrau a wynebir gan ymgeiswyr di-waith, mae'r Arbenigwyr AD wedi bod yn mynychu digwyddiadau recriwtio ac yn meithrin perthynas â'r sectorau perthnasol. Mae'r ymrwymiadau hyn yn rhoi cipolwg ar y rhwystrau sy'n wynebu ymgeiswyr gwaith yn ogystal â chyfleoedd i archwilio atebion posibl. Mae digwyddiadau recriwtio allanol a ffeiriau swyddi yn ein galluogi i ymgysylltu â cheiswyr gwaith, hyrwyddo swyddi gwag, a mynd i'r afael ag unrhyw rwystrau a allai fod wedi atal unigolion rhag ymgeisio. Drwy fynd i'r afael yn weithredol â'r rhwystrau hyn, ein nod yw gwella cynwysoldeb yn y broses recriwtio.

Mae'r Gwasanaeth wedi ymrwymo i hyrwyddo cydraddoldeb a thegwch, a bydd yn ystyried pob cais am gefnogaeth ac addasiadau rhesymol o fewn y broses recriwtio. Anogir pob ymgeisydd, boed yn fewnol neu'n allanol, i ddatgelu unrhyw anabledd neu gyflyrau niwrowahanol yn eu cais er mwyn i unrhyw addasiadau rhesymol a phriodol gael eu hystyried. Fodd bynnag, cydnabyddir nad oes rheidrwydd ar weithwyr ac ymgeiswyr i ddatgelu cyflwr niwroddargyfeiriol; fodd bynnag, ni ellir cynnig cefnogaeth briodol oni bai bod yr ymgeisydd yn gwneud y Gwasanaeth yn ymwybodol o'r amod.

Cynhaliodd y Gwasanaeth adolygiad trylwyr ac ailgynlluniwyd ei lenyddiaeth recriwtio i ddileu rhwystrau posibl a allai lesteirio ymgysylltiad a dealltwriaeth ymgeiswyr. Gwnaed ymdrechion i gael gwared ar jargon a therminoleg gymhleth ac i greu deunyddiau hygyrch a chynhwysol. Mae'r hysbysebion bellach yn cynnwys gwerthoedd craidd y Gwasanaeth yn yr is-bennawd, gan gyfleu cenhadaeth a diwylliant y sefydliad yn dryloyw. Mae hyn yn caniatáu i ymgeiswyr asesu eu haliniad â gwerthoedd y Gwasanaeth o'r dechrau, gan hwyluso hunanddewis a chydweddiad gwell rhwng ymgeiswyr ac ethos y sefydliad. Mae ein hysbysebion hefyd yn amlygu ymroddiad y Gwasanaethau i raglenni niferus, gan gynnwys y rhai sy'n mynd i'r afael â thrais domestig, chwythu'r chwiban, iechyd corfforaethol a'r Lluoedd Arfog; maent hefyd yn pwysleisio ein statws fel cyflogwr sy'n cefnogi unigolion ag anableddau.

Lansiwyd tudalen Facebook bwrpasol i wella hygyrchedd ac ymgysylltiad, gan wasanaethu fel canolbwynt i ledaenu gwybodaeth am swyddi gwag, gyda'r holl swyddi wedi'u rhestru'n ddwyieithog er mwyn darparu ar gyfer cynulleidfa amrywiol. Mae delweddau amrywiol o aelodau staff wedi cael eu defnyddio i roi golwg gyfannol o'r Gwasanaeth ac i godi ymwybyddiaeth o'r holl rolau sydd ar gael. Yn ogystal, mae'r dudalen yn dangos aelod o staff sydd yn y rôl a hysbysebir ar hyn o bryd, gan gynnig persbectif personol a gwybodaeth hanfodol i ymgeiswyr; mae'r dull hwn yn creu gofod ar-lein deniadol lle gall darpar ymgeiswyr ddatblygu dealltwriaeth wirioneddol o'r rolau sydd ar gael.

Mae'r Gwasanaeth yn glynu at ymagwedd deg sy'n seiliedig ar deilyngdod wrth werthuso pob cais, heb ragfarn na gwahaniaethu. Mae'r Gwasanaeth yn annog ymgeiswyr i ofyn am addasiadau rhesymol yn ystod y cyfnodau ymgeisio a chyfweld; mae'r ymrwymiad hwn yn cael ei ailadrodd drwy gydol y broses recriwtio, gan amlygu'r cyfle i ymgeiswyr ofyn am yr addasiadau angenrheidiol. Ein nod yw creu amgylchedd lle mae ymgeiswyr yn teimlo'n gyfforddus ac wedi'u grymuso i gymryd rhan lawn, ac i ddarparu ar gyfer eu hanghenion penodol yn briodol.

Cam gweithredu 3: mabwysiadu modelau gweithio ystwyth a hyblyg a fydd yn cyfrannu at gymdeithas garbon isel drwy leihau allyriadau sy'n gysylltiedig â theithio at ddibenion gwaith.

Mae'r Gwasanaeth wedi gweithredu polisi gweithio ystwyth sy'n rhoi hyblygrwydd i aelodau staff weithio naill ai gartref neu o'r swyddfa, gan feithrin trefniant hybrid pan fo hynny'n ymarferol; mae'r polisi hwn yn berthnasol i weithwyr presennol a newydd, gan sicrhau ymagwedd gyson drwy'r Gwasanaeth. Drwy leihau'r angen am gymudo dyddiol, mae'r dull gweithio ystwyth yn cyfrannu'n sylweddol at ostyngiad nodedig yn yr allyriadau carbon sy'n gysylltiedig â gyrru.

Mae'r Gwasanaeth yn cefnogi mabwysiadu ffyrdd newydd o weithio, i greu timau mwy hyblyg a thechnolegol a all weithio'n fwy effeithlon i ddarparu gwasanaeth rhagorol tra'n gwella'r berthynas rhwng gwaith a bywyd cartref. Rydym hefyd yn cydnabod manteision amgylcheddol defnyddio gweithio ystwyth i leihau teithio diangen. Mae gweithio ystwyth yn opsiwn i'r rhai mewn rolau penodol a chânt eu cefnogi lle bynnag y bo modd; ar gyfer cyflogeion mewn rhai rolau gan gynnwys diffodd tân rheng flaen, efallai y bydd rhai elfennau o weithio ystwyth (fel cyfarfodydd rhithwir) yn bosibl, ond efallai na fydd hyblygrwydd ynghylch gweithio o wahanol leoliadau yn bosibl er mwyn cynnal gofynion cyflawni gweithredol. Nodir hyn ym mhob hysbyseb swydd a chaiff ei drafod ag ymgeiswyr yn ystod y broses gyfweld.

Ar hyn o bryd rydym yn y broses o adolygu a diweddaru ein polisi Gweithio Hyblyg i sicrhau cydymffurfiaeth â'r ddeddfwriaeth berthnasol ac i ymgorffori arferion gorau. Mae ein polisi presennol yn dilyn dull gweithredu niwtral o ran rheswm, sy'n galluogi cyflogeion i ofyn am drefniadau gweithio hyblyg heb orfod datgelu'r rhesymau penodol y tu ôl i'w cais. Mae'r dull hwn yn parchu ac yn cydnabod preifatrwydd unigolion wrth hyrwyddo amgylchedd gwaith cefnogol a chynhwysol.

Ymhellach, mae mabwysiadu arferion gweithio ystwyth o fewn y Gwasanaeth wedi hwyluso'r defnydd parhaus o offer cyfathrebu digidol megis Teams, gan alluogi cyfarfodydd rhithwir a lleihau'r angen am deithio cysylltiedig â gwaith. Mae'r symudiad strategol hwn tuag at weithio hybrid a chydweithio o bell hefyd wedi chwarae rhan hanfodol wrth leihau allyriadau.

Yn ogystal â lleihau allyriadau carbon, mae'r trefniadau gweithio hyblyg yn hyrwyddo'r cysyniad o "ddesgiau poeth", gan annog gweithwyr i wneud y gorau o ofod desg a thrwy hynny leihau'r defnydd o ynni sy'n gysylltiedig â goleuo a gwresogi.

Cam gweithredu 4: parhau i chwilio am gyfleoedd newydd i ddatblygu cynlluniau prentisiaeth o fewn y Gwasanaeth.

Mae'r Gwasanaeth yn gweithredu sawl rhaglen brentisiaeth, sydd ar hyn o bryd yn ein Hadrannau Cyllid a Fflyd, ac yn cynnig rolau gweithredol ar ffurf Prentisiaid Diffoddwyr Tân. Mae pob un o'r cynlluniau hyn yn mynd rhagddynt ar hyn o bryd.

Dechreuodd grŵp o 12 o Brentisiaid Diffoddwyr Tân system dyletswydd amser cyflawn yn eu rolau ym mis Medi 2022, ac ymunodd 12 o brentisiaid ychwanegol â'r Gwasanaeth ym mis Ionawr 2023. Rhwng y ddau gyflenwad, mae 12 o'r ymgeiswyr penodedig yn fenywod, un yn BME, tri yn LGBTQ+, saith yn siaradwyr Cymraeg rhugl ac mae dau â chyflyrau

niwroamrywiol datganedig. Mae pump hefyd yn weithwyr presennol y Gwasanaeth, pedwar yn cael eu cyflogi fel diffoddwyr tân ar-alwad ac un yn cael ei gyflogi mewn rôl cefnogi. Hefyd, mynychodd pump o'r ymgeiswyr a benodwyd y sesiynau gweithredu cadarnhaol cyn yr ymgyrch ym mis Mawrth 2022. Er mwyn cefnogi eu sefydlu cychwynnol, cynhaliodd yr Adran AD sesiwn wybodaeth a roddodd drosolwg o'r Adran AD, ei phrosesau allweddol a gwybodaeth berthnasol mewn perthynas â'u cyflogaeth. Yr amcanion oedd sicrhau eu hymgysylltiad gweithredol â'r Gwasanaeth, hyrwyddo trosglwyddiad esmwyth i'w rolau a chynorthwyo i'w cadw.

Trwy gydol camau cychwynnol y broses recriwtio, ymgynghorir yn gyson â rheolwyr penodi ynghylch addasrwydd y rolau ar gyfer prentisiaethau. Mae opsiynau ar gyfer cyfleoedd prentisiaeth yn cael eu harchwilio a'u hailystyried wrth i'r broses recriwtio fynd yn ei blaen.

Mae'r Gwasanaeth wedi mabwysiadu Cynllun Mynediad Uniongyrchol Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn gynnar ac ar hyn o bryd mae'n hysbysebu am swyddi Rheolwr Gorsaf. Rydym eisoes wedi recriwtio mynediad uniongyrchol i rolau ar lefelau Rheolwyr Strategol, Canolig a Goruchwylio. Prif nod y cynllun yw paratoi llwybr gwahanol i mewn i rôl Rheolwr Gorsaf, ochr yn ochr â'r llwybr mwy traddodiadol ar gyfer diffoddwyr tân. Gall hyn chwarae rhan werthfawr wrth sicrhau amrywiaeth o uwch reolwyr yn y Gwasanaeth Tân ac Achub.

Mae'r Gwasanaeth yn parhau i adolygu addasrwydd mynediad uniongyrchol i bob rôl rheoli weithredol cyn recriwtio, ac yn ddiweddar mae wedi cwblhau proses recriwtio ar gyfer rôl Rheolwr Ardal fel rhan o Dîm Arweinyddiaeth y Gwasanaeth, ac wedi cynnig hyn fel llwybr mynediad uniongyrchol. Yn dilyn proses ddethol deg ac agored gydag amrywiaeth o ymgeiswyr o gefndiroedd gweithredol ac anweithredol, cynigiwyd y rôl i ymgeisydd benywaidd anweithredol ond gwrthododd y swydd yn ddiweddarach; cynigiwyd y rôl wedyn i'r ymgeisydd nesaf sydd â phrofiad gweithredol.

Cam gweithredu 5: mabwysiadu dull mwy cyfannol o wella llesiant gweithwyr, parhau i fuddsoddi mewn lleihau absenoldeb a chanolbwyntio ar hyrwyddo iechyd.

Dros y flwyddyn ddiwethaf, mae'r Adran AD wedi cydweithio â'r darparwr Iechyd Galwedigaethol i wella'r prosesau presennol ac i nodi meysydd i'w datblygu. Mae cyfarfodydd misol rheolaidd gyda'r Rheolwr Cytundebau wedi sefydlu partneriaeth gref ac wedi hwyluso gweithredu dulliau gweithio newydd sy'n cyd-fynd ag arfer gorau.

Mae'r Arbenigwyr AD yn ymweld â gorsafoedd ac adrannau i ddarparu sesiynau Trosolwg AD, gan gynnwys diweddariadau pwysig i ymgyfarwyddo gweithwyr â'r gwasanaethau y mae AD yn eu darparu a'r buddion sydd ar gael iddynt; maent hefyd yn hwyluso sesiynau Siop Siarad. Ysgogwyd y fenter hon gan yr arolwg staff Teulu Tân a'i nod yw hyrwyddo sgyrsiau dwyffordd a rhoi'r cyfle i siarad yn rhydd am faterion ehangach, yn ogystal â thynnu sylw at farn a syniadau newydd gan staff mewn gorsafoedd a lleoliadau ar draws y rhanbarth. Mae'n gyfle i rwydweithio ac i rannu syniadau newydd, i fod yn agored i ffyrdd newydd o feddwl, ac i helpu staff i deimlo eu bod yn cael eu cynnwys a'u bod yn gallu herio prosesau mewn amgylchedd cadarnhaol a chefnogol i'r ddwy ochr. Rhennir adborth o'r sesiynau hyn gyda'r grwpiau / pwyllgorau perthnasol er ystyriaeth ac ymwybyddiaeth.

Mae sefydlu'r Pwyllgor Presenoldeb, Cwynion a Disgyblaeth yn gam arwyddocaol i'r Gwasanaeth, gan fod y corff hwn yn cymryd cyfrifoldeb am ddatblygu polisïau

sy'n ymwneud â rheoli absenoldeb, cwynion a materion ymddygiad, gan gynnwys gweithdrefnau disgyblu. Drwy ganolbwyntio ar y meysydd hanfodol hyn, mae'r Pwyllgor yn hyrwyddo amgylchedd gwaith teg a thryloyw sy'n annog ymddygiad priodol ac sy'n ceisio datrys anghydfodau'n effeithiol.

Gan gydnabod pwysigrwydd cefnogi gweithwyr â chyflyrau iechyd hirdymor ac anawsterau iechyd meddwl sy'n deillio o straen, mae'r Gwasanaeth wedi creu dau lwybr gwahanol yn arweiniad i Reolwyr Llinell. Mae'r llwybrau hyn wedi'u teilwra i fynd i'r afael ag anghenion penodol ac mae disgwyl iddynt gael eu rhannu â rheolwyr yn gynnar yn 2023. Mae hyn yn sicrhau bod gan y rheolwyr yr adnoddau a'r wybodaeth angenrheidiol i ddarparu cymorth ac arweiniad priodol i aelodau eu tîm.

Er mwyn gwella ymwybyddiaeth a hygyrchedd i'r gwahanol fathau o gymorth sydd ar gael o fewn y sefydliad, mae poster newydd wedi'i ddylunio a'i ddosbarthu i bob adran a gorsaf. Mae'r poster yn amlwg yn cynnwys yr ystod o ddewisiadau cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd, gyda ffocws penodol ar gymorth ap symudol ar ffurf codau QR. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth am gymorth dros y ffôn a'r we, gan gynnig nifer o ffyrdd i weithwyr ofyn am gymorth, yn seiliedig ar eu hanghenion a'u dewisiadau unigol.

Mewn ymdrech ragweithiol i ddeall yn well a diwallu anghenion gweithwyr sydd angen cymorth, ymwelodd aelodau o'r tîm AD a thîm yr Uned Iechyd Galwedigaethol â Jubilee House. Rhoddodd yr ymweliad hwn gipolwg gwerthfawr ar y gwasanaethau a gynigir yn y ganolfan, gan roi'r wybodaeth uniongyrchol i'r tîm AD i'w galluogi i arwain a chefnogi gweithwyr sy'n chwilio am gymorth yn effeithiol.

Mae tîm iechyd a llesiant ymroddedig wedi'i sefydlu i sicrhau dull cyfannol a rhagweithiol o ymdrin â llesiant gweithwyr mewn cydweithrediad â chymorth gan y tîm AD. Mae'r tîm iechyd a llesiant yn ymroddedig i hyrwyddo a chefnogi iechyd a llesiant cyffredinol gweithwyr, gan feithrin amgylchedd gwaith cadarnhaol.

Cam gweithredu 6: ailddilysu'r Wobr Platinwm Safon Iechyd Corfforaethol.

Yn ystod y flwyddyn, fe wnaethom gyflwyno tystiolaeth am wiriad statws i Gymru Iach ar Waith i geisio ailddilysu ein Gwobr Platinwm Safon Iechyd Corfforaethol.

Roedd ein cyflwyniad yn manylu ar waith llawer o dimau ar draws ein sefydliad ac yn ceisio dangos ein hymrwymiad i gynaliadwyedd a chyfrifoldeb cymdeithasol corfforaethol. Amlygodd ein cyflwyniad ein Strategaeth Amgylcheddol 2023-2030, sy'n cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sy'n cwmpasu gwastraff ac ailgylchu, rheoli dŵr, gweithrediadau fflyd, bioamrywiaeth, cadwraeth ynni, caffael cynaliadwy ac ymgysylltu â'r gymuned.

Cawsom ein canmol am ein cyflawniadau corfforaethol mewn gwahanol feysydd. Roedd cyflawniadau nodedig yn cynnwys gosod Pwyntiau Gwefru Cerbydau Trydan mewn sawl safle, disodli ceir fflyd disel am gerbydau hybrid a threial gweithredol o Olew Llysiau Hydrogenedig yn lle disel. Nodwyd ein cydweithrediad gweithredol gyda phartneriaid megis Heddlu Gogledd Cymru mewn materion caffael a'n cyfranogiad mewn ymarferion Caffael Cymru Gyfan gyda'r nod o gyflawni gwerth cymdeithasol ac economaidd.

Cafodd ein hymgyrch i wella ein hystâd trwy welliannau rheoli cyfleusterau megis gosodiadau goleuo ynni-effeithlon, gosod drysau newydd, gwell rheolaethau gwresogi ac

archwilio pympiau gwres ffynhonnell aer dderbyniad cadarnhaol. Roedd ein hymrwymiad i leihau gwastraff yn amlwg drwy ein cyflawniadau lleihau gwastraff i safleoedd tirlenwi.

Roedd mentrau ymgysylltu cymunedol megis partneriaethau gyda'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol a noddi digwyddiadau yn dangos ein cefnogaeth i amrywiaeth a chynhwysiant. Mae'r adroddiad hefyd yn tynnu sylw at ymroddiad y Gwasanaeth i weithio gyda phlant a phobl ifanc drwy raglenni fel Cadetiaid Tân, addysg diogelwch mewn ysgolion a chydweithrediadau i atal tanau a hyrwyddo llesiant.

Daeth adroddiad yr aseswr i ben trwy ddyfarnu'r Gwiriad Statws Uwch Platinwm i'r Gwasanaeth, gan gydnabod ymdrechion ac ymroddiad rhagorol y sefydliad i gynaliadwyedd a chyfrifoldeb cymdeithasol corfforaethol.

Cam gweithredu 7: parhau i gyfrannu at 'Strategaeth Datblygu Pobl a Sefydliadol' Cymru Gyfan.

Mae Cadeirydd newydd y Grŵp Datblygiad Pobl a Sefydliadol wedi diweddaru Cylch Gorchwyl y grŵp (a'r Agenda). Cytunodd y grŵp yn unfrydol i lofnodi a chymeradwyo'n ffurfiol y fersiwn wedi'i ailddrafftio. Mae ei brif gynnwys yn nodi pwrpas y grŵp i weithio ar ran y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru i gyflawni'r canlynol:

- Cynnal trosolwg o'r holl weithgareddau Adnoddau Dynol, Dysgu a Datblygiad, Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, a Chymraeg.
- Nodi cyfleoedd ar gyfer cydweithredu ym maes Adnoddau Dynol, Dysgu a Datblygiad, Cydraddoldeb ac Amrywiaeth, a'r Gymraeg.
- Rhagweld, mynd i'r afael ag ac arwain ar ddatrys materion sy'n effeithio ar bobl yn allanol neu'n fewnol.
- Datblygu Strategaeth a Chynllun Gweithredu POD, Adnoddau Dynol Cymru Gyfan.
- Creu a monitro Grwpiau Gorchwyl a Gorffen yn ôl yr angen.
- Ffrydiau Gwaith Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân (NFCC) – ystyried gwybodaeth sy'n deillio o'r NFCC.
- Gweithio i ddatblygu cysylltiad agos â Llywodraeth Cymru, NFCC, a rhanddeiliaid allweddol eraill.
- Aelodau'r Grŵp POD i friffio aelodau Tîm Arweinyddol eu Gwasanaeth eu hunain fel eu bod yn cael eu briffio'n llawn a bod safbwyntiau wedi'u rhannu.

Yn ogystal, mae menter barhaus i sefydlu fforwm pwrpasol sy'n canolbwyntio ar recriwtio a gwella cynrychiolaeth grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol. Yr amcan yw ffurfio is-grŵp o dan y Grŵp Datblygu Sefydliadol a Phobl, sydd ar y cyd yn archwilio themâu ac arferion gorau penodol; bydd yr is-grŵp hwn yn sefydlu rhwydwaith ar draws Cymru gyfan, gan hwyluso cydweithredu a chynnydd yn yr ardaloedd hyn.

O ran materion gweithredol, cynhaliwyd adolygiad o bapur Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân ar 'ddyletswyddau wedi'u haddasu' ac mae safonau ffitrwydd yn cael eu hadolygu ar hyn o bryd i sicrhau cysondeb ar draws y tri gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru. Gwahoddwyd cynghorwyr iechyd a ffitrwydd i gymryd rhan mewn cyfarfodydd yn y dyfodol er mwyn cyfrannu eu harbenigedd. Ar ben hynny, mae trafodaethau parhaus yn cael eu cynnal ynghylch arweiniad a hyrwyddo Elusen y Diffoddwyr Tân, gyda'r nod o ddarparu cymorth ac adnoddau i ddiffoddwyr tân.

Mae adolygiad o bapur Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân ar 'ddyletswyddau addasedig' wedi ei gynnal, ac mae safonau ffitrwydd hefyd yn cael eu hadolygu i sicrhau

cysondeb ar draws y tri gwasanaeth Cymreig. Gwahoddwyd ymgynghorwyr Iechyd a Ffitrwydd i fynychu cyfarfodydd yn y dyfodol, tra bod trafodaethau'n parhau ynghylch arwain a hyrwyddo Elusen y Diffoddwyr Tân.

Bydd y 3 Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru yn adolygu Lefelau Modiwl Aeddfedrwydd Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân yn unigol er mwyn cynnal dadansoddiad o'r bwlch. Mae meysydd fel cydraddoldeb a recriwtio yn cael eu hystyried ar gyfer adolygiad Cymru gyfan sy'n asesu perthnasedd pynciau penodol yn y cyd-destun hwn.

Cam gweithredu 8: Gwella ffyrdd o gefnogi staff i ddod yn arweinwyr y dyfodol.

Mae'r Gwasanaeth wedi cymryd rhan mewn nifer o ffrydiau gwaith sy'n ymwneud â chynllun mynediad uniongyrchol sy'n cael ei ddatblygu gan Gyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân. Comisiynwyd y cynllun drwy brosiect Arweinyddiaeth Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân, ochr yn ochr â sawl menter arall i gefnogi datblygiad arweinwyr o fewn y sector tân. Bydd y cynllun yn fframwaith i gefnogi pobl sy'n ymuno â'r gwasanaeth tân ar lefel yr Orsaf a Rheolwr Ardal wrth ymgymryd â rolau gweithredol. Mae'n rhaglen sydd wedi'i datblygu'n genedlaethol sy'n gadarn, yn sicr o ran ansawdd, ac yn gredadwy; bydd yn cael ei chydlynu a'i chefnogi'n ganolog ar lefel genedlaethol, wrth gael ei chyflawni ar lefel ranbarthol a lleol. Bydd y cynllun yn cael ei ddylunio i fod yn ychwanegol i ac i ategu'r llwybrau dilyniant presennol er mwyn sicrhau ein bod yn parhau i feithrin a datblygu ein staff mewnol. Mae GTAGC, ynghyd â chwe Gwasanaeth Tân ac Achub arall yn y DU, wedi ymrwymo i gefnogi'r prosiect ac yn rhagweld recriwtio un ymgeisydd Cynllun Mynediad Uniongyrchol ar raglen llwybr Rheolwr yr Orsaf.

Cynhaliwyd dau ddigwyddiad rhyngweithiol yn Hen Golwyn a'r Rhyl a oedd yn canolbwyntio ar hyrwyddo gweithle cynhwysol ac arweinyddiaeth gref o fewn y Gwasanaeth. Roedd sesiwn y bore yn canolbwyntio ar Gydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, dan arweiniad Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Gwasanaeth; yn y prynhawn, cyflwynodd siaradwr o Academi Cymru gyflwyniad 'Arweinyddiaeth ar Iâ', gyda'r nod o ysbrydoli staff i ddilyn eu pwrpas gydag angerdd, ymarfer gwerthoedd cadarn a sefydlu perthnasoedd parhaus. Nod y digwyddiadau hyn oedd datblygu ymddygiad arweinyddiaeth a mynd i'r afael â meysydd i'w gwella fel y nodwyd drwy ein Harolwg Staff 'Teulu Tân'. Mae dod yn sefydliad cynhwysol yn daith barhaus ac mae digwyddiadau fel y rhain sy'n datblygu sgiliau, gwybodaeth a dealltwriaeth ein harweinwyr yn y dyfodol yn sicrhau y gallwn esblygu fel Gwasanaeth i gwrdd â'r galwadau newidiol ar wasanaethau cyhoeddus.

Cam gweithredu 9: cyflwyno strwythur staff newydd a fydd yn helpu i gynyddu nifer y staff mewn cymunedau.

Cafodd yr ailstrwythuro rheoli newydd ei weithredu ym mis Ebrill 2022, gan ddarparu adnodd staff ychwanegol ym mhob un o'r adrannau i gynorthwyo gydag argaeledd, recriwtio a hyfforddi staff er mwyn ceisio gwella argaeledd offer tân ar-alwad. Mae adnoddau ychwanegol hefyd ar gael i wella parodrwydd gweithredol criwiau trwy wneud mwy o ymarfer corff, gan ganiatáu i staff gynyddu eu gwybodaeth ynghylch risgiau allweddol a chynnal ymarferion hyfforddi yn y lleoliadau hynny (er enghraifft Gorsaf Bŵer Trawsfynydd). Yn ystod y flwyddyn, gwnaed adolygiad o'r ailstrwythuro ac mae rhai newidiadau bach wedi'u cynllunio ar gyfer mis Mehefin 2023.

Objective 6: Datblygu ffyrdd o ddod yn fwy ymwybodol o'r amgylchedd er mwyn lleihau effaith ein gweithgareddau ar yr amgylchedd

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Yn 2017, gosododd Llywodraeth Cymru uchelgais i sicrhau sector cyhoeddus carbon niwtral net erbyn 2030. Ym mis Mawrth 2019, cyhoeddodd 'Ffyniant i Bawb: Cymru Garbon Isel' sy'n ceisio cefnogi'r sector cyhoeddus i waelodlin, monitro ac adrodd ar gynnydd tuag at niwtraliaeth garbon.

Yn 2022-23, ailddatganodd yr Awdurdod ei ymrwymiad i wella perfformiad amgylcheddol a'i ystyried ym mhob maes o'i waith, o atal tân i sicrhau ei fod yn ystyried technoleg sy'n gyfeillgar i'r amgylchedd. Ymrwymodd yr Awdurdod hefyd i adnewyddu ei weledigaeth amgylcheddol er mwyn dod yn sefydliad mwy amgylcheddol ymwybodol a chyfrifol, a bydd yn datblygu a chynhyrchu Strategaeth Amgylcheddol newydd yn ystod 2023-24.

Cam gweithredu 1: Sefydlu Bwrdd Strategol gyda chyfrifoldeb dros ddatblygu Strategaeth yr Amgylchedd ar gyfer yr Awdurdod.

Mae Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd bellach wedi'i sefydlu, sy'n cael ei gadeirio gan Reolwr yr Amgylchedd a Newid Hinsawdd ac sy'n cyfarfod bob mis. Mae'r gweithgor hwn yn datblygu'r Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer y cyfnod 2023-2030, yn dilyn cyfres o sesiynau gweithgor gydag aelodau o'r Awdurdod Tân ac Achub.

Mae Gweithgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn adrodd i'r Pwyllgor Tir ac Eiddo sy'n cyfarfod bob tri mis.

Cam gweithredu 2: archwilio cyfleoedd i leihau deunydd pacio plastig ar nwyddau a ddaw i'r Gwasanaeth.

Bydd y Strategaeth Amgylcheddol newydd hefyd yn gofyn am ddatblygu Strategaeth Lleihau Gwastraff a fydd yn nodi sut y byddwn yn lleihau pecynnu plastig ar nwyddau a brynir.

Rydym bellach wedi cyflogi Rheolwr Caffael a Chytundebau penodol sy'n adolygu ffyrdd posibl o leihau gwastraff pecynnu, a sut i hyrwyddo gwell perfformiad amgylcheddol o fewn ein cadwyn gyflenwi.

Cam gweithredu 3: nodi ffyrdd o ddefnyddio cyflenwadau dŵr mor gyfrifol â phosibl.

O fewn ein Strategaeth Amgylcheddol newydd bydd ymrwymiadau i:

- Fesur ac adrodd am y defnydd o ddŵr corfforaethol ar draws ein hystad.
- Ystyried cynaeafu dŵr glaw, defnyddio dŵr llwyd a mesurau cadwraeth dŵr tebyg pryd bynnag y gwneir gwaith adnewyddu neu ailadeiladu.
- Annog cadwraeth ac effeithlonrwydd dŵr ymysg staff a defnyddwyr eraill ein safleoedd a'u haddysgu am hyn.
- Ymgysylltu â Dŵr Cymru i ddefnyddio dŵr gwastraff wedi'i drin ar gyfer diffodd tân.

Cam gweithredu 4: chwilio am gyfleoedd i leihau faint o wastraff y mae'r Awdurdod yn ei anfon i safleoedd tirlenwi.

Mae'r Gwasanaeth yn gwaredu tua 83 tunnell o wastraff bob blwyddyn a'r rhan fwyaf ohono'n cael ei ailgylchu. Mae'r rhan fwyaf o'r gweddill yn mynd i weithfeydd Ynni o Wastraff er mwyn cael ei losgi.

Dim ond gwastraff hylendid benywaidd sy'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi oherwydd gofynion trin ac mae hyn yn cyfrif am lai na 10kg y flwyddyn.

Rydym wrthi'n archwilio ffyrdd o wella effeithiolrwydd ein systemau ailgylchu a byddwn yn dechrau didoli gwastraff ailgylchadwy ym mhob un o'n safleoedd o fis Ebrill 2024 ymlaen.

Cam gweithredu 5: nodi ffyrdd o gynyddu bioamrywiaeth ar safleoedd.

Ym mis Rhagfyr, cymeradwyodd aelodau'r Awdurdod Tân Adroddiad Bioamrywiaeth 2022 a'r Cynllun tair blynedd; roedd hwn yn adrodd ar y camau a gymerwyd gennym yn y cyfnod rhwng 2019 a 2022 i wella bioamrywiaeth ar ein hystad ac ardal ehangach Gogledd Cymru. Roedd yn cynnwys mesurau megis amserlenni torri gwair a darparu blychau adar, yn ogystal â'r gwaith pwysig y mae'r Gwasanaeth yn ei wneud i atal tanau yn yr awyr agored a all fod yn hynod niweidiol i fywyd planhigion ac anifeiliaid.

Trafodir syniadau i wella bioamrywiaeth ym mhob cyfarfod misol o'n Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd. Bydd y camau gweithredu a gymerwn yn cael eu cofnodi a'u hadrodd yn ein Hadroddiad Bioamrywiaeth a'n Cynllun Gweithredu nesaf yn 2025.

Cam gweithredu 6: gweithio gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar draws Gogledd Cymru i ddeall newid yn yr hinsawdd o safbwynt rhanbarthol.

Mae ein Dirprwy Brif Swyddog Tân a'r ddau Brif Swyddog Tân Cynorthwyol yn aelodau o'r tri Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n gyfrifol am ardal Gogledd Cymru.

Gan fod y Gwasanaeth Tân ac Achub ar y rheng flaen wrth ddelio â chanlyniadau newid yn yr hinsawdd, gallwn gyfrannu persbectif gwerthfawr i'r grwpiau hyn yn ogystal â dysgu am brofiadau asiantaethau cyhoeddus eraill.

Mae'r Prif Swyddogion sy'n mynychu'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus mewn cysylltiad rheolaidd â'n Rheolwr yr Amgylchedd a Newid yn yr Hinsawdd, ac mae unrhyw wybodaeth berthnasol yn cael ei bwydo'n ôl i'r naill gyfeiriad neu'r llall.

Cam gweithredu 7: Gweithio gyda thirfeddianwyr i leihau nifer yr achosion o danau yn yr awyr agored ac annog hysbysiad o losgi dan reolaeth.

Mae'r tymor llosgi yn rhedeg o'r 1af o Hydref hyd at y 15fed o Fawrth (hyd at yr 31ain o Fawrth yn ardaloedd yr ucheldir) ac yn ystod y cyfnod hwnnw gall ffermwyr a thirfeddianwyr ledled Cymru losgi grug, glaswellt, rhedyn ac eithin. Mae gofynion cyfreithiol llym ar gyfer llosgi ac mae'n rhaid bod gan unigolion 'gynllun llosgi' ar waith i sicrhau eu bod yn llosgi'n ddiogel.

Rydym wedi gweld sut mae tanau yn yr awyr agored yn peryglu bywydau – bywydau ein cymunedau yn ogystal â bywydau ein diffoddwyr tân. Mae'r tanau hyn yn defnyddio ein hadnoddau pan allai fod eu hangen mewn argyfwng arall.

Mae'r cynnydd mewn tymereddau byd-eang yn effeithio ar dwf llystyfiant ac, o ganlyniad, gall y cyfnod llosgi dan reolaeth gyd-fynd ag amodau tir sychach nag arfer, mwy o lystyfiant a gweithgaredd bywyd gwyllt.

Cyn y cyfnod hwn o losgi, mae'r Gwasanaeth yn hyrwyddo'r hysbysiad o losgi dan reolaeth ar ei wefan a'i holl lwyfannau cyfryngau cymdeithasol. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn ymgysylltu â ffermwyr, tirfeddianwyr, rheolwyr tir a phartneriaid strategol gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru (CNC) er mwyn helpu i leihau nifer yr achosion o danau yn yr awyr agored ar draws Gogledd Cymru.

Mewn ymgais ragweithiol i ymgysylltu â pherchnogion tai sydd â llosgiadau dan reolaeth yn eu gerddi, ymwelodd staff o'r Adran Diogelwch Tân â chanolfannau garddio a safleoedd tebyg i hyrwyddo ein cyngor ar losgi dan reolaeth a'n rhif ffôn hysbysu.

Cam gweithredu 8: disodli unedau achub technegol i gyflawni mwy o effeithlonrwydd tanwydd ac allyriadau injan is.

Gohiriwyd disodli'r Unedau Achub Technegol wrth i ni ystyried opsiynau i gefnogi'r 'Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys', a fydd yn sail i'r ymgynghoriad cyhoeddus sydd i'w gynnal ym mis Gorffennaf 2023.

Cam gweithredu 9: ystyried y pum argymhelliad a amlinellir isod gan Archwilio Cymru yn eu hadolygiad o gynnydd yr Awdurdod tuag at leihau ei allyriadau carbon.

1. Datblygu gwaelodlin garbon gywir.

   Mae'r cam gweithredu hwn yn parhau. Rydym wedi dewis ffurfio gwaelodlin gyda data a gasglwyd ar ôl pandemig Covid 19, gan fod gorchmynion 'aros gartref' wedi effeithio'n sylweddol ar ein gweithrediadau. Mae hefyd yn bwysig sicrhau bod y

waelodlin yn adlewyrchu cyflwr ein perfformiad amgylcheddol cyn i ni wneud unrhyw beth i'w wella.

Gyda hyn mewn golwg, byddwn yn defnyddio allyriadau carbon o'n hadroddiad blynyddol ar gyfer blwyddyn ariannol 2021-22, ynghyd â'r allyriadau ar gyfer gweithio gartref a chymudo o 2022-23 nad ydynt wedi'u cynnwys o'r blaen. Byddwn yn adolygu'r waelodlin allyriadau carbon yn rheolaidd ac yn sicrhau ei bod yn parhau'n gywir.

2. Datblygu cynllun penodol ar gyfer lleihau allyriadau carbon sy'n nodi'r camau y bydd yr Awdurdod yn eu cymryd i ddod yn garbon niwtral ac i gyrraedd targedau Llywodraeth Cymru.

   Mae'r cam gweithredu hwn wedi'i gwblhau. Rydym wedi paratoi Strategaeth Amgylcheddol ar gyfer y cyfnod 2023-2030, ynghyd â chynlluniau datgarboneiddio manwl ar gyfer ein fflyd a'n hadeiladau. Bydd cynlluniau manwl ar gyfer caffael a gwastraff yn cael eu datblygu yn ystod y misoedd nesaf. Yn olaf, byddwn yn cyhoeddi strategaeth yn trafod sut yr ydym yn bwriadu mynd i'r afael â'r allyriadau carbon na allwn eu lleihau ein hunain, fel y rhai a wneir gan ein cyflenwyr.

3. Adolygu polisi'r Rhaglen Amnewid Cerbydau a chytuno ar strategaeth yr Awdurdod ar gyfer disodli offer disel a gwella'r seilwaith gwefru ar draws ardal y Gwasanaeth.

   Mae'r cam gweithredu hwn wedi'i gwblhau. Rydym wedi paratoi Cynllun Datgarboneiddio Fflyd sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Gwasanaeth newid pob peiriant disel i redeg ar danwydd arall di-garbon erbyn 2030.

4. Ymgysylltu a chynnwys staff wrth gynllunio ar gyfer lleihau allyriadau carbon er mwyn sicrhau eu bod yn cymryd perchnogaeth o gynlluniau'r Awdurdod ar gyfer gwelliant a'u bod yn cyfrannu'n llawn at gyflawni camau gweithredu allweddol.

   Mae'r cam gweithredu hwn yn parhau, ac ni chaiff ei gwblhau byth. Rydym wedi sefydlu Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd sy'n cyfarfod yn fisol ac sydd ag aelodaeth o sawl wahanol ran o'r Gwasanaeth.

   Mae Rheolwr yr Amgylchedd a Newid Hinsawdd wedi cael sylw sawl gwaith yn ein Briff Wythnosol mewnol, ac mae wedi cynnal ymweliadau rheolaidd â'r orsaf i gwrdd â chriwiau a thrafod materion amgylcheddol. Cyflwynwyd cyflwyniad a sesiwn Holi ac Ateb am y Strategaeth Amgylcheddol i bob rheolwr canol yn y Gwasanaeth ym mis Gorffennaf 2023.

5. Cryfhau sut mae cynnydd o ran cyflawni camau gweithredu i leihau allyriadau carbon a chyflawni targedau Llywodraeth Cymru yn mynd rhagddo ac yn arwain at welliant.

   Mae'r cam gweithredu hwn yn parhau.

Amcan 7: Sicrhau bod gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn cael eu hystyried, gan gynnwys yn ystod prosesau caffael

Amcanion llesiant a gyflawnwyd:

Gwerth cymdeithasol yw'r gwerth y mae pobl yn ei roi ar y newidiadau y maent yn eu profi yn eu bywydau. Yn ystod 2022-23, parhaodd yr Awdurdod i ddatblygu ei werth cymdeithasol a sicrhaodd fod materion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yn cael eu hystyried fel rhan o'i weithgareddau, gan gynnwys cefnogaeth i Gymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc lleol a Phrosiect Ffenics.

Cam gweithredu 1: parhau i chwilio am gyfleoedd i ychwanegu gwerth cymdeithasol at gymunedau.

Cymerodd staff diogelwch tân o bob rhan o'r Gwasanaeth ran mewn gweithgareddau amrywiol gyda'u cymunedau lleol. Nid yn unig y mae hyn o fudd ac yn cynyddu llesiant cymunedau lleol, ond mae'n ein galluogi i ymgysylltu â'r rhai mwyaf agored i niwed yn y cymunedau ac yn rhoi cyfle i ni gwblhau Archwiliadau Diogel ac Iach ar yr un pryd.

Dyma rai enghreifftiau o'r gweithgareddau cymunedol hyn:

- Helpodd Gweithwyr Cymorth Diogelwch yn y Cartref i godi arian i osod diffibrilwyr yn eu cymuned leol yn Nolgellau.
- Daeth staff y gwasanaeth i ddathliad Nadolig yng nghanolfan Gymunedol Affrica yn Wrecsam.
- Rhoddwyd bwyd i fanciau bwyd lleol.

Yn ogystal â diwrnodau agored a digwyddiadau cymunedol eraill ar draws y rhanbarth, cymerodd staff ran yn y diwrnod Arwyr Cymunedol yn Wrecsam a chefnogi a chydweithio â phartneriaid golau glas eraill, y fyddin, gwylwyr y glannau a nifer o elusennau, i gynnal digwyddiad cymunedol yng nghanol tref Wrecsam.

Mae sefydlu Byrddau Lleihau Tanau Bwriadol ôl-ddigwyddiad wedi annog cymunedau i adrodd am ddigwyddiadau o gynnau tanau bwriadol. Yn ogystal, cynigiodd Tîm Lleihau Tanau Bwriadol gyngor mewn perthynas â diogelwch adfeilion a rheoli gwastraff a safleoedd, a all weithiau ddenu ymddygiad gwrthgymdeithasol.

Cam gweithredu 2: datblygu Strategaeth Gwerth Cymdeithasol a Chaffael Cynaliadwy

Er bod y cynnydd tuag at gytuno ar Strategaeth Gwerth Cymdeithasol a Chaffael Cynaliadwy ar gyfer yr Awdurdod wedi'i ohirio oherwydd yr heriau a gyflwynwyd gan y pandemig, mae'r Gwasanaeth yn cydnabod pwysigrwydd datblygu strategaeth caffael gynaliadwy a moesegol. Yn ystod 2022-23, penododd y Gwasanaeth Reolwr Amgylchedd a Newid Hinsawdd a Rheolwr Caffael a Chytundebau a fydd yn arwain ar y cam hwn.

Mae diwygio mesur caffael ar gyfer y DU gyfan ar y gweill sy'n mynd drwy'r Senedd ar hyn o bryd; bydd hwn wedyn yn cynnwys iteriad pellach gan Lywodraeth Cymru i gyd-fynd â nodau Cymdeithasol, Cynaliadwyedd ac Amgylcheddol Cymru. Bydd rhaid ystyried hyn wrth ddatblygu ein Strategaeth ein hunain.

Er gwaethaf cynnydd cyfyngedig, roedd cynaliadwyedd yn dal i chwarae rhan allweddol mewn penderfyniadau ynghylch caffael a phrynu fel y gwelir yn yr amcan hwn ac yn amcan chwech. Fel rhan o'r broses gynllunio ar gyfer ychwanegu mwy o gerbydau tanwydd-effeithlon i'r fflyd, roedd unrhyw broses dendro yn ystyried manteision cyflenwyr lleol a oedd yn bodloni gofynion y Gwasanaeth fel mater o drefn.

Cam Gweithredu 3: archwilio opsiynau ar gyfer caffael lleol i'w gyflawni trwy gydweithio cenedlaethol / rhanbarthol o fewn y sector tân ac achub ac ar draws asiantaethau golau glas eraill.

Rydym yn ystyried cydweithrediadau caffael lleol posibl yn barhaus trwy gydweithrediadau Cymru Gyfan neu lwybrau caffael megis Gwasanaeth Golau Glas. Dyma rai enghreifftiau diweddar:

- Tendr adnewyddu gwisg gorfforaethol (Cymru Gyfan).
- Caffael Cwfl Flash (Cymru Gyfan).
- Arolygu, Cynnal a Chadw, Graddnodi ac Atgyweirio Offer Gweithdy a Chyfarpar (Cymru Gyfan).

Cam gweithredu 4: sicrhau bod caffael offer gweithredol newydd yn cynnwys ystyried gwaredu 'diwedd oes llwyr'.

Mae'r Gwasanaeth yn ystyried gwaredu diwedd oes ar gyfer offer gweithredol ar ddechrau'r gweithgaredd caffael ac yn ymgorffori hyn mewn achosion busnes; yn wir, mae unrhyw achos busnes yr ydym wedi'i lunio yn ystod y 12 mis diwethaf wedi ymgorffori'r ystyriaeth honno. Mae rhai enghreifftiau diweddar o hyn yn cynnwys:

- Bagiau bioddiraddadwy ar gyfer storio cit budr sy'n mynd i mewn i'r broses golchi dillad fel rhan o'r gweithgor halogion.
- Adolygu cit hanesyddol.
- Ailgylchu eitemau trydanol.
- Caffael ewyn ecogyfeillgar a nododd ffordd lanach o waredu yn hytrach na llosgi.

Mae meysydd eraill y mae'r adran weithredol yn eu hystyried ar hyn o bryd yn cynnwys eitemau o ddydd i ddydd megis pecynnu cyffredinol, cynhyrchion bioddiraddadwy eraill (tapiau rhwystr ac ati) a'r posibilrwydd o ailgylchu ac atgyweirio eitemau cyfredol, lle bo'n berthnasol.

Cam gweithredu 5: Datblygu cyfleoedd ymhellach i weithio gyda 'Cymorth Tân' i sicrhau bod offer yn cael ei ailgylchu lle bo hynny'n bosibl.

Yn ystod mis Mai, gyrrwyd peiriant tân ac offer rhoddedig i Wlad Pwyl gan aelodau'r Adran Weithrediadau a'i drosglwyddo'n ddiogel i Ddiffoddwyr Tân Wcráin fel rhan o gonfoi tân Cyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân. Aeth rhodd sylweddol arall o injan dân ac offer diffodd tân o Ogledd Cymru ym mis Hydref i'r Wcráin.

Ym mis Medi, cychwynnodd diffoddwr tân gweithredol ar daith 4,000 o filltiroedd i Affrica i ddosbarthu hen beiriant tân, cychod achub ac Offer Gwarchod Personol (PPE) fel rhan o 'Operation Zephyr' Cymorth Tân. Ar ôl iddynt gyrraedd, treuliwyd amser hefyd yn ymgyfarwyddo'r rhai yn yr ardal â'r offer.

Cam gweithredu 6: datblygu pecyn hyfforddi ymwybyddiaeth caffael.

Cynhaliwyd sesiynau hyfforddi ac ymwybyddiaeth bersonol o fewn adrannau unigol gan y Rheolwr Caffael a Chytundebau.

Bydd yr hyfforddiant hwn yn cael ei wella ymhellach pan fydd modiwl cyrchu a rheoli cytundeb y system ariannol yn cael ei ddatblygu.

Cam gweithredu 7: sicrhau bod fframweithiau caffael a chytundebau yn mesur gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd yn ystod prosesau tendro.

Mae angen pwysiad ychwanegol ar bob fframwaith a chytundeb caffael newydd er mwyn mesur gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd. Enghraifft ddiweddar oedd bod y gwasanaeth wedi hysbysebu 'Gwahoddiad i Dendro' drwy 'Wahoddiad Masnachol y Goron' ar gyfer Gwasanaethau Archwilio Mewnol. Yn y ddogfen gwmpasu, cynhwyswyd pwysoliad o 10% ar gyfer gwerthoedd cymdeithasol a chynaliadwyedd.

Bydd yn rhaid i gyflenwyr ddangos gweithgareddau i gefnogi'r cam hwn trwy gymhwyso Nodyn Caffael a Pholisi (cyfeirnod: PPN 06/20) 'Cymryd Gwerth Cymdeithasol i ystyriaeth wrth ddyfarnu Cytundebau Llywodraeth Ganolog'.

Cam gweithredu 8: hyrwyddo gwerth cymdeithasol a chynaliadwyedd o fewn y Gwasanaeth.

Mae gan ein Gweithgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd aelodau o lawer o wahanol rannau o'r Gwasanaeth, felly mae'r mesurau a gymerwn tuag at wella cynaliadwyedd a gwerth cymdeithasol yn cael eu hadrodd yno a'u bwydo'n ôl i adrannau neu leoliadau gwaith ar wahân.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd cynaliadwyedd a gwerth cymdeithasol, a'r ffaith bod y cysyniadau hyn yn bwysig y tu hwnt i ddyletswyddau cyfreithiol yn unig. Mae Rheolwr yr Amgylchedd a Newid Hinsawdd yn gweithio'n agos gyda'r Prif Swyddogion yn ogystal â staff gweithredol i sicrhau eu bod yn cael eu hystyried ym mhob penderfyniad polisi sylweddol.

Monitro Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg

Cefndir

Disodlodd Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 ac fel rhan o'r ddeddfwriaeth hon, mae'n ofynnol i Awdurdod Tân Gogledd Cymru gydymffurfio â set o Safonau'r Gymraeg sy'n sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r iaith Saesneg.

Cyhoeddodd Comisiynydd y Gymraeg ddyletswyddau cydymffurfio i awdurdodau tân ac achub ar 30 Medi 2016. Mae'r ddogfen hon yn rhestru pa rai o'r Safonau, fel y'u rhestrir yn llawn yn Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 5) 2016, y mae'n rhaid i'r Awdurdod gydymffurfio â hwy, ynghyd ag unrhyw eithriadau a'u dyddiadau gweithredu.

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi ei adroddiad blynyddol Safonau'r Gymraeg ar gyfer 2022/23 erbyn Medi 2023 a rhoi cyhoeddusrwydd priodol iddo.

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i sicrhau, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y dylai'r Gymraeg a'r Saesneg gael eu trin ar y sail eu bod yn gyfartal er mwyn cydnabod a gwerthfawrogi amrywiaeth gyfoethog cymunedau, yn erbyn cefndir o dreftadaeth naturiol a diwylliannol arwyddocaol.

Mae'r Awdurdod hefyd yn cydnabod ei ddyletswydd tuag at ei staff, y rhan fwyaf ohonynt yn drigolion Gogledd Cymru, ac sydd eu hunain yn adlewyrchu cyfansoddiad ieithyddol a diwylliannol eu cymunedau eu hunain.

Trwy gydnabod ei ddyletswyddau moesol a chyfreithiol i warchod treftadaeth ddiwylliannol yr ardal a chwrdd â disgwyliadau'r gymuned leol, mae'r Awdurdod yn parhau i weithio tuag at sicrhau ei fod yn cynnal ei fusnes cyhoeddus yn y ddwy iaith.

Mae Cynllun Gweithredu'r Awdurdod ar gael i'w weld drwy ddefnyddio'r ddolen isod; [Safonau'r Gymraeg]

Yn ystod 2022-23, parhaodd yr Awdurdod i gydymffurfio â'r set Safonau'r Gymraeg a gyhoeddwyd yn yr [Hysbysiad Cydymffurfio 30 Medi 2016].

Mae hefyd yn parhau i gydweithio â grwpiau iaith allanol drwy'r Swyddog Iaith Gymraeg, yn ogystal â sefydlu Grŵp Llywodraethu'r Gymraeg mewnol sy'n gwasanaethu er mwyn;

- Cydlynu rhwng adrannau ar faterion y Gymraeg
- Craffu a chynnig arweiniad i wella unrhyw agwedd ar ddarpariaeth ddwyieithog y Gwasanaeth
- Cydweithio ar sut i ddatrys unrhyw heriau neu gwynion
- Sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei thrin mor ffafriol â'r Saesneg o fewn y Gwasanaeth

Yn ystod 2022-23, bu'r Gwasanaeth yn llwyddiannus mewn proses dendro i sicrhau cytundeb cyfieithu gyda chwmni allanol, er mwyn helpu i gyflawni'r holl rwymedigaethau a osodwyd gan Safonau'r Gymraeg.

Mae'r Awdurdod hefyd yn parhau i gydweithio â chydweithwyr yn y ddau wasanaeth tân ac achub arall yng Nghymru, Heddlu Gogledd Cymru, a Chyngor Cenedlaethol y Penaethiaid Tân er mwyn rhannu gwybodaeth am arfer gorau.

Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg

Safonau cyflawni gwasanaeth

Gellir gweld yr Hysbysiad Cydymffurfio sy'n rhestru'r safonau hyn ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Mae trefniadau wedi'u gwneud i fodloni'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau sydd wedi dod i rym gan gynnwys y canlynol:

Safonau 8-17

Mae'r holl staff wedi cael gwybod am y gofyniad i ystyried pwysigrwydd dewis iaith wrth ddelio â galwadau ffôn i'r cyhoedd a chan aelodau'r cyhoedd, yn ogystal ag adnoddau sy'n cael eu rhannu'n fewnol ar sut i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gwaith.

Mae'r Awdurdod yn cydnabod gwerth a budd cynnig dewis iaith ac felly mae wedi parhau i weithredu Ystafell Reoli/Canolfan Gyfathrebu ar y Cyd gwbl ddwyieithog, er nad oes gofyniad statudol i ateb galwadau 999 yn ddwyieithog. Yn ogystal â chydnabod ei ddyletswydd foesol a moesegol i ddelio â galwadau 999 yn gyflym ac effeithiol yn newis

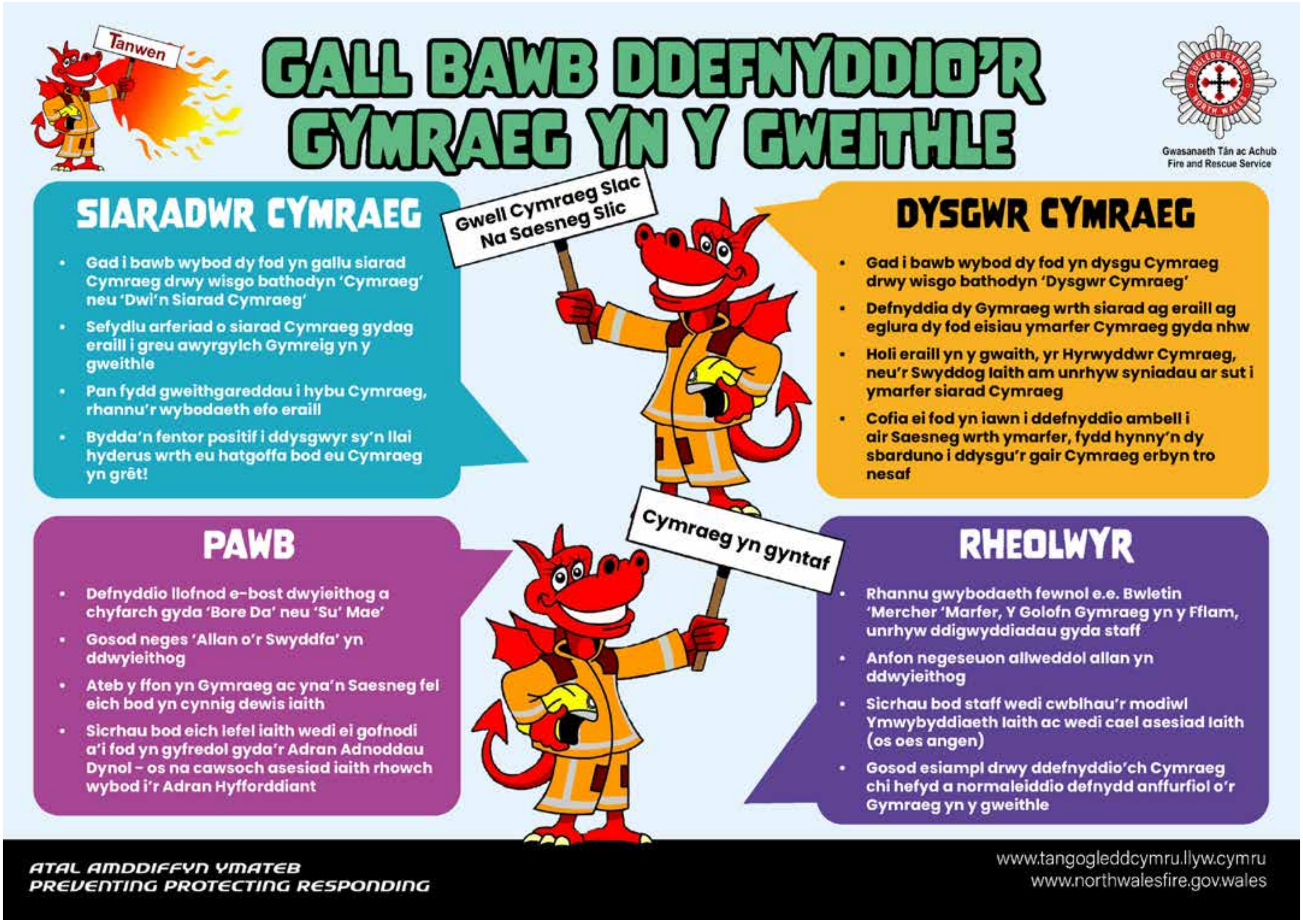

iaith y galwr, mae penderfyniad yr Awdurdod i fynd y tu hwnt i ofynion y Safonau hefyd yn cydnabod y manteision o ran diogelwch mewn sefyllfaoedd brys pan fydd rhai galwyr yn gallu cyfathrebu'n fwy effeithiol yn Gymraeg fel eu hiaith gyntaf.

Mae swyddi gwag yn yr Ystafell Reoli yn cael eu hysbysebu gyda gofyniad sgiliau Cymraeg Lefel 4[1] i sicrhau bod dewis iaith weithredol yn cael ei gynnig i unrhyw alwr sy'n dymuno siarad Cymraeg. Eleni, cynhyrchwyd [fideo hyrwyddo] sy'n tynnu sylw at sgiliau Cymraeg ein staff ystafell reoli i gefnogi ymdrechion recriwtio.

Mae angen medru'r Gymraeg ar Lefel 4 neu uwch er mwyn gallu cynnig dewis iaith ragweithiol i unrhyw un sy'n defnyddio'r Gwasanaeth sy'n cysylltu â ni drwy'r Ystafell Reoli.

Cesglir data ar faint o ddefnyddwyr gwasanaeth sy'n cysylltu â ni yn y Gymraeg, at ddibenion monitro a gwerthuso. Ar 31 Mawrth 2023, ymdriniwyd â 373 (2.82%) o alwadau yn y Gymraeg. Mae hyn yn gynnydd bach yn nifer y galwadau a drafodwyd yn Gymraeg o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, fodd bynnag, mae canran cyfanswm y galwadau yn aros yr un fath.

Darperir hyfforddiant i sicrhau bod staff yn gallu ac yn barod i ddelio â galwadau yn Gymraeg. Mae gweithredwyr rheoli yn defnyddio cyfarchiad safonol dwyieithog wrth ateb yr alwad, sy'n hwyluso dewis pobl i barhau â'r alwad yn Gymraeg os dymunant. Hyrwyddir hyn yn rheolaidd ar gyfryngau cymdeithasol y Gwasanaeth ac mewn

1 Mae'r safon Gwasanaeth ar gyfer sgiliau Cymraeg Lefel 4 fel a ganlyn: Cynnal sgyrsiau anffurfiol yn y Gymraeg gyda rhuglder, darllen ac ysgrifennu'n rhugl gyda chymorth meddalwedd gramadeg a sillafu er mwyn cywirdeb.

digwyddiadau cyhoeddus a fynychir i godi ymwybyddiaeth allanol. Uniaith Saesneg yw'r cyswllt cychwynnol gyda switsfwrdd brys 999 felly mae ymgyrchoedd ymwybyddiaeth yn ceisio gwrthweithio hyn ac wedi cynnwys fideos o'n staff Ystafell Reoli yn hyrwyddo eu gwaith yn y Gymraeg - ac rydym yn parhau i archwilio ymgyrchoedd pellach i amlygu ein gweithredwyr Ystafell Reoli ddwyieithog.

Safonau 32, 36, 58-60

Mae'r holl ddeunyddiau a llwyfannau sydd ar gael i'r cyhoedd yn cael eu harddangos yn ddwyieithog gan gynnwys gwefan y Gwasanaeth a chyfrifon cyfryngau cymdeithasol corfforaethol. Mae unrhyw boster, taflen, fideo neu ddeunydd hyrwyddo arall hefyd yn ddwyieithog. Ac eithrio arwyddion gweithredol, mae pob arwydd yn ddwyieithog.

Safonau 62-64

Mae polisi'r gwasanaeth yn nodi bod yn rhaid i staff sydd â swyddi wyneb blaen fod yn rhugl yn y Gymraeg (Lefel 4 ac uwch). Mae 34 o swyddi wyneb blaen, a 92 aelod o staff yn llenwi'r swyddi hyn. Mae monitro'r swyddi hyn yn ein helpu i nodi unrhyw fylchau sgiliau posibl. Nodwyd nad yw 6 o'r 92 aelod staff hyn yn bodloni'r lefel Gymraeg gofynnol ar gyfer eu swydd, ac wedi cael eu cyflogi gan y Gwasanaeth ar ôl gosod y gofynion lefel Gymraeg. Roedd heriau recriwtio yn gweld diffyg ceisiadau gan ymgeiswyr â'r sgiliau Cymraeg gofynnol. Mae'r staff hyn yn cael eu cefnogi ar faterion iaith Gymraeg lle mae'r angen yn codi ac maent hefyd yn cael eu cefnogi i wella a datblygu eu sgiliau Cymraeg. Mae'r swyddi hefyd yn parhau i fod ar lefel rhugldar ar gyfer recriwtio yn y dyfodol.

Safonau 73-77

Mae pob hysbyseb tendr yn ddwyieithog. Mewn perthynas â Deddf yr Iaith Gymraeg, os yw'n well gan gyflenwr ohebu yn y Gymraeg, gellir trefnu hyn; ni fydd unrhyw ddogfennau tendr neu ddogfennau cysylltiedig a gyflwynir yn y Gymraeg yn cael eu trin yn llai ffafriol na'r rhai a gyflwynir yn Saesneg. Byddem yn cyhoeddi tendr yn y Gymraeg os bydd yr angen yn codi e.e. Hyfforddiant Cymraeg. Mae'r ddwy iaith yn cael eu trin yn gyfartal (nodir nad oes llawer o dendrau yn cael eu cyflwyno i ni yn y Gymraeg ond weithiau mae rhannau yn Gymraeg). Mae defnyddio gwasanaethau cyfieithu Cymraeg allanol yn helpu i gydymffurfio â Safon 76.

Safonau Gweithredol

Gellir gweld yr Hysbysiad Cydymffurfio sy'n rhestru'r safonau hyn ar wefan y Gwasanaeth. Mae trefniadau wedi'u gwneud i fodloni'r Safonau Gweithredol sydd wedi dod i rym gan gynnwys y canlynol:

Safonau 96-101

Mae gan staff yr hawl, sy'n cael ei hyrwyddo a'i chyfathrebu'n rheolaidd yn fewnol, i dderbyn unrhyw ohebiaeth berthnasol yn y Gymraeg neu'n ddwyieithog. Mae ffurflenni perthnasol ar gael yn ddwyieithog mewn perthynas â'u cyflogaeth. Gall staff weld y rhain ar ein gwefan gwybodaeth i staff.

Cedwir cofnod o iaith ddewisol aelod o staff i dderbyn gohebiaeth yn ei ddewis iaith.

Safonau 102 -108

Cyhoeddir polisïau newydd a diwygiedig yn fewnol yn y Gymraeg a'r Saesneg ac mae'n ofynnol i bob polisi gael asesiad effaith integredig cysylltiedig i ganfod ei effaith ar y Gymraeg ac i nodi a hyrwyddo ffyrdd o greu effaith gadarnhaol ac osgoi effaith negyddol.

Safonau 125-132

O ran datblygu sgiliau Cymraeg, fel y crybwyllwyd, rydym yn cynnig cyrsiau hyfforddi Lefel 1, 2 a 3 gan ddefnyddio deunyddiau dysgu Cymraeg mewnol. Gall staff dderbyn cymorth gan Swyddog Iaith Gymraeg neu Hyrwyddwr y Gymraeg. Cynigir sesiynau sgwrsio, a sesiynau 1-i-1 i hybu a chefnogi staff i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Oherwydd natur y Gwasanaeth a'i staff gweithredol, yn 2023 mae grwpiau dysgu Cymraeg bellach wedi'u sefydlu mewn gorsafoedd tân er mwyn rhoi cyfle i staff gweithredol ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.

Cynigir cyrsiau dysgu Cymraeg i'r holl staff drwy'r gwasanaeth Dysgu Cymraeg a thrwy Goleg Cambria. Cynigir hyfforddiant Ymwybyddiaeth Iaith mewn dwy ffordd; wyneb yn wyneb, fel arfer ar gyfer staff gweithredol sy'n ymuno mewn grwpiau. Yn ail, darperir modiwl ar-lein drwy LearnPro ar Ymwybyddiaeth Iaith.

Mae'r gofyniad i gynnwys y Gymraeg ar lofnodion e-bost a negeseuon y tu allan i'r swyddfa yn cael ei hyrwyddo'n fewnol. Mae enghreifftiau ar gael ar ein safle wybodaeth ynghyd â logos perthnasol. O ran hyfforddiant, mae modiwlau hanfodol a dymunol ar gael yn ddwyieithog ar ein system hyfforddi ar-lein LearnPro.

Safon 143

Mae cwynion yn cael eu monitro a'u trin gan yr Adran Adnoddau Dynol (AD) a'r Uned Cefnogi Busnes. Mae cwynion a llythyrau gwerthfawrogiad yn cael eu hadrodd bob blwyddyn i'r Awdurdod Tân. Ni dderbyniwyd unrhyw gwynion yn 2022-23 mewn perthynas

â'r Gymraeg. Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi cyhoeddi gweithdrefn gwyno ar ei wefan ac mae ganddo hefyd bolisi mewnol ar gyfer staff ar sut i godi pryder neu gŵyn.

Safon 147

Ar 31 Mawrth 2023, roedd 84% o staff yn gallu dangos bod ganddynt sgiliau iaith Gymraeg (Lefel 1 ac uwch), ac roedd 37% ohonynt yn cael eu hystyried yn siaradwyr rhugl (Lefel 4 a 5). Mae hyn wedi cynyddu ychydig o 36% yn y flwyddyn flaenorol er bod nifer o staff sy'n siarad Cymraeg yn rhugl yn ymddeol. Roedd gan 96% o staff naill ai asesiad ffurfiol neu hunanasesiad ar gyfer eu sgiliau Cymraeg. Mae'n bosibl nad yw staff sydd wedi'u cyflogi am lai na'u cyfnod prawf wedi'u hasesu eto.

Safonau 150, 151

Yn y gorffennol, aseswyd lefel gallu ieithyddol ymgeiswyr newydd a ymunodd â'r Gwasanaeth ar y cam llunio rhestr fer cyfweliad, ond yn fwy diweddar oherwydd y mewnbwn ymgeiswyr a'r adnoddau sydd ar gael i gynnal asesiadau, asesir ymgeiswyr llwyddiannus y cynigir swyddi iddynt i gadarnhau. Iefel eu Cymraeg a sefydlu faint o gymorth bydd ei angen arnynt i gyrraedd y lefel ofynnol yn ystod eu cyfnod prawf. Y nod yw i hyn ddigwydd yn ystod wythnosau cyntaf eu cyflogaeth os nad ydynt wedi cael asesiad yn ystod y broses recriwtio.

Mae adnoddau hunan-ddysgu ar gael yn ogystal â chyrsiau hyfforddi pellach pe bai staff yn cael anhawster i ddatblygu eu sgiliau.

Mae'r dull hwn wedi gweld y staff hynny'n ymuno'n llwyddiannus ag ychydig neu ddim gallu yn y Gymraeg yn gallu cyrraedd Lefel 2 a 3, a rhai dethol yn cyrraedd yn rhugl yn y Gymraeg (Lefel 4 neu 5).

Penodiadau a dyrchafiadau diweddar

Yn dilyn cyfnod recriwtio diffoddwyr tân amser cyflawn yn hydref 2022, cafodd 24 o ddiffoddwyr tân newydd eu penodi. O'r rhain, ni chyrhaeddodd 14 (rhai heb eu hasesu i'w cadarnhau) y lefel ofynnol adeg eu penodi ac mae ganddynt gyfnod o ddwy flynedd fel rhan o'u cynllun datblygu i gyrraedd y lefel ofynnol o sgiliau Cymraeg. Maent yn cael eu cefnogi i ddysgu Cymraeg i'r lefel ofynnol o ruglder ar gyfer y swydd gan y Swyddog Iaith Gymraeg.

Yn ystod y byrddau dyrchafu Rheolwr Ardal, Rheolwr Grŵp, Rheolwr Gorsaf, Rheolwr Gwylfa a Rheolwr Criw, gwnaed 26 o benodiadau ar draws y lefelau hyn ac nid oedd tri o'r rhain yn cyrraedd y lefel ofynnol o sgiliau Cymraeg adeg eu penodi. Cyflawnir hyn o fewn amserlen benodol fel amod o'u cytundeb.

Hefyd penodwyd pum aelod newydd o staff i'r Ystafell Reoli ac roedd pob un ohonynt wedi cyrraedd y safon ofynnol o ran rhuglder Cymraeg (lefel 4) ar gyfer y rôl wyneb blaen.

Yn ogystal, penodwyd 37 o staff i rolau staff cymorth llyfr gwyrdd ac roedd 30 o'r staff newydd hyn a benodwyd yn cyrraedd y lefel Gymraeg sy'n ofynnol ar gyfer y rôl adeg eu penodi.

Monitro, hyrwyddo a datblygu'r Gymraeg o fewn y gwasanaeth

Mae monitro a hyrwyddo'r Gymraeg ymhlith staff yn cael ei ddarparu'n fewnol mewn amrywiaeth o wahanol ffyrdd. Mae'r gwasanaethau sydd ar gael yn Gymraeg i'r cyhoedd hefyd yn cael eu hyrwyddo a'u hamlygu trwy ymgyrchoedd allanol ar ein llwyfannau cyfryngau cymdeithasol ac yn ystod digwyddiadau ymgysylltu cymunedol.

Defnyddir y system fonitro AD, iTrent, i gadw golwg ar allu staff yn y Gymraeg, gan gynnwys lefel eu gallu (ar raddfa o 0-5 gyda 4 yn rhugl) a monitro asesiadau Iaith Gymraeg (naill ai ffurfiol neu hunanasesiad). Anogir staff i ddangos eu bod yn siarad Cymraeg trwy wisgo bathodyn priodol. Mae hyn yn helpu aelodau staff i wybod gyda phwy y gallant siarad Cymraeg.

- Mae cynllun Pencampwyr y Gymraeg yn cynnig lwfans ariannol i staff sy'n ymrwymo i hyrwyddo'r Gymraeg o fewn eu hadrannau neu orsafoedd tân. Mae Hyrwyddwyr y Gymraeg wedi'u gwasgaru ar draws ardaloedd ac adrannau'r Gwasanaeth ac yn hwyluso hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg yn y gwaith, cefnogi staff gydag asesiadau iaith Gymraeg, a hyrwyddo gweithgareddau Cymraeg gyda staff eraill. Mae Pencampwyr y Gymraeg yn cael eu gwobrwyo am eu hymdrechion ac yn cyflwyno ffurflen dasg chwarterol yn nodi eu cyflawniadau er mwyn derbyn lwfans. Cafodd 4 Pencampwr Iaith Gymraeg newydd eu hychwanegu at y rhestr yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

- Mae'r bwletin misol 'Dydd Mercher Cymraeg' mewnol yn rhannu gwybodaeth am y Gymraeg i staff, gan gynnwys am ddysgu Cymraeg a defnyddio mwy ar y Gymraeg o ddydd i ddydd. Hefyd o fewn y bwletin mae adran yn atgoffa staff o safonau allweddol y Gymraeg a ffyrdd y gallant sicrhau cydymffurfiaeth e.e. llofnodion e-bost dwyieithog a negeseuon allan o'r swyddfa.

- O Aeaf 2022 ymlaen, lansiwyd cylchlythyr Cymraeg mewnol newydd 'Tanio Sgwrs' sy'n cael ei gyhoeddi bob chwarter. Nod y cylchlythyr hwn yw annog staff i ddarllen Cymraeg gyda chymorth canllaw neu restr termau. Mae 'Tanio Sgwrs' yn cynnwys erthyglau gan staff, yn enwedig y pencampwyr Cymraeg a dysgwyr Cymraeg o bob rhan o'r Gwasanaeth. Mae hefyd yn cyflwyno dull o rannu newyddion cyfranddaliadau a digwyddiadau am fentrau a dathliadau Cymraeg lleol mewn ymgais i amlygu lle gall siaradwyr ddefnyddio eu sgiliau Cymraeg yn amlach.

- Yn ystod Rhagfyr 2022, bu'r Gwasanaeth yn cymryd rhan mewn ymgyrch cyfryngau cymdeithasol cenedlaethol i hyrwyddo Diwrnod Hawliau'r Gymraeg a hyrwyddo ei ymrwymiad i sicrhau bod staff yn ymwybodol o'u hawliau o ran y Gymraeg. Cymerodd staff ran yn hyn drwy ymddangos mewn posteri hyrwyddo newydd yn dangos i'r cyhoedd pa wasanaethau y gellir eu cyrchu yn Gymraeg. Yn ogystal, mae negeseuon cyfryngau cymdeithasol rheolaidd wedi'u hamserlennu i godi ymwybyddiaeth am ein gwasanaethau dwyieithog. Ar gyfer dyrchafiad yn fewnol, cynhyrchwyd fideo staff i fod yn ganllaw clir o'r hyn y mae safonau'r Gymraeg yn ei olygu i bobl sy'n gweithio i'r Gwasanaeth.

- Cymerodd y Swyddog Iaith Gymraeg ran mewn fideo hyrwyddo dwyieithog i annog siaradwyr Cymraeg i wneud cais am swydd a oedd yn gofyn am rugldер yn y Gymraeg. Mewn fideo yn egluro mwy am rôl Swyddog Cydymffurfiaeth, fel rôl sy'n gofyn am rugldер yn y Gymraeg, ychwanegodd y Swyddog Iaith fod pwysigrwydd sgiliau Cymraeg cryf yn hollbwysig i'r rôl wrth iddynt ymwneud â'r cyhoedd a pherchnogion busnesau lleol sydd â'r hawl i ddefnyddio'r Gymraeg wrth ymwneud â'r Gwasanaeth.

- Mae sesiwn galw heibio Cymraeg wythnosol ar gael ar Microsoft Teams bob dydd Gwener am 12pm ar gyfer staff sy'n dymuno cael cyfle i ddefnyddio'r Gymraeg gydag aelod arall o staff neu am unrhyw gymorth neu gyngor yn ymwneud â datblygu'r Gymraeg. Mae Swyddog yr Iaith Gymraeg hefyd yn cynnig sesiynau 1-i-1 Cymraeg gyda phob aelod o staff i helpu i fagu hyder a pharatoi staff i ddefnyddio eu Cymraeg gydag eraill o fewn y Gwasanaeth. Yn 2023, mae hyn wedi cael ei ymestyn i gynnwys sesiynau grŵp gyda staff gweithredol yn eu gorsafoedd. Gall gwylfa ofyn i grŵp datblygu Cymraeg gael ei drefnu ar eu cyfer tra byddant ar ddyletswydd.

- Mae presenoldeb mewn digwyddiadau cymunedol Cymraeg fel yr Eisteddfod Genedlaethol yn Llŷn ac Eifionydd, 2023, yn galluogi ein staff i brofi digwyddiadau diwylliannol Cymraeg a hefyd yn helpu i ymgysylltu â chymunedau Cymraeg eu hiaith. Mae hefyd yn gyfle i weithio ar stondin Eisteddfod y Gwasanaeth a gwneud defnydd o'u sgiliau Cymraeg gydag aelodau'r cyhoedd, yn enwedig gan iddo gael ei gynnal mewn cadarnle Cymraeg traddodiadol eleni. Daeth staff, gan gynnwys prif swyddogion, i helpu ac ymweld â'n stondin yn yr Eisteddfod, rhai yn ymweld ac yn profi'r rhan unigryw hon o ddiwylliant Cymru am y tro cyntaf, sy'n rhan bwysig o ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.

- Ymgysylltu â staff yn ystod digwyddiadau cenedlaethol Cymru. Eleni (2023) ar Ddydd Gŵyl Dewi, cynhaliwyd cystadleuaeth thema Gymreig, a hysbysebwyd yn y cylchlythyr newydd 'Tanio Sgwrs', i staff gyda chyfle i ennill cynnyrch Cymreig lleol. Roedd hyn yn annog ymgysylltiad ar draws y Gwasanaeth ac yn gymhelliant i staff ddarllen a rhannu'r cylchlythyr. Mynychodd aelodau staff ddigwyddiadau Dewi Sant fel yr orymdaith yn Wrecsam hefyd.

- Cynhaliwyd sesiwn 'Paned a Sgwrs' gan Hyrwyddwyr Iaith Gymraeg y Gwasanaeth hefyd er mwyn galluogi siaradwyr a dysgwyr Cymraeg ar draws y Gwasanaeth i sefydlu cysylltiadau Cymraeg â staff eraill.

- Mae gwobr 'Cyfraniad i'r Iaith Gymraeg' hefyd yn Seremoni Gwobrau Cymunedol blynyddol y Gwasanaeth lle gellir gwobrwyo aelod o staff sydd wedi dangos ymroddiad i'r Gymraeg. Ar gyfer 2022, rhoddwyd y wobr i Brian Holmes, Rheolwr Partneriaeth a Chymunedau – Ardal y Gorllewin, i gydnabod ei ymdrechion trawiadol i ddysgu Cymraeg ers ymuno â'r Gwasanaeth.

- Mae nifer yr Archwiliadau Diogel ac Iach yn y Cartref a gynhaliwyd drwy gyfrwng y Gymraeg wedi codi eleni i 1,802. Fodd bynnag, roedd gostyngiad yng nghanran y gwiriadau Cymraeg fel cyfran o'r holl wiriadau i 10.1%. O'i gymharu â blynyddoedd blaenorol, nodir bod y nifer sy'n manteisio ar y cynnig o Archwiliadau Diogel ac Iach yn y Gymraeg yn gostwng yn raddol bob blwyddyn. Yn dilyn ymgyrch hanesyddol a hyrwyddwyd gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, rhagflaenydd Comisiynydd y Gymraeg, yn 2011, cyrhaeddodd canran yr archwiliadau a gynhaliwyd yn y Gymraeg uchafbwynt o 20% yn 2012. Er mwyn helpu i wella nifer y gwiriadau a gynhelir yn Gymraeg, mae ymdrechion wedi'u targedu yn cael eu cyflwyno i hyrwyddo argaeledd Archwiliadau Diogel ac Iach yn y Gymraeg, gan roi sylw arbennig i amlygu dewis iaith gyda'r asiantaethau sy'n gwneud atgyfeiriadau Archwiliadau Diogel ac Iach i'r gwasanaeth tân ac achub.

Datblygu'r Gymraeg

Mae'r Adran Hyfforddi a Datblygu yn cadw cofnod o'r holl gyrsiau Cymraeg a fynychir ac asesiadau a wneir gan weithwyr, ac yn cofnodi'r canlyniadau ar ei system recordio fewnol.

Yn dilyn asesiad iaith Gymraeg, cofnodir gallu staff ar system iTrent wedi hynny, lle mae gwybodaeth fewnol am staff yn cael ei storio fel ceisiadau am absenoldeb a thaflenni amser.

Mae'r Adran Hyfforddi a Datblygu hefyd yn hwyluso cyrsiau Cymraeg mewnol a ddarperir gan Goleg Cambria, ac anogir aelodau o staff i ofyn am gyrsiau yn ystod eu gwerthusiad blynyddol.

Mae'r defnydd o'r Gymraeg hefyd yn cael ei annog ymhlith staff ar gyfryngau cymdeithasol, yn enwedig ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol gorsafoedd tân unigol. Mae ymadroddion allweddol a phecyn cymorth cyfryngau cymdeithasol ar gael i amlygu pwysigrwydd cynnwys y Gymraeg mewn postiadau neu drydariadau ar y cyfrifon hyn.

Bydd yr Awdurdod yn parhau i ganolbwyntio ei ymdrechion ar annog mwy o geisiadau gan siaradwyr Cymraeg yn ogystal ag annog pobl i fod yn hyderus wrth nodi eu sgiliau ieithyddol.

Bydd yr Awdurdod hefyd yn parhau i edrych ar ffyrdd newydd o ymgysylltu â'i gymunedau i amlygu'r gwasanaethau Cymraeg a gynigir a phwysleisio bod y Gymraeg yn sgil werthfawr yn ei weithle. Dros y 12 mis diwethaf, mae Swyddog yr Iaith Gymraeg wedi ymweld ag ysgolion ar draws Gogledd Cymru, gan gymryd rhan mewn digwyddiadau gyrfa i hyrwyddo'r Gymraeg gyda myfyrwyr ysgolion uwchradd. Trefnwyd y sesiynau hyn gan Yrfa Cymru a'r ysgolion unigol a fynegodd ddiddordeb yn eu myfyrwyr blwyddyn 9 a 10 i gael cipolwg ar sut y byddent yn defnyddio eu sgiliau Cymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth ac yn eu gyrfaoedd yn y dyfodol. Mae'r digwyddiadau hyn yn amhrisiadwy o ran hybu ac atgyfnerthu gwerth y Gymraeg fel sgil yn y gweithle ac yn cael eu cynnal yn ogystal ag ymweliadau ysgol arferol wedi'u rhaglennu i amlygu negeseuon diogelwch tân.

Cyfleoedd

Mae data o Gyfrifiad 2021 yn dweud wrthym fod 34% o boblogaeth Gogledd Cymru yn siaradwyr Cymraeg, a bod gan 37% rai sgiliau yn y Gymraeg; gall hyn fod y gallu i ddeall ond ddim yn siarad Cymraeg, darllen ond ddim yn siarad Cymraeg a mwy. Gyda 37% o staff ein Gwasanaeth Tân ac Achub yn siaradwyr Cymraeg rhugl, mae gallu dwyieithog gweithlu'r Gwasanaeth yn rhagori ar dirwedd ddwyieithog Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod gwasanaeth dwyieithog cymwys yn cael ei ddarparu i bawb.

Mae'r blaenoriaethau a'r cyfleoedd canlynol wedi'u nodi ar gyfer y flwyddyn nesaf:

- Parhau â'r ddarpariaeth, fel y bo'r capasiti yn caniatáu, o grwpiau datblygu Cymraeg ar gyfer staff gweithredol mewn gorsafoedd tân. Bydd normaleiddio a hwyluso defnydd anffurfiol o'r Gymraeg yn galluogi staff sy'n siarad Cymraeg i ddefnyddio'r Gymraeg yn amlach.
- Nodi staff nad oes ganddynt unrhyw sgiliau Cymraeg wedi'u cofnodi a chysylltu â nhw, cynnig cymorth a'u hannog i sicrhau bod unrhyw fylchau yn cael eu llenwi yn y data sydd gennym.
- Gweithio i helpu i godi lefel sgiliau Cymraeg staff sydd â lefel a gofnodwyd yn is na lefel 2 trwy gynnig cefnogaeth gyda datblygiad ac asesiadau, gan ddefnyddio Hyrwyddwyr y Gymraeg i hwyluso hyn.
- Helpu staff i fabwysiadu defnydd mwy anffurfiol o'r Gymraeg gyda'u cydweithwyr er mwyn sicrhau eu bod yn siaradwyr Cymraeg hyderus a galluog.
- Cydgysylltu ag asiantaethau allanol i sicrhau eu bod yn ystyried dewis iaith wrth wneud cyfeiriadau ar gyfer gwiriadau cartref diogel ac iach - mae angen mwy o ymgyrchu a chodi ymwybyddiaeth o'r gwasanaeth dwyieithog er mwyn cynyddu lefel y gwiriadau a wneir yn Gymraeg.

Cynnydd yn Erbyn Amcanion Cydraddoldeb Strategol 2022-2023

Beth mae'r Ddeddf yn gofyn i'r Awdurdod ei wneud

Mae Deddf Cydraddoldeb (2010) yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod ysgrifennu cynllun cydraddoldeb bob pedair blynedd. Mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol yr Awdurdod 2020-2024 yn nodi pum blaenoriaeth. Mae'r blaenoriaethau hyn wedi'u rhannu'n chwe amcan cydraddoldeb y mae'r Awdurdod am eu helpu i wneud Cymru'n lle tecach i fyw. Nod y Ddeddf Cydraddoldeb yw sicrhau bod gan bawb yr hawl i:

- Hyrwyddo cyfle cyfartal.
- Meithrin cysylltiadau da.
- Dileu gwahaniaethu.

Mae'r categorïau ar gyfer yr amcanion yn seiliedig ar y penawdau maes yn nogfen "Pa mor Deg yw Cymru" y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol. Mae'r penawdau hyn hefyd yn cyd-fynd â Chynllun Cydraddoldeb Strategol Rhwydwaith Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru; mae hyn yn galluogi cynnwys amcanion ar y cyd yng nghynlluniau cydraddoldeb strategol sefydliadau sector cyhoeddus unigol.

Ar ôl nodi'r amcanion hyn, mae gan yr Awdurdod ddyletswydd i gymryd pob cam rhesymol i'w dilyn ac i adrodd yn gyhoeddus ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol ar y cynnydd y mae wedi'i wneud. Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb yn rhestru nifer o nodweddion y mae'n rhaid eu hystyried wrth benderfynu ar y camau i'w cymryd. Dyma'r 'nodweddion gwarchodedig' sy'n cynnwys oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd a/neu gred, rhyw (Rhywedd) a chyfeiriadedd rhywiol. Mae statws economaidd-gymdeithasol hefyd yn cael ei warchod yng Nghymru.

Defnyddiwyd nifer o brosesau ac arferion i ddatblygu amcanion cydraddoldeb strategol yr Awdurdod:

- Asesiadau Effaith Cydraddoldeb.
- Amcanion cynllunio gwella a lleihau risg cyfun.
- Cynlluniau busnes gan Benaethiaid Adrannau.
- Strategaethau a chynlluniau presennol, a
- Canlyniad ymgyrchoedd a gweithgareddau ymgysylltu sy'n gysylltiedig â chydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant.

Mae deddfwriaeth yn caniatáu i'r amcanion gael eu newid ar unrhyw adeg, felly cynhelir gwerthusiad parhaus i sicrhau bod amcanion yn parhau i fod yn gyfredol. Mae'r Awdurdod yn archwilio'r dulliau cyfathrebu mwyaf effeithiol yn barhaus drwy ymgysylltu â'r holl randdeiliaid perthnasol. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyhoeddi'r asesiad hwn o'i berfformiad ei hun ar gyfer 2022-23.

Blaenoriaeth 1 – Bywyd ac Iechyd

Amcan Cydraddoldeb 1

Lleihau tanau mewn cartrefi ac anafusion cysylltiedig trwy strategaeth atal gynhwysfawr

sy'n targedu'n benodol bobl sy'n byw yng Ngogledd Cymru y gellir dangos eu bod mewn mwy o berygl oherwydd eu bod yn rhannu un neu fwy o nodweddion penodol.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Mae GTAGC yn parhau i gyflawni yn erbyn ei dargedau. Mae Rheolwyr Partneriaeth yn parhau i ymgysylltu â'r bobl sy'n wynebu'r perygl mwyaf yn ein cymunedau ac am y tro cyntaf erioed fel awdurdod rydym yn gallu adrodd na wnaethom fynychu digwyddiad angheuol am flwyddyn ariannol lawn, gyda'n marwolaeth tân diwethaf ym mis Ebrill 2022.

- Mae GTAGC yn parhau i gynyddu nifer y partneriaethau gyda grwpiau cymunedol, addoldai ac elusennau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae'r partneriaethau hyn wedi arwain at ein staff yn cysylltu â mwy o bobl o gefndiroedd amrywiol ac mae mwy o bobl wedi cael gwybodaeth allweddol am ddiogelwch, yn enwedig y rheini o grwpiau 'mewn perygl' y gallwn ymgysylltu â nhw a'u cefnogi yn ddiweddarach.

- Gan ddefnyddio data, proffilio cymunedol a methodoleg atgyfeirio, mae ein gwasanaeth wedi gallu defnyddio nodweddion gwarchodedig i nodi grwpiau o bobl sydd mewn mwy o berygl o dân yn y cartref. Mae'r dull hwn wedi ein helpu i dargedu rhai grwpiau buddiant cydraddoldeb ac addasu'r ffyrdd rydym yn cyfathrebu â nhw fel modd o'u cadw'n ddiogel. Er enghraifft, rydym yn gweithio'n agos gyda'r gymuned Iddewig i hyrwyddo negeseuon diogelwch allweddol cyn y tymor gwyliau sy'n gweld cannoedd o Iddewon yn ymweld ag yn treulio amser yng Ngogledd Cymru. Rydym wedi ymgysylltu â'r gymuned Fwslimaidd yn ardal Ogledd-ddwyrain Cymru i hyrwyddo diogelwch tân o amgylch defodau.

- Mae cytundeb cydweithio parhaus GTAGC gyda Gofal a Thrwsio yn parhau i ddarparu mynediad uniongyrchol i'r bobl 'mewn perygl' mwyaf yn y gymuned. Mae GTAGC bron wedi dychwelyd i lefelau gweithgarwch cyn Covid.

Blaenoriaeth 2 – Cyflogaeth

Amcan Cydraddoldeb 2

Trwy ein harferion, rhaglenni a chynlluniau cyflogaeth ein hunain, ein nod yw cynyddu rhagolygon cyflogaeth pobl a allai fel arall ei chael yn anodd cael mynediad cyfartal i fyd gwaith. Byddwn yn blaenoriaethu camau gweithredu i hybu cydraddoldeb rhywedd yng Ngogledd Cymru.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Creu Pecynnau Gwybodaeth Recriwtio ac maent wedi'u teilwra'n arbennig ar gyfer pob swydd wag. Maent yn cynnwys gwybodaeth am ofynion y Gymraeg, dyletswyddau dyddiol y rôl, a'r person i gysylltu ag ef am ragor o wybodaeth. Nod y llyfrynnau hyn yw darparu'r holl wybodaeth y byddai ei hangen ar ymgeisydd mewn un lle, yn ogystal ag amlygu pwynt cyswllt.

- Creu tudalen Gyrfaoedd Tân Gogledd Cymru ar Facebook i hysbysebu swyddi gwag sydd ar ddod a swyddi cyfredol ar draws y Gwasanaeth, gyda'r holl swyddi'n

cael eu creu'n ddwyieithog yn unol â Chanllawiau Gwasanaeth a Safonau'r Gymraeg. Aeth y dudalen yn fyw ddechrau Chwefror 2023 ac o fewn mis i'r dudalen fynd yn fyw cafwyd 173 o ddilynwyr. Postiwyd neges yn amlygu ddiwrnod arferol yn yr Ystafell Reoli er mwyn ennyn diddordeb yn y swyddi gwag yn yr Ystafell Reoli a chyrhaeddodd 17,989 o bobl gyda 1,521 o bobl yn ymgysylltu ag ef. Unwaith y daeth y swyddi gwag yn fyw, cyrhaeddodd y postiad yn hysbysebu'r swydd wag 24,452 o bobl, ac ymgysylltodd 2,093 o bobl â'r swydd, gan arwain at 20 cais am y swydd wag (o gymharu ag 8 a dderbyniwyd yn ystod yr ymgyrch flaenorol). Nod y dudalen yw codi proffil rolau Llyfr Gwyrdd ac annog mwy o geisiadau tra hefyd yn cefnogi recriwtio rolau llyfr llwyd yn ôl yr angen.

- Mae staff AD wedi defnyddio eu sianeli cyfryngau cymdeithasol eu hunain fel Facebook, Twitter a LinkedIn i hyrwyddo unrhyw swyddi gwag yn y Llyfr Gwyrdd sydd ar ddod er mwyn ennyn diddordeb cyn i'r swyddi gwag fynd yn fyw. Mae'r dull hwn wedi helpu i hyrwyddo cyfleoedd gyrfa drwy gysylltiadau adnoddau dynol a recriwtio eraill.

- Mae presenoldeb mewn digwyddiadau recriwtio wedi ailddechrau gan fod nifer o ddigwyddiadau recriwtio mewn person a ffeiriau swyddi wedi ailddechrau ar draws y rhanbarth. Mae nifer y ceisiadau wedi bod ar lefel is ers pandemig y Coronafeirws ac mae mynychu'r digwyddiadau hyn wedi galluogi'r Gwasanaeth i ymgysylltu â cheiswyr gwaith yn ein cymunedau lleol a hyrwyddo'r cyfleoedd gwych sydd ar gael. Mae hefyd yn rhoi cyfle i'r tîm AD drafod gydag ymgeiswyr posibl unrhyw rwystrau y gallent fod yn eu hwynebu fel y gellir adolygu'r rhain a mynd i'r afael â nhw lle bo hynny'n bosibl. Er enghraifft, mae'r tîm AD wedi mynychu ffair swyddi Cymraeg ym Mangor i hyrwyddo swyddi gwag o fewn Diogelwch Tân a'r Ystafell Reoli, lle mae'r Gymraeg yn un o ofynion hanfodol y rôl. Yn dilyn ailstrwythuro'r gwasanaeth, mae'r gwasanaeth wedi penodi Rheolwyr Recriwtio ac Argaeledd pwrpasol ym mhob un o'r tri maes.

- Mae AD hefyd wedi gweithio gyda'r adran Cyfathrebu Gorfforaethol i gynhyrchu fideos cyfryngau cymdeithasol byr i hyrwyddo rolau a swyddi gwag o fewn y Gwasanaeth, gyda'r nod arbennig o wella ymgysylltiad â siaradwyr Cymraeg ac egluro pam mae angen y Gymraeg ar gyfer rhai rolau a chael gwared ar rwystrau i ymgeiswyr lle nad yw'r Gymraeg yn hanfodol fel sgil diwrnod cyntaf.

- Mae GTAGC wedi cefnogi Cadeirydd ein Pride Tân i fynychu digwyddiadau rhwydweithio LGBTQ+ rhanbarthol. Mae'r ymgysylltu hwn wedi ein cysylltu â phobl leol ac mae hyn yn ddefnyddiol pan fydd y Gwasanaeth am hyrwyddo negeseuon diogelwch allweddol a recriwtio. Mae ein rhwydwaith Pride Tân wedi cefnogi digwyddiadau recriwtio mewn canolfannau hamdden leol a digwyddiadau pride.

Blaenoriaeth 3 – Addysg

Amcan Cydraddoldeb 3

Byddwn yn datblygu diwylliant cynhwysol lle mae arweinwyr a staff yn dangos eu hymrwymiad i hyrwyddo cydraddoldeb a chefnogaeth ar gyfer gweithlu teg a chynhwysol.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Recriwtio dau Reolwr Datblygu Polisi Corfforaethol sydd wedi bod yn gweithio trwy adolygiad polisi sy'n cynnwys ail-fformatio polisïau a gweithdrefnau AD presennol. Arbenigwyr AD yn parhau i adolygu cynnwys ein polisïau, gan gynnwys y rhai sy'n ymwneud â disgyblaeth, rheoli presenoldeb, cwynion, recriwtio yn ogystal ag eraill. Mae'r Asesiad Effaith Integredig hefyd yn cael ei adolygu unwaith y bydd yr adolygiad polisi yn ei gam terfynol.

- Cynhyrchu dwy ddogfen i gefnogi rheolwyr llinell gyda'r camau sydd eu hangen pan fydd materion ymddygiad yn codi yn y gweithle:

    - **Siart Llif Ymddygiad:** Mae'r siart llif yn ganllaw i reolwyr ar gyfer y camau y dylid eu cyflawni wrth ymdrin â materion ymddygiad (o'r hysbysiad cychwynnol o fater ymddygiad i gwblhau adroddiad ymchwilio).

    - **Ffurflen Canfod Ffeithiau Cychwynnol:** Dyfeisiwyd y ffurflen 'canfod ffeithiau' gychwynnol fel cam rhagarweiniol wrth benderfynu a oes cyfiawnhad dros ymchwiliad disgyblu ac fe'i defnyddir i gael gwybodaeth wrthrychol i helpu i benderfynu a yw'r digwyddiad yn haeddu ymchwiliad manylach ac a oes angen atal dros dro.

- Mae polisi aflonyddu gwrth-rywiol wedi'i ddrafftio er mwyn nodi ymddygiadau a disgwyliadau gweithwyr a gwirfoddolwyr. Mae'r polisi hefyd yn rhoi arweiniad i reolwyr ar sut i ddelio â chwynion o aflonyddu rhywiol.

- Mae gwasanaeth 'codi llais' cyfrinachol yn cael ei gaffael i ddarparu modd dienw, trwy ddarparwr allanol, i weithwyr roi gwybod am unrhyw bryderon difrifol sydd ganddynt ynghylch ymddygiad neu gamymddwyn amhriodol neu wahaniaethol.

- Mae canllaw i weithwyr wedi'i lunio i helpu i drosi Gwerthoedd Craidd a disgwyliadau'r Gwasanaeth i'r ffordd y dylai gweithwyr weithredu. Mae'r ddogfen yn manylu ar ddyheadau'r Gwasanaeth o ran y Gwerthoedd Craidd ac yn cyfeirio gweithwyr at bolisïau a all ddarparu gwybodaeth bellach pan fydd materion yn codi.

- Mae GTAGC yn cymryd diogelwch ein staff a'n cymunedau o ddifrif, a dyna pam rydym yn mynnu bod pob aelod o staff yn ymgymryd â gwiriad DBS neu Fetio cyn cyflogi, ac yn gofyn i staff ddatgelu unrhyw euogfarnau troseddol yn ystod y broses recriwtio a thrwy gydol eu gyrfa gyda'r Gwasanaeth. O 1 Ebrill 2023, bydd y Gwasanaeth yn cychwyn adolygu statws DBS a Fetio ei staff bob tair blynedd. Bydd y Gwasanaeth yn gweithredu amnest ym mis Ebrill 2023 ac yn ystod y cyfnod hwn, bydd unrhyw aelod o staff nad yw wedi datgelu cysylltiad â'r Heddlu o'r blaen yn cael y cyfle i wneud hynny heb fod yn destun camau disgyblu am dorri cytundeb oherwydd diffyg datgelu. Bydd unrhyw euogfarnau a ddatgelir yn cael eu hystyried fesul achos yn unol â'n gwerthoedd craidd a'n llawlyfr disgyblu.

- Mae GTAGC wedi sefydlu tri rhwydwaith staff newydd i ganolbwyntio ar grefydd, ethnigrwydd a threftadaeth ddiwylliannol; niwroamrywiaeth; a rhieni a gofalwyr. Mae'r rhwydweithiau newydd hyn yn ategu'r rhwydweithiau 'Merched yn y Gwasanaeth Tân' a 'Firepride' sy'n galluogi staff i gyfarfod yn rheolaidd i godi pryderon a rhannu syniadau ar sut y gall y gwasanaeth wella. Mae gan rai o'r rhwydweithiau staff uwch noddwr ac mae hyn wedi atgyfnerthu'r berthynas rhwng uwch arweinwyr ac aelodau staff.

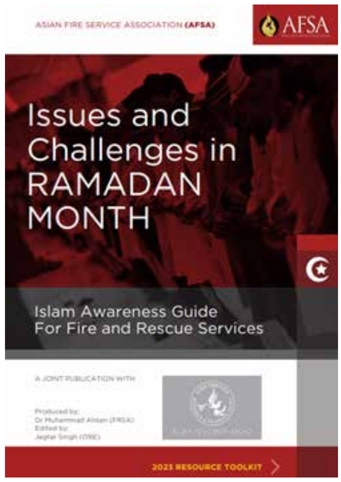

- Cynhyrchodd GTAGC ganllawiau newydd ym mis Mawrth 2023 yn ymwneud â chefnogi cydweithwyr Mwslimaidd yn ystod Ramadan. Bydd dogfennau canllaw Cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant tebyg yn cael eu datblygu trwy gydol 2023-24 i greu cyfres o adnoddau sy'n helpu godi ymwybyddiaeth a galluogi ein pobl greu diwylliant gweithle mwy cefnogol a chynhwysol. Mae hyrwyddo dogfennau cyfarwyddyd o ffynonellau allanol hefyd yn cynorthwyo ymwybyddiaeth ddiwylliannol a datblygiad staff.

- Cyflwynodd y Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant sesiwn hanner diwrnod yng Nghynhadledd goruchwylio ac arweinyddiaeth gyfun cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant y rheolwyr canol ym mis Mawrth 2023. Roedd y sesiwn hon yn canolbwyntio ar arferion cynhwysol, diwylliant yn y gweithle a theori arweinyddiaeth.

- Mae GTAGC wedi parhau i ddarparu hyfforddiant Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant penodol i staff yn ymwneud â chynhwysiant LGBTQ+, rhagfarn anymwybodol, niwroamrywiaeth a chydraddoldeb rhyw. Mae'r hyfforddiant hwn wedi helpu i godi ymwybyddiaeth a chyflwyno cysyniadau newydd i staff. Er enghraifft, yn ystod mis Mawrth 2023, hyrwyddodd y Gwasanaeth 'Wythnos Dathlu Niwroamrywiaeth 2023' ac roedd yr ymgyrch hon yn cynnwys nifer o ddeunyddiau dysgu anffurfiol gan gynnwys dolenni fideo, dogfennau cyfarwyddyd ac astudiaethau achos.

- Cyflwynwyd sgrinio dyslecsia cychwynnol i staff ym mis Medi 2022. Mae sgrinio wedi galluogi staff i ddatblygu hunanymwybyddiaeth ac mae'r gwasanaeth wedi ystyried a gweithredu rhai addasiadau rhesymol sylfaenol. Mae teclyn sgrinio manylach wedi cael ei archwilio yn ystod y misoedd diwethaf i sicrhau bod y gwasanaeth yn ystyried y gwahanol ffyrdd y mae staff yn dysgu, yn prosesu ac yn derbyn gwybodaeth. Yn unol â Deddf Cydraddoldeb 2010, mae'r broses hon yn mynd ati'n rhagweithiol i helpu GTAGC i nodi addasiadau rhesymol sy'n galluogi staff i berfformio hyd eithaf eu gallu.

- Mae gwaith pellach wedi'i gwblhau i sicrhau bod y gwasanaeth yn lleihau'r bwlch cyflog rhwng y rhywiau. Gyda'r bwlch hwn yn cau o ganlyniad i fwy o fenywod yn cael eu recriwtio i'r gwasanaeth, gan gynnwys i rolau gweithredol, gyda llawer ohonynt wedi bod yn llwyddiannus mewn prosesau hyrwyddo diweddar. Mae data bwlch rhwng y rhywiau ar gyfer 2022-23 wedi'i gyflwyno i'r llywodraeth

ac mae'r naratif perthnasol wedi'i gynnwys mewn adroddiad blynyddol sydd wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan yn unol â'r gofynion adrodd deddfwriaethol.

- Mae'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant wedi mynychu fforymau amrywiol gan gynnwys Rhwydwaith 'OEDRAN yn y Gwaith' yn ystod 2022-23 sydd wedi'i drefnu gan Busnes yn y Gymuned ac Age Cymru. Mae'r rhwydwaith hwn wedi galluogi ein gwasanaeth i rannu a nodi arfer gorau, polisi a phrosesau o ran creu gweithle cynhwysol i bobl hŷn.

- Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae GTAGC wedi ymaelodi â Chymdeithas Gwasanaeth Tân Asiaidd. Mae ein staff yn mynychu cyfarfodydd ei phwyllgor gwaith sy'n ein galluogi i nodi arfer gorau. Mae ein staff hefyd yn elwa'n fawr o fynychu cynadleddau blynyddol y Gymdeithas Gwasanaeth Tân Asaidd sy'n galluogi rhwydweithio a dysgu o amgylch cydraddoldeb hiliol a themâu eraill sy'n gysylltiedig â chydraddoldeb.

- Mae GTAGC hefyd wedi parhau â'n haelodaeth gyda Menywod yn y Gwasanaeth Tân a mynychodd staff eu penwythnos datblygu blynyddol ym mis Mehefin 2022.

- Mae GTAGC wedi mynd ati i fynychu Cyfarfodydd Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymru gyfan ochr yn ochr â'n cymheiriaid o Ganolbarth a Gorllewin Cymru a Gwasanaethau Tân ac Achub De Cymru. Cynhaliwyd y cyfarfod cyntaf yn Y Drenewydd ddydd Iau 9fed Chwefror 2023. Mae'r fforwm hwn yn galluogi pob Gwasanaeth i ddarparu diweddariadau ar flaenoriaethau allweddol, rhannu adnoddau a chydweithio. Bydd cyfarfodydd yn cael eu cynnal bob chwarter.

- Mynychodd y Dirprwy Brif Swyddog Tân, Stewart Forshaw a'r Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, Benji Evans Gynhadledd Ddiwylliant Cyngor Cenadlaethol y Penaethiaid ym mis Mawrth 2023. Amlygodd siaradwyr amrywiol bryderon yn ymwneud â diwylliant y gweithle yn y sector tân ac achub. Mae Adolygiad Diwylliant Brigâd Dân Llundain ac adroddiadau diwylliant dilynol gan Gyngor Cenadlaethol y Penaethiaid a HMICFRS wedi amlinellu camau gweithredu ac argymhellion allweddol i'r sector GTA eu hystyried. Fel gwasanaeth, rydym wedi defnyddio'r argymhellion i lywio ein cynllunio ar gyfer y dyfodol.

- Bydd yr Adroddiad Monitro Cyflogaeth yn cael ei gyhoeddi yn hydref 2023. Mae hyn yn cynnwys yr holl ddata cyflogaeth a nodir gan Ddyletswydd Cydraddoldeb Penodol Cymru 2011 gan sicrhau bod hyn yn cael ei adrodd yn ôl math o gytundeb, cytundebau parhaol a chyfnod penodol, amser llawn, rhan-amser a threfniadau gweithio hyblyg eraill. Mae'r wybodaeth hon yn galluogi'r awdurdod i fonitro amrywiaeth ei weithlu a chynllunio gweithgarwch gweithredu cadarnhaol yn unol â hynny.

Amcan Cydraddoldeb 4

Trwy raglen gynhwysfawr o addysg a chyngor wedi'u teilwra a ddarperir yn unigol ac ar y cyd, i rymuso pobl sy'n byw, yn gweithio ac yn ymweld â Gogledd Cymru i barhau i leihau eu lefel eu hunain o risg o dân a pheryglon eraill trwy gydol y cyfnodau gwahanol yn eu bywydau.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Nifer yr ysgolion sy'n cymryd rhan ym mlwyddyn ariannol 2022-23 yw 74 o ysgolion cynradd a 45 o ysgolion uwchradd. Mae hyn wedi arwain at 7,324 o blant ysgolion cynradd ac 8,590 o blant ysgolion uwchradd yn derbyn gwybodaeth diogelwch allweddol.
- Yn ogystal â hyn mae addysgwyr GTAGC wedi cyflwyno i 20 o ffermwyr ifanc, 20 aelod o glybiau merlod, 340 o bobl ifanc mewn saith ymweliad â gorsaf, 25 o fyfyrwyr o'r Frigâd Merched a 30 o blant sy'n cael eu haddysgu gartref mewn un ymweliad.

- Mae'r Addysgwyr wedi darparu dau ymyriad cynnau tanau a 10 sesiwn o Stori Olivia i 750 o fyfyrwyr. Mae hyn yn golygu bod yr Addysgwyr wedi darparu gwybodaeth ddiogelwch allweddol i 18,001 o blant a phobl ifanc mewn 139 o gysylltiadau.
- Mae effeithiau ychwanegol yr ymgysylltiad hwn yn golygu bod pobl ifanc yn datblygu eu gwytnwch eu hunain i sicrhau eu bod yn fwy diogel yn eu cartref, ar y ffordd ac yn eu cymunedau.
- Mae GTAGC mewn cydweithrediad â phartneriaid diogelwch ar y ffyrdd a Gwasanaethau Tân ac Achub eraill Cymru yn darparu ymyriad diogelwch ar y ffyrdd o'r enw Stori Olivia gyda'r nod o leihau'r rhai a laddwyd ac a anafwyd yn ddifrifol ar y ffordd, ac yn benodol, gyrwyr ifanc. Mae Heddlu Gogledd Cymru yn cyflwyno Stori Olivia i bob ysgol uwchradd ac mae GTAGC yn ei chyflwyno i sefydliadau addysg bellach fel colegau, ac i brentisiaid mewn gweithleoedd, fel AirBus. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, mae dros 5,107 o bobl ifanc a gyrwyr ifanc wedi derbyn yr ymyrraeth hon.
- Yn y flwyddyn flaenorol, mae ein gwasanaeth wedi mabwysiadu rhai adnoddau a ddatblygwyd gan Ganolfan Gweithgareddau Addysg PentrePeryglon ac elusen CSSEF. Mae'r adnoddau hyn wedi ehangu mynediad i blant oed ysgol sy'n fyddar ac yn drwm eu clyw i gael mynediad at wybodaeth diogelwch allweddol. Bydd y gwasanaeth hefyd yn parhau i ddatblygu ystod o adnoddau y byddwn yn eu cyrchu trwy lwyfan addysg StayWise Cymru.
- Mae ymarfer mapio cynhwysfawr wedi'i gynnal i nodi grwpiau budd cydraddoldeb ar draws Gogledd Cymru. Mae'r wybodaeth hon wedi galluogi ein gwasanaeth i dargedu grwpiau penodol drwy fabwysiadu methodoleg cyfathrebu ac ymgysylltu priodol. Mae'r darn hwn o waith wedi arwain at weithio mewn partneriaeth â grwpiau cymunedol lleol ac elusennau sydd wedi arwain at alluogi ein Gwasanaeth i hyrwyddo ein negeseuon diogelwch allweddol. Er enghraifft, mae ein gwaith gyda Chanolfan Merched Gogledd Cymru wedi ein galluogi i gysylltu â llawer o fenywod sy'n aml yn darparu gofal sylfaenol. Mae pobl sy'n byw ar eu pen eu hunain mewn mwy o berygl o dân yn y cartref, felly mae gweithio gyda grwpiau menywod yn ein helpu i gysylltu â grŵp o bobl sy'n digwydd bod yn cyfrif am 90% o rieni sengl yr ardal.

Blaenoriaeth 4 – Diogelwch Personol

Amcan Cydraddoldeb 5

Lleihau'r risg o farwolaeth neu anaf oherwydd tanau yng Ngogledd Cymru trwy ddarparu gwasanaethau atal ac amddiffyn effeithiol ac ymateb brys i dân ac achub.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Parhau i ddarparu hyfforddiant iaith Gymraeg i staff, gyda'r bwriad o barhau â chynllun hyfforddi ar gyfer dechreuwyr newydd a hyfforddiant gloywi ar gyfer aelodau staff presennol. Mae siaradwyr Cymraeg yn y gweithlu yn galluogi ein staff i gyfathrebu negeseuon diogelwch allweddol, mynychu digwyddiadau cymunedol, derbyn galwadau brys ac ymateb yn effeithiol i argyfyngau.

- Mae'r holl staff yn cyrchu ac yn cwblhau e-ddysgu gorfodol Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant i gyflwyno (ac adnewyddu) gwybodaeth sylfaenol. Yn ogystal, mae'r holl staff wedi datblygu hyfforddiant Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant pwrpasol ar gyfer pob adran i ddarparu arfer gorau wrth ymgysylltu â rhanddeiliaid allanol. Cyflwynwyd yr hyfforddiant hwn i Weithwyr Cymorth Diogelwch yn y Cartref yn ardal y Dwyrain ym mis Chwefror 2023 ynghyd â staff o'n tîm lleihau tanau bwriadol. Mae'r hyfforddiant hwn yn ymdrin â phob math o wahaniaethu, aflonyddu a chamdrin gydag astudiaethau achos penodol yn ymwneud â diogelwch yn y cartref sy'n ystyried croestoriad. Bydd yr hyfforddi hwn yn dechrau drwy gydol 2023-24.

- Er mwyn datblygu ymhellach ein dealltwriaeth o anghenion penodol dioddefwyr trais domestig gan grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol, mae GTAGC yn gweithio i ailddilysu ein hachrediad Rhuban Gwyn. Mae gwaith cychwynnol wedi'i wneud yn ystod y misoedd diwethaf i ailgysylltu â phartneriaid perthnasol ar gefn y Pandemig Covid-19. Bydd gweithio mewn partneriaeth â grwpiau cymorth lleol ac elusennau yn galluogi ein gwasanaeth i roi gwell cymorth i ddioddefwyr cam-drin domestig y byddwn yn dod i gysylltiad â nhw.

- Rhoddir yr annibyniaeth i reolwyr partneriaeth fod yn arloesol gyda'u hatebion i weithgarwch atal. Roedd un prosiect peilot yn ymwneud â gosod dyfeisiau synhwyro tân newydd yng ngheginau 17 o bobl 'mewn perygl', a oedd yn digwydd bod yn breswylwyr hŷn yn byw mewn gwahanol adeiladau uchel yn Sir y Fflint. Canfu o'r data a gasglwyd o'r dyfeisiau fod 18 o danau cegin posibl wedi'u hosgoi oherwydd bod y dyfeisiau wedi diffodd y popty pan ddangosodd y synwyryddion fod person wedi gadael coginio yn anfwriadol am gyfnod o amser, bod y popty yn rhy boeth neu pan oedd bwyd/olew yn llosgi. Mae'r gweithgaredd atal creadigol hwn yn achub bywydau ein pobl sydd fwyaf 'mewn perygl'. Mae cynlluniau i ehangu'r cynllun peilot i fwy o breswylwyr wedi'u cynllunio ar gyfer 2023-24.

- Yn y bôn, mae GTAGC yn ôl i lefelau a dulliau ymgysylltu cyn y pandemig e.e. wyneb yn wyneb. Mae hyn wedi arwain at lefel gadarnhaol o ymgysylltu â busnesau lleol.

Blaenoriaeth 5 – Cyfranogiad a Chyfathrebu

Amcan Cydraddoldeb 6

Trwy fod yn agored ac yn atebol am yr hyn rydym yn ei wneud a beth yw ein cynlluniau, annog mwy o bobl i gymryd rhan yn y broses o benderfynu ar y ffordd y caiff gwasanaethau tân ac achub eu darparu yng Ngogledd Cymru, a cheisio cynyddu'r amrywiaeth o leisiau cynrychioliadol sy'n cyfrannu at y broses honno.

Gan weithio i gyflawni'r amcan hwn, mae'r Awdurdod wedi:

- Mae staff GTAGC wedi cymryd rhan weithredol yn Rhwydwaith Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Sector Cyhoeddus Gogledd Cymru a Grŵp Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Cymru Gyfan sy'n cyfarfod bob yn ail fis a chwarterol yn y drefn honno. Mae'r fforymau hyn yn helpu i rannu arfer gorau ac adnoddau a chydweithio ar drefnu hyfforddiant, digwyddiadau a gweithgareddau cysylltiedig ag ymgysylltu eraill. Mae denu a recriwtio i'r sector cyhoeddus wedi bod yn ffocws allweddol yn ystod 2022-23.

- Mae Rheolwyr Partneriaeth GTAGC wedi bod yn weithgar iawn yn cynnal partneriaethau presennol ac yn meithrin perthnasoedd newydd i sicrhau bod y Gwasanaeth yn hyrwyddo negeseuon diogelwch allweddol i'r bobl sydd fwyaf mewn perygl yng Ngogledd Cymru. Er enghraifft, mae llawer o brosiectau newydd wedi'u sefydlu yn ystod 2022-23 gan gynnwys sesiynau 'cerdded a siarad' a ddatblygwyd ar y cyd â'r ymddiriedolaeth genedlaethol i ymgysylltu â phobl hŷn â dementia. Mae sesiynau tebyg wedi'u datblygu gyda Grŵp Parkinson's a Grŵp Cymorth Lymphedema. Mae'r ymgysylltu penodol hwn yn helpu i dargedu pobl yn y categori 'mewn perygl' ac aelodau o'u teuluoedd ehangach sy'n darparu adborth a ddefnyddiwn i werthuso a llywio ein darpariaeth gwasanaeth.

- Mae ymgysylltu penodol â chydweithwyr yn Fforwm Rhyng-ffydd Gogledd Ddwyrain Cymru wedi galluogi ein gwasanaeth i gysylltu'n fwy effeithiol â grwpiau crefyddol a dyneiddiol. Mae'r rhwydweithiau hyn wedi bod yn ddefnyddiol i gyfleu negeseuon diogelwch allweddol i bobl hŷn sy'n gynulleidfa darged ynghylch tân yn y cartref, tra'n estyn allan at bobl sy'n dathlu ac yn arsylwi crefydd yn elwa o wybodaeth diogelwch tân sy'n ymwneud â choginio, cynnau coelcerthi, llusernau, canhwyllau a llosgwyr olew.

- Mae cyflwyno rhai dathliadau a defodau crefyddol ychwanegol yn ein calendr ymgyrchoedd wedi'u cyfathrebu trwy'r wefan a llwyfannau cyfryngau cymdeithasol.

Mae cydweithio â phartneriaid allanol wedi gwella ein cyrhaeddiad cyfryngau cymdeithasol ar draws Gogledd Cymru a thu hwnt trwy rannu, ail-bostio a hoffi postiadau.

- Mae staff o rwydwaith Pride Tân y gwasanaeth yn aelodau gweithgar o Pride Gogledd Cymru a buont yn bresennol yn eu digwyddiad pride blynyddol ym Mangor (Mehefin 2022) a nifer o gyfarfodydd rhithwir a chorfforol trwy gydol 2022-23. Mae'r ymgysylltiad hwn wedi galluogi'r gwasanaeth i gysylltu â chymunedau LGBTQ+, cyfathrebu gwybodaeth ddiogelwch allweddol a gofyn am adborth ar wahanol faterion a ffrydiau gwaith.

- Mae GTAGC wedi mynychu Grŵp Mynediad Arfon a ailddiwygiwyd ym mis Chwefror 2023. Mae'r grŵp hwn yn helpu ein gwasanaeth i gysylltu â rhwydwaith ehangach o bobl ag anabledd yng Ngwynedd a Môn i gyfleu gwybodaeth a gofyn am adborth.

- Mae staff diogelwch cymunedol hefyd wedi bod yn ymgysylltu mwy â banciau bwyd a lansiwyd ymgyrch costau byw ledled Cymru yn ystod misoedd y gaeaf gyda negeseuon rheolaidd ar gyfryngau cymdeithasol – i dargedu grwpiau agored i niwed y mae'r argyfwng costau byw presennol yn effeithio arnynt a'r rheini nas clywir yn aml yn ein cymunedau.

- Mae gwelliannau hygyrchedd wedi'u gwneud i'n gwefan i sicrhau ein bod yn cynnal y safonau gofynnol a bod aelodau'r gymuned yn canfod bod gwybodaeth yn hygyrch. Mae ein staff yn derbyn hyfforddiant hygyrchedd gwefan i sicrhau ein bod yn cynnal safonau wrth symud ymlaen.

- Mae ymgysylltu cynyddol â grwpiau lleiafrifoedd ethnig ar draws Gogledd Cymru wedi gwella ein cyrhaeddiad i rai pobl nas clywir yn aml. Mae mynd i ddigwyddiadau cymunedol a drefnir gan grwpiau lleiafrifoedd ethnig a grwpiau budd cydraddoldeb eraill yn cyfrannu at ymgysylltu a meithrin perthynas â phobl nad oes ganddynt lais yn aml iawn. Noddodd GTAGC y digwyddiadau Mis Hanes Pobl Dduon cyntaf a gynhaliwyd yn Wrecsam a Bangor ym mis Hydref 2022. Bu staff hefyd yn mynychu digwyddiadau Nadolig a digwyddiadau amlddiwylliannol ym mis Chwefror 2022. Mae'r digwyddiadau hyn yn galluogi staff i ymgysylltu â grwpiau Affricanaidd, Caribïaidd, Portiwgaleg ac amrywiol grwpiau lleiafrifoedd ethnig eraill a fynychodd.

- Yn ystod 2022-23, diweddarwyd templed Cydraddoldeb, Asesiad Effaith (EqIA) y gwasanaethau i gynnwys dyletswydd economaidd-gymdeithasol, y Gymraeg, daearyddiaeth, adran i amlygu unrhyw effaith bosibl yn erbyn staff ar-alwad a grwpiau budd cydraddoldeb 'eraill'. Mae'r templed newydd hwn yn defnyddio matrics sgôr sy'n asesu'r 'tebygrwydd' a'r 'effaith' posibl felly mae mesur clir o'r risg sy'n galluogi lliniaru i ddigwydd. Mae staff ar draws gwahanol adrannau wedi cwblhau hyfforddiant EqIA. Bydd yr hyfforddiant hwn yn parhau i gael ei gyflwyno i staff drwy gydol 2023-24.

In accordance with the requirements of the Equality Act 2010, our annual Gender Pay Gap report and employment information in respect of employees and applicants between 1st April 2022 and 31st March 2023 have been published on our website.

I hyrwyddo cyfle cyfartal a hygyrchedd, cysylltwch â'n Swyddog Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant, os oes angen yr adroddiad hwn arnoch mewn print bras, iaith wahanol neu fformat arall.

Crynodeb Gwybodaeth Perfformiad

Cyflwynodd Gorchymyn Awdurdodau Tân ac Achub (Dangosyddion Perfformiad) (Cymru) 2015 dri dangosydd perfformiad statudol sy'n cyd-fynd â dangosyddion sector a gasglwyd yn lleol.

DANGOSYDDION STATUDOL:	Blwyddyn 1 ein Cynllun 2021-22		Blwyddyn 2 ein Cynllun 2022-23		Blwyddyn 3 ein Cynllun 2023-24	
	Rhif	Cyfradd	Rhif	Cyfradd	Rhif	Cyfradd
Tanau yr aethpwyd atynt	1,879	26.71	2,011	29.27		
Galwadau diangen yr aethpwyd atynt	2,517	35.79	2,674	38.92		
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	207	2.94	234	3.41		
Digwyddiadau brys eraill yr aethpwyd atynt	751	10.68	977	14.22		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o'r boblogaeth						
Marwolaethau ac anafiadau tân	58	8.25	40	5.82		
Marwolaethau ac anafiadau yn sgil tanau a ddechreuwyd yn ddamweiniol	50	7.11	35	5.09		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 100,000 o'r boblogaeth						
Tanau cartref wedi'u cyfyngu i'r ystafell wreiddiol	375	87.62%	330	86.84%		
Fel canran o'r nifer o danau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt						

Cyflwynwyd dangosyddion sector ar gyfer 2015 a chytunwyd i gael eu casglu a'u rhannu gan y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru.

DANGOSYDDION SECTOR:	**Blwyddyn 1 ein Cynllun 2020-21**		**Blwyddyn 2 ein Cynllun 2021-22**		**Blwyddyn 3 ein Cynllun 2022-23**	
	Rhif	**Cyfradd**	**Rhif**	**Cyfradd**	**Rhif**	**Cyfradd**
Tanau bwriadol	472	6.71	519	7.55		
Tân damweiniol (neu ddim yn hysbys)	1,408	20.02	1,492	21.71		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o'r boblogaeth						
Marwolaethau yn gysylltiedig â thân	7	1.00	0	0.00		
Anafiadau wedi'u hachosi gan dân	51	7.25	40	5.82		
Marwolaethau cysylltiedig â thân mewn cartrefi	5	0.71	0	0.00		
tanau damweiniol	0	0	0	0.00		
Marwolaethau yn gysylltiedig â thân mewn cartref	39	5.54	26	3.78		
tanau bwriadol	5	0.71	3	0.44		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 100,000 o'r boblogaeth						
Tanau cartref	429	13.02	380	11.49		
Tanau damweiniol yn y cartref	400	12.14	344	10.40		
Tân bwriadol mewn cartrefi	29	0.88	36	1.09		
Galwadau diangen LTAau mewn cartrefi	1,100	33.40	1,165	35.23		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 10,000 o cartrefi						
Tanau mewn adeiladau annomestig	156	4.74	158	4.70		
Galwadau diangen LTAau mewn eiddo annomestig	295	8.95	365	10.86		
Lle mae'r gyfradd yn seiliedig ar 1,000 o adeiladau annomestig						
Tanau mewn cartrefi lle nad oedd larwm mwg wedi'i osod	58	13.52%	50	13.16%		
Fel canran o'r nifer o danau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt						

Siarter Ymateb i Danau Mewn Cartrefi yn 2022-23

Yn ystod 2012, datblygodd y tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru Siarter Cymru gyfan ar y cyd i sicrhau, lle bynnag y mae pobl yn byw yng Nghymru, y gallant ddisgwyl cael cymorth a chefnogaeth i aros yn ddiogel rhag tân yn eu cartrefi. Dylent hefyd allu disgwyl, os bydd tân yn cynnau, y byddant yn cael ymateb brys prydlon, effeithiol a phroffesiynol i'w galwad am gymorth.

Mae'r Siarter yn gwneud saith ymrwymiad penodol y bydd yr Awdurdod Tân ac Achub yn:

1. Cymryd yr awenau wrth leihau nifer y tanau mewn cartrefi sy'n digwydd a lleihau eu heffaith ar bobl.
2. Ymateb yn gyflym ac yn effeithlon bob tro y byddwn yn derbyn galwad brys 999 i fynychu tân mewn cartref.
3. Mynychu tanau mewn cartrefi yn gyflym a chyda'r offer priodol i ddelio â nhw.
4. Delio â thanau cartref yn effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol.
5. Helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi.
6. Ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi a dal y bobl berthnasol i gyfrif pan fo'n briodol gwneud hynny.
7. Ymdrechu i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn.

Mae'r tudalennau canlynol yn rhoi gwybodaeth am ein cydymffurfiaeth â'r ymrwymiadau hyn yn ystod 2022-23.

Er cysondeb, rydym yn defnyddio naratif safonol ar gyfer adrodd yn erbyn y Siarter bob blwyddyn, a dim ond yn diweddaru'r ffigurau o fewn y fframwaith naratif.

1. Byddwn yn arwain y gwaith o leihau nifer y tanau sy'n digwydd mewn cartrefi a lleihau eu heffaith ar bobl.

Rydym wedi ymrwymo i arwain y gwaith o gynnal gostyngiad yn nifer yr achosion o danau mewn cartrefi a'r anafusion cysylltiedig yng Nghymru.

Yn 2022-23 rhoesom gyngor ac anogaeth i bobl ar sut y gallant atal tanau rhag cychwyn yn eu cartref a sut y gallant gadw eu hunain yn ddiogel rhag tân. Roedd ein gweithgarwch atal yn cynnwys cyflwyno 18,052 o Archwiliadau Diogel ac Iach i ddeiliaid tai, a chafodd 18,001 o blant a phobl ifanc yng nghyfnodau allweddol 1 - 4 sgwrs diogelwch tân.

Yn ystod 2022-23 aethom i 344 o danau damweiniol mewn cartrefi. O ganlyniad i'r tanau hynny, ni chofnodwyd unrhyw farwolaethau, ond cafodd 28 o bobl anafiadau difrifol. Mae nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yn ardal yr ATA wedi tueddu i fyny gyda 399 o danau damweiniol wedi eu mynychu yn ystod 2021-22.

Yn anffodus, mae nifer y tanau damweiniol mewn cartrefi yn ardal yr ATA dros y pum mlynedd diwethaf wedi tueddu i fyny.

2.Byddwn yn ymateb yn gyflym ac yn effeithlon bob tro y byddwn yn derbyn galwad 999 frys i fynd i dân mewn cartrefi.

Rydym wedi ymrwymo i ymateb yn gyflym ac effeithlon pan fydd y gweithredwr yn rhoi galwadau 999/112 brys i ni.

Mae ein hystafell reoli tân brys yn parhau i fod ar gael bob awr o'r dydd a'r nos bob dydd o'r flwyddyn, gyda threfniadau arbennig ar waith ar gyfer trosglwyddo galwadau'n ddi-dor o un ystafell reoli i'r llall os bydd aflonyddwch difrifol neu ymchwydd yn nifer y galwadau sy'n dod i mewn ar yr un amser.

Mae systemau mapio ac electronig soffistigedig yn ein helpu i: a) nodi lleoliad y digwyddiad a adroddir a b) anfon yr adnodd mwyaf priodol sydd ar gael i fynychu'r digwyddiad.

Yn 2022-23, gwnaethom ddelio â chyfanswm o 13,224 o alwadau 999/112 brys. Roeddem yn gallu cael digon o wybodaeth am achosion o danau mewn cartrefi i rybuddio'r ymateb cychwynnol priodol o fewn 90 eiliad ar 86.1% o achlysuron a rhwng 91 a 120 eiliad ar 7.8% o achlysuron.

Fodd bynnag, gwyddom nad cyflymder trin galwadau - er yn bwysig – yw'r unig ffon fesur berthnasol. Mae gwybod ble mae angen ein gwasanaethau yn gofyn am sgiliau arbenigol i gael gwybodaeth yn effeithiol gan alwyr a all, er enghraifft, fod yn anghyfarwydd â'r ardal y maent ynddi, yn ofnus neu mewn trallod, yn ifanc iawn, neu ag anawsterau cyfathrebu neu iaith.

Sgil bwysig arall yw cydnabod pan fo galwr yn cam-drin y system 999/112 drwy honni ar gam fod yna argyfwng pan nad oes, mewn gwirionedd. Mae'n drosedd gwneud galwadau diangen i'r gwasanaethau brys yn fwriadol. Yn anffodus, nid yw'n ymddangos bod hynny'n atal lleiafrif o bobl sy'n clymu'r llinellau 999 ac yn dargyfeirio gwasanaethau i ffwrdd oddi wrth bobl a allai fod mewn sefyllfa wirioneddol sy'n peryglu bywyd. Bob tro y byddwn yn mynd allan at un o'r galwadau diangen maleisus hyn, mae'n gwastraffu amser ac arian, ac yn peri mwy o berygl i weddill y gymuned.

Yn 2022-23, cawsom 114 o alwadau diangen maleisus. Mewn 54% o achosion, roeddem yn gallu cadarnhau nad oedd y galwadau hyn yn ddilys ac felly osgoi defnyddio adnoddau yn ddiangen i'w mynychu.

3.Byddwn yn mynychu tanau mewn cartrefi yn gyflym a chyda'r offer priodol i ddelio â hwy.

Unwaith y byddwn wedi ateb y galwad brys 999/112 a dosbarthu'r adnoddau mwyaf priodol i wneud iawn am y presenoldeb cychwynnol yn y digwyddiad, ein blaenoriaeth nesaf yw cyrraedd y digwyddiad yn gyflym, yn ddiogel ac yn meddu ar y cyfarpar priodol i ddelio ag ef.

Yn 2022-23 rydym wedi ymateb i 10% o danau mewn cartrefi o fewn 1-5 munud, 53% o fewn 5-10 munud, 20% o fewn 10-15 munud ac 17% mewn mwy na 15 munud. Mae'r amseroedd hyn yn cynnwys yr amser y mae'n ei gymryd i bersonél cyrraedd yr orsaf dân yn ogystal â'r amser teithio. O ganlyniad, gall nifer o bethau effeithio ar y ffigurau cyflymder ymateb, gan gynnwys daearyddiaeth drefol/gwledig a natur rhwydweithiau ffyrdd yn yr ardal.

Mae cyflymder yr ymateb i danau mewn cartref yn hynod bwysig, ond ni allwn orbwysleisio pwysigrwydd atal y tanau hynny rhag digwydd yn y lle cyntaf, ac o gael o leiaf un larwm mwg gweithredol wedi'i osod a llwybr dianc wedi'i gynllunio ymlaen llaw rhag ofn y bydd tân yn digwydd. Fodd bynnag, os bydd tân mewn cartref wedi digwydd, rydym yn sicrhau bod ein criwiau diffodd tân mewn sefyllfa briodol i ddelio ag ef.

Rydym yn arfogi ein diffoddwyr tân gydag offer amddiffynnol personol ac offer diffodd tân o ansawdd uchel. Rydym yn ei gwneud yn ofynnol iddynt fod yn heini ac yn iach yn weithredol ac rydym yn sicrhau bod eu sgiliau'n cael eu profi a'u hymarfer yn rheolaidd. Rydym hefyd yn gwirio fel mater o drefn bod y ffordd yr ymdriniodd ein criwiau â digwyddiadau yn unol â gweithdrefnau diffodd tân derbyniol.

Rydym yn cymryd diogelwch ein diffoddwyr tân o ddifrif, o ystyried natur y gwaith y maent yn ei wneud. Yn 2022-23, mynychodd ein criwiau 2,011 o danau mewn amrywiaeth o wahanol fathau o adeiladau ac mewn lleoliadau awyr agored. Wrth ddiffodd y tanau hynny, cafodd wyth aelod o staff gweithredol anaf.

4.Byddwn yn delio â thanau mewn cartrefi yn effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol.

Rydym wedi ymrwymo i ddelio â thanau'n effeithiol, yn effeithlon ac yn broffesiynol. I'r perwyl hwn, rydym yn arfogi ein criwiau tân tra hyfforddedig â'r sgiliau cywir, y wybodaeth, yr offer diffodd tân a'r cymorth gorchymyn fel y byddant, beth bynnag fo amgylchiadau'r tân mewn cartref, wedi'u paratoi'n gywir i ddelio ag ef.

Yn 2022-23, o'r holl danau mewn cartrefi a aethpwyd atynt, roedd 87% wedi'u cyfyngu yn llwyddiannus i'r ystafell wreiddiol, heb ledaenu ymhellach. Er y gallai nifer o ffactorau gyfrannu at yr ystadegyn hwn a fyddai y tu allan i reolaeth y criwiau oedd yn mynychu, megis faint o amser y byddai'n ei gymryd i rywun ddarganfod y tân yn y lle cyntaf, a oedd drysau mewnol wedi'u cau ai peidio i helpu i atal y tân rhag lledaenu, a pha mor bell i ffwrdd o orsaf dân y lleolwyd y cartref, rydym yn dal i ystyried hyn yn ddangosydd rhesymol o'n llwyddiant diffodd tân.

Rydym yn cydnabod pwysigrwydd ymchwil a gwelliannau i offer, ac yn sicrhau ein bod yn buddsoddi amser ac ymdrech i gadw mewn cysylltiad â'r datblygiadau diweddaraf.

Rydym hefyd yn cymryd o ddifrif ddelwedd broffesiynol y gwasanaeth tân ac achub. Rydym yn rhoi pwyslais mawr ar rinweddau a phriodoleddau personol ein holl staff gweithredol, yn ogystal â'u ffitrwydd corfforol a seicolegol a safon uchel eu hyfforddi gweithredol a rheoli.

Rydym yn annog ein holl staff i gadw at set o werthoedd craidd a fabwysiadwyd yn genedlaethol gan Wasanaeth Tân ac Achub y DU. Mae hyn yn mynegi ein hymrwymiad i werthfawrogi gwasanaeth i'r gymuned, pobl, amrywiaeth a gwelliant.

5. Byddwn yn helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi.

Rydym wedi ymrwymo i helpu i adfer normalrwydd i gymunedau yn sgil tanau mewn cartrefi.

Mae tân yn y cartref yn gallu gwneud i bobl deimlo'n fregus iawn. Pan fydd pobl wedi colli eu heiddo, bydd angen cymorth ymarferol ac emosiynol arnynt. Pan fydd pobl wedi cael eu hanafu neu eu lladd yn y tân, gall y profiad effeithio ar gymunedau cyfan yn ogystal â'r unigolyn a'i ffrindiau a'i deulu agos. Am y rheswm hwn, nid yw rôl y gwasanaeth tân ac achub wrth gefnogi cymunedau yn dod i ben pan gafodd y tân ei ddiffodd a phan gyfrifwyd am bawb.

Ym mhob achos, bydd achos y tân yn cael ei ymchwilio a'i gofnodi'n ofalus. Bydd pob manylyn ynghylch sut a ble y cychwynnodd y tân, i ba raddau y lledaenodd, unrhyw amgylchiadau arbennig, ac unrhyw ffactorau penodol a gyfrannodd at y tân yn cael eu cofnodi fel ffynhonnell dysgu, ymchwil a monitro yn y dyfodol.

Os oes rhesymau i gredu bod tân wedi'i gynnau'n fwriadol mewn cartref, naill ai gan rywun sy'n byw yno neu gan rywun arall, bydd yr heddlu ac asiantaethau perthnasol eraill yn mynd ar drywydd hyn.

Mewn rhai adeiladau, megis blociau o fflatiau neu dai a feddiannwyd gan nifer o wahanol denantiaid, gallai'r ymchwiliadau ôl-digwyddiad ddangos bod landlord wedi methu â sicrhau'r lefel angenrheidiol o ddiogelwch tân. Yna gallai ein hymchwilwyr tân arbenigol fod yn rhan o ymchwiliad troseddol ac achos llys.

Os canfyddir bod tân wedi dechrau'n ddamweiniol, efallai y byddwn yn ymgymryd â rhyw fath o weithgaredd diogelwch cymunedol neu ymgyrch yn y cyffiniau, gan gynnig cyngor a sicrwydd trwy Archwiliadau Diogel ac Iach am ddim.

6. Byddwn yn ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi ac yn dal y bobl berthnasol i gyfrif pan fo'n briodol i wneud hynny.

Rydym bob amser yn ymchwilio i achosion tanau mewn cartrefi. Mewn llawer o achosion, bydd achos a tharddiad tân yn glir ac yn syml iawn, ond mewn eraill bydd angen ymchwiliad mwy manwl a fforensig i ganfod achos mwyaf tebygol y tân. Yn 2022-23, cofnodwyd bod achos anhysbys i 18 o danau mewn cartrefi.

Os amheuir trosedd, bydd ymchwiliad y tân yn cael ei gynnal gyda'r heddlu. Mae'n debygol y bydd pobl sy'n cael eu hamau o gynnau tân mewn cartref yn fwriadol yn wynebu erlyniad troseddol, er, mewn rhai achosion, efallai nad dyma'r unig gamau gweithredu sydd ar gael, er enghraifft os cafodd y tân ei gychwyn gan blentyn ifanc neu gan berson sy'n ceisio lladd ei hun.

Yn 2022-23, aethom i 380 o danau mewn cartrefi, a chanfuwyd bod 36 ohonynt wedi'u dechrau'n fwriadol.

Mewn rhai adeiladau preswyl, megis fflatiau a thai amlfeddiannaeth, mae'r ardaloedd cymunedol a rennir yn dod o dan reoliadau sy'n ei gwneud yn ofynnol i bwy bynnag sy'n gyfrifol am y fangre honno (fel y landlord neu'r rheolwr safle) fod â threfniadau diogelwch tân da ar waith.

Gall methu â gwneud hynny arwain at gau'r safle ac erlyn y person cyfrifol gyda'r posibilrwydd o garchar a/neu ddirwy ddiderfyn.

Fel awdurdod gorfodi, rydym yn sicrhau bod personau cyfrifol yn cyflawni eu rhwymedigaethau o dan y ddeddfwriaeth hon, ac yn gallu dewis o blith ystod o opsiynau gorfodi sydd ar gael i ni, yn dibynnu ar ddifrifoldeb a risg y drosedd.

Yn 2022-23, fe wnaethom gyflwyno un Hysbysiad Gorfodi ac un Hysbysiad Gwahardd. Ni ddaeth unrhyw Rybuddion Ffurfiol nac erlyniadau i ben yn ystod y flwyddyn.

7. Byddwn yn ymdrechu i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn.

Rydym yn ymdrechu'n barhaus i gynnal safonau uchel a gwella agweddau ar yr hyn a wnawn.

O dan ddeddfwriaeth, mae Awdurdodau Tân ac Achub yn cael eu hystyried yn 'Awdurdodau Gwella Cymreig' a disgwylir iddynt adolygu a gwella eu perfformiad eu hunain yn rheolaidd trwy broses ffurfiol o osod, gweithredu ac adrodd yn erbyn amcanion gwella blynyddol.

Nid ydym yn cyfyngu ein gweithgarwch gwella i'r broses flynyddol ffurfiol hon; mae safonau uchel a gwelliant parhaus yn rhan annatod o'n gwaith beunyddiol o redeg y Gwasanaeth Tân ac Achub.

Mae enghreifftiau o weithgareddau gwella sy'n digwydd yn cynnwys:

- Ymateb yn gadarnhaol i adolygiadau cymheiriaid, archwiliadau ac arolygiadau;
- Ymateb yn gadarnhaol i ymatebion i'r ymgynghoriad, adborth gan randdeiliaid, cwynion a chanmoliaeth;
- Dysgu o'n profiadau, megis o sesiynau briffio ôl-digwyddiad, adroddiadau ar ddamweiniau, neu 'Damweiniau agos';
- Cyfrannu at weithgorau, rhannu arfer da, a dysgu o ymchwil a wnaed;
- Cymryd cyfleoedd i ddysgu gan, a chyda sefydliadau eraill drwy bartneriaethau, pwyllgorau, byrddau a chymdeithasau proffesiynol;
- Cynllunio ar gyfer heriau posibl er mwyn cynnal ein gweithrediadau, megis trwy brosesau rheoli parhad busnes;
- Cynllunio ar gyfer heriau posibl i ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol, megis drwy fforymau cydnerthedd lleol;
- Datblygu sgiliau technegol a phroffesiynol ein staff yn barhaus;
- Cynnal ac adnewyddu ein hasedau ffisegol a chyfrifiadurol fel ein cyfarpar, cerbydau, adeiladau a thechnoleg

Beth Mae Eraill yn ei Ddweud Amdanom ni

Archwilio Cymru – Lleihau Galwadau Diangen

Mae'r Awdurdod wedi lleihau nifer y galwadau tân annomestig diangen y mae'n ymateb iddynt yn sylweddol, ond mae angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a phroblemau capasiti i sicrhau bod ei ddull seiliedig ar risg yn gynaliadwy. Rydym wedi dod i'r casgliad hwn oherwydd:

- Mae'r Awdurdod yn dangos dealltwriaeth dda o'r lleoliadau, achosion ac effeithiau larymau tân mewn safleoedd annomestig;
- Mae gan yr Awdurdod bolisi wedi'i wreiddio'n dda i fynd i'r afael â galwadau tân diangen mewn adeiladau annomestig, ac mae wedi diwygio ei ddull o adlewyrchu risgiau sy'n esblygu.
- Mae'r Awdurdod yn monitro ymatebion i larymau tân awtomatig yn agos ac yn gweithio gyda phartneriaid i fynd i'r afael â safleoedd problemus.

Mae polisi'r Awdurdod wedi arwain at ostyngiad dramatig yn nifer y galwadau tân diangen y mae'n ymateb iddynt. Fodd bynnag, mae'r niferoedd wedi cynyddu'n raddol ers 2015-16 ac mae angen i Aelodau graffu ar berfformiad yn y dyfodol yn wyneb pwysau ariannol heriol.

Adroddiad Lleihau Allyriadau Carbon – Archwilio Cymru

Daeth adroddiad 2020-21 i'r casgliad ei bod yn annhebygol y bydd yr Awdurdod yn cyflawni ei rwymedigaethau statudol ac yn dod yn sero carbon net erbyn 2030 oni bai bod newid sylweddol mewn perfformiad. Roedd y casgliad hwn yn seiliedig ar ddau ganlyniad allweddol: Nid oes gan yr Awdurdod gwaelodlin gywir ar ei holl allyriadau carbon, ac nid oes ganddo gynllun cynhwysfawr i leihau ei allyriadau carbon a dod yn sero carbon net.

Archwilio Cymru – Adolygiad o Gyfranogiad 2019-20

Roedd adroddiad 2019-20 gan Archwilio Cymru yn canolbwyntio ar ddull a rheolaeth yr Awdurdod o gynnwys rhanddeiliaid wrth gynnig newidiadau i wasanaethau a pholisi, ac wrth ddylunio gweithgareddau. Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod gan yr Awdurdod bocedi o weithgarwch ymgysylltu da ond nid yw wedi symud eto i ddull strategol integredig o ymglymiad.

Archwilio Cymru - Cydnerthedd Corfforaethol 2020-21

Mae'r adroddiad diweddaraf gan Archwilio Cymru wedi adolygu dull yr Awdurdod o gydnerthedd corfforaethol er mwyn rhoi sicrwydd ar ba mor dda y mae'n mynd i'r afael â'r heriau ariannol a chapasiti sy'n wynebu cyrff cyhoeddus. Canfu'r adroddiad fod yr Awdurdod wedi dangos ei wytnwch tymor byr, ond bod angen iddo wneud rhai penderfyniadau mawr i barhau'n wydn yn y dyfodol:

- Cyllid Mae'r Awdurdod wedi rheoli cyllidebau yn dda, ond mae angen mynd i'r afael â rhai risgiau allweddol i barhau i fod yn gynaliadwy yn ariannol;

- Llywodraethu: Mae gan yr Awdurdod fframwaith llywodraethu priodol, ond mae angen i Aelodau chwarae rhan fwy canolog wrth fynd i'r afael â'r risgiau mawr sy'n wynebu'r Gwasanaeth Tân ac Achub;
- Gweithlu: Mae gan yr Awdurdod weithlu gwydn ac mae wedi delio'n dda â heriau uniongyrchol, ond mae rhai risgiau tymor canolig y mae angen eu rheoli i sicrhau bod gwasanaethau'n gynaliadwy;
- Asedau: Mae gan yr Awdurdod enghreifftiau da o sut y mae'n integreiddio asedau ac yn datblygu ei ddefnydd o dechnoleg, ond mae rhai heriau hirsefydlog y mae angen mynd i'r afael â hwy er mwyn helpu i gefnogi gwydnwch yn y dyfodol; a
- Parhad busnes: Mae cynlluniau parhad busnes yr Awdurdod wedi helpu i gynnal gwytnwch corfforaethol a gweithredol wrth ymateb i'r pandemig.

Gwybodaeth Arall

Mae'r Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 yn egluro dyletswyddau a phwerau'r Awdurdod i:

- Hyrwyddo diogelwch tân
- Diffodd tanau
- Amddiffyn pobl ac eiddo rhag tanau
- Achub pobl rhag damweiniau ar y ffyrdd
- Ymateb i risgiau penodedig eraill, megis digwyddiadau cemegol
- Ymateb i argyfyngau ar raddfa fawr megis ymosodiadau terfysgol.

Mae **Gorchymyn y Gwasanaethau Tân ac Achub (Argyfyngau) (Cymru) 2007 a Gorchymyn (Diwygio) 2017** yn gosod dyletswyddau ar yr Awdurdod mewn cysylltiad ag argyfyngau sy'n cynnwys halogyddion cemegol, biolegol neu ymbelydrol; cwymp strwythurol; trenau, tramiau neu awyrennau; ac argyfyngau llifogydd a dŵr mewndirol pan fyddant yn peri risg o farwolaeth, anaf difrifol neu salwch.

Mae **Deddf Argyfyngau Sifil 2004** yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gynllunio ar gyfer ac ymateb i argyfyngau ar raddfa fawr sy'n bygwth niwed difrifol i les pobl, yr amgylchedd neu i ddiogelwch.

Mae **Gorchymyn Diwygio Rheoleiddio (Diogelwch Tân) 2005** yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod orfodi diogelwch tân mewn adeiladau annomestig gan gynnwys rhannau cymunedol blociau o fflatiau a thai amlfeddiannaeth.

O dan y **Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009** rhaid i'r Awdurdod osod amcanion i wella'r hyn y mae'n ei wneud yn barhaus a chyhoeddi gwybodaeth am ei welliant a'i berfformiad.

Mae'r **Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015** yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod weithio tuag at wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol cenedlaethau'r dyfodol o bobl yng Nghymru, yn unigol ac fel aelod statudol o Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yng Ngogledd Cymru.

Mae'r **Ddeddf Cydraddoldeb 2010** yn rhoi dyletswydd ar yr Awdurdod i roi sylw dyledus i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac dioddefiaeth, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthynas dda rhwng pobl â nodweddion gwarchodedig gwahanol.

Mae **Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011** yn disodli Deddf yr Iaith Gymraeg 1993. Fel rhan o'r ddeddfwriaeth newydd yng Nghymru, mae gan y Gymraeg statws cyfreithiol cyfartal â'r Saesneg ac ni ddylid ei thrin yn llai ffafriol. Nid oes angen i gyrff cyhoeddus ddatblygu a gweithredu Cynlluniau Iaith Gymraeg mwyach a rhaid iddynt gydymffurfio â set o Safonau'r Iaith Gymraeg cenedlaethol yn lle hynny.

Cyflwynwyd **Deddf Diogelu Data'r Deyrnas Unedig 2018** i foderneiddio cyfreithiau diogelu data a diwallu anghenion economi a chymdeithas gynyddol ddigidol. Mae'n darparu fframwaith cyfreithiol ar gyfer diogelu data, yn gweithredu safonau GDPR ar draws yr holl brosesu data cyffredinol ac yn sicrhau bod y DU yn parhau i fod â deddfwriaeth diogelu data priodol ar waith ar ôl iddi adael yr UE.

Llywodraeth Cymru – Pobl a Chymunedau

http://gov.wales/topics/people-and-communities/communities/safety/fire/?lang=en

Archwilio Cymru

Mae Archwilio Cymru yn cyhoeddi adroddiadau ar ran yr Archwilydd Cyffredinol y mae'n ofynnol iddo asesu'r tebygolrwydd y bydd yr Awdurdod yn parhau i wella ac a yw'r Awdurdod yn cyflawni ei ddyletswyddau ac yn gweithredu'n unol â chanllawiau cyhoeddedig perthnasol. Mae'r archwilwyr hefyd yn gweithio gydag Awdurdodau Tân ac Achub ledled Cymru i gyflwyno rhaglen o archwiliadau ariannol a gwerth am arian.

Trwydded i Atgynhyrchu Gwybodaeth y Sector Cyhoeddus

Atgynhyrchir deunydd hawlfraint y Goron yn y ddogfen hon o dan Rhif Drwydded C2010002320.

Ffynonellau gwybodaeth allanol a ddefnyddiwyd wrth lunio'r ddogfen hon Ystadegau Digwyddiadau Tân ac Achub Cymru: Digwyddiadau tân (llyw.cymru) Ystadegau Digwyddiadau Tân ac Achub Lloegr:

Tablau data ystadegau tân - GOV.UK (www.gov.uk) Adroddiad Tueddiadau Dyfodol Llywodraeth Cymru 2017:

https://gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2018-12/170505-future-trends- report-2017-en.pdf

YMYRRAETH OS BYDD METHIANT NEU FETHIANT POSIBL I GYDYMFFURFIO:

Mae gan Lywodraeth Cymru bwerau ymyrraeth:

- o dan adran 22 o'r **Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004** os yw'n ystyried bod Awdurdod Tân ac Achub yn methu, neu'n debygol o fethu, gweithredu yn unol â'r Fframwaith Cenedlaethol. Mewn achosion o'r fath, byddai adran 23 - Protocol Ymyrraeth yn berthnasol.
- o dan adran 29 o **Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009** os yw'n ystyried bod Awdurdod Tân ac Achub yn methu, neu mewn perygl o fethu, i gydymffurfio â'r Mesur. Fodd bynnag, ym mhob un ond yr amgylchiadau mwyaf eithriadol, ni chaiff Gweinidogion Cymru ymyrryd ar ôl iddynt gynnig cymorth gwirfoddol i'r Awdurdod o dan adran 28 o'r Mesur.

Ymgynghoriadau

Bob blwyddyn mae'r Awdurdod yn ceisio barn a safbwyntiau cyhoedd Gogledd Cymru a rhanddeiliaid eraill fel rhan o'i broses o ddatblygu ei gynlluniau a'i amcanion strategol.

Rhestrir ymgynghoriadau diweddar isod: Arolwg o Deuluoedd Staff 2021-22 arolwg mewnol arolwg traws-drefniadaeth ac yn bwriadu ailymweld yn hydref 2023.

Teitl	Ymgynghori	Cyhoeddi	Am flwyddyn
Amcanion Gwella a Llesiant ar gyfer 2020-21 ymlaen (strategaeth amgylcheddol newydd)	Hydref/Gaeaf 2019	Mawrth 2020	2020-21
Amcanion Gwella a Llesiant ar gyfer 2019-20 ymlaen	Haf/Hydref 2018	Mawrth 2019	2019-20
Amcanion Gwella a Llesiant ar gyfer 2018-19 ymlaen	Hydref 2017	Mawrth 2018	2018-19
Amcanion Gwella a Llesiant ar gyfer 2017-18 ymlaen	Hydref 2016	Mawrth 2017	2017-18
Amcanion Gwella ar gyfer 2016-17	Hydref 2015	Mawrth 2016	2016-17
Amcanion Gwella ar gyfer 2015-16	Hydref 2014	Mawrth 2015	2015-16

Geirfa a Diffiniadau

Tanau

Mae pob tân yn perthyn i un o dri chategori – prif danau, tanau eilaidd neu danau simnai.

Prif Danau

Mae'r rhain yn danau nad ydynt yn danau simnai, ac sydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau a threlars, storfeydd awyr agored, planhigion a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigaeth, a strwythurau awyr agored eraill fel pontydd, blychau post, twneli, ac ati.

Mae tanau mewn unrhyw leoliad yn cael eu categoreiddio'n brif danau os oedden nhw'n cynnwys anafiadau, achub neu ddianc, yn ogystal â thanau mewn unrhyw leoliad yr aeth pump neu fwy o beiriannau tân atynt.

Tanau Eilaidd

Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simnai nac yn brif danau. Tanau eilaidd yw'r rhai a fyddai fel arfer yn digwydd mewn lleoliadau fel tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried – yn yr un ffordd ag eiddo amaethyddol a choedwigaeth – i fod yn brif danau), dodrefn awyr agored, goleuadau traffig, ac ati.

Nid yw tanau eilaidd yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi mynd at y digwyddiad.

Tanau Simnai

Mae'r rhain yn danau mewn adeiladau a feddiannir lle mae'r tân wedi'i gyfyngu o fewn strwythur y simnai, hyd yn oed os yw difrod gwres neu fwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun.

Nid yw tanau simnai yn cynnwys anafiadau, achub na dianc, a bydd pedwar neu lai o beiriannau tân wedi mynd at y digwyddiad.

Tanau yn yr awyr agored

Tân glaswelltir, coetir a chnydau lle'r aeth pedwar cerbyd neu fwy at y digwyddiad, neu lle bu'r Gwasanaeth yn bresennol am chwe awr neu fwy, neu lle amcangyfrifwyd bod ardal difrod y tân yn fwy na 10,000 metr sgwâr.

Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig (digwyddiadau brys eraill)

Digwyddiadau heb dân yw'r rhain lle mae angen presenoldeb peiriant tân neu swyddog ac maent yn cynnwys:

- argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau ar y ffyrdd, achub personau, 'gwneud yn ddiogel' ac ati;
- trychinebau mawr;
- digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl sydd wedi'u cloi i mewn neu allan ac ati;
- trefniadau blaenorol i fynd at ddigwyddiadau, a all gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.

Marwolaethau Tân (cysylltiedig â thân)

Pan fo marwolaeth person yn cael ei phriodoli i dân hyd yn oed os digwyddodd y farwolaeth wythnosau neu fisoedd yn ddiweddarach. Mae yna achosion achlysurol hefyd lle daw'n amlwg wedi hynny nad y tân oedd achos y farwolaeth. Felly, mae'r ffigurau hyn yn destun adolygu.

Anafiadau tân

Er mwyn sicrhau cysondeb ar ôl mis Ebrill 2009 ledled y DU, cofnodir anafiadau tân o dan bedwar categori difrifoldeb:

- Aeth y dioddefwr i'r ysbyty, ac mae'n ymddangos bod yr anafiadau'n ddifrifol.
- Aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'n ymddangos bod yr anafiadau'n rhai bach.
- Rhoddwyd cymorth cyntaf i'r dioddefwr yn y fan a'r lle yn unig, ond nid oedd angen triniaeth bellach.
- Cafodd archwiliad rhagofalus ei argymell - cafodd y person ei anfon i'r ysbyty neu fe'i cynghorwyd i weld meddyg fel rhagofal, ond heb unrhyw anaf na gofid amlwg.

Galwadau Diangen (canllawiau cyffredinol)

Lle mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn mynd at leoliad gan gredu bod yna ddigwyddiad, ond wrth gyrraedd yn darganfod nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli, neu wedi bodoli.

Sylwer: os yw'r peiriant yn cael ei 'droi nôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad nid yw'n cael ei hystyried fel un ag aethpwyd ato ac nid oes angen adrodd amdano.

Maleisus

Mae'r rhain yn alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y Gwasanaeth Tân ac Achub i fynychu digwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys amcanion bwriadol a rhai yr amheuir eu bod yn faleisus.

Bwriad Da

Mae'r rhain yn alwadau a wneir yn ddidwyll yn y gred y byddai'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn mynychu digwyddiad tân neu wasanaeth arbennig.

Larwm Tân Awtomatig (LTAau)

Mae'r rhain yn alwadau sydd wedi'u cychwyn gan larwm tân ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys offer larwm yn cychwyn yn ddamweiniol neu lle mae larwm yn canu a bod person wedyn yn galw'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn rheolaidd fel rhan o drefniant sefydlog, heb unrhyw 'feirniadaeth', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu berson enwebedig mewn sefydliad.

Dweud eich dweud

Rydym bob amser yn chwilio am ffyrdd o wella ein gwasanaeth ac i gyflwyno gwybodaeth sy'n ystyrlon. Er mwyn ein helpu i wneud hyn rydym am sicrhau bod eich barn yn cael ei hystyried wrth gyflawni ein gweithgareddau ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi. Felly, os oes gennych unrhyw sylwadau am yr asesiad hwn, neu sut y gallem wella ein hasesiadau perfformiad blynyddol yn y dyfodol, hoffem glywed gennych.

Mae fersiynau eraill o'r ddogfen hon ar gael

- Mewn fformatau papur ac electronig.
- Yn Gymraeg a Saesneg.
- Fel taflen gryno o'r pwyntiau allweddol.
- Mewn fformatau hygyrch trwy ein gwefan.

Ysgrifennwch atom	Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) Ffordd Salesbury Parc Busnes Llanelwy Sir Ddinbych LL17 0JJ
Ffoniwch ni	01745 535 250
Anfonwch e-bost atom	Corporateplanning.helpdesk@northwalesfire.gov.wales
Ewch i'n gwefan	www.tangogleddcymru.llyw.cymru
Neu dilynwch ni ar	**Twitter:** @northwalesfire **Facebook:** www.facebook.com/northwalesfireservice **Instagram:** @northwalesfire

Ffoniwch 999 mewn argyfwng yn unig

This document is available in English. **Eitem Agenda 11**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Cyllid ac Adnoddau**
Swyddog Cyswllt	**Helen Howard, Pennaeth Cyllid**
Pwnc	**Alldro Dros Dro 2023/24**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Rhoi diweddariad i'r aelodau ar y rhagolygon gwariant cyfalaf a refeniw ar gyfer 2023/24, fel yr oedd ar 31 Awst 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Cafodd y gofyniad cyllideb net ei gymeradwyo gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) yn ei gyfarfod ar 26 Ionawr 2023. Cadarnhaodd hyn ofyniad net o £44.39m i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol.

3 Rhagwelir y bydd gwariant gwirioneddol yn £45.478m sy'n cynnwys costau mewn perthynas â phrosiectau amrywiol, setliadau cyflog cenedlaethol uwchlaw'r ddarpariaeth gyllidebol, a phwysau cyffredinol oherwydd chwyddiant. Bydd y defnydd o arian wrth gefn a glustnodwyd, y gronfa gyffredinol a darpariaethau yn lliniaru'r costau ychwanegol ac ni ragwelir y bydd angen ardoll atodol.

4 Cymeradwyodd yr Awdurdod gyllideb gyfalaf 2023/24 o £6.532m ar 16 Ionawr 2023. Roedd hyn yn cynnwys £3.00m ar gyfer prynu tir yn ymwneud â'r ganolfan hyfforddi arfaethedig, sydd eto i'w gytuno. Yn ogystal, mae yna gyllid treigl o £0.625m o 2022/23. Mae'r rhaglen gyfalaf yn destun pwysau costau ac felly mae cynlluniau'n cael eu blaenoriaethu, er mwyn parhau o fewn y cyllid sydd ar gael. Rhagwelir y bydd gwariant yn £5.14m a gofyniad i dreiglo cyllid o £2.02m.

ARGYMHELLION

5 Gofynnir i aelodau:

i) nodi'r rhagamcanion alldro cyfalaf a refeniw drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24 fel y nodir yn yr adroddiad;
ii) nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â chwyddiant a materion yn y gadwyn gyflenwi;
iii) nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r trafodaethau cyflog parhaus; a
iv) cymeradwyo'r defnydd o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd a rhai cyffredinol.

SYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

6 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried gan yr aelodau o'r blaen.

CEFNDIR

7 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa alldro gwariant cyfalaf a refeniw drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24.

GWYBODAETH

CYLLIDEB REFENIW

8 Cymeradwywyd y gyllideb net ar gyfer 2023/24 o £44.394m yng nghyfarfod yr Awdurdod ar 16 Ionawr 2023. Nodwyd bod y gyllideb hon yn cynnwys mesurau a fydd yn effeithio ar ddarpariaeth y gwasanaethau a'r capasiti corfforaethol.

9 Mae costau staff yn cynrychioli 72% o'r gwariant gros. Gosodwyd y gyllideb staffio o £31.826m ar gyfer 2023/24 ym mis Ionawr 2023 ac roedd yn cynnwys mesurau a gymerwyd bryd hynny i gynnwys gwariant o fewn y gyllideb a gymeradwywyd.

10 Roedd y broses o bennu'r gyllideb yn cynnwys rhagdybiaeth y byddai dyfarniadau cyflog ar gyfer 2023/24 yn 4% i'r holl staff. Ar hyn o bryd mae'r cynnig cyflog i staff llywodraeth leol yn godiad o £1,925 ar draws pob gradd sy'n cyfateb i oddeutu 6.6%. Mae hyn yn uwch na'r rhagdybiaeth gynllunio ac mae'n parhau i fod yn risg ar hyn o bryd.

11 Mae dyfarniad cyflog o 7% wedi'i dderbyn ar gyfer rolau diffoddwyr tân a diffoddwyr tân ystafell reoli o fis Gorffennaf 2022, a chytunwyd ar ddyfarniad o 5% o fis Gorffennaf 2023. Roedd y setliadau hyn yn uwch na'r rhagdybiaethau cynllunio o 5% a 4% a ddefnyddiwyd wrth osod y gyllideb.

12 Mae'r rhagolygon nad ydynt yn ymwneud â chyflogau yn adlewyrchu'r pwysau anochel hysbys o ran costau a gaiff ei brofi mewn perthynas â chostau TGCh, cynnal a chadw adeiladau a chostau tanwydd. Fodd bynnag, mae ansicrwydd pellach yn parhau oherwydd pwysau chwyddiant cyffredinol a materion yn ymwneud â'r gadwyn gyflenwi sy'n arwain at wariant uwchlaw'r gyllideb a ragwelwyd.

13 Er bod y rhan fwyaf o'r gwariant yn cael ei ariannu o'r ardoll awdurdodau cyfansoddol, derbynnir incwm gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau sy'n cael eu hariannu gan grant, yn ogystal ag ad-daliadau gan gyrff eraill mewn perthynas â'r defnydd o'n hadeiladau.

14 Mae costau cyllido cyfalaf yn cynnwys costau benthyca a chostau refeniw ar gyfer defnyddio asedau cyfalaf. Rhagwelir y bydd tanwariant yn y gyllideb hon oherwydd yr oedi wrth gwblhau prosiectau cyfalaf.

ALLDRO REFENIW

15 Mae'r adroddiad yn rhagweld gorwariant o £1.084m. Manylir ar y dadansoddiad isod.

	Cyllideb (£m)	Rhagolwg (£m)	Amrywiant (£m)	Amrywiant (%)
Gweithwyr	31.826	32.006	0.181	0.57%
Eiddo	3.516	3.835	0.319	9.07%
Cludiant	1.268	1.404	0.136	10.72%
Cyflenwadau	5.349	6.233	0.884	16.53%
Taliadau Trydydd Parti	0.305	0.323	0.017	5.69%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	3.129	2.756	-0.373	-11.92%
Incwm	-0.999	-1.079	-0.080	8.02%
Rhagolwg Alldro	**44.394**	**45.478**	**1.084**	**2.44%**

COSTAU GWEITHWYR

16 Mae costau gweithwyr yn rhan sylweddol o’r gyllideb (72%) ac yn cynnwys tâl, costau pensiwn, cost recriwtio a hyfforddi a gwasanaethau gweithwyr, megis gwasanaethau iechyd galwedigaethol. Wrth gymeradwyo’r gyllideb yn derfynol ym mis Ionawr 2023, cymeradwywyd ystod o fesurau gan yr Aelodau i gynnwys gwariant staff. Nid yw'r rhain yn gylchol eu natur, ac maent yn cynnwys mesurau fel peidio â llenwi swyddi gwag a chyfyngu ar recriwtio i orsafoedd RDS.

17 Rhoddwyd strwythur staffio newydd ar waith ym mis Mehefin 2023 ac mae'r swyddi hyn yn parhau i fod yn hanfodol i gyflawni'r amcanion corfforaethol. Mae cost yr arbedion swyddi gwag wedi lliniaru'r costau uwch yn rhannol mewn perthynas â'r dyfarniadau cyflog a goramser.

18 Mae camau yn parhau i gael eu cymryd i gynyddu nifer y diffoddwyr tân dyletswydd yn ôl galw i fynd i'r afael â materion argaeledd, gan gofio cyfyngiadau'r gyllideb.

19 Fel sy'n wir gyda chyrff llywodraeth leol eraill, derbyniwyd ad-daliad untro mewn perthynas â chyfraniadau pensiwn cyflogwr, o Gronfa Bensiwn Clwyd, yn dilyn y prisiad actiwaraidd. Roedd hyn yn £0.503m ac mae wedi lliniaru’n rhannol y gorwariant gros o £0.684m.

20 Mae'r gorwariant net mewn costau staffio yn dod i £0.181m ac mae'n cynnwys y canlynol:

- costau dyfarniadau cyflog yn ystod y flwyddyn;
- goramser ychwanegol ar gyfer salwch a chynnal argaeledd;
- tâl gwyliau ychwanegol;
- swyddi dros dro i gyflawni prosiectau penodol; llai
- gostyngiadau yn deillio o swyddi gwag presennol; .
- ad-daliad a dderbyniwyd gan Gronfa Bensiwn Clwyd.

COSTAU NAD YDYNT AR GYFLOGAU

21 Mae'r gyllideb heb fod yn gyflog yn wynebu pwysau sylweddol. Mae'r rhain yn cynnwys costau tanwydd sy'n parhau i fod yn anrhagweladwy oherwydd materion pris a chyflenwad. Yn ogystal, mae argaeledd a chostau nwyddau eraill megis cyflenwadau adeiladu, offer TGCh a rhannau fflyd hefyd yn peri pryder o ystyried cymhlethdod cadwyni cyflenwi ac ansicrwydd byd-eang.

22 Cynhelir adolygiad o wariant nad yw'n ymwneud â chyflogau gan ddeiliaid cyllidebau i sicrhau bod y rhagamcanion yn parhau i fod yn rhesymol.

Eiddo

23 Rhagwelir gorwariant o £0.319m o ran costau eiddo. Mae hyn yn bennaf oherwydd cynnydd mewn perthynas â chostau gwasanaethu a chynnal a chadw.

24 Mae ffigurau'r gyllideb yn cynnwys y costau rhagarweiniol y cytunwyd arnynt mewn cyfarfod blaenorol, mewn perthynas ag arolygon safle ar gyfer prynu tir o bosibl a datblygu'r achos busnes ar gyfer canolfan hyfforddi newydd (£0.25m).

25 Mae ansefydlogrwydd y farchnad a chostau cynyddol nwy a thrydan yn her ariannol fawr i'r Awdurdod. Mae'r costau a ragwelir ar hyn o bryd o fewn y gyllideb ac mae costau'n cael eu monitro fel rhan o'r cytundeb lefel gwasanaeth gyda Heddlu Gogledd Cymru.

Cludiant

26 Mae'r gyllideb cludiant yn rhagweld amrywiad o £0.136m. Mae costau cynyddol mewn perthynas â thanwydd a rhannau cerbydau yn achosi pwysau ar y gyllideb hon. Mae hyn yn ymwneud â chynnydd mewn prisiau olew a thanwydd a chostau prydlesu cerbydau.

Cyflenwadau

27 Y gyllideb cyflenwadau net yw £5.349m a’r gorwariant a ragwelir ar hyn o bryd yw £0.884m, sy’n cynnwys mentrau yn ystod y flwyddyn a fydd yn cael eu hariannu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd.

28 Mae pwysau chwyddiant sylweddol mewn nifer o feysydd busnes-gritigol ac mae camau’n cael eu cymryd i’w cyfyngu a’u lliniaru, lle bo modd.

29 Mae’r sefyllfa alldro a ragwelir yn cynnwys costau ar gyfer adnewyddu offer gweithredol hanfodol a chit tân, meddalwedd AD wedi’i ddiweddaru a gwaith prosiect mewn perthynas â’r adolygiadau amrywiol sy’n cael eu cynnal ar hyn o bryd ledled Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth), gan gynnwys yr Adolygiad o’r Ddarpariaeth Frys.

Taliadau Trydydd Parti

30 Mae taliadau trydydd parti yn ymwneud â chytundebau lefel gwasanaeth gyda phartneriaid, gan gynnwys Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, Cyngor Sir y Fflint, Cyngor Sir Gâr a Heddlu Gogledd Cymru. Mae'r cytundebau yn cynnwys darparu gwasanaethau cyfreithiol, gwasanaethau swyddogion monitro, gweinyddu pensiynau a chyfleusterau.

31 Ar hyn o bryd rhagwelir y bydd gorwariant o £0.017m yn y gwariant hwn. Mae hyn oherwydd y gwaith ychwanegol sy'n ofynnol o ran y newidiadau deddfwriaethol mewn perthynas â phensiynau diffoddwyr tân.

ARIANNU CYFALAF

32 Mae’r gyllideb ariannu cyfalaf yn neilltuo cyllid refeniw i ariannu gwariant cyfalaf.

33 Mae'r Ddarpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) yn cynrychioli'r isafswm y mae'n rhaid ei godi ar gyfrif refeniw awdurdod bob blwyddyn ar gyfer ariannu gwariant cyfalaf, a fydd wedi'i ariannu yn gyntaf drwy fenthyciadau. Mae’n rhan o holl arferion cyfrifyddu’r Awdurdod, a’i nod yw sicrhau y gall yr Awdurdod dalu’r dyledion sydd ganddo o brynu asedau cyfalaf, megis adeiladau a cherbydau.

34 Mae rheoliadau'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod benderfynu ar swm MRP ym mhob blwyddyn ariannol, y mae'n ystyried ei fod yn ddoeth trwy gyfeirio at ofyniad cyllido cyfalaf sydd wedi'i gyfrifo (CFR). Yr MRP ar gyfer 2023/24 yw £1.99m. Yn dilyn trafodaethau gyda Chynghorwyr y Trysorlys, mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd i adolygu hyn.

35 Mae'r gyllideb hefyd yn dal y costau llog mewn perthynas â benthyciadau'r Awdurdod. Oherwydd y sefyllfa economaidd gyfnewidiol, mae cost benthyca wedi parhau i gynyddu. Fodd bynnag, ni fu angen benthyca pellach gan fod gwariant cyfalaf hyd yma wedi bod yn sylweddol arafach na'r disgwyl gan olygu y rhagwelir arbediad cyllideb o £0.173m.

36 Yn ogystal, roedd modd buddsoddi arian mewn adneuon trysorlys tymor byr. Mae'r sefyllfa arian yn cael ei adolygu bob dydd ac unrhyw arian nad yw wedi'i ddefnyddio yn cael ei drosglwyddo i gyfrifon cadw amrywiol, er mwyn ennill llog. Hyd yn hyn derbyniwyd £0.160m o log.

INCWM

37 Yn ogystal â'r ardoll awdurdodau cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys incwm disgwyliedig ar gyfer ffioedd, taliadau a grantiau.

38 Mae ffioedd a thaliadau yn ymwneud yn bennaf ag ailgodi tâl am adeiladau a rennir â chyrff eraill.

39 Mae incwm arall wedi cynyddu oherwydd cynnydd mewn ail-godi taliadau ar gyrff eraill ac elw o waredu cerbydau ac offer.

	Cyllideb (£m)	Amcanestyniad (£m)	Amrywiant (£m)
Grantiau	0.747	0.747	0.000
Ffioedd a thaliadau	0.252	0.332	0.080
Cyfanswm	**0.999**	**1.049**	**0.080**

Cyllid Grant

40 Mae cyfanswm dyraniad cyllid grant Llywodraeth Cymru 2023/24 yn £0.747m. Mae dadansoddiad manwl o'r cyllid grant, ar gyfer 2023/24, isod. Caiff pob grant ei fonitro'n ofalus drwy gydol y flwyddyn ariannol i nodi unrhyw amrywiannau ac i'n galluogi i gymryd camau adferol.

	Dyraniad (£m)
Lleihau Tanau Bwriadol	0.169
Offer Diogelwch yn y Cartref	0.240
Ymgysylltu â Phobl Ifanc ac Ieuenctid	0.137
Cydnerthedd Cenedlaethol	0.201
Cyfanswm Cyllid Grant	**0.747**

RHAGLEN GYFALAF

41 Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf o £3.532m, ym mis Ionawr 2023. Yn ogystal, roedd dyraniad o £3.00m ar gyfer prynu tir, os yw'r ganolfan hyfforddi arfaethedig yn cael ei chymeradwyo.

42 Yn unol â'r adroddiad alldro terfynol, a gyflwynwyd i gyfarfod Gorffennaf 2023, cytunwyd ar y gofyniad am gyllid treigl ar £0.625m, ar gyfer cynlluniau na chawsant eu cwblhau yn 2022/23.

43 Oherwydd oedi parhaus, mae gwariant cyfalaf hyd yma yn £0.732m a rhagwelir y bydd yn £5.14m.

44 Fel sy'n wir gyda'r gyllideb refeniw, mae'r rhaglen gyfalaf yn profi pwysau o ran costau, gyda chostau cynyddol mewn perthynas â phrynu cerbydau a gwaith adeiladu. Mae hyn yn cael ei reoli drwy flaenoriaethu cyflawni prosiectau hanfodol.

45 Mae manylion y cynlluniau isod:

Cynllun	Dyraniad Gwreiddiol £m	Dyraniad Diwygiedig £m	Rhagolwg £m	Arian Treigl £m
2023/2024				
Adnewyddu Peiriannau Tân	1.430	0.475	0.475	0.960
Faniau amlbwrpas	0.189	0.189	0.189	
Unedau Lles	0.150	0.150	0.150	
Adfywio Gorchymyn a Rheoli	0.600	0.600	0.000	0.600
Man Waith Adeiladu	0.483	0.100	0.100	
Tyrau Hyfforddi	0.250	0.250	0.000	0.250
Fflyd - system rhwystro cwympiadau a gwaith to	0.100	0.126	0.126	
Drysau bae peiriannau	0.180	0.180	0.168	0.057
Uwchraddio Gwresogi Llandudno	0.150	0.150	0.000	0.150
Gwaith yn Nhŷ Mwg Dolgellau	0.000	0.365	0.309	
Tir canolfan hyfforddi arfaethedig	3.000	3.000	3.000	
Heb ei ddyrannu	0.000	0.947	0.000	
Cyfanswm: Cynllun Cyfalaf	**6.532**	**6.532**	**4.517**	**2.017**
Arian Treigl 2022/23				
Tyrau Hyfforddi	0.307	0.307	0.307	
Faniau gorsaf amlbwrpas	0.160	0.160	0.162	
Adeiladau - Man Waith	0.158	0.158	0.158	
Cyfanswm: Arian Treigl	**0.625**	**0.625**	**0.627**	**0.000**
Cyfanswm	**7.157**	**7.157**	**5.144**	**2.017**

46 Mae arian treiglo eisoes wedi'i amlygu, yn unol â'r uchod. Mae pum peiriant tân wedi'u harchebu; fodd bynnag, disgwylir i daliadau cam ymestyn i 2024/25 oherwydd oedi o ran argaeledd y siasi a slotiau adeiladu gyda'r cyflenwr.

47 Mae'r cynlluniau eraill sydd heb ddechrau eleni, i gyd yn cael eu hadolygu a byddant yn cael eu hystyried fel rhan o'r cynllunio cyfalaf ar gyfer 2024/25.

48 Nodir yr arian a ragwelir ar gyfer gwariant cyfalaf isod:

Cyllid	Swm £m
Benthyca	4.521
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	0.623
Cyfanswm	**5.144**

BENTHYCA

49 Ariennir gwariant cyfalaf yn bennaf trwy fenthyca allanol. Yn y tymor byr mae'r Awdurdod yn defnyddio arian refeniw dros ben, a elwir yn fenthyca mewnol.

50 Mae'r Awdurdod yn parhau i ddefnyddio benthyca mewnol. Mae hyn yn golygu nad yw'r benthyca cyfalaf sydd ei angen, fel y'i cyfrifwyd gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), wedi'i ariannu'n llawn gyda dyled benthyciad allanol gan fod arian sy'n cefnogi cronfeydd wrth gefn, balansau a llif arian yr Awdurdod wedi'i ddefnyddio fel ateb dros dro i ariannu gwariant cyfalaf a chynhyrchu arbedion refeniw. Fodd bynnag, wrth i'r arian wrth gefn gael ei ddefnyddio, bydd angen disodli'r benthyca mewnol gyda benthyca allanol.

DEFNYDDIO CRONFEYDD WRTH GEFN CYFFREDINOL AC WEDI'U CLUSTNODI

51 Nod cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod yw darparu cyllid ar gyfer buddsoddi mewn gweithgareddau ar gyfer y dyfodol a bod yn rhwyd ddiogelwch rhag ofn y bydd heriau ariannol tymor byr yn deillio o ofynion gweithgarwch neu bwysau annisgwyl.

52 Ar hyn o bryd mae'r Awdurdod wedi clustnodi £6.22m wrth gefn sydd wedi ei gronni yn y blynyddoedd diwethaf oherwydd llithriad mewn recriwtio a chyflawni prosiectau yn dilyn y pandemig.

53 Yn 2022/23 neilltuwyd cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi i ariannu costau a ddylai fod wedi'u hysgwyddo yn 2022/23, ond roedd problemau'n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi yn golygu na ellid cwblhau'r rhain a bu oedi. Yn ogystal, mae cronfeydd wrth gefn wedi'u sefydlu i ariannu codiadau mewn cyfraddau llog, cynnydd mewn chwyddiant, gwelliannau i'r system a gwelliannau i wasanaethau.

54 Mae'r alldro dros dro yn rhagdybio y bydd cronfeydd wrth gefn o £0.800m yn cael eu defnyddio yn ystod y flwyddyn. Adolygir y defnydd o gronfeydd wrth gefn fel rhan o'r broses o fonitro'r gyllideb.

55 Roedd y mesurau a nodwyd yn ystod y broses gosod cyllideb yn cynnwys defnyddio Cronfa Gyffredinol yr Awdurdod. Mae'r rhagolwg presennol yn tybio y bydd £0.284m yn cael ei ddefnyddio.

DANGOSYDDION DARBODUS – Ch1 2023/24

56 Mae'r Awdurdod yn mesur ac yn rheoli ei wariant cyfalaf a'i fenthyca gyda chyfeiriadau at y dangosyddion canlynol. Bellach mae'n ofynnol yn ôl Cod Darbodus CIPFA bod y rhain yn cael eu hadrodd bob chwarter.

Gwariant Cyfalaf

57 Mae'r Awdurdod wedi ymgymryd â gwariant cyfalaf ac mae'n cynllunio gwariant cyfalaf fel y nodir isod:

	2022/23 gwirioneddol £m	**2023/24 amcangyfrif £m**	**Cyllideb 2024/25 £m**	**2025/26 cyllideb £m**
Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol	3.366	2.144	5.834	5.658
Canolfan Hyfforddi Arfaethedig	0	3.000	25.000	20.000
Cyfanswm	**3.366**	**5.144**	**30.834**	**25.658**

58 Ceir manylion pellach am brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol hyd yn hyn ym Mharagraff 45.

Gofyniad Ariannu Cyfalaf

59 Mae swm cronnol yr Awdurdod o gyllid dyled yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR). Mae hyn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf a ariennir gan ddyled newydd ac yn lleihau gyda MRP a derbyniadau cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyledion.

	31.03.23 gwirioneddol £m	**2023/24 amcangyfrif £m**	***2024/25 amcangyfrif £m**	***2025/26 amcangyfrif £m**
Gwasanaethau'r Gronfa Gyffredinol	28.877	31.751	62.589	85.198

*Mae'r tabl uchod yn cynnwys costau'r ganolfan hyfforddi fel y manylir ym mharagraff 57.

Dyled Gros a'r Gofyniad Ariannu Cyfalaf

60 Mae canllawiau statudol yn nodi y dylai dyled aros yn is na'r gofyniad ariannu cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Mae'r Awdurdod wedi cydymffurfio ac yn disgwyl parhau i gydymffurfio â'r gofyniad hwn yn y tymor canolig fel y dangosir isod.

	31.03.23 gwirioneddol	30.06.23 gwirioneddol	2023/24 cyllideb	2024/25 cyllideb	2025/26 cyllideb
Dyled (gan gynnwys Prydlesi Cyllid)	26.650	23.230	27.626	55.895	77.258
Gofyniad Ariannu Cyfalaf	28.877	31.751	33.832	62.589	85.198

*Mae'r tabl uchod yn cynnwys costau'r ganolfan hyfforddi fel y manylir ym mharagraff 56.

Dyled a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol

61 Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i'r Awdurdod osod terfyn benthyca fforddiadwy (a elwir hefyd yn Derfyn Awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllawiau statudol, mae "ffin weithredol" is hefyd wedi'i gosod fel lefel rhybudd pe bai dyled yn agosau at y terfyn.

	Uchafswm dyled Ch1 2023/24	Dyled ar 30.06.23	2023/24 Terfyn Awdurdodedig	2023/24 Ffin Weithredol	Wedi cydymffurfio Do/Naddo
Benthyca (£m)	26.650	23.230	30.999	28.990	Do

62 Gan fod y ffin weithredol yn arf rheoli ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn, nid yw'n arwyddocaol os yw'r ffin weithredol yn cael ei thorri ar adegau oherwydd amrywiadau mewn llif arian, ac nid yw hyn yn cael ei gyfrif fel methiant cydymffurfio.

Cyfran Costau Cyllido i'r Llif Refeniw Net

63 Er na chaiff gwariant cyfalaf ei godi'n uniongyrchol ar y gyllideb refeniw, mae llog sy'n daladwy ar fenthyciadau a MRP yn cael ei godi ar refeniw. Gelwir y tâl blynyddol net yn gostau ariannu; mae hyn yn cael ei gymharu â'r ffrwd refeniw net h.y. y swm a ariennir o'r ardoll a grantiau cyffredinol y llywodraeth.

	2022/23 gwirioneddol	2023/24 amcangyfrif	2024/25 cyllideb	2025/26 cyllideb
Costau ariannu (£m)	2.351	2.756	4.700	6.900
Cyfran y llif refeniw net	5.96%	6.21%	9.80%	13.50%

*Mae'r tabl uchod yn cynnwys costau'r ganolfan hyfforddi fel y manylir ym mharagraff 56.

Dangosyddion Rheoli'r Trysorlys

64 Mae'r dangosyddion hyn o fewn Adroddiad Rheoli'r Trysorlys Ch1 2023/24.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant hirdymor GTAGC. Mae cyllid ar gyfer y Gwasanaeth o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei gosod bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'n ofyniad cyfreithiol bod yr Awdurdod yn cynhyrchu'r Datganiad Cyfrifon yn unol â'r safonau penodedig.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Dim
Risgiau	Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus i sicrhau bod gwyriadau o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu nodi a'u hysbysu'n briodol i'r Aelodau.

This document is available in English **Eitem Agenda 12**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Dafydd Edward, Trysorydd**
Swyddog Cyswllt	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Pwnc	**Pennu Cyllideb 2024/25**

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Dyma adroddiad i'r Aelodau sy'n cyflwyno'r broses gyllidebu, y rhagdybiaethau cynllunio a'r amserlenni a ddefnyddir i bennu cyllideb refeniw yr Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) ar gyfer 2024/25.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae'n ofynnol i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw ar gyfer 2024/25 yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024. Mae'r gwaith rhagarweiniol i sefydlu'r gyllideb sylfaenol eisoes wedi'i ddechrau, gan gynnwys cynnal adolygiad o'r lefelau gwariant presennol, y rhagdybiaethau cynllunio allweddol a'r risgiau. Ceir crynodeb yn Atodiad 1.

ARGYMHELLION

3 Gofynnir i'r Aelodau:

i) nodi'r rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddir i ddatblygu'r gyllideb refeniw ar gyfer 2024/25;

ii) nodi cylch gwaith y gweithgor craffu ar y gyllideb a sefydlwyd gan y Pwyllgor Archwilio a'r amserlen adrodd arfaethedig;

iii) nodi'r cynnig i ddarparu amcangyfrifon cyllideb cychwynnol i'r Panel Gweithredol yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2022; a

IV) nodi'r cynnig i geisio cymeradwyaeth yr Awdurdod ar gyfer cyllideb refeniw 2024/25 yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024.

CEFNDIR

4 Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw gytbwys a rhaid i'r Awdurdod llawn ei chymeradwyo. Er nad yw'r ddeddfwriaeth yn rhoi diffiniad ffurfiol o'r term 'cytbwys', mae'r Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA) yn cydnabod y dylai sefydliadau gael cynlluniau ariannol sy'n dangos sut y bydd gwariant yn cael ei ariannu dros y tymor byr a'r tymor canolig.

5 Mae cynaliadwyedd ariannol yr Awdurdod yn y tymor byr, y tymor canolig a’r tymor hwy yn seiliedig ar wybodaeth am y ffactorau allweddol sy’n rheoli costau, gan gynnwys gwerthuso risgiau ac ansicrwydd, a dealltwriaeth ohonynt. Mae cael dealltwriaeth o ofynion gwasanaethau, pa adnoddau sydd ar gael, a'r weledigaeth strategol yn y dyfodol yn hanfodol.

6 Rhoddodd adroddiad y Prif Swyddog Tân i'r Aelodau ym mis Medi 2021 asesiad o’r sefyllfa. Cadarnhawyd mai'r prif heriau sy'n wynebu'r Awdurdod yw sicrhau bod darpariaeth criwiau tân ar alwad yn ddigonol; sicrhau bod digon o adnoddau i gynnal a datblygu sgiliau diffoddwyr tân; a chael digon o allu corfforaethol i fodloni gofynion y presennol a’r dyfodol.

7 Yn sgil yr asesiad hwn, cymeradwyodd yr Awdurdod nifer o adolygiadau mewnol gan gynnwys adolygiad o’r ddarpariaeth frys, adolygiad o'r system dyletswydd rhan amser (criwiau ar alwad), ac adolygiad hyfforddi er mwyn sicrhau diogelwch diffoddwyr tân. Ategwyd yr adolygiadau hyn trwy wneud gwaith pellach mewn meysydd allweddol, megis asesiadau tactegol o danau gwyllt a diheintio peiriannau, cit ac offer.

8 Yn ogystal â'r meysydd heriol penodol hyn, mae'r Awdurdod, fel pob corff sector cyhoeddus arall, hefyd yn wynebu heriau’r sefyllfa economaidd ansicr. Y blaenoriaethau allweddol yw’r angen i reoli effeithiau chwyddiant, materion cyflenwi a chwyddiant cyflog.

9 Er bod yr asesiad cyllideb cychwynnol ar gyfer 2023/24 a gyflwynwyd i'r Awdurdod ym mis Rhagfyr 2022 yn nodi gofyniad cyllideb net o £44.7m (£45.8m gan gynnwys yr addasiad ariannu pensiwn), ni chymeradwywyd y gyllideb bryd hynny.

10 Yn dilyn y cyfarfod hwnnw, ar gais yr Awdurdod, gwnaethpwyd rhagor o waith i ganfod cyfleoedd i leihau'r gwariant net. Ym mis Ionawr 2023, cymeradwyodd yr Awdurdod y gyllideb derfynol o £44.4m, i’w chyflawni drwy'r ardoll ar awdurdodau lleol cyfansoddol. Roedd hyn yn cynnwys £1.1m o gyllid a arferai gael ei dderbyn yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru, ond sydd bellach wedi’i gynnwys o fewn y grant setliad refeniw i awdurdodau lleol ar gyfer 2023/24.

11 Wrth bennu cyllideb 2023/24, cydnabu'r Awdurdod y camau a gymerwyd i leihau'r ardoll ar awdurdodau lleol cyfansoddol. Roedd y rhain yn cynnwys gohirio gwariant, gan gynnwys prynu cit tanau gwyllt hanfodol, lleihau’r ddarpariaeth frys ddyddiol, gostwng y targed ar gyfer gwiriadau diogelwch yn y cartref, a defnydd un tro o’r cronfeydd wrth gefn. Hefyd, nododd yr Awdurdod nad oedd y negodiadau cyflog cenedlaethol ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/2024 wedi dod i ben, a bod y sefyllfa wedi’i chymhlethu ymhellach gan y ffaith bod negodiadau cyflog 2022/23 ar gyfer diffoddwyr tân yn dal i fod heb eu gorffen ac y gallent fod yn destun gweithredu diwydiannol.

12 Wrth bennu cyllideb derfynol 2023/24, y rhagdybiaethau cyflog ar gyfer diffoddwyr tân oedd 5% ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 a 4% ar gyfer 2023/24. Yn dilyn hynny, setlwyd y negodiadau cyflog ar 7% a 5%, gan ychwanegu pwysau sylweddol o ran costau.

13 Nid yw'r camau a gymerwyd yn ystod y broses o bennu cyllideb 2023/24 yn gynaliadwy gan eu bod yn golygu bod angen defnydd parhaus o gronfeydd wrth gefn. Mae'r rheoleiddwyr wedi bod yn glir wrth gynghori awdurdodau na fyddai "ariannu gwariant rheolaidd o gronfeydd wrth gefn fel arfer yn briodol", felly mae angen i ATAGC ail-raddnodi ar gyfer 2024/25, "chwilio am ddulliau mwy cynaliadwy, sy'n aml yn golygu gwneud penderfyniadau amhoblogaidd" (dyfyniadau o baragraff 1.8 o 'Cwrdd â'r Heriau Ariannol', 2014, Archwilio Cymru). Felly, mae'r adolygiad o'r ddarpariaeth frys wedi cynnwys asesiad cynllunio ariannol cychwynnol ar gyfer pob opsiwn.

GWYBODAETH

14 Nid yw'r camau a gymerwyd yn ystod y broses o bennu cyllideb 2023/24 yn gynaliadwy gan eu bod yn golygu bod angen defnydd parhaus o gronfeydd wrth gefn. Mae'r rheoleiddwyr wedi bod yn glir wrth gynghori awdurdodau na fyddai "ariannu gwariant rheolaidd o gronfeydd wrth gefn fel arfer yn briodol", felly mae angen i ATAGC ail-raddnodi ar gyfer 2024/25, "chwilio am ddulliau mwy cynaliadwy, sy'n aml yn golygu gwneud penderfyniadau amhoblogaidd" (dyfyniadau o baragraff 1.8 o 'Cwrdd â'r Heriau Ariannol', 2014, Archwilio Cymru). Felly, mae'r adolygiad o'r ddarpariaeth frys wedi cynnwys asesiad cynllunio ariannol cychwynnol ar gyfer pob opsiwn.

15 Er y bydd proses pennu cyllideb 2024/25 yn ddibynnol ar ganlyniad yr adolygiad o'r ddarpariaeth frys, mae'r gwaith paratoi ar y costau presennol wedi dechrau. Mae gweithgor craffu ar y gyllideb wedi'i sefydlu o blith aelodau'r Pwyllgor Archwilio.

16 Gydag aelodau yn cynrychioli pob awdurdod lleol, mae disgwyl i'r gweithgor gyfarfod ar bedwar achlysur rhwng Hydref a Thachwedd 2023. Bydd adolygiad yn cael ei gynnal ynghylch costau cyflogres, costau nad ydynt yn gyflogau, a chostau ariannu cyfalaf, a hynny er mwyn gwella dealltwriaeth yr aelodau ac i roi cyfle iddynt graffu a herio. Bydd adroddiad ar y gwaith hwn yn cael ei roi i'r Pwyllgor Archwilio yn ei gyfarfod ym mis Rhagfyr a bydd yn llywio'r broses o bennu'r gyllideb.

17 Bydd y gwaith cynllunio hefyd yn ystyried gofynion cyfalaf yr Awdurdod dros y cylch cynllunio tymor canolig. Bydd hyn yn ystyried asesiadau ariannol a fforddiadwyedd cynlluniau ar gyfer y dyfodol, a bydd y gwaith hwn yn cynnwys darparu cyfleuster hyfforddi newydd. Os caiff ei gymeradwyo, bydd angen buddsoddiad ariannol sylweddol ar gyfer y cyfleuster hyfforddi newydd, ond ar hyn o bryd nid oes achos busnes wedi'i gyflwyno i'r Awdurdod.

18 Bydd yr asesiad cynllunio cychwynnol ar gyfer 2024/25 yn cael ei gyflwyno i'r Panel Gweithredol yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr 2023. Bydd yn cynnwys dadansoddiad sensitifrwydd sy'n nodi effaith yr opsiynau yn yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys a ystyriwyd gan yr Awdurdod, a bydd yn ymgorffori canfyddiadau craffu'r Pwyllgor Archwilio.

19 Bydd cyllideb refeniw ddrafft 2024/25 yn cael ei pharatoi ac yn cael ei chyflwyno er mwyn i'r Awdurdod ei chymeradwyo yn ei gyfarfod ar 22 Ionawr 2024.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn gysylltiedig ag Amcanion Gwella a Llesiant yr Awdurdod. Mae'n adrodd ar hyfywedd ariannol yr Awdurdod.
Cyllideb	Mae'r asesiad cynllunio cychwynnol wedi nodi bod angen cyllideb o £50.4m. Bydd hyn yn cael ei ddiweddaru yn rhan o'r gwaith cynllunio manwl gan gynnwys canlyniad Adolygiad yr Awdurdod o'r Ddarpariaeth Frys.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod Tân ac Achub ddyletswydd gyfreithiol i bennu cyllideb gytbwys yn seiliedig ar ragdybiaethau cynllunio realistig.
Staffio	Mae dros 70% o'r gwariant yn ymwneud â chostau staff ac felly mae'n ffactor materol wrth ystyried sefydlogrwydd ariannol yn y dyfodol. Mae'r risgiau a nodwyd gan y Prif Swyddog Tân yn cynnwys negodiadau cyflog sy'n parhau yn ogystal â'r angen i recriwtio rhagor o staff dyletswydd rhan amser ac i feithrin gwytnwch corfforaethol.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Bydd y materion hyn yn cael eu hystyried yn y cynigion pennu cyllideb.
Risgiau	Mae'r ansicrwydd a'r risgiau allweddol ynghylch cyllideb 2024/25 wedi'u hamlinellu yn Atodiad 1.

Atodiad 1

Asesiad cynllunio ariannol cychwynnol 2024/25

£'m	Cyllideb gymeradwy 2023/24	Costau heb eu hariannu 23/24	4% Dyfarniad cyflog 2024/2025	Costau pensiwn ychwanegol posibl	Chwyddiant a thwf	Cynnydd mewn costau llog	Canolfan Hyfforddi	Cyfanswm
Talu	31.824	1.745	1.343	0.400				35.312
Di-dâl	10.384	0.200			0.741			11.325
Cyllid a Llog Cyfalaf	3.130					0.500	1.1	4.730
Incwm	-0.944							-0.944
Treth	**44.394**	**1.945**	**1.343**	**0.400**	**0.741**	**0.500**	**1.100**	**50.423**

Atodiad 2

Crynodeb o ragdybiaethau a risgiau cynllunio

Pennawd	Rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddiwyd wrth bennu cyllideb	Risgiau/Ansicrwydd
Costau gweithwyr	• Bydd y cyllidebau staffio yn cael eu llunio gan ddefnyddio'r modelau darparu gwasanaethau presennol ac yn cael eu diweddaru i adlewyrchu penderfyniad yr Awdurdod Tân ac Achub yn dilyn eu Hadolygiad o'r Ddarpariaeth Frys. • Pan bennwyd y gyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24, nid oedd y dyfarniadau cyflog cenedlaethol ar gyfer diffoddwyr tân ar gyfer blynyddoedd ariannol 2022/23 a 2023/24 wedi'u cwblhau. Roedd y gyllideb derfynol yn rhagdybio 5% a 4% ar gyfer 2023/24, ond setlwyd y dyfarniad cyflog ar 7% a 5% yn y diwedd. Mae'r costau uwch sy'n gysylltiedig â hyn wedi'u cynnwys yn y gyllideb sylfaenol a gwnaed asesiad cynllunio o 4% ar gyfer dyfarniadau cyflog cenedlaethol yn 2024/25 ar gyfer yr holl staff. • Cynhaliwyd prisiad o gynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn ystod 2020 a bydd yn pennu cyfraddau cyfraniad y cyflogwr am y cyfnod o bedair blynedd o Ebrill 2024. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid yw'r fersiwn ddiweddaraf o'r prisiad ar gael ond mae'n parhau i fod yn risg allweddol.	• Nid yw'r Cyd-gyngor Cenedlaethol wedi dod i gytundeb eto ar ddyfarniad cyflog diffoddwyr tân ar gyfer 2024/25, ond ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn mae disgwyl i'r setliadau fod uwchlaw'r hyn a bennwyd yn y gyllideb. • Nid yw'r Cyd-gyngor Cenedlaethol ar gyfer Gwasanaethau Llywodraeth Leol wedi dod i gytundeb eto ar y dyfarniad cyflog i staff ar gontractau LGPS ar gyfer 2023/24 na 2024/25. • Mae gwaith cynllunio'r gyllideb yn tybio lefelau arferol o weithgarwch. Os bydd llif o alwadau yn digwydd bydd pwysau ar y gyllideb. Y dybiaeth weithio yw y byddai'r Gronfa Gyffredinol yn cael ei defnyddio yn y lle cyntaf.

Costau nad ydynt yn gyflogau	• Mae'r asesiad cynllunio cychwynnol wedi cadarnhau y bydd y cyllidebau ar gyfer costau nad ydynt yn gyflogau yn cael eu llunio gan ddefnyddio’r modelau cyflenwi gwasanaethau presennol, wedi'u diweddaru yn ôl canlyniad yr Adolygiad o'r Ddarpariaeth Frys. Mae'r pwysau ar y gyllideb ar gyfer costau nad ydynt yn gyflogau wedi’u gwaethygu gan effaith chwyddiant ar gontractau presennol ac yn y dyfodol, yn ogystal â materion sy’n ymwneud â'r gadwyn gyflenwi mewn nifer o feysydd sy’n hanfodol o ran busnes. Mae'r rhain yn cynnwys cyflenwi cit diffodd tân a dod o hyd i rannau newydd ar gyfer cerbydau gweithredol. • Mae costau na ellir eu hosgoi sy'n gysylltiedig â materion iechyd a diogelwch penodol i'r diwydiant wedi'u cynnwys o fewn y gyllideb nad yw’n gyflogau. Mae'r rhain yn cynnwys costau sy'n gysylltiedig â rheoli halogyddion ar gyfer ein diffoddwyr tân gweithredol yn dilyn gwaith cenedlaethol. • Lluniwyd cyllidebau gan ddefnyddio gwybodaeth a barn broffesiynol rheolwyr cyllideb a rhwymedigaethau cytundebol sylfaenol ond, yn ôl yr angen, maent yn cynnwys llawer iawn o amcangyfrif. Lle gellir meintioli pwysau costau, maent wedi'u nodi a'u cynnwys ar wahân. • Yn ystod 2023/24 fe wnaeth Llywodraeth Cymru ddileu ei chefnogaeth ariannol o £0.4m ar gyfer rhwydwaith cyfathrebu cenedlaethol presennol y gwasanaethau brys (Firelink). Mae pris llawn y contract, sef £1m, bellach yn cael ei	• Er bod y Gwasanaeth yn parhau i adolygu costau nad ydynt yn gyflogau ac yn ymdrechu i reoli pwysau costau o fewn y gyllideb a gynlluniwyd, mae hyn yn parhau i fod yn faes risg oherwydd y pwysau parhaus o fewn y gadwyn gyflenwi o ganlyniad i godi prisiau a materion yn ymwneud ag argaeledd. Mae'r sefyllfa hon yn cael ei rheoli'n ofalus ond oherwydd anwadalrwydd sylweddol nid yw'n bosibl meintioli'r effaith yn llawn. • Mae costau nwy a thrydan wedi bod yn bwysau hysbys o ran cost er 2022/23 oherwydd pwysau costau byd-eang. Mae'n ymddangos bod y sefyllfa wedi sefydlogi ac mae'r gyllideb ar gyfer 2024/25 yn seiliedig ar amcangyfrifon gorau ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae’r farchnad yn parhau i fod yn anwadal ac mae hyn yn parhau i fod yn risg ac yn ansicrwydd sy’n hysbys. • Er bod yr Awdurdod yn parhau i weithio tuag at leihau ei ôl troed carbon, nid oes cynlluniau manwl wedi'u ffurfioli eto. Bydd y gwaith hwn yn mynd rhagddo yn ystod 2023/24 ac nid oes unrhyw ddarpariaeth gyllidebol wedi’i chynnwys.

Pennawd	Rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddiwyd wrth bennu cyllideb	Risgiau/Ansicrwydd
	ariannu'n uniongyrchol o gyllid craidd. Oherwydd natur sefydlog y contract hwn, ni ellir osgoi'r costau hyn ac mae'r contract yn cynnwys cynnydd blynyddol ar gyfer chwyddiant.	
Cyllid Cyfalaf	• Mae'r gofyniad cyllid cyfalaf ar gyfer 2024/25 yn cynnwys y tâl refeniw ar gyfer y ddarpariaeth refeniw isaf ar gyfer asedau presennol yn ogystal ag amcangyfrif o'r taliadau llog o ganlyniad i fenthyca. Mae gwariant cyfalaf hanesyddol, yr angen i fenthyca ar gyfer rhaglen gyfalaf 2024/25, ac effaith cynnydd mewn cyfraddau llog wrth ailariannu benthyciadau sy'n aeddfedu yn dylanwadu ar y costau hyn. • Bydd yr asesiad cynllunio cychwynnol yn tybio y bydd yr holl fenthyca yn y dyfodol yn cael ei wneud ar gyfradd gyffredinol y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ar adeg pennu'r gyllideb. • Mae'r cynllun cyfalaf yn cynnwys costau posibl sy'n gysylltiedig â chanolfan hyfforddi newydd. Ar hyn o bryd nid yw'r Awdurdod wedi ystyried yr achos busnes, felly tybir mai o 2025/2026 ymlaen y bydd y costau cyfalaf hyn yn cael eu hysgwyddo.	• Mae'r cynnydd mewn cyfraddau llog yn faes risg allweddol ac ystyried yr ansicrwydd economaidd ar hyn o bryd. Bydd gwaith modelu ariannol yn cael ei wneud er mwyn asesu pa mor sensitif yw sefyllfa ariannol a pherfformiad yr Awdurdod i'r cyfraddau llog presennol, ac adroddir ar hyn yn rhan o'r gwaith o bennu'r gyllideb. • Nid yw amseriad unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chanolfan hyfforddi newydd yn hysbys ar hyn o bryd gan nad yw'r achos busnes wedi'i ystyried gan yr Awdurdod. Er na ragwelir y bydd unrhyw waith adeiladu yn dechrau yn ystod 2024/25, efallai y bydd angen gwneud darpariaeth ar gyfer costau sy'n gysylltiedig â cheisiadau cynllunio manwl pe bai cymeradwyaeth yn cael ei rhoi.

Pennawd	Rhagdybiaethau cynllunio a ddefnyddiwyd wrth bennu cyllideb	Risgiau/Ansicrwydd
Incwm	• Mae'r cyllidebau incwm wedi cael eu hadolygu a'u pennu yn unol â'r blynyddoedd blaenorol. • Gostyngodd incwm grant Llywodraeth Cymru yn sylweddol yn ystod 2023/24 oherwydd dileu'r Grant Firelink (£0.4m) ac ymgorfforiad y Grant Scape (£1.08m) o fewn y Grant Cynnal Refeniw a delir i awdurdodau lleol. • Wrth osod y gyllideb, tybir y bydd gweddill cyllid grant Llywodraeth Cymru yn cael ei dderbyn ar lefelau 2023/24.	• Nid oes unrhyw risgiau penodol wedi'u nodi y tu hwnt i incwm y grant gan Lywodraeth Cymru, ac ni ragwelir cynnydd chwyddiant ar ei gyfer.

This document is available in English. **Eitem Agenda 13**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur – Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Swyddog Cyswllt	**Helen Howard – Pennaeth Cyllid a Chaffael**
Pwnc	**Adroddiad Rheoli Trysorlys Ebrill – Mehefin 2023/24**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar weithgarwch rheoli trysorlys, a chydymffurfiaeth â dangosyddion darbodus rheoli trysorlys ar gyfer y cyfnod 1 Ebrill 2023 – 30 Mehefin 2023.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Ym mis Rhagfyr 2003, mabwysiadodd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) *Rheolaeth Trysorlys yn y Gwasanaethau Cyhoeddus: Cod Ymarfer (2021)* (Cod CIPFA) y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod gymeradwyo, o leiaf, adroddiadau alldro blynyddol a lled-flynyddol ar reoli'r trysorlys.

3 Roedd Cod CIPFA hefyd yn cynnwys gofyniad newydd i adrodd yn chwarterol ar ddangosyddion rheoli trysorlys o fis Ebrill 2023. Mae'r dangosyddion darbodus nad ydynt yn rhai trysorlys wedi'u hymgorffori yn adroddiad monitro refeniw a chyfalaf arferol yr Awdurdod.

4 Cymeradwywyd strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod ar gyfer 2023/24 mewn cyfarfod ar 20 Mawrth 2023. Gan fod yr Awdurdod yn benthyca a buddsoddi symiau sylweddol o arian, mae risgiau ariannol y mae angen eu hystyried gan gynnwys colli arian a fuddsoddwyd ac effaith refeniw ar newidiadau cyfraddau llog. Mae nodi, monitro a rheoli risg yn llwyddiannus yn parhau i fod yn ganolog i strategaeth rheoli trysorlys yr Awdurdod.

SYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDO/ PWYLLGOR ARCHWILIO

5 Ystyriodd y Pwyllgor Archwilio y gweithgaredd Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2023-24 yn eu cyfarfod ar y 18fed o Fedi 2023. Nododd y Pwyllgor Archwilio y gweithgaredd a chymeradwyodd y Dangosyddion Rheoli Trysorlys ar gyfer Chwarter 1 o 2023-24.

ARGYMHELLION

6 Argymhellir bod aelodau yn:

i) Cymeradwyo gweithgaredd rheoli'r trysorlys; a
ii) Chymeradwyo'r Dangosyddion Rheoli Trysorlys ar gyfer Chwarter 1 o 2023-24

CYD-DESTUN ALLANOL

7 Gostyngodd chwyddiant o'i uchafbwynt o 11.1% a gyrhaeddwyd ym mis Hydref 2022, ond roedd y prif CPI blynyddol ym mis Mai 2023 yn uwch na'r rhagolwg consensws ar 8.7% (disgwyliwyd 8.4%). Roedd hyn yn bennaf oherwydd chwyddiant gwasanaethau, tra bod y mesur blynyddol o chwyddiant craidd sylfaenol wedi codi i 7.1% o 6.8%.

8 Ail-gyflymodd Pwyllgor Polisi Ariannol Banc Lloegr dynhau polisi ariannol dros y cyfnod gyda chynnydd o 0.25% ym mis Mai i gynnydd o 0.5% ym mis Mehefin, gan fynd â'r Gyfradd Banc i 5.0%.

9 Fe wnaeth y disgwyliadau o ran cyfraddau llog ddwyn i ystyriaeth godiadau pellach mewn cyfraddau polisi. Diwygiodd Arlingclose, cynghorydd trysorlys yr awdurdod, ei ragolwg i ragweld tynhau ariannol pellach o 0.5% i fynd â'r Gyfradd Banc i 5.5%. Y risgiau, fodd bynnag, yw y gallai cyfraddau fod yn uwch; mae marchnadoedd ariannol yn rhagweld cyfraddau llog polisi yn uwch na 6%.

CYD-DESTUN LLEOL

10 Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod fenthyciadau net o £22.48 miliwn yn deillio o wariant cyfalaf. Mae'r angen sylfaenol i fenthyca at ddibenion cyfalaf yn cael ei fesur gan y Gofyniad Ariannu Cyfalaf (CFR), tra mai adnoddau mantolen yw'r adnoddau sylfaenol sydd ar gael i'w buddsoddi. Crynhoir y ffactorau hyn yn Nhabl 1 isod.

Tabl 1: Crynodeb o'r Fantolen

	31.03.23 Gwirioneddol £m
CFR y Gronfa Gyffredinol	28.88
Benthyca allanol	-26.65
Llai: Adnoddau mantolen	-6.40
Llai: Buddsoddiadau Newydd	4.17
31 Mawrth 2023	**0.00**

11 Dangosir y sefyllfa rheolaeth trysorlys ar 30 Mehefin a'r newid dros y chwarter yn Nhabl 2 isod.

Tabl 2: Crynodeb Rheolaeth Trysorlys

	31.3.23 Balans £m	Symudiadau £m	30.6.23 Balans £m	30.6.23 Cyfradd %
Benthyca tymor hir	17.79	0	17.79	1.00 - 4.90
Benthyca tymor byr	8.86	-3.42	5.44	1.30 - 3.91
Cyfanswm benthyciadau	**26.65**	**-3.42**	**23.23**	
Buddsoddiadau tymor byr	0.00	0.00	0.00	
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	-4.17	-6.01	-10.18	4.16 - 4.90
Cyfanswm y buddsoddiadau	**-4.17**	**-6.01**	**-10.18**	
Benthyca net	**22.48**	**-9.43**	**13.05**	

BENTHYCA

12 Mae Cod Darbodus 2021 CIPFA yn amlinellu na ddylai awdurdodau lleol fenthyca i fuddsoddi â'r prif amcan o fod yn elw ariannol. Nid yw'n ddoeth i awdurdodau lleol wneud unrhyw benderfyniad buddsoddi neu wariant a fydd yn cynyddu'r gofyniad ariannu cyfalaf sy'n gofyn am fenthyciadau newydd, oni bai ei fod yn ymwneud yn uniongyrchol ac yn bennaf â swyddogaethau'r Awdurdod.

13 Nid yw'r Awdurdod wedi buddsoddi mewn asedau ar gyfer elw ariannol ac mae'r holl wariant yn ymwneud â chyflawni swyddogaethau'r Awdurdod.

STRATEGAETH A GWEITHGAREDD FENTHYCA

14 Fel yr amlinellwyd yn strategaeth y trysorlys, prif amcan yr Awdurdod wrth fenthyca fu mabwysiadu strategaeth risg isel gan gydbwyso costau llog isel a chyflawni sicrwydd cost dros y cyfnod y mae angen cyllid ar ei gyfer. Mae'r hyblygrwydd i ail-negodi benthyciadau pe bai cynlluniau tymor hir yr Awdurdod yn newid yn amcan eilaidd. Mae strategaeth fenthyca'r Awdurdod yn parhau i fynd i'r afael â'r mater allweddol o fforddiadwyedd heb gyfaddawdu ar sefydlogrwydd tymor hwy y portffolio dyledion.

15 Bu cynnydd sylweddol yng nghostau'r benthyciadau tymor byr a thymor hir dros y 18 mis diwethaf. Yn y chwarter hwn, cododd y Gyfradd Banc o 4.25% ar ddechrau mis Ebrill i 5.0% ar ddiwedd y chwarter ac roedd hefyd yn sylweddol uwch na'i lefel o 1.25% ar ddiwedd mis Mehefin 2022.

16 Parhaodd cyfraddau benthyca PWLB i godi dros y chwarter. Ar 30 Mehefin, roedd cyfraddau sicrwydd y PWLB ar gyfer benthyciadau aeddfedrwydd yn 5.25% ar gyfer benthyciadau 10 mlynedd, 5.36% ar gyfer benthyciadau 20 mlynedd ac yn 4.95% ar gyfer benthyciadau 50 mlynedd. Eu cyfwerth ar 31 Mawrth 2023 oedd 4.33%, 4.70% a 4.41% yn y drefn honno.

17 Ar 30 Mehefin roedd gan yr Awdurdod £23.23 miliwn mewn benthyciadau, gostyngiad o £3.42 miliwn ar 31 Mawrth 2023, fel rhan o'i strategaeth ar gyfer ariannu rhaglenni cyfalaf y flwyddyn flaenorol a'r flwyddyn gyfredol. Crynhoir y benthyciadau oedd yn weddill ar 30 Mehefin yn Nhabl 3A isod.

Tabl 3A: Sefyllfa Fenthyca

	31.3.23 Balans £m	Symudiad Net £m	30.6.23 Balans £m	30.6.23 Cyfradd Cyfartalog Pwysoledig %	30.6.23 Aeddfedrwydd Cyfartalog Pwysoledig (blynyddoedd)
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	20.65	-0.42	20.23	2.46	4.74
Awdurdodau lleol (tymor byr)	6.00	-3.00	3.00	4.35	1.00
Cyfanswm benthyciadau	**26.65**	**-3.42**	**23.23**		

18 Mae cost benthyca tymor byr yr Awdurdod wedi parhau i gynyddu gyda'r cynnydd yn y Gyfradd Banc a chyfraddau marchnad cyfnod byr. Y gyfradd gyfartalog ar fenthyciadau tymor byr yr Awdurdod ar 30 Mehefin 2023 ar £6.00 miliwn oedd 4.35%, o gymharu ag 1.3% ar fenthyciadau o £6.00 miliwn 12 mis yn ôl.

Tabl 3B: Benthyciadau cyfnod hir

	Swm £m	Cyfradd %	Cyfnod (Blynyddoedd)
Benthyciad Aeddfedrwydd PWLB	2.60	4.80	29.00
Benthyciad EIP PWLB	4.70	3.91	18.00
Cyfanswm benthyciadau	**7.30**	**4.23**	

19 Nid yw penderfyniadau benthyca'r Awdurdod yn seiliedig ar unrhyw un canlyniad ar gyfer cyfraddau llog a chynhaliwyd portffolio cytbwys o fenthyciadau tymor byr a thymor hir.

20 Yn ystod y cyfnod 1 Ebrill – 30 Mehefin 2023, ad-dalwyd benthyciad marchnad tymor byr o £3 miliwn. Disodlwyd hwn gan fenthyciad PWLB tymor hir, a gymerwyd yn 2022/23. Ymgymerwyd â hyn yn dilyn cyngor gan ein hymgynghorwyr rheolaeth trysorlys a phan oedd cyfraddau llog yn ffafriol.

GWEITHGARWCH BUDDSODDI'R TRYSORLYS

21 Cyhoeddodd CIPFA God Ymarfer Gwasanaethau Cyhoeddus a Nodiadau Canllaw Traws-Sectoraidd ar Reolaeth Trysorlys diwygiedig ar 20 Rhagfyr 2021. Mae'r rhain yn diffinio buddsoddiadau rheoli trysorlys fel buddsoddiadau sy'n deillio o lifoedd arian y sefydliad neu weithgarwch rheoli risg trysorlys sydd yn y pen draw yn cynrychioli balansau y mae angen eu buddsoddi nes bod angen yr arian ar gyfer ei ddefnyddio yn ystod y gwaith.

22 Mae'r Awdurdod yn dal cronfeydd sydd wedi'u buddsoddi, sy'n cynrychioli incwm a dderbyniwyd o flaen gwariant, ynghyd â balansau a chronfeydd wrth gefn a ddelir. Yn ystod y flwyddyn, roedd balansau buddsoddi'r Awdurdod yn amrywio rhwng £4.17 miliwn a £10.18 miliwn oherwydd gwahaniaethau amseru rhwng incwm a gwariant. Mae'r rhan fwyaf o'r balans yn gysylltiedig â'r incwm a dderbyniwyd mewn perthynas â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, a fydd yn cael ei wario drwy gydol y flwyddyn. Dangosir y sefyllfa fuddsoddi yn nhabl 4 isod.

Tabl 4: Sefyllfa Buddsoddi'r Trysorlys

	31.3.23 **Balans** **£m**	**Ch.1** **Symudiad Net** **£m**	**31.6.23** **Balans** **£m**	**30.6.23** **Enillion Incwm** **%**	**30.6.23** **Aeddfedrwydd Cyfartalog Pwysoledig** **dyddiau**
Banciau a chymdeithasau adeiladu	4.17	6.01	10.18	4.16-4.90	ar alwad
Cyfanswm y buddsoddiadau	**4.17**	**6.01**	**10.18**		

23 Mae Cod CIPFA a chanllawiau'r llywodraeth yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod fuddsoddi ei gyllid yn ddoeth, a rhoi sylw i ddiogelwch a hylifedd ei fuddsoddiadau trysorlys cyn ceisio'r gyfradd enillion orau bosibl, neu incwm. Amcan yr Awdurdod wrth fuddsoddi arian yw taro cydbwysedd priodol rhwng risg ac adenillion, gan leihau'r risg o golledion oherwydd diffyg talu a'r risg o dderbyn incwm buddsoddi anaddas o isel.

24 Fel y dangosir gan feincnod rhwymedigaeth yr adroddiad hwn, mae'r Awdurdod yn disgwyl bod yn fenthyciwr tymor hir ac felly gwneir buddsoddiadau trysorlys newydd yn bennaf i reoli llif arian o ddydd i ddydd gan ddefnyddio offerynnau risg isel tymor byr.

25 Cynyddodd cyfraddau banc 0.75%, o 4.25% ar ddechrau mis Ebrill i 5% erbyn diwedd mis Mehefin, gyda rhagolygon o gynnydd pellach i ddod. Cododd cyfraddau arian parod cyfnod byr mewn modd cymesur, gyda chyfraddau 3 mis yn codi i tua 5.25% a chyfraddau 12 mis i bron i 6%.

CYDYMFFURFIAETH

26 Mae'r Trysorydd yn adrodd bod yr holl weithgareddau rheoli trysorlys a gyflawnwyd yn ystod y chwarter yn cydymffurfio â'r egwyddorion yn y Cod Rheoli Trysorlys a'r Strategaeth Rheoli Trysorlys a gymeradwywyd gan yr Awdurdod, ar wahân i'r terfyn ar gyfer buddsoddiadau a ddelir gan un banc. Mae gan y Gwasanaeth ddau gyfrif galwad a ddefnyddir i osod adneuon tymor byr, gyda Banc Lloyds a Banc Barclays. Roedd y cyfraddau llog oedd yn cael eu cynnig ar adneuon trysorlys yn sylweddol uwch gyda Banc Lloyds ac felly er mwyn cael yr adenillion gorau mae'r holl adneuon wedi eu gosod gyda nhw.

27 Er mwyn helpu i liniaru hyn yn y dyfodol, mae'r Gwasanaeth wedi gwneud cais am Gyfrif Swyddfa Rheoli Dyledion, gan fod y Strategaeth Rheoli Trysorlys yn caniatáu ar gyfer gosod arian diderfyn gyda'r DMO.

28 Dangosir cydymffurfiaeth â therfynau buddsoddi penodol yn nhabl 5 isod.

Tabl 5: Terfynau Buddsoddi

Sefydliad	Disgrifiad	Terfyn	30.06.23 Gwirioneddol	Cydymffurfiwyd? Do/Naddo
Banciau	Holl fanciau'r DU a'u his-gwmnïau sydd â chyfraddau da (Fitch neu gyfwerth). Mae hyn yn cael ei ddiffinio fel tymor hir (BBB) ar hyn o bryd.	£5m	£10.18m	naddo
Llywodraeth Ganolog	Swyddfa Rheoli Dyledion	Diderfyn	**0**	do
Cronfeydd y Farchnad Arian (MMF)	Dim ond yn unol â chyngor gan Arlingclose.	£1m fesul cronfa	**0**	do
Awdurdodau Lleol	Pawb ac eithrio'r rhai sy'n destun cyfyngiad treth gyngor a chanfodiadau o dan Ran 1 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992.	£2m	**0**	do
Cymdeithasau Adeiladu	Cymdeithasau adeiladu sydd â sgôr (fel ar gyfer y sector bancio)	£2m	**0**	do
Cymdeithasau Adeiladu (Asedau £1bn)	Cymdeithasau adeiladu heb sgôr ond gydag asedau o £1 biliwn neu fwy	£2m/9 mis	**0**	do

29 Dangosir cydymffurfiaeth â'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol ar gyfer dyled allanol yn nhabl 6 isod.

Tabl 6: Dyledion a'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol

	30.6.23 Gwirioneddol £m	Ffin Weithredol 2023/24 £m	Terfyn Awdurdodedig 2023/24 £m	Cydymffurfiwyd?
Benthyca	23.23	28.99	30.99	Do
Cyfanswm dyled	**23.23**	**28.99**	**30.99**	

30 Gan fod y ffin weithredol yn arf rheoli ar gyfer monitro yn ystod y flwyddyn, efallai y bydd adegau pan fydd y benthyca gwirioneddol yn uwch na'r targed hwn. Gall hyn fod oherwydd amrywiadau mewn llif arian ac ni fyddai toriadau tymor byr yn cyfrif fel methiant i gydymffurfio.

DANGOSYDDION RHEOLI TRYSORLYS

31 Fel sy’n ofynnol gan God Rheoli Trysorlys CIPFA 2021, mae’r Awdurdod yn monitro ac yn mesur y dangosyddion darbodus canlynol ar gyfer rheoli trysorlys.

Strwythur Aeddfedrwydd Benthyca

32 Mae’r dangosydd hwn wedi’i osod i reoli pa mor agored yw’r Awdurdod i risg ail-ariannu. Y terfynau uchaf ac isaf ar strwythur aeddfedrwydd yr holl fenthyca oedd:

	30.6.23 Gwirioneddol	Terfyn Gwirioneddol	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf	Cydymffurfiwyd D/N
O dan 12 mis	2.44	10.50%	60.00%	0.00%	D
12 mis ac o fewn 24 mis	6.71	28.89%	45.00%	0.00%	D
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	5.62	24.19%	45.00%	0.00%	D
5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	1.32	5.68%	75.00%	0.00%	D
10 mlynedd ac uwch	7.14	30.74%	100.00%	0.00%	D

Mae’r cyfnodau amser yn dechrau ar ddiwrnod cyntaf pob blwyddyn ariannol. Y dyddiad aeddfedu ar gyfer benthyca yw’r dyddiad cynharaf y gall y benthyciwr fynnu ad-daliad.

Buddsoddiadau Rheoli Trysorlys Tymor Hir

33 Nid yw'r Awdurdod yn dal unrhyw fuddsoddiadau trysorlys tymor hir.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn cysylltu ag amcanion llesiant tymor hir GTAGC. Mae’n sicrhau bod prynu asedau i gefnogi’r gwaith o ddarparu gwasanaethau rheng flaen yn cael ei wneud yn ddarbodus, fforddiadwy a chynaliadwy. Sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei gosod yn flynyddol ar gyfer ariannu cyfalaf yn unol ag adroddiad y Trysorlys.
Cyfreithiol	Mae'r fframwaith rheoleiddio wedi'i nodi ym mharagraff 1.
Staffio	Dim
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/ y Gymraeg	Dim
Risgiau	Buddsoddi arian dros ben – mae perygl y gallai'r sefydliad ariannol lle buddsoddir arian y gwasanaeth fethu, gan arwain at golled o ran o'r prif fuddsoddiad. Fodd bynnag, un o ddibenion yr adroddiad yw lliniaru'r risg hon.

This document is available in English **Eitem Agenda 14a**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau)**
Pwnc	**Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Cymru – gwahaniaethu ar sail oedran**

DIBEN YR ADRODDIAD

1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ynghylch y trefniadau i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran yng Nghynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yng Nghymru.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae Llywodraeth Cymru wedi cwblhau'r broses ddeddfwriaethol i unioni'r gwahaniaethu ar sail oedran oedd yn gysylltiedig â chynlluniau pensiwn diffoddwyr tân yng Nghymru.

3 Daeth Rheoliadau Pensiynau Diffoddwyr Tân (Gwasanaeth Rhwymedïol) (Cymru) 2023 (y Rheoliadau) i rym ar 1 Hydref 2023 ac maent yn darparu ar gyfer yr hyn y mae angen i Reolwyr Cynlluniau ei wneud i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran.

4 Mae'r Rheoliadau'n creu rhwymedigaeth sy'n golygu bod angen i Reolwyr Cynlluniau weithredu'r rhwymedi yn llwyr ar gyfer pob aelod cymwys o fewn cyfnod o 18 mis. Mae gwaith wedi dechrau i sicrhau bod yr holl aelodau yr effeithir arnynt yn cael eu canfod a'n bod yn cydymffurfio â holl ddarpariaethau'r Rheoliadau.

ARGYMHELLION

5 Gofynnir i'r Aelodau:

i) nodi'r gofynion deddfwriaethol a'r amserlenni a sefydlwyd gan y rheoliadau; a

ii) nodi'r gwaith a wnaed i weithredu'r rheoliadau.

CEFNDIR

6 Fe gyflwynodd Deddf Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 (2012) ddiwygiadau cynhwysfawr i bensiynau'r sector cyhoeddus ledled y DU. Y nod cyffredinol oedd lleihau cost pensiynau i'r pwrs cyhoeddus trwy gyflwyno oedrannau pensiwn uwch, gyda phensiynau yn cael eu cyfrifo ar sail Enillion Cyfartalog Gyrfa wedi'u Hailbrisio (CARE), yn hytrach na'r cynllun cyflog terfynol traddodiadol. Cafodd diogeliad trosiannol ei gynnwys yn y ddeddfwriaeth, ond gwelwyd yn ddiweddarach fod hwnnw yn gwahaniaethu ar sail oedran.

7 Ers hynny, mae Llywodraeth y DU wedi cadarnhau y bydd aelodau cymwys yn cael eu trosglwyddo'n ôl i'w cynlluniau gwaddol ar gyfer cyfnod y rhwymedi, sef rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022. Deddf Pensiynau'r Gwasanaethau Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol 2022 yw'r ddeddfwriaeth sylfaenol i weithredu'r rhwymedi ac i roi grym i'r awdurdodau cyfrifol.

8 Gan fod cynllun pensiwn y diffoddwyr tân wedi'i ddatganoli yng Nghymru, mae gan Weinidogion Cymru gyfrifoldeb dros ddrafftio'r rheoliadau sylfaenol angenrheidiol er mwyn gweithredu'r rhwymedi.

9 Daeth y rheoliadau pensiwn angenrheidiol i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran o fewn cynlluniau pensiwn diffoddwyr tân yng Nghymru i rym ar 1 Hydref 2023. Mae Rheoliadau Pensiynau Diffoddwyr Tân (Gwasanaeth Rhwymedïol) (Cymru) 2023 (y Rheoliadau) yn gwneud darpariaeth fel y gall Rheolwyr Cynlluniau weithredu'r newidiadau angenrheidiol ac mae'n rhaid cwblhau'r rhain o fewn cyfnod o 18 mis.

10 Mae'r Rheoliadau'n symud pob aelod o staff sy'n aelodau gweithredol yn ôl i'w cynlluniau gwaddol ar gyfer y cyfnod 2015-22, ac yn cynnig dewis o fuddion y cynllun gwaddol neu fuddion cynllun 2015 pan fyddant yn ymddeol. Mae'r Rheoliadau'n cynnwys darpariaeth i gefnogi Rheolwyr Cynlluniau mewn ystod o wahanol sefyllfaoedd, gan gynnwys penderfyniadau blaenorol i optio allan, rhannu pensiwn ar ôl ysgariad, pryd a sut y bernir bod penderfyniadau wedi'u gwneud, a pha gamau i'w cymryd mewn amgylchiadau penodol gan gynnwys ymddeoliadau yn sgil afiechyd ac achosion sy'n ymwneud â phrofedigaeth.

11 Gellir darllen y Rheoliadau manwl yn https://www.legislation.gov.uk ac mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r gweinyddwr, Cronfa Bensiwn Dyfed, er mwyn sicrhau bod y gwaith yn cael ei gwblhau o fewn yr amserlenni rhagnodedig. Mae angen cynnal adolygiad manwl o bob cofnod cyflogres a phensiwn er mwyn sicrhau bod pob elfen gyflog yn cael ei thrin yn gywir at ddibenion pensiwn. Bydd cyfraniadau pensiwn y gweithwyr hefyd angen cael eu haddasu, a gwneir trefniant o fewn y Rheoliadau ar gyfer trin rhyddhad treth ar gyfraniadau o'r fath. Bydd y gwaith yn gorffen pan fydd datganiad gwasanaeth rhwymedïol yn cael ei ddarparu a'i roi ar waith ar gyfer pob aelod cymwys.

12 Mae'r Rheoliadau yn effeithio ar weithwyr presennol a hefyd ar gyn-weithwyr sy'n cael eu hystyried yn aelodau cymwys. Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) wedi canfod a chysylltu â'r holl aelodau yr ystyrir eu bod o fewn cwmpas hyn.

13 Mae'r gwaith manwl angenrheidiol wedi'i ddechrau a bydd y gwaith o'i weithredu yn cael ei flaenoriaethu er mwyn sicrhau y bydd aelodau sy'n ymddeol o 1 Hydref 2023 yn cael eu prosesu yn unol â'r Rheoliadau. Rhoddir blaenoriaeth hefyd i'r aelodau hynny a ymddeolodd yn ystod y cyfnod rhwymedïol heb ddiogeliad llwyr rhag y newidiadau pensiwn blaenorol.

14 Dylai’r Aelodau wybod y bydd y gwaith hynod dechnegol hwn yn cael ei gyflawni gan unig Swyddog Pensiynau y Gwasanaeth, gyda chefnogaeth y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cyllid ac Adnoddau), ac felly gall gymryd hyd at 18 mis i'w gwblhau.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r trefniadau pensiwn yn annog sefydlogrwydd hirdymor yn y gweithlu ac mae'r rhwymedi yn mynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran.
Cyllideb	Bydd y gofyniad i weithredu rhwymedi yn cael effaith ariannol ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod gan y bydd pensiynau’r rhai yr effeithir arnynt yn cael eu cynyddu. Ymdrinnir â’r effaith hon drwy brisio a phennu cyfraniadau cyflogwyr yn y dyfodol.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd gyfreithiol i fynd i'r afael â'r gwahaniaethu ar sail oedran ac i gydymffurfio â rheoliadau'r cynllun.
Staffio	Bydd darparu rhwymedi yn cefnogi staff wrth iddynt gynllunio eu hymddeoliad ac yn cefnogi llesiant.
Cydraddoldeb/ Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Mae'r rhwymedi yn mynd i'r afael ag anghydraddoldebau blaenorol.
Risgiau ac Ansicrwydd	Mae darparu rhwymedi yn faes cymhleth a gallai arwain at ganlyniadau ariannol nad ydynt yn hysbys.

Mae'r ddogfen yma ar gael yn Saesneg **Eitem Agenda 14b**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Cyllid ac Adnoddau**
Pwnc	**Cynllun Pensiwn Diffoddwyr Tân Cymru - hawl diffoddwyr tân rhan amser i gael pensiwn**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau ar y diwygiadau arfaethedig i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yng Nghymru er mwyn ymestyn mynediad i ddiffoddwyr tân cymwys rhan amser (ar alwad) fu'n gwasanaethu cyn 2000.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2 Mae Llywodraeth Cymru yn ymgynghori ar hyn o bryd ar gynigion i ymestyn mynediad at Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yng Nghymru i ddiffoddwyr tân cymwys fu'n gwasanaethu cyn 2000.

3 Bydd y cynigion yn ychwanegu at y camau a gymerwyd yn ystod 2014 i fynd i'r afael â'r ffaith fod gweithwyr rhan amser yn cael eu trin yn llai ffafriol. Bryd hynny, penderfynodd dyfarniad Matthews fod gwaith diffoddwr tân rhan amser o fewn cwmpas Rheoliadau Gweithwyr Rhan Amser (2000) (y Rheoliadau) a chaniataodd i aelodau cymwys brynu'r hawl i bensiwn yn dyddio'n ôl i 1 Gorffennaf 2000.

4 Cadarnhaodd her gyfreithiol lwyddiannus arall, sef dyfarniad O'Brien, y dylai gwasanaeth llawn y rheini sydd o fewn y cwmpas fod yn bensiynadwy, nid dim ond yr elfen wedi dyddiad y Rheoliadau.

5 Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn ceisio cywiro camgymeriad arall, sef y dylai'r darpariaethau gwreiddiol fod wedi caniatáu i'r rhai sydd wedi gwasanaethu o 7 Ebrill 2000 yn hytrach nag 1 Gorffennaf 2000 fod o fewn y cwmpas.

ARGYMHELLION

6 Gofynnir i'r Aelodau:

i) nodi cefndir y mater cyfreithiol; a
ii) nodi'r cynigion a amlinellwyd gan Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r materion cyfreithiol sy'n codi.

CEFNDIR

7 Am nifer o flynyddoedd, dim ond diffoddwyr tân a gyflogwyd yn llawn amser oedd yn gallu manteisio ar Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân. Yn benodol, cafodd diffoddwyr tân ar alwad a gyflogwyd i weithio ar y system ddyletswydd rhan amser eu hatal rhag ymuno â'r cynllun pensiwn.

8 Ni newidiodd y trefniant hwn pan gyflwynwyd Rheoliadau Gweithwyr Rhan Amser (Atal Triniaeth Lai Ffafriol) 2000 (y Rheoliadau). Mae'r Rheoliadau'n gwahardd trin gweithwyr rhan-amser yn llai ffafriol na gweithwyr llawn-amser sy'n ymgymryd â gwaith cymharol debyg. Y farn ar y pryd oedd nad oedd gwaith diffoddwyr tân ar alwad yn ddigon tebyg. Cafodd y farn hon ei gwyrdroi gan Ddyfarniad Matthews, a ganfu fod y gwaith yn ddigon tebyg.

9 O ganlyniad, caniatawyd i ddiffoddwyr tân ar alwad ymuno â Chynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân 2007 o 7 Ebrill 2006. Roedd hyn yn rhoi cydraddoldeb i bobl a oedd yn cael eu recriwtio ar-alwad ac yn llawn-amser o'r pwynt hwnnw ymlaen.

10 I gywiro'r mater yn ôl-weithredol, creodd Gorchymyn Diwygio Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Cymru) 2014 gynllun wedi'i ddiwygio ar gyfer diffoddwyr tân ar alwad a gyflogwyd rhwng 1 Gorffennaf 2000 a 6 Ebrill 2006. Roedd y cynllun, a elwid yn "Gynllun Diwygiedig 2007", yn rhoi buddion cymharol debyg i'r rhai yr oedd diffoddwyr tân amser llawn yn eu cael.

11 Caniatawyd i'r diffoddwyr tân ar alwad a oedd o fewn y cwmpas ymuno yn ôl-weithredol drwy dalu'r cyfraniadau pensiwn a fyddai wedi bod yn ddyledus pe na bai'r driniaeth anghyfreithlon a nodwyd gan Ddyfarniad Matthews wedi digwydd. Gelwir hyn yn "Ymarfer Dewis 1af" ac fe'i cynhaliwyd yn ystod 2015.

12 Roedd gosod 2000 yn ddyddiad terfyn yn debyg i'r dull a fabwysiadwyd gan weithwyr rhan-amser eraill ac roedd yn destun her gyfreithiol gan farnwr rhan-amser (O'Brien yn erbyn y Weinyddiaeth Gyfiawnder). Roedd yr her gyfreithiol yn dadlau y dylai maint llawn y gwasanaeth fod yn bensiynadwy ac nid dim ond yr elfen sy'n ôl-ddyddio'r Rheoliadau Gweithwyr Rhan-amser. Penderfynodd dyfarniad O'Brien o blaid y gweithiwr ac mae hynny'n golygu felly bod dyddiad terfyn 1 Gorffennaf 2000 yn y cynllun diwygiedig hefyd yn anghyfreithlon. O ganlyniad, gallai gwasanaeth diffoddwyr tân ar alwad sydd wedi gwasanaethu ar neu ar ôl 7 Ebrill 2000 fod yn bensiynadwy.

GWYBODAETH

13 Er bod hwn yn fater cenedlaethol, mae'r cyfrifoldeb am bensiynau diffoddwyr tân wedi'i ddatganoli yng Nghymru a Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifol am wneud y trefniadau angenrheidiol i gywiro'r mater hwn. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig ymestyn y darpariaethau presennol sydd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Diwygiedig. Ar gyfer unigolion cymwys, y bwriad yw cynnig ymarfer ail-ddewis a fydd yn eu galluogi i dalu'r cyfraniadau pensiwn ar gyfer yr holl wasanaeth di-dor cyn 7 Ebrill 2000.

14 Mae Llywodraeth Cymru wedi drafftio'r diwygiadau arfaethedig i'r rheoliadau presennol ac wedi cynnal ymgynghoriad, sydd ar gael yma: https://www.llyw.cymru/hawliau-pensiwn-diffoddwyr-tan-y-system-ar-ddyletswydd-yn-ol-galw-yn-2023?. Mae'r ddogfen ategol yn cadarnhau'r egwyddorion a fydd yn cael eu defnyddio i gywiro'r mater.

15 Daeth yr ymgynghoriad i ben ar 6 Hydref 2023 ac amlinellir ymateb yr Awdurdod i'r ymgynghoriad yn Atodiad 1. Cafodd hwn ei gymeradwyo gan Gadeirydd y Bwrdd Pensiwn Lleol a Chadeirydd yr Awdurdod. Mae'r ymatebion yn cadarnhau y cytunir i raddau helaeth â'r egwyddorion a nodir ac yn tynnu sylw at rai meysydd gweinyddol penodol i'w hystyried ymhellach.

16 Mae'r ymgynghoriad yn cadarnhau y bydd yr unigolion cymwys yn cynnwys diffoddwyr tân ar alwad:

i. y daeth eu cyflogaeth i ben rhwng 7 Ebrill 2000 a 30 Mehefin 2000 ac a gafodd eu heithrio o'r ymarfer dewis cyntaf;
ii. y mae eu cyflogaeth yn pontio'r dyddiad gweithredu, sef 7 Ebrill 2000; neu
iii. y dechreuodd eu cyflogaeth ar ôl 1 Gorffennaf 2000 ond na chawsant y cyfle llawn i brynu gwasanaeth blaenorol yr oedd ganddynt hawl iddo.

17 Caniateir i unigolion cymwys brynu pensiwn gwasanaeth blaenorol trwy wneud cyfraniadau a fyddai wedi dod yn ddyledus. Bydd hwn yn fater cymhleth oherwydd hirhoedledd rhai contractau ac mae'n bosibl na fydd cofnodion gweinyddol ar gael i gadarnhau'r union enillion pensiynadwy. Mae'r rheoliadau drafft yn darparu ar gyfer amcangyfrif tâl pensiynadwy o dan yr amgylchiadau hyn.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r trefniadau pensiwn yn hybu sefydlogrwydd hirdymor yn y gweithlu ac mae'r rhwymedi yn mynd i'r afael â gwahaniaethu ar sail oedran.
Cyllideb	Bydd yr angen i fynd i'r afael â'r mater hwn yn effeithio'n ariannol ar sefyllfa ariannol yr Awdurdod gan y bydd pensiynau'r bobl dan sylw yn cael eu cynyddu. Ymdrinnir â'r effaith drwy brisio a phennu cyfraniadau cyflogwyr yn y dyfodol.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd gyfreithiol i fynd i'r afael â'r mater hwn a chydymffurfio â rheoliadau'r cynllun.
Staffio	Bydd mynd i'r afael â'r mater yn cefnogi staff wrth iddynt gynllunio eu hymddeoliad a bydd yn cefnogi lles.
Cydraddoldeb / Hawliau Dynol / y Gymraeg	Mae'r cynigion yn mynd i'r afael ag anghydraddoldebau blaenorol.
Risgiau ac Ansicrwydd	Mae hwn yn faes cymhleth a gallai arwain at ganlyniadau ariannol nad ydynt yn hysbys.

Ymgynghoriad - Hawliau Pensiwn ar gyfer Diffoddwyr Tân Rhan Amser 2023

Cwestiwn ymgynghoriad 01

Ydych chi'n cytuno â'r meini prawf cymhwysedd a nodir ym mharagraffau 12-17?

Mae'r meini prawf a nodir ym mharagraffau 12 – 17 y ddogfen ymgynghori yn ymddangos yn rhesymol i staff ar alwad sydd ar gontractau cyflogaeth RDS.

Cwestiwn Ymgynghoriad 02

Ydych chi'n cytuno y dylai'r trefniadau arfaethedig gynnwys yr opsiwn i brynu gwasanaeth di-dor RDS yn y cynllun wedi'i addasu rhwng 31 Mawrth 2015 a 31 Mawrth 2022, ni waeth a ddarperir ar gyfer hynny drwy'r darpariaethau hyn neu reoliadau ar wahân a wneir o dan Ddeddf PSPJO 2022?

Mae hyn yn ymddangos yn ddull rhesymol ac ymarferol.

Cwestiwn ymgynghoriad 03

Ydych chi'n cytuno â'r dybiaeth rydym wedi'i chynnig ar gyfer gwasanaeth, cyflog a graddfa yn y gorffennol?

Mae'n amlwg bod hwn yn faes heriol ac ystyried natur hanesyddol y mater hwn. Mae'r cynigion yn darparu fframwaith clir o opsiynau i'w hystyried ac mae'r dull a awgrymir lle nad yw cofnodion ar gael yn cynnig ateb ymarferol.

Cwestiwn ymgynghoriad 04

I ba raddau ydych chi'n cytuno â'n cynnig i rannu cyfraniadau rheolaidd ar gyfer gwasanaeth ar ôl y flwyddyn 2000 dros 10 mlynedd ac, ar gyfer gwasanaeth cyn y flwyddyn 2000, 10 mlynedd a hanner hyd y gwasanaeth cyn 2000 y maent wedi dewis ei brynu?

Mae'r cynnig yn ymarferol ar gyfer mwyafrif yr achosion, er y bydd baich gweinyddol ar Reolwr y Cynllun. Nid yw'r cynigion yn defnyddio unrhyw fath o de minimis, gan arwain at y risg bod y cyfnod ad-dalu yn rhy hael ar gyfer symiau bach.

Cwestiwn ymgynghoriad 05

Ydych chi'n cytuno y dylid cwblhau'r ymarfer opsiynau newydd o fewn 18 mis (gyda hyblygrwydd wedi'i gynnwys i fynd y tu hwnt i hynny mewn achosion eithriadol fel y disgrifir ym mharagraff 72).

Mae'r amserlen 18 mis yn gosod rhwymedigaeth ar Reolwr y Cynllun a'r person cymwys i gwblhau'r broses o fewn terfynau amser penodedig. Dan amgylchiadau arferol byddai modd gwneud hyn, ond bydd angen ystyried y baich ar Reolwyr Cynlluniau oherwydd y gallai'r adeg pan fydd yn cael ei roi ar waith yn ymarferol gyd-fynd â chyfnod unioni'r gwahaniaethu ar sail oedran.

Mae'r amserlenni a amlinellir ym mharagraff 70 yn rhoi rhagor o wybodaeth am rwymedigaethau penodol pob parti. Ystyrir y byddai angen cryfhau'r rhain i gadarnhau'r dystiolaeth sy'n ofynnol gan bob parti pe bai anghydfod. Er enghraifft, mae gan aelodau cymwys nad ydynt wedi cael eu hysbysu gan yr Awdurdod Tân ac Achub 9 mis o ddyddiad y ddeddfwriaeth i ddatgan eu buddiant. Fodd bynnag, nid yw'n glir a yw hyn yn ymwneud yn benodol ag aelodau a allai fod wedi symud heb gyfeiriad anfon ymlaen yn hytrach na'r rhai a gafodd eu hepgor trwy gamgymeriad oherwydd gweinyddiaeth wael ar ran Rheolwr y Cynllun. Yn yr un modd, mae'n bosibl y bydd dyletswydd unigolyn i ymateb i Reolwr y Cynllun o fewn 6 mis i dderbyn y wybodaeth berthnasol yn anodd gan nad yw'n glir sut y gall Rheolwr y Cynllun ddangos ei fod wedi darparu gwybodaeth os bydd anghydfod (roedd y pwynt penodol hwn yn destun IDRP yn dilyn yr ymarfer dewis cyntaf).

Cwestiwn ymgynghoriad 06

I ba raddau ydych chi'n cytuno y dylem newid y diffiniadau o "diffoddwr tân" a "cyflog pensiynadwy" yn y Cynllun Iawndal, i sicrhau bod gan y diffoddwyr tân hynny sydd â chontract eilaidd hawl i gael iawndal ar yr un telerau â'r rheini nad ydynt yn gwneud hynny?

Mae'r cynnig hwn yn synhwyrol ac yn cydnabod sylwedd y trefniadau cyflogaeth

Cwestiwn ymgynghoriad 07

Hoffem wybod eich barn am yr effeithiau y byddai'r cynnig yn eu cael ar yr iaith Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Pa effeithiau y byddai'n eu cael, yn eich barn chi? Sut y gellid cynyddu'r effeithiau cadarnhaol, a lliniaru'r effeithiau negyddol?

Nid yw'n amlwg bod y cynigion yn cael unrhyw effaith benodol ar y Gymraeg

Cwestiwn ymgynghoriad 08

Eglurwch hefyd, os gwelwch yn dda, sut rydych yn credu y gall y polisi arfaethedig gael ei lunio neu ei addasu er mwyn cael effeithiau positif neu gynyddu effeithiau positif ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg; a pheidio â chael effeithiau andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Dim sylwadau pellach

Cwestiwn ymgynghoriad 09

Rydym wedi gofyn nifer o gwestiynau penodol. Oes gennych chi unrhyw sylwadau eraill am ein cynigion neu unrhyw faterion cysylltiedig nad ydym wedi rhoi sylw penodol iddynt?

Dim sylwadau i'w nodi

This document is available in English. **Eitem Agenda 15**

Adroddiad i	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**	
Dyddiad	**16 Hydref 2023**	
Swyddog Arweiniol	**Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân**	
Swyddog Cyswllt	**Stewart Forshaw, Dirprwy Brif Swyddog Tân**	
Pwnc	**Prynu Tir ar gyfer Canolfan Hyfforddi Newydd**	

PWRPAS YR ADRODDIAD

1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y gwaith a wnaed i asesu addasrwydd tir a ganfuwyd yn Llanelwy, Sir Ddinbych, ar gyfer datblygu canolfan hyfforddi a datblygu gynaliadwy yng Ngogledd Cymru.

2 Mae'r adroddiad hefyd yn cadarnhau'r argymhelliad i Aelodau gefnogi prynu'r tir a'r gwaith lliniaru angenrheidiol mewn perthynas â madfallod, gan fod y gwaith diwydrwydd dyladwy angenrheidiol wedi'i gwblhau.

3 Prynu'r tir yw'r cam cyntaf wrth ddatblygu achos busnes er mwyn i'r Aelodau ystyried adeiladu canolfan hyfforddi a datblygu newydd yng Ngogledd Cymru, i liniaru pryderon iechyd a diogelwch yn awr ac yn y dyfodol ynghylch y ddarpariaeth hyfforddiant sefydliadol weithredol ac ehangach yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth).

4 Ni fydd prynu'r tir hwn yn ymrwymo'r Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) i adeiladu canolfan hyfforddi newydd. Os na fydd y cynllun hwn yn symud ymlaen bydd prynu'r tir yn rhoi ased cyfalaf gwerthfawr i'r Awdurdod Tân.

CRYNODEB GWEITHREDOL

5 Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i ddarparu hyfforddiant gweithredol hanfodol i'w staff i gefnogi darparu gwasanaethau a sicrhau diogelwch diffoddwyr tân, yn unol â deddfwriaeth Iechyd a Diogelwch, Deddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004 a Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru 2016.

6 Nododd asesiad y Prif Swyddog Tân a gynhaliwyd yn ystod 2021 fod hyfforddiant yn faes blaenoriaeth, a chafwyd cymeradwyaeth yr Awdurdod i gynnal adolygiad llawn o'r ddarpariaeth hyfforddiant a datblygiad gweithredol o fewn y Gwasanaeth.

7 Mae hyn wedi cynnwys adolygiad o'r cyfleusterau hyfforddi gweithredol presennol, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u lleoli yng ngorsafoedd tân Dolgellau, y Rhyl, Wrecsam a Glannau Dyfrdwy, yn ogystal â'r cyfleusterau Hyfforddiant Ymddygiad Tân Adrannol (CFBT) yn Airbus ym Mrychdyn. Mae'r adolygiad wedi nodi nad yw'r cyfleusterau hyfforddi a datblygu presennol yn cyrraedd safonau cyfoes mewn sawl maes. Felly, mae angen arfarnu opsiynau ar gyfer dyfodol cyfleusterau hyfforddi a datblygu o fewn y Gwasanaeth. Bydd yr arfarniad hwn yn cael ei gynnwys mewn achos busnes i sicrhau parodrwydd a diogelwch gweithredol diffoddwyr tân ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

8 Mae'r adolygiad o'r cyfleusterau hyfforddi gweithredol yn y Gwasanaeth hefyd yn cefnogi canfyddiadau adolygiad thematig y Prif Ymgynghorydd Tân ac Achub o hyfforddiant gweithredol o fewn y Gwasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru (Hydref 2022), sy'n cydnabod bod angen buddsoddi cyfalaf sylweddol er mwyn efelychu amodau yn y byd go iawn fel y gall diffoddwyr tân ddatblygu, cynnal a diweddaru eu sgiliau gweithredol.

9 Ar ôl cael cymeradwyaeth yr Awdurdod, ar 17 Hydref 2022, i ddyrannu cyllideb i ddatblygu achos busnes manwl ar gyfer canolfan hyfforddi a datblygu newydd, cafodd nifer o opsiynau eu harchwilio gan dîm y prosiect.

10 Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys canfod darn o dir addas ar gyfer y ganolfan hyfforddi a datblygu newydd yn Llanelwy, Sir Ddinbych.

11 Cymeradwyodd yr Awdurdod gytundeb cyfyngu 6 mis gyda'r gwerthwr a ddaeth i ben ar 27 Medi 2023. Fodd bynnag, oherwydd bod y safle wedi cael ei asesu fel un addas yn dilyn y gwaith diwydrwydd dyladwy angenrheidiol, mae'r gwerthwr wedi cytuno i ymestyn y cytundeb tan ddiwedd y cyfarfod Awdurdod hwn.

12 Mae’r cytundeb cyfyngu wedi galluogi’r Awdurdod i gynnal yr arolygon a’r asesiadau addasrwydd perthnasol ar y safle, ac mae trafodaethau hefyd wedi’u cynnal â swyddogion cynllunio lleol cyn cyflwyno cais cynllunio amlinellol. Mae canlyniad y gwaith diwydrwydd dyladwy hwn yn cefnogi'r argymhelliad y dylai'r Awdurdod brynu'r tir.

13 Mae gweithgor sy'n cynnwys chwe Aelod o'r Awdurdod, un o bob ardal yr Awdurdod, hefyd wedi cael ei sefydlu gyda'r nod o ddatblygu a chraffu ar gynlluniau a’r achos busnes ar gyfer canolfan hyfforddi a datblygu newydd yng Ngogledd Cymru. Mae'r gweithgor hefyd wedi ymweld â chanolfannau hyfforddi a datblygu Gwasanaethau Tân ac Achub cyfagos i nodi meysydd arfer da.

14 Mae cyllideb ar gyfer prynu tir wedi'i chymeradwyo eisoes gan yr Awdurdod, a rhaid i'r Aelodau gymeradwyo ei defnyddio. Mae cost y tir, sef £2.75m, wedi'i gynnwys yng nghyllideb yr Awdurdod ar gyfer 2023/24 a byddai'n cael ei ariannu drwy fenthyca allanol pe na bai cymorth Llywodraeth Cymru ar gael. Y gost flynyddol lawn ar y cyfraddau llog presennol fyddai £150k.

ARGYMHELLIAD

15 Argymhellir bod yr Aelodau'n:

i) nodi'r cefndir ar gyfer adolygu'r cyfleusterau hyfforddiant tân ac achub yng Ngogledd Cymru;
ii) nodi bod y ddarpariaeth bresennol o ran cyfleuster hyfforddiant yn cyrraedd diwedd ei hoes;
iii) cymeradwyo prynu tir yn Llanelwy, Sir Ddinbych, yr aseswyd ei fod yn addas ar gyfer adeiladu canolfan hyfforddi a datblygu newydd yng Ngogledd Cymru; a
iv) cymeradwyo dechrau gwaith lliniaru mewn perthynas â madfallod i sicrhau bod y safle'n barod ar gyfer gwaith adeiladu o fis Rhagfyr 2024. Byddai hyn yn amodol ar graffu a chymeradwyaeth yr Aelodau;

CEFNDIR

16 Yng nghyfarfod yr Awdurdod Tân ar 20 Medi 2021, nododd y Prif Swyddog Tân y tair prif flaenoriaeth i'r Gwasanaeth yn ei hasesiad o'r sefyllfa. Roedden nhw'n cynnwys gwella argaeledd, gwella hyfforddiant a chryfhau'r strwythur corfforaethol. Cymeradwyodd yr aelodau'r blaenoriaethau hyn a dyrannu cyllid cychwynnol i gefnogi'r meysydd hyn.

17 Mae'r hyfforddiant wedi cael ei adolygu a'i wella drwy ddatblygu strategaeth hyfforddi newydd. Mae cyllid wedi'i ddyrannu i dalu am fwy o hyfforddwyr a gwnaed rhai gwelliannau i'r cyfleusterau hyfforddi offer anadlu yn Nolgellau er mwyn galluogi parhau i'w defnyddio yn y tymor byr.

18 Roedd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Awdurdod ar 17 Hydref 2022 yn argymell y dylid dyrannu cyllideb gychwynnol er mwyn datblygu'r achos busnes ar gyfer canolfan hyfforddi a datblygu newydd.

19 Er mwyn cynorthwyo i ddatblygu'r achos busnes, mae tîm prosiect y ganolfan hyfforddi newydd wedi ymgynghori â staff, gweithwyr adeiladu proffesiynol, arbenigwyr cynaliadwyedd, pensaer ac aelodau o weithgor y ganolfan hyfforddi newydd. Mae'r gwaith hwn hefyd wedi cynnwys canfod darn o dir yr aseswyd ei fod yn addas oherwydd ei leoliad daearyddol, ei faint a chyflwr y ddaear, yn dilyn y gwaith diwydrwydd dyladwy angenrheidiol.

20 Cysylltwyd â swyddogion cynllunio lleol hefyd yn rhan o’r broses, i roi sicrwydd y gellid cefnogi'r cynnig mewn egwyddor ar yr amod bod digon o fanylion wedi'u cynnwys yn y cais cynllunio.

GWYBODAETH

21 Yn ystod y degawd diwethaf bydd yr Awdurdod wedi sylwi bod nifer y tanau a’r digwyddiadau brys eraill wedi gostwng yn sylweddol. Er bod hyn yn arwydd o lwyddiant y gwaith atal tân a wnaed yn ein cymunedau dros y cyfnod hwn, mae wedi arwain at y risg y bydd diffoddwyr tân yn cael llai o brofiad o'r ystod eang o beryglon a sefyllfaoedd cymhleth y maen nhw’n debygol o'u hwynebu wrth ymateb i ddigwyddiadau o'r fath.

22 Mae halogyddion tân hefyd yn peri risg sylweddol i iechyd a diogelwch ein staff; maent yn bresennol yn y mwg a'r nwyon fflamadwy gwenwynig sy’n cael eu rhyddhau yn ystod tanau. Mae dod i gysylltiad â'r halogyddion hyn wedi'i gysylltu â chanser a chyflyrau iechyd eraill mewn diffoddwyr tân. Felly, mae’n rhaid i reoli halogyddion tân fod yn rhan holl bwysig o’r dyluniad ar gyfer canolfan hyfforddi a datblygu newydd.

23 Er bod mesurau dros dro wedi'u rhoi ar waith, mae rheoli halogyddion tân yn y tymor hir yn bryder iechyd a diogelwch i staff y Gwasanaeth sy’n defnyddio’r cyfleusterau hyfforddiant offer anadlu presennol yn Nolgellau ac yn Airbus, Brychdyn.

24 Felly mae'r Gwasanaeth wedi cynnal adolygiad o'i gyfleusterau hyfforddi gweithredol ac, o ganlyniad, daeth i'r amlwg nad ydynt yn darparu'r cyfleusterau sy’n ofynnol i hyfforddi staff sy'n gweithio o fewn gwasanaeth tân ac achub yn yr oes sydd ohoni er mwyn diogelu ei ddyfodol yn y tymor hir.

25 Er bod cyfleuster hyfforddi'r tŷ tân yng ngorsaf dân Dolgellau yn dal i gael ei ddefnyddio ar gyfer hyfforddiant gweithredol, mae angen buddsoddi’n sylweddol ynddo i ymestyn ei oes yn y tymor canolig ar gyfer darparu hyfforddiant offer anadlu a thactegau diffodd tân sy’n holl bwysig o ran risg. Ni ellir ei ystyried yn opsiwn tymor hir ar gyfer hyfforddiant gweithredol ac felly mae'n bryder iechyd a diogelwch o ran darparu hyfforddiant ar gyfer diffoddwyr tân yn y Gwasanaeth yn y dyfodol. Mae hefyd wedi’i leoli mewn ardal o Ogledd Cymru sydd gryn bellter i'r mwyafrif o'n staff deithio iddi er mwyn mynd ar gyrsiau offer anadlu.

26 Mae'r cyfleusterau hyfforddiant offer anadlu yng ngorsafoedd tân y Rhyl, Wrecsam a Glannau Dyfrdwy hefyd wedi cael eu hadolygu a barnwyd eu bod yn darparu cyfleoedd hyfforddi ‘mwg oer’ lleol digonol i staff, er bod angen rhai mân welliannau.

27 Nodwyd hefyd nad yw'r cyfleusterau hyn wedi'u cynllunio i ganiatáu i ddiffoddwyr tân hyfforddi mewn amgylchedd sy'n eu hamlygu i amodau realistig gan gynnwys gwres a mwg – sy’n ofynnol i bawb sy’n gwisgo offer anadlu er mwyn gweithredu yn unol â’r Canllawiau Gweithredol Cenedlaethol, Manyleb Hyfforddiant Offer Anadlu a pholisi’r Gwasanaeth.

28 Mae gan y Gwasanaeth hefyd gyfleusterau CFBT sydd wedi'u lleoli o fewn safle ffatri Airbus, Brychdyn. Mae arfarniad o’r safle wedi nodi bod llawer o wendidau ynghlwm â dibyniaeth y Gwasanaeth ar y cyfleusterau hyn fel y prif gyfleusterau. Maent yn cynnwys rhai problemau o ran mynediad i staff a chontractwyr cynnal a chadw oherwydd polisi diogelwch y safle, a diffyg mynediad i ystafelloedd dosbarth a chyfleusterau lles.

29 Nodwyd hefyd nad yw'r un o'r safleoedd uchod yn addas i fodloni gofynion lles hirdymor a’r gofynion rheoli halogyddion ar gyfer ein staff pan fyddant yn mynd ar gyrsiau hyfforddi offer anadlu lle defnyddir tân, gwres a mwg.

30 Er mwyn lliniaru'r risgiau hyn, mae angen i ni roi blaenoriaeth i hyfforddiant a datblygiad gweithredol ar gyfer ein staff mewn amgylchedd hyfforddi trochol a realistig sy'n cynnwys mesurau iechyd a diogelwch digonol, wrth inni ystyried a dylunio canolfan hyfforddi a datblygu.

31 Bydd yr adolygiad llawn o'n cyfleusterau presennol ac arfarniad o’r opsiynau ar gyfer y ddarpariaeth yn y dyfodol yn cael eu cynnwys mewn achos busnes ar gyfer canolfan hyfforddi newydd, a fydd yn cael ei gyflwyno mewn cyfarfod o’r Awdurdod yn y dyfodol wedi i weithgor y ganolfan hyfforddi newydd graffu arnynt.

32 I gefnogi’r prosiect, mewn cyfarfod o'r Awdurdod ar 17 Hydref 2022, cymeradwywyd yr argymhelliad i ddyrannu cyllideb gychwynnol i'r prosiect, a oedd yn cynnwys yr opsiwn i ymrwymo i gytundeb cyfyngu gyda gwerthwr safle addas.

33 Ers y cyfarfod hwnnw o'r Awdurdod, canfuwyd darn addas o dir ar gyfer lleoli canolfan hyfforddi a datblygu ac, yn dilyn sgyrsiau adeiladol gyda'r asiant tir a'r swyddfa gynllunio leol, ymrwymodd yr Awdurdod i gytundeb cyfyngu 6 mis gyda’r gwerthwr er mwyn cynnal yr arolygon a’r asesiadau addasrwydd tir angenrheidiol. Nid yw'r cytundeb hwn yn rhwymo'r Awdurdod i'r pryniant ond mae'n caniatáu i’r holl waith diwydrwydd dyladwy gael ei wneud.

34 Yn ystod y 6 mis diwethaf, mae gweithgor sy'n cynnwys un Aelod o'r Awdurdod o bob ardal yr Awdurdod wedi cael ei sefydlu, i ddatblygu a chraffu ar syniadau ar gyfer canolfan hyfforddi newydd yng Ngogledd Cymru. Mae'r grŵp hwn wedi cyfarfod yn rheolaidd ag aelodau o dîm y prosiect, ac wedi ymweld â chanolfannau hyfforddi a datblygu Gwasanaethau Tân ac Achub eraill yn y Deyrnas Unedig.

35 Mae'r Gwasanaeth hefyd wedi gweithio gydag arbenigwyr, sydd wedi cynnal yr arolygon a'r asesiadau tir perthnasol, gyda chefnogaeth deialog â swyddfa gynllunio Cyngor Sir Ddinbych i fodloni eu gofynion cyn cyflwyno cais cyn-cynllunio posibl.

36 Mae canlyniadau'r gweithgor, arolygon safle a thrafodaethau â'r swyddfa gynllunio leol yn ffafriol ac yn cefnogi'r argymhelliad i brynu'r safle yn Llanelwy, Sir Ddinbych er mwyn adeiladu canolfan hyfforddi a datblygu newydd i'r gwasanaeth tân ac achub yng Ngogledd Cymru yn y dyfodol.

37 Mae cyllideb refeniw ar gyfer prynu tir gwerth £2.75m wedi'i chynnwys yng nghyllideb yr Awdurdod ar gyfer 2023/24, a rhaid i'r Aelodau gymeradwyo ei defnyddio, wedi i'r gwaith diwydrwydd dyladwy ar y safle gael ei gwblhau. Mae'r gwaith hwnnw wedi dod i ben erbyn hyn. Byddai'r tir yn cael ei brynu gan ddefnyddio benthyciad allanol ar gost flynyddol o £150k ar y cyfraddau llog presennol. Gofynnir i Lywodraeth Cymru am gymorth ariannol hefyd ond nid oes modd cadarnhau hyn.

38 Os rhoddir cymeradwyaeth i brynu'r tir, bydd achos busnes gan gynnwys arfarniad o'r opsiynau, amserlen a chostau'n cael ei ddatblygu er mwyn i'r Aelodau ei adolygu cyn unrhyw benderfyniad i fwrw ymlaen â rhaglen adeiladu'r ganolfan hyfforddi newydd.

39 Fodd bynnag, mae angen gwaith lliniaru mewn perthynas â madfallod ar y safle hwn a dim ond yn ystod un cyfnod o'r flwyddyn y gellir gwneud hynny. Felly, bydd angen cynnal y gwaith hwn o fis Rhagfyr 2023 hyd at fis Hydref 2024 i sicrhau bod y safle'n barod ar gyfer unrhyw ddatblygiad posibl yn y dyfodol o fis Rhagfyr 2024.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r prosiect hwn yn cyd-fynd â holl Amcanion Llesiant a Chorfforaethol 2022/23 a bydd yn gwella diogelwch diffoddwyr tân, yn hybu parodrwydd gweithredol ac yn sicrhau cynaliadwyedd yn y tymor hwy
Cyllideb	Cymeradwyodd yr Aelodau ddarpar gyllideb o £2.75m ar gyfer prynu tir yng nghyllideb 2023/24, wedi'i ariannu trwy fenthyca ar gost flynyddol o £150k ar y cyfraddau llog presennol. Gofynnir i Lywodraeth Cymru am gymorth ariannol hefyd ond nid oes modd cadarnhau hyn.
Cyfreithiol	Mae gan yr Awdurdod ddyletswydd o dan y ddeddfwriaeth Iechyd a Diogelwch i sicrhau hyfforddiant digonol i'w staff ac i sicrhau bod risgiau megis halogyddion yn cael eu rheoli. Rhaid i'r Awdurdod hefyd sicrhau bod hyfforddiant ar gael i bersonél mewn perthynas â diffodd tanau, gwrthdrawiadau traffig ffyrdd ac achosion brys o dan Ddeddf Gwasanaethau Tân ac Achub 2004. Mae angen i'r Awdurdod hefyd sicrhau ymateb diogel ac effeithiol fel y nodir yn Fframwaith Cenedlaethol Tân ac Achub Cymru 2016. Aeth y prosiect hefyd i'r afael â'r rhwymedigaeth gyfreithiol ehangach i leihau allyriadau carbon.
Staffio	Mae tîm a rhanddeiliaid y prosiect wedi'u cynnwys yn y Ddogfen Cychwyn Prosiect (PID) i'w chymeradwyo gan Dîm Arweinyddol y Gwasanaeth. Mae'r prosiect yn cefnogi iechyd a diogelwch a lles staff.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/y Gymraeg	Mae'r goblygiadau ar gyfer y nodweddion gwarchodedig yn cael eu cynnwys yn Asesiad Effaith Integredig y Ddogfen Cychwyn Prosiect.
Risgiau	Mae'r holl risgiau wedi'u cynnwys yng nghofrestr risg y Ddogfen Cychwyn Prosiect.

This document is available in English **Eitem Agenda 16**

Adrodd i'r	**Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru**
Dyddiad	**16 Hydref 2023**
Swyddog Arweiniol	**Stuart Millington, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol**
Swyddog Cyswllt	**Euros Lake – Archwilio Cymru**
Pwnc	**Archwilio Cymru – Lleihau Galwadau Diangen**

PWRPAS YR ADRODDIAD

1. I gyflwyno trosolwg o'r canfyddiadau i'r Aelodau yn ffurfiol yn dilyn archwiliad o larymau tân ffug a gynhaliwyd gan Archwilio Cymru.

CRYNODEB GWEITHREDOL

2. Rhwng mis Tachwedd 2022 a mis Mawrth 2023, aeth Archwilio Cymru ati i adolygu dull gweithredu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) o ran lleihau galwadau tân diangen, gan ganolbwyntio'n bennaf ar ei ymagwedd at fynd at alwadau mewn eiddo annomestig.

3. Dyma'r cwestiwn roedd yr adolygiad yn ceisio ei ateb: ***A yw'r Awdurdod yn gwneud popeth o fewn ei allu i leihau nifer yr achosion a'r ymatebion i alwadau tân annomestig diangen?***

4. Dyma'r hyn ganfu'r tîm archwilio: ***Mae'r Awdurdod wedi lleihau nifer y galwadau tân annomestig diangen y mae'n ymateb iddynt yn sylweddol, ond mae angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a phroblemau capasiti i sicrhau bod ei ddull seiliedig ar risg yn gynaliadwy.***

5. Er ei fod yn cydnabod bod yr Awdurdod yn mynd i'r afael â'r broblem o alwadau tân diangen mewn eiddo annomestig yn dda, mae'r adroddiad yn gwneud tri argymhelliad ar sut gellid gwella hyn ymhellach.

6. Mae'r argymhelliad cyntaf yn ymwneud â sut mae'r Awdurdod yn gallu dangos effaith galwadau tân diangen o safbwynt ariannol, i gynnwys cofnod a dadansoddiad gwell o ddata i sicrhau bod arbedion effeithlonrwydd yn cael eu yn nodi a'u cyflwyno'n gywir.

7. Mae'r ail argymhelliad yn canolbwyntio ar sut gellir integreiddio neu ddarparu data Larymau Tân Awtomatig (AFA) i eraill, yn ogystal â sut gellir ychwanegu gwerth at waith timau Diogelwch Tân Busnesau yn benodol.

8. Mae'r trydydd argymhelliad yn ymwneud ag adeiladu cydnerthedd i mewn i'r ffordd y caiff galwadau tân diangen eu rheoli, a hynny yng nghyd-destun heriau capasiti sefydliadol sylweddol.

ARGYMHELLION

9. Argymhellir bod yr Aelodau'n:

   i) nodi cynnwys adroddiad lleihau Galwadau Tân Diangen Archwilio Cymru.

SYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL

10. Yn flaenorol, ystyriodd y Panel Gweithredol yr adroddiad hwn yn eu cyfarfod ar 19 Mehefin.

CEFNDIR

11. Rhwng mis Tachwedd 2022 a mis Mawrth 2023, gofynnwyd cyfres o gwestiynau i aelodau staff ar wahanol lefelau ledled Gogledd Cymru, gan roi ffocws clir ar yr ymdrechion a wnaed eisoes, yn ogystal â lle'r oedd potensial yn bodoli i leihau nifer yr achlysuron pan gaiff adnodd ei symud heb fod angen er mwyn ymateb i alwad ddiangen mewn lleoliad annomestig.

12. Cafodd archwiliadau tebyg eu cwblhau gan Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru ac Awdurdod Tân De Cymru.

13. Rhoddodd Archwilio Cymru adroddiad drafft i swyddogion a chafodd sylwadau eu cyflwyno i'w hystyried. Roedd y sylwadau hyn yn canolbwyntio'n bennaf ar wahaniaethu'n gliriach rhwng galwadau diangen mewn eiddo annomestig ac eiddo domestig.

14. Datblygodd Archwilio Cymru gofnod o'r sylwadau hyn, ac yn dilyn hynny darparodd ymateb o ran lle cafodd newidiadau i'r ddogfen eu gwneud a lle mae arsylwadau Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) wedi'u nodi, eu derbyn neu eu derbyn yn rhannol.

GWYBODAETH

15. Roedd yr archwiliad yn ystyried pob polisi sy'n gysylltiedig â galwadau diangen, sut cafodd ei ddatblygu a sut mae'n cael ei weithredu ar hyn o bryd; yn ogystal â sut mae'r gwaith o leihau galwadau diangen yn cael ei fonitro a'i werthuso.

16. Mae'r adroddiad yn darparu crynodeb ac adroddiad manwl, gyda'r adroddiad manwl yn cyfeirio at:

    - Sut mae'r gwasanaethau tân ac achub yn wynebu'r amgylchedd ariannol a gweithredol mwyaf heriol mewn cenhedlaeth;
    - Beth yw galwadau tân diangen a pham mae'n bwysig eu gostwng; a
    - Sut mae galwadau diangen yn cael eu rheoli gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

17. Mewn perthynas â heriau ariannol a gweithredol, mae'r adroddiad yn disgrifio dyheadau Llywodraeth Cymru i ostwng y galwadau diangen er mwyn rhyddhau adnoddau a capasiti.

18. Mae hefyd yn dangos sut gellid gwneud gwell defnydd o unrhyw gynnydd o ran capasiti o ganlyniad, fel rhan o rôl ehangach diffoddwr tân neu wella'r amser sydd ar gael i ddiffoddwyr tân gynnal eu cymwyseddau gweithredol eu hunain.

19. Yn yr adran beth yw galwadau diangen, caiff categorïau System Adrodd Digwyddiadau (IRS) y Swyddfa Gartref ar gyfer galwadau diangen eu disgrifio. Mae'r wybodaeth yn yr adran hon yn adlewyrchu'r gwaith cadarnhaol a wnaed dros nifer o flynyddoedd i herio'r rhai a allai fod yn gwneud galwadau maleisus i'r Gwasanaeth, ond mae hefyd yn tynnu sylw at y ffaith bod y gyfran fwyaf o alwadau diangen yn deillio o systemau larwm tân awtomatig diffygiol.

20. Un pwynt i'w nodi yma yw y bydd hyn hefyd yn cynnwys galwadau diangen mewn lleoliadau domestig. Nid yw galwadau diangen mewn lleoliadau domestig o fewn cwmpas yr adolygiad hwn ac nid oes unrhyw awydd i leihau ein presenoldeb mewn digwyddiadau o'r math hwn, gan eu bod yn helpu ein staff i fynd allan o’r orsaf a darparu cymorth i'r rhai sydd fwyaf mewn perygl o dân.

21. Mae'r adroddiad yn mynd ymlaen i dynnu sylw at oblygiadau ariannol ymateb i alwadau tân diangen pan nad oes angen iddynt, gan hefyd nodi'r cymhlethdodau o fesur unrhyw arbedion termau real yn gywir. Darperir enghreifftiau o adegau mae Gwasanaethau yn Lloegr wedi dechrau adennill costau trwy godi tâl am ymateb i alwadau gan bobl sy’n droseddwyr ailadroddus cronig.

22. Disgrifir hefyd y goblygiadau amgylcheddol a diogelwch ffyrdd sy’n deillio o ymateb i ddigwyddiadau pan nad oes angen iddynt.

23. Mae adran olaf yr adroddiad yn archwilio'r polisi cyfredol y mae GTAGC yn ei ddefnyddio, yn ogystal â data perfformiad sy'n disgrifio gostyngiad sylweddol ers 2015/16, gyda nodyn rhybuddiol i dynnu sylw at gynnydd bach yn 2021/22. Unwaith eto, rhaid inni gydnabod bod yr adran hon yn cyfeirio at gynnydd ar y cyd ar gyfer eiddo domestig ac annomestig. Serch hynny, mae angen monitro unrhyw gynnydd yn barhaus, yn arbennig mewn lleoliadau annomestig.

Lleihau Galwadau Tân Diangen – Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2022-23

Dyddiad cyhoeddi: Mehefin 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3621A2023

Paratowyd y ddogfen hon ar gyfer defnydd mewnol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel rhan o waith a gyflawnir yn unol ag adrannau 17 a 41 Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb gan yr Archwilydd Cyffredinol na staff Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog neu gyflogai arall yn eu cymhwyster unigol, nac mewn perthynas ag unrhyw drydydd parti.

Os ceir cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer o ran trin ceisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru ac Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu ailddefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae’r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cynnwys

Mae'r Awdurdod wedi lleihau nifer y galwadau tân diangen annomestig y mae'n ymateb iddynt yn sylweddol ond mae angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a materion o ran capasiti i sicrhau bod ei ddull seiliedig-ar-risg yn gynaliadwy

Adroddiad cryno	4
Adroddiad manwl	7
Mae awdurdodau tân ac achub yn wynebu'r amgylchedd ariannol a gweithredol anoddaf mewn cenhedlaeth	7
Beth yw galwadau tân diangen a pham eu bod yn bwysig?	9
Rheoli galwadau diangen yn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	15
Atodiad 1	23

Adroddiad cryno

Crynodeb

Yr hyn y gwnaethom ei adolygu a pham

1 Fe wnaethom adolygu dull yr Awdurdod o leihau galwadau tân diangen, gan ganolbwyntio'n bennaf ar ei ddull o ymateb i safleoedd annomestig. Roedd ein harchwiliad yn cynnwys adolygu polisi'r Awdurdod, sut y cafodd ei ddatblygu ac y mae'n cael ei roi ar waith, sut y caiff galwadau diangen eu monitro, a sut y caiff perfformiad ei reoli a'i werthuso.

2 Fe wnaethom archwilio galwadau diangen oherwydd y niferoedd sylweddol y mae Awdurdodau Tân ac Achub (ATAau) Cymru'n ymateb iddynt. Mae hyn yn golygu eu bod yn cael effaith weithredol, ariannol ac amgylcheddol sylweddol. Maent hefyd yn faes allweddol ar gyfer gwella yn Fframwaith Cenedlaethol y Gwasanaethau Tân ac Achub 2016[1], a bennwyd gan Lywodraeth Cymru.

3 Fe gynhaliom ni'r adolygiad yn ystod y cyfnod rhwng mis Tachwedd 2022 a mis Mawrth 2023.

Yr hyn a ganfuom

4 Roedd ein hadolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn: **A yw'r Awdurdod yn gwneud popeth y gall ei wneud i leihau nifer y galwadau tân diangen annomestig a'i ymatebion iddynt?**

5 Ar y cyfan, canfuom fel a ganlyn: **Mae'r Awdurdod wedi lleihau nifer y galwadau tân diangen annomestig y mae'n ymateb iddynt yn sylweddol ond mae angen iddo fynd i'r afael â risgiau ariannol a materion o ran capasiti i sicrhau bod ei ddull seiliedig-ar-risg yn gynaliadwy.** Daethom i'r casgliad hwn am y rhesymau canlynol:

- mae'r Awdurdod yn dangos dealltwriaeth dda am leoliadau, achosion ac effeithiau galwadau tân diangen mewn safleoedd annomestig.
- mae gan yr Awdurdod bolisi sydd wedi ymwreiddio'n dda i ymdrin â galwadau tân diangen mewn safleoedd annomestig ac mae wedi diwygio'i ddull i adlewyrchu risgiau esblygol.
- mae'r Awdurdod yn monitro ymatebion i alwadau a ysgogir gan larymau tân awtomatig yn fanwl ac yn gweithio gyda phartneriaid i fynd i'r afael â safleoedd sy'n broblem.
- mae polisi'r Awdurdod wedi arwain at leihad dramatig yn nifer y galwadau tân diangen y mae'n ymateb iddynt. Fodd bynnag, mae niferoedd wedi codi'n gyson ers 2015-16 ac mae angen i Aelodau graffu ar berfformiad yn y dyfodol yn wyneb pwysau ariannol sy'n gryn her.

[1] Fframwaith Cenedlaethol y Gwasanaethau Tân ac Achub 2016, Llywodraeth Cymru

Argymhellion

Arddangosyn 1: argymhellion

Mae'r tabl isod yn nodi'r argymhellion yr ydym wedi eu hadnabod yn dilyn yr adolygiad hwn.

Argymhellion
Dangos effaith galwadau tân diangen A1 Mae'r adroddiad hwn yn amlygu cyfleoedd i adeiladu ar ddealltwriaeth yr Awdurdod am effaith galwadau tân diangen ar ei ddefnydd o adnoddau. I fynd i'r afael â hyn, rydym yn argymell bod yr Awdurdod: • yn diweddaru ei ddadansoddiad ariannol i gofnodi effaith ymateb i alwadau diangen ar draws ei wasanaethau. • wrth feintioli effaith ymateb i alwadau diangen, yn dadansoddi ac yn adrodd ar effaith ymateb i alwadau diangen gan fwrw golwg ar yr oriau a gollwyd gan griwiau amser cyflawn a chriwiau ar alwad a ymatebodd iddynt. Bydd hyn yn helpu i gefnogi penderfyniadau strategol ynglŷn â rôl gynyddol diffoddwyr tân ac yn helpu i oleuo ymagwedd yr Awdurdod yn y dyfodol at gynnal cymhwysedd diffoddwyr tân. • fel rhan o'i fframwaith adrodd ar berfformiad, yn adrodd ar nifer y galwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig (AFA) nad ydynt yn ennyn ymateb brys dan ei bolisi cyfredol, gan gynnwys fel cyfran o'r holl alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig. Bydd hyn yn helpu'r Awdurdod i ddangos effaith ei bolisi cyfredol. • yn adolygu'r llwybrau a ddefnyddir i gofnodi data ar alwadau diangen (e.e. ffurflenni ar ôl digwyddiadau, gwybodaeth reoli) i sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei chofnodi'n gywir ac yn gyson.
Gwella integreiddio A2 Canfuom eglurder cyfyngedig ynghylch sut y mae data ar alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig (yn rhai sy'n ennyn ymateb brys, ac yn rhai nad ydynt) yn cael ei ddefnyddio gan dimau diogelwch tân. Rydym yn argymell bod yr Awdurdod yn cynnwys data ar yr holl alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig mewn safleoedd annomestig fel rhan o ddatblygu ei ddangosfyrddau data newydd, a'i fod yn darparu mynediad priodol at dimau diogelwch tân i fusnesau. Bydd hyn yn helpu i wella'r defnydd o gudd-wybodaeth i oleuo llwyth gwaith timau diogelwch tân i fusnesau mewn modd rhagweithiol.

Argymhellion

Meithrin cydnerthedd

A3 Mae’r rhan derfynol o’r adroddiad hwn yn amlygu heriau o ran capasiti sy’n bygwth tanseilio effeithiolrwydd dull seiliedig-ar-risg yr Awdurdod o reoli galwadau diangen. Rydym yn argymell bod yr Awdurdod yn adolygu anghenion datblygu Aelodau ac yn teilwra cyfleoedd hyfforddi’n briodol i gefnogi eu rôl o ran craffu ar berfformiad a chefnogi gwelliant.

Adroddiad manwl

Mae awdurdodau tân ac achub yn wynebu'r amgylchedd ariannol a gweithredol anoddaf mewn cenhedlaeth

Disgwyliadau'r Fframwaith Cenedlaethol

6 Mae Fframwaith Cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gwasanaethau Tân yn nodi lleihau galwadau diangen fel arbediad effeithlonrwydd allweddol sydd ar gael i ATAau[2]. Mae'n nodi bod ymateb i alwadau diangen yn dwyn costau ariannol a costau cyfle sylweddol, i ATAau a deiliaid adeiladau, ac nad yw'n dwyn unrhyw fudd o gwbl. Mae hyn yn cael effaith arbennig o fawr gan bod mwy o alwadau diangen nag o danau gwirioneddol. Yn 2021-22, roedd 47% o gyfanswm y digwyddiadau yr ymatebodd yr Awdurdod iddynt yn alwadau diangen, sy'n dangos y baich sylweddol y maent yn ei roi ar yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael. O ganlyniad, mae Llywodraeth Cymru yn ei gwneud yn ofynnol i ATAau 'Adnabod prif ffynonellau galwadau diangen a chymryd pob cam rhesymol ac ymarferol i leihau eu nifer'.

7 Wrth lunio'u dull, rhaid i ATAau ddangos yr Egwyddor Datblygu Cynaliadwy dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2016 hefyd. Mae'n ofynnol i ATAau ddangos sut y maent yn bwrw golwg hirdymor ar welliant sy'n canolbwyntio ar atal, cynnwys pobl, ac integreiddio a chydweithio gyda phartneriaid a rhanddeiliaid allweddol.

8 Felly, disgwyliad Llywodraeth Cymru yw gweld lleihad mewn ymatebion i alwadau diangen er mwyn rhyddhau adnoddau a chapasiti. Byddai hyn hefyd yn rhoi ATAau mewn sefyllfa gryfach i wireddu uchelgeisiau ehangach Llywodraeth Cymru ar gyfer gwasanaethau tân ac achub yng Nghymru.

Tyfu rôl y diffoddwr tân

9 Mae angen lleihau galwadau diangen i ddarparu'r capasiti ychwanegol i gwrdd â disgwyliadau polisi Llywodraeth Cymru. Ers cyhoeddi'r Fframwaith Cenedlaethol yn 2015, mae Llywodraeth Cymru wedi pennu cyfeiriad polisi ehangach ar gyfer ATAau. Mae hyn yn golygu ehangu rôl diffoddwyr tân i gefnogi'r system iechyd a gofal cymdeithasol, megis ymateb i gwympiadau heb anafiadau. Cymeradwywyd hyn gan y Cabinet yn 2020.

10 Yn 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei hasesiad a oedd yn ystyried a ellid ehangu rôl diffoddwyr tân heb achosi anfantais i'r gwasanaeth tân ac achub craidd. Hyd yn oed heb gyflawni rôl ehangach, daeth yr adolygiad i'r casgliad bod 'angen adolygiad sylfaenol o drefniadau gwaith gorsafoedd i sicrhau bod gweithgarwch yn

[2] Fframwaith Cenedlaethol y Gwasanaethau Tân ac Achub 2016, Llywodraeth Cymru

cael ei amserlennu'n briodol i sicrhau'r allbwn mwyaf'. Canfu dadansoddiad nad oedd unrhyw gapasiti heb ei ddyrannu yn ystod sifft ddydd criwiau amser cyflawn, a fyddai'n cyd-daro ag oriau brig y galw ar gyfer Ymddiriedolaeth Gwasanaethau Ambiwlans Cymru rhwng 7am a chanol dydd.[3]

11 Nododd Llywodraeth Cymru ddiffyg amser hyfforddi digonol hefyd ac fe arweiniodd hynny at ail adolygiad thematig a ganolbwyntiodd ar hyfforddiant gweithredol[4]. Daeth i'r casgliad nad oedd digon o amser hyfforddi ar gael, yn enwedig i ddiffoddwyr tân dan y System Dyletswydd yn ôl y Galw (RDS). Argymhellodd yr adroddiad fod ATAau yn 'cynnal dadansoddiad heb gyfyngiadau o'r amser sydd ei angen ar ddiffoddwyr tân i hyfforddi'.

12 O ystyried yr effaith ehangach ar draws y gwasanaeth, gall lleihad mewn ymatebion i alwadau diangen helpu i gynyddu capasiti, y mae ei angen i helpu i dyfu rôl y diffoddwr tân. Mae hyn ochr yn ochr â gofynion eraill, megis arweinyddiaeth gan uwch swyddogion ac aelodau, cydweithio effeithiol, dadansoddiadau data cadarn, a chraffu effeithiol.

Gostyngiadau mewn adnoddau

13 Mae ATAau wedi gorfod cyflawni o fewn cyllidebau llai o lawer yn ystod blynyddoedd o gyni a, fel yr holl gyrff cyhoeddus, rhaid iddynt barhau i addasu i ymateb i'r pwysau ariannol cyfredol. O ganlyniad, mae Awdurdodau wedi gorfod cynnal eu gwasanaethau â llai o adnoddau ac wedi bod yn canolbwyntio ers amser hir ar ailgydbwyso'u pwyslais o ymateb i ddigwyddiadau i atal tanau a gwella diogelwch.

14 Mewn termau real, fe brofodd yr Awdurdod ostyngiad o 10.9% (£4.5 miliwn) mewn gwariant refeniw rhwng 2009-10 a 2021-22[5]. Dros yr un cyfnod, fe leihaodd y galwadau a gafwyd gan yr Awdurdod 27.6%[6] ac fe leihaodd nifer y digwyddiadau yr ymatebwyd iddynt 38.2%[7]. Lleihaodd nifer y staff a gyflogir gan yr Awdurdod 15.6% rhwng 2009-10 a 2021-22 hefyd (**Arddangosyn 2**):

[3] Llywodraeth Cymru, Ehangu rôl diffoddwyr tân yng Nghymru, Tachwedd 2021

[4] Llywodraeth Cymru, Adolygiad thematig o hyfforddiant gweithredol o fewn Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru, Hydref 2022

[5] StatsCymru, Gwariant alldro refeniw yn ôl awdurdod

[6] StatsCymru, Galwadau a gafodd eu trin gan staff CagALl mewn gwylfeydd rheoli tân yn ôl y math o alwad a'r flwyddyn ariannol

[7] StatsCymru, Tanau, Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig a Galwadau tân diangen yr ymatebwyd iddynt gan Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru

Arddangosyn 2: Personél (cyfrif pennau) ATA Gogledd Cymru yn ôl math o gyflogaeth, rhwng 2009-10 a 2021-22

Rôl	2009-10	2020-21	Newid
Staff amser cyflawn mewn lifrai	294	278	-5.4%
Staff ar ddyletswydd yn ôl y galw	556	429	-22.8%
Staff rheoli tân	33	30	-9%
Staff anweithredol	151	136	-9.9
Yr holl staff	1,034	873	-15.6%

Ffynhonnell: StatsCymru

Beth yw galwadau tân diangen a pham eu bod yn bwysig?

Diffiniad a mathau

15 O fewn System Cofnodi Digwyddiadau (IRS) y Swyddfa Gartref, caiff galwadau diangen eu categoreiddio'n dri math:

- **Maleisus** – galwad a wnaed gan fwriadu cael ymateb i ddigwyddiad yn gysylltiedig â thân nad yw'n bodoli.
- **Â bwriad da** – galwad a wnaed â phob ewyllys da gan feddwl y byddai angen ymateb.
- **Oherwydd cyfarpar** – galwad a ysgogwyd gan larwm tân neu offer diffodd tân (gan gynnwys cael ei hysgogi'n ddamweiniol).

16 Mae **Arddangosyn 3** yn dangos, yn genedlaethol, bod galwadau diangen 'oherwydd cyfarpar' yn rhoi cyfrif am ychydig o dan 60% o gyfanswm y galwadau diangen.[8]

[8] Sylwer – mae hyn yn cynnwys galwadau tân domestig ac annomestig yr ymatebwyd iddynt oherwydd y modd yr adroddir ar ddata.

Arddangosyn 3: cyfran o gyfanswm y galwadau diangen yng Nghymru yn ôl math, 2021-22

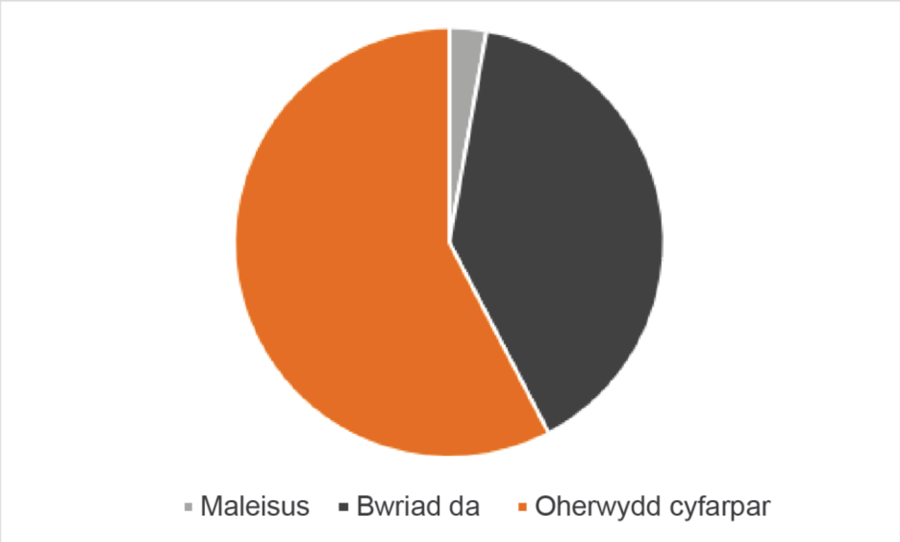

Ffynhonnell: StatsCymru

17 Caiff y rhain eu hachosi'n nodweddiadol gan systemau Larwm Tân Awtomatig (AFA), sy'n rhwydweithiau o synwyryddion mewn adeiladau sy'n gysylltiedig â system larwm. Mae'r larymau'n gysylltiedig â Chanolfannau Derbyn Larymau (ARC). Oherwydd y dechnoleg sy'n golygu nad oes angen rheoli ar y safle, gall Canolfannau Derbyn Larymau fod wedi'u lleoli yn unrhyw ran o'r byd. Fodd bynnag, mae'n ofynnol i Ganolfannau Derbyn Larymau gofrestru gyda phob ATA yn yr ardaloedd y maent yn gweithredu ynddynt. Mae **Arddangosyn 4** yn disgrifio proses Larwm Tân Awtomatig pan gaiff ei hysgogi.

Arddangosyn 4: Proses Larwm Tân Awtomatig

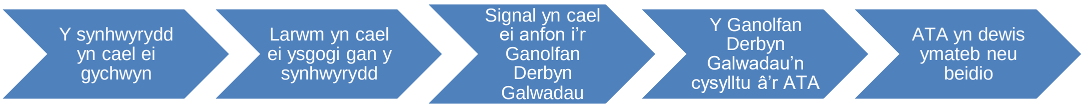

Ffynhonnell: Archwilio Cymru

18 Pan geir galwad ddiangen trwy Larwm Tân Awtomatig, cyfeirir yn nodweddiadol at hyn fel Signal Tân Dieisiau (UwFS). Gan bod UwFS yn rhoi cyfrif am y gyfran fwyaf o alwadau diangen, dyma yw'r ffocws allweddol ar gyfer gweithgarwch lleihau

ledled y DU[9]. O ganlyniad, mae ffocws dull yr Awdurdod a'r archwiliad hwn wedi bod ar leihau UwFS, gan hefyd gwmpasu mathau eraill o alwadau diangen.

Mae galwadau diangen yn effeithio ar gydnerthedd gwasanaethau Tân ac Achub

19 Fel gydag unrhyw ymateb gan yr Awdurdod i unrhyw ddigwyddiad, ceir effeithiau ariannol, gweithredol, amgylcheddol ac effeithiau ar ddiogelwch wrth ymateb i alwadau diangen.

20 Gyda'i gilydd, mae effeithiau ymateb i alwadau diangen yn sylweddol ac yn amlygu pwysigrwydd bod â dull effeithiol i leihau eu nifer. O ganlyniad, gall unrhyw welliant mewn perfformiad yn y cyd-destun hwn helpu'r Awdurdod i reoli'r pwysau ar ei adnoddau'n well a chynyddu capasiti i gyflawni hyfforddiant ychwanegol a thasgau eraill sy'n flaenoriaeth.

Ariannol

21 Mae cyfanswm effeithiau ariannol ymateb i alwad ddiangen yn anodd i'w feintioli'n fanwl. Yn y rhan fwyaf o achosion, byddai cost anfon injan dân i ymateb i alwad ddiangen yn debyg os nad union yr un faint â chost anfon un i ymateb i ddigwyddiad go iawn, gan bod criwiau'n cael eu hanfon gan ddisgwyl bod tân go iawn. Mae hyn yn amrywio fesul Awdurdod yn seiliedig ar amryw ffactorau, megis daearyddiaeth, ond mae ATAau eraill yn y DU yn amcangyfrif mai oddeutu £350-400 yr awr[10] yw cost ymateb. Gan ddefnyddio'u hamcangyfrifon hwy, byddai cyfanswm y gost ariannol i ATA Gogledd Cymru am ymateb i gyfanswm y galwadau tân diangen a gafwyd yn 2021-22 rhwng £900,000 ac £1 miliwn.[11]

22 Yng Ngogledd Cymru, nid yw'r Awdurdod wedi meintioli cost ymateb i alwadau tân diangen dros y blynyddoedd diwethaf. Wrth newid ei bolisi ar gyfer ymateb alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig[12] yn 2014, fe gymhwysodd yr Awdurdod gost dybiannol o £81.50 yr alwad ddiangen a ysgogwyd gan larwm tân awtomatig, i helpu i gyfrifo'r effaith ariannol bosibl. Roedd hyn yn seiliedig ar gost cyflogau criw o bedwar diffoddwr tân gyda rheolwr gwylfa i ymateb a bod yn bresennol mewn digwyddiad am un awr. Gan ddefnyddio'r cyfrifwr costau yma, cafodd effaith ariannol ymateb i alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig yn y blynyddoedd cyn y newid i'r polisi ei nodi fel a ganlyn: £158,273 (2011-12), £150,367 (2012-13) a £142,951 (2013-14).

[9] Er enghraifft, gweler canllawiau Cyngor Cenedlaethol y Prif Swyddogion Tân

[10] Er enghraifft, tâl safonol ATA Dyfnaint a Gwlad yr Haf o £364.27 neu amcangyfrif ATA Swydd Buckingham o £305 gan ychwanegu TAW.

[11] Mae'r cyfrifiad tybiannol hwn yn seiliedig ar ddata a gyhoeddwyd sy'n cynnwys galwadau tân diangen domestig ac annomestig.

[12] Mae paragraff 37 yn disgrifio polisi'r Awdurdod.

23 Mae'r effaith ar gostau mewn ardaloedd gwledig yn haws i'w meintioli'n gywir, gan ddefnyddio ffioedd galw allan ar gyfer criwiau'r system dyletswydd yn ôl y galw (RDS) fel y sail. Mewn gwirionedd, serch hynny, mae'r mwyafrif o alwadau tân diangen yn digwydd mewn ardaloedd trefol lle mae gorsafoedd yn rhai â chriwiau amser cyflawn neu griwiau dydd. Yn wir, amcangyfrifodd yr Awdurdod yn 2014 mai dim ond 15% o'r galwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig yr ymatebodd iddynt oedd o'i orsafoedd system dyletswydd yn ôl y galw.

24 Amcangyfrifodd yr Awdurdod y byddai'r newid i'w bolisi yn 2014 yn arwain at arbed £25,000 mewn costau. Mae hyn yn seiliedig ar y galw ar orsafoedd system dyletswydd yn ôl y galw yn unig (h.y. oddeutu 15% o gyfanswm nifer y galwadau diangen). Mae hyn yn adlewyrchu ystyriaeth gyfyngedig i'r effaith ar ei adnoddau. Er bod y papur polisi wedi amlygu bod yr effaith ariannol yn mynd y tu hwnt i'r effaith ar ei orsafoedd system dyletswydd yn ôl y galw, nid aeth mor bell â nodi sut y byddai'n rhoi cyfrif am y gwahaniaeth rhwng yr arbediad o £25,000 mewn costau a amcangyfrifwyd ganddo a chost ariannol ehangach ymateb alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig (oddeutu £150,000 y flwyddyn), er enghraifft trwy nodi sut y gellid defnyddio'r arbedion a fyddai'n deillio o'r newid i'w bolisi – e.e. buddsoddi mewn offer, hyfforddiant neu gyfraniad pellach at fynd i'r afael â diffygion yn y gyllideb.

25 I wrthweithio effaith ariannol ymateb i alwadau diangen, mae rhai ATAau yn Lloegr wedi rhagnodi taliadau ar gyfer safleoedd sy'n cynhyrchu galwadau diangen lluosog. Er enghraifft, mae ATA Cleveland yn codi £345 (heb gynnwys TAW) ar safleoedd o'u pumed alwad.[13] Yn yr un modd, mae ATA Glannau Humber yn codi isafswm o £365.75 o'r bedwaredd alwad ddiangen.[14]

Gweithredol

26 Mae ymateb i alwadau diangen yn tarfu heb fod angen. Mae hyn yn amlygu pwysigrwydd lleihau'r galwadau yr ymatebir iddynt. Gall ddargyfeirio pobl oddi wrth hyfforddiant, gwaith atal, neu waith ymgyfarwyddo â safleoedd, sydd i gyd yn dasgau hollbwysig er mwyn i griw gynnal gallu gweithredol. Mae tarfu ar hyfforddiant yn arbennig o gostus, fel a amlygwyd gan adroddiad diweddaraf Llywodraeth Cymru[15], sy'n nodi risgiau o beidio â chynnal cymwyseddau staff pan fo criwiau'n ymateb yn rheolaidd i alwadau diangen.

27 Gallai'r effaith weithredol fod yn arwyddocaol i ddiffoddwyr tân sydd ar ddyletswydd yn ôl y galw, sydd â llai o gapasiti i fynychu hyfforddiant o'i gymharu â chriwiau amser cyflawn. Yn nodweddiadol, mae diffoddwyr tân sydd ar ddyletswydd yn ôl y

[13] ATA Cleveland, Fire Alarms

[14] ATA Glannau Humber, Call out charges 2022-23

[15] Llywodraeth Cymru, Adolygiad thematig o hyfforddiant gweithredol o fewn Gwasanaethau Tân ac Achub Cymru, Hydref 2022

galw'n cael dwy i dair awr o hyfforddiant yr wythnos, a all gael eu colli'n llwyr os yw'n ofynnol iddynt ymateb i alwadau diangen yn ystod oriau hyfforddi.

28 Hefyd, gan bod model y system dyletswydd yn ôl y galw'n dibynnu ar ewyllys da cyflogwyr i ryddhau staff i ymateb i alwad yn ystod eu horiau gwaith, mae cynyddu ymatebion i alwadau diangen yn creu perygl o atal busnesau rhag cefnogi eu staff i ymgymryd â rôl fel rhan o'r system dyletswydd yn ôl y galw. Gallai hyn gael effaith negyddol ar gadw staff.

Amgylcheddol

29 Fel a nodwyd yn ein hadroddiad ar Leihau Allyriadau Carbon[16] yn 2021-22, ceir effeithiau amgylcheddol sylweddol wrth ddarparu gwasanaethau tân ac achub. Mae hyn yn cynnwys defnyddio tanwydd ar gyfer ymateb, yn ogystal ag effaith amgylcheddol teithio gan ddiffoddwyr tân i'w gorsaf. O ystyried bod 47% o'r holl ddigwyddiadau yr ymatebodd yr Awdurdod iddynt yn 2021-22 yn alwadau tân diangen[17], mae'n faes lle gellid lleihau allyriadau carbon yn sylweddol.

Diogelwch

30 Mae lleihau galwadau diangen yn hollbwysig i leihau risgiau i ddiogelwch. Mae nifer yr achosion o alwadau diangen yn cael effaith a allai fod yn sylweddol ar risgiau i ddiogelwch cymunedau hefyd, megis risgiau i ddiogelwch ar y ffyrdd a hunanfodlonrwydd.

31 Mae risgiau i ddiogelwch ar y ffyrdd yn bresennol pryd bynnag y mae'r gwasanaethau brys yn ymateb i ddigwyddiad. Gall gyrru ar gyflymder neu dan amodau golau glas achosi risgiau sylweddol i griwiau a defnyddwyr eraill y ffyrdd. Mae'r risg hefyd yn bresennol ar gyflymder arferol y ffordd, oherwydd maint a phwysau sylweddol injans tân.

32 Gall niferoedd uchel o alwadau diangen arwain at hunanfodlonrwydd ymhlith deiliaid adeiladau a dinasyddion hefyd. Er enghraifft, gall arwain at ddiffyg ymateb yn ystod digwyddiad go iawn, gan achosi mwy o risg i'r meddianwyr a'r criw sy'n ymateb. Felly mae lleihau galwadau diangen yn helpu i leihau'r risgiau i ddiogelwch criwiau'r Awdurdod a chymunedau.

Yr hyn y mae eraill yn ei wneud

33 Mae ATAau ledled y DU wedi llunio gwahanol ddatrysiadau i fynd i'r afael â nifer y galwadau diangen. Maent yn faich sylweddol ar y gorsafoedd lleol ac yn cyfyngu ar

[16] Lleihau allyriadau carbon yn ATA Gogledd Cymru, Archwilio Cymru, Mawrth 2022

[17] Tanau, Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig a Galwadau tân diangen yr ymatebwyd iddynt gan Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru (llyw.cymru)

yr amser y gellir ei dreulio ar faterion eraill. Canfu ymchwil gan y Swyddfa Gartref[18] fod 63,000 o oriau wedi cael eu gwastraffu yn Lloegr yn ystod 2017-18 o ganlyniad i ymateb i alwadau diangen.

34 O ganlyniad, mae gwasanaethau tân ac achub Lloegr wedi datblygu ystod o ddulliau i helpu i leihau nifer y galwadau diangen yr ymatebir iddynt, sy'n amrywio o ran y defnydd ohonynt **(Arddangosyn 5)**.

Arddangosyn 5: dulliau enghreifftiol a ddefnyddiwyd gan ATAau Lloegr yn 2018

Dull	Disgrifiad	Cyfran ATAau Lloegr a fabwysiadodd y dull yn 2018
Herio galwadau	Lle mae staff rheoli tân yn gofyn cwestiynau i'r rhai sy'n gwneud galwad i gadarnhau a yw tân yn un go iawn i atal ymateb cyntaf.	93%
Mentrau addysg a gwybodaeth	Rhoddir gwybodaeth neu ddeunyddiau i ddeiliaid adeiladau am yr angen i leihau galwadau diangen.	93%
Dim angen cadarnhad	Anfonir ymateb arferol heb gadarnhad.	76%
Ymatebion wedi'u haddasu	Fe ymatebir ar unwaith ond mae'n llai na'r Ymateb Rhagderfynedig (PDA), e.e. anfonir un injan dân i ymchwilio yn hytrach na thair.	74%
Angen cadarnhad (neu 'ail alwad')	Anfonir ymateb dim ond os ceir galwad i gadarnhau bod tân, neu os oes galwadau lluosog yn cael eu hachosi.	60%
Camau gorfodi	Cymerir camau gorfodi cyfreithiol yn erbyn safleoedd sy'n aml yn achosi galwadau diangen, megis archwiliad o ddiogelwch tân neu ddirwy.	33%
Dirwyon	Codir tâl ar safleoedd â galwadau diangen mynych.	24%
Peidio at ymateb	Ar ôl rhybudd, nid ymatebir i safleoedd sy'n achosi galwadau diangen yn fynych.	13%

Ffynhonnell: Ymchwil y Swyddfa Gartref

35 Mae Cymdeithas Genedlaethol y Prif Swyddogion Tân wedi cyhoeddi pecyn cymorth[19] i gynorthwyo ATAau gyda'u gwaith i reoli galwadau diangen a'r opsiynau posibl i'w hystyried. Mae'r rhain yn cynnwys:

[18] Y Swyddfa Gartref, Trends in fire false alarms and fire false alarm policies, Tachwedd 2022

[19] Cyngor Cenedlaethol y Prif Swyddogion Tân, Unwanted fires signals toolbox

- peidio ag ymateb i alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig yn ystod y dydd oni bai fod lefel uwch o risg (e.e. risg bod rhywun yn cysgu neu safle risg-uwch fel ysbyty).
- codi tâl ar ddeiliaid adeilad sy'n achosi UwFS yn fynych.
- ei gwneud yn ofynnol i safleoedd gofrestru eu larymau tân awtomatig i'w gwneud yn bosibl monitro'n fanylach i helpu trinwyr galwadau i wneud penderfyniadau ar sail gwybodaeth well.
- pennu trothwyon ar gyfer ymateb wedi'i addasu yn seiliedig ar nifer y synwyryddion mewn adeilad (e.e. byddai adeilad â 500 o synwyryddion yn cael ymateb llawn gyda deg UwFS tra na fyddai adeilad â 100 o synwyryddion yn ei gael).
- blaenoriaethu gwaith ar addysgu a hysbysu pobl ynghylch eu cyfrifoldebau a bod â swyddogion wedi'u neilltuo i helpu i hwyluso newid mewn adeiladau/sefydliadau â niferoedd uchel o alwadau diangen.
- ymgysylltu â Chanolfannau Derbyn Larymau i wella'r modd yr ymdrinnir â galwadau ac annog cyrff i gynnal gwiriadau gweledol i gadarnhau bod tân.

36 Mae'r pecyn cymorth ac ymchwil yn dangos ehangder y dulliau sydd ar gael i ATAau, gan adlewyrchu eu hamgylchiadau lleol a'u parodrwydd i dderbyn risg.

Rheoli galwadau diangen yn ATA Gogledd Cymru

Polisi cyfredol

37 Mae gan yr Awdurdod bolisi sy'n eglur ac wedi ymwreiddio'n dda i benderfynu ar ei ymateb i alwadau a ysgogir gan larymau tân awtomatig. Ni fydd yn anfon ymateb brys pan ysgogir galwad gan larwm tân awtomatig oni bai y ceir galwad 999 ategol i gadarnhau bod tân. Ceir eithriadau a fydd yn ennyn ymateb, sef:

- pob eiddo preswyl – lle mae'r cyfrifoldeb am ddiogelwch y deiliaid yn gorwedd gyda'r unigolion sy'n byw yno – bydd CEF Berwyn, ysbytai, tai gwarchodol a thai amlfeddiannaeth yn dal i gael ymateb.
- bydd lletyau cysgu eraill ac ysgolion – megis cartrefi gofal, hostelau, pob ysgol a choleg, gwestai a neuaddau preswyl wedi'u heithrio rhwng 8pm ac 8am. Yn ystod yr oriau hyn, byddant yn ymateb i alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig.

- pob safle Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr (COMAH)[20] yng Ngogledd Cymru a fydd yn dal i gael ymateb fel arfer.
- mae gan adran Reoli'r Awdurdod restr hefyd o safleoedd masnachol/diwydiannol eraill y bydd yn ymateb iddynt. Caiff y broses o gymhwyso eithriadau ei goruchwylio gan y Pennaeth Diogelwch Tân.

38 Cafodd y rhifyn cyfredol o bolisi'r Awdurdod ei fabwysiadu ym mis Medi 2022, yn dilyn adolygiad. Fe ganolbwyntiodd yr adolygiad ar broffil risgiau esblygol oherwydd newidiadau ym meddiannaeth adeiladau o ganlyniad i'r pandemig. Er enghraifft, os oedd yn llai tebygol y byddai rhywun yn bresennol mewn adeilad cyhoeddus byddai disgwyl galwad 999 ategol fel arfer i gadarnhau tân. Heblaw am adolygu rhai eithriadau, mae'r polisi cyfredol yn atgyfnerthu'r dull a fabwysiadwyd yn 2014 fwy neu lai. Cyn 2014, roedd yr Awdurdod yn ymateb i'r holl alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig heb eu herio rhyw lawer neu heb eu herio o gwbl.

Perfformiad cyfredol

39 Fe arweiniodd y polisi a fabwysiadwyd gan yr Awdurdod yn 2014 at leihad dramatig yn nifer y galwadau tân diangen y mae'n ymateb iddynt. Er bod ymatebion i alwadau diangen yn dal i fod yn gyfran sylweddol o'r holl ddigwyddiadau y mae'r Awdurdod yn ymateb iddynt, dengys **Arddangosyn 6** fod cyfanswm y digwyddiadau wedi gostwng dros amser. Mae'r Awdurdod yn ymateb i oddeutu 700 yn llai o alwadau diangen o'i gymharu â 10 mlynedd yn ôl; lleihad o 22%.

Arddangosyn 6: yr holl alwadau diangen y mae'r Awdurdod wedi ymateb iddynt dros y 10 mlynedd ddiwethaf

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
Yr holl ddigwyddiadau yr ymatebwyd iddynt (mae'n cynnwys galwadau tân diangen)	6,803	6,356	6,099	4,879	5,348	5,733	5,300	4,872	4,699	5,354

[20] Safleoedd a gwmpesir gan Reoliadau Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr (COMAH) 2015 yw safleoedd COMAH. Mae'r rheoliadau'n cwmpasu unrhyw sefydliad sy'n storio symiau mawr o gemegau diwydiannol peryglus neu'n trin y rhain fel arall.

Galwadau tân diangen yr ymatebwyd iddynt	3,229	3,088	3,203	1,975	2,124	2,102	2,256	2,263	2,302	2,506
Galwadau tân diangen fel cyfran o'r holl ddigwyddiadau	47%	49%	53%	40%	40%	37%	43%	46%	49%	47%

Ffynhonnell: Tanau, Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig a Galwadau tân diangen yr ymatebwyd iddynt gan Wasanaethau Tân ac Achub yng Nghymru (llyw.cymru)

40 Caiff effaith y newid i'r polisi yn 2014 ei dangos yn glir gan ddata ar y modd y mae'r Awdurdod wedi ymateb i alwadau tân a ysgogwyd gan gyfarpar. Dengys **Arddangosyn 7** fod yr Awdurdod wedi ymateb i 1,972 o alwadau diangen o'r math yma yn 2013-14, y flwyddyn cyn y newid i'w bolisi. Yn y flwyddyn ganlynol, pan oedd wedi dechrau gweithredu yn ôl y polisi newydd (2014-15), fe leihaodd hyn i 966. Er bod y data'n cynnwys larymau tân awtomatig ar safleoedd domestig ac annomestig, mae'n dangos lleihad sylweddol mewn galwadau diangen sy'n dangos effaith gadarnhaol ei bolisi. Hefyd, mae perfformiad wedi cael ei gynnal ers 2014 gyda nifer y galwadau tân diangen yr ymatebwyd iddynt yn ystod 2021-22 ryw 29% yn is na 10 mlynedd yn ôl. Fodd bynnag, mae'r niferoedd wedi cynyddu'n gyson ers 2015-16, gan amlygu'r angen i adolygu a monitro ymatebion yn rheolaidd.

Arddangosyn 7: galwadau diangen oherwydd cyfarpar (domestig ac annomestig), dros gyfnod o 10 mlynedd

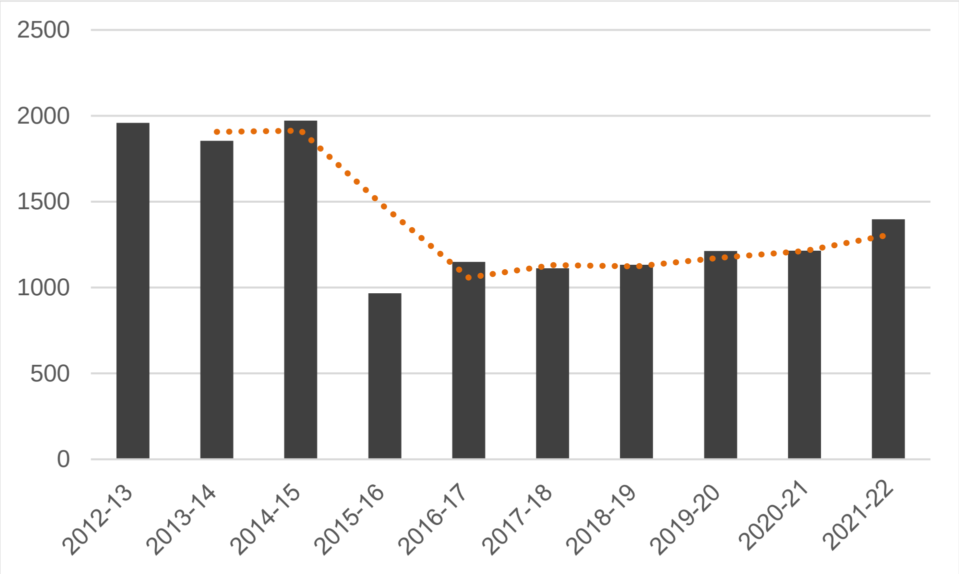

Ffynhonnell: Galwadau diangen yn ôl rheswm a blwyddyn ariannol (llyw.cymru)

Deall yr her

41 Mae gan yr Awdurdod ddealltwriaeth dda am leoliad, achos ac effaith galwadau tân diangen mewn safleoedd annomestig. Mae swyddogion yn disgrifio effeithiau galwadau diangen yn glir ac yn gyson. Mae'r rhain yn cynnwys:

- yr effaith ar gyfleoedd hyfforddi a datblygu a'r risgiau o ran cynnal cymhwysedd, yn enwedig i weithlu gweithredol sydd ar ddyletswydd yn ôl y galw yn bennaf;
- y materion o ran argaeledd a chapasiti, a sut y mae ymateb i alwadau diangen yn creu risg i gapasiti criwiau i ymateb i achos brys go iawn;
- mwy o risgiau ar y ffyrdd mewn perthynas ag ymateb brys; a
- risgiau mewn perthynas â hunanfodlonrwydd y cyhoedd, sy'n effeithio ar sut y gallai pobl ymateb i achos brys go iawn.

42 Fodd bynnag, nid yw dealltwriaeth yr Awdurdod am effaith amgylcheddol ac ariannol ymateb i alwadau diangen wedi datblygu i'r un graddau. Fel a ddisgrifir uchod (paragraffau 21-23), aeth peth amser heibio ers i'r Awdurdod feintioli a diweddaru ei asesiad o effaith ariannol ymateb i alwadau diangen. Er mwyn i'r Awdurdod wireddu uchelgeisiau Llywodraeth Cymru o ran ehangu rôl y diffoddwr tân yn y dyfodol mewn modd effeithiol, bydd angen iddo ddangos bod ganddo afael fwy cadarn ar effaith galwadau diangen ar ei adnoddau, gan gynnwys staff amser cyflawn a staff sydd ar ddyletswydd yn ôl y galw.

43 Yn gadarnhaol, mae'r Awdurdod yn dysgu o'i ddull blaenorol o leihau ymatebion i alwadau diangen. Mae **Arddangosyn 7** yn dangos, ers y gostyngiad cychwynnol

yn dilyn cyflwyno'i bolisi yn 2014, bod ymatebion i alwadau diangen oherwydd cyfarpar wedi cynyddu 45% rhwng 2015-16 a 2021-22. Wrth adolygu ei ddull, canfu'r Awdurdod y gallai ei bolisi fod wedi cael ei gymhwyso'n rhy llym i ddechrau, ac mae'r rhestr o unedau eiddo sydd wedi'u heithrio wedi cynyddu dros amser wrth i'w ddealltwriaeth am risg ddatblygu. Hefyd, disgrifiodd swyddogion effaith adeiladu nifer gynyddol o ddatblygiadau tai newydd gyda systemau larwm tân awtomatig fel elfen safonol – er enghraifft, cartrefi newydd yn cael eu hadeiladu â larymau mwg gwifredig ac adeiladau amlfeddiannaeth gyda systemau sy'n bresennol mewn ardaloedd cymunol.

44 Mae'r Awdurdod yn cynnal adolygiadau rheolaidd o ymatebion i alwadau diangen ac mae ganddo ddealltwriaeth dda am y math o sefydliadau sy'n creu'r galw mwyaf yn hyn o beth. Er enghraifft, fe wnaeth adroddiad i Dîm Arwain Gwasanaethau'r Awdurdod ym mis Tachwedd 2022 amlygu nifer y galwadau diangen a'r rhesymau dros eu hysgogi. Roedd hyn yn cynnwys dadansoddiad o'r 152 o alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig mewn unedau eiddo annomestig yn ail chwarter 2022-23. O'r rhain, roedd 134 mewn ysbytai. Mae hyn yn adlewyrchu'r her allweddol sy'n wynebu'r Awdurdod wrth geisio lleihau galwadau diangen – y bwrdd iechyd sy'n achosi'r mwyaf ohonynt o bell ffordd.

45 Mae gan yr Awdurdod systemau da i gofnodi a mesur nifer a natur y galwadau tân diangen. Er enghraifft, mae ei blatfformau mewnol yn hwyluso'r broses o adrodd am alwadau diangen i'w gwneud yn bosibl cofnodi gwybodaeth fanwl a'i rhannu gyda chydweithwyr yn y bwrdd iechyd i helpu i adnabod tueddiadau. Gan adeiladu ar hyn, fe wnaeth swyddogion y cyfwelom ni â hwy amlygu prosiectau sy'n mynd rhagddynt i ddatblygu dangosfyrddau data mewn amser real i helpu i arfogi a grymuso timau lleol i reoli ymatebion yn seiliedig ar ddata mwy gronynnog.

46 Er gwaethaf y datblygiad cadarnhaol yma, nid yw dangosfyrddau data ond mor dda â'r wybodaeth a fewnbynnir. Yn hyn o beth, canfuom gyfleoedd i wella sut y mae'r Awdurdod yn cofnodi data. Er enghraifft, ceir anghysonderau o ran sut y mae'r Awdurdod yn cofnodi data pan fo injans tân yn cael eu galw'n ôl i'r orsaf cyn cyrraedd pen y daith. Mae enghreifftiau eraill yn cynnwys anghysonderau o ran sut y mae ffurflenni ar ôl digwyddiadau'n cael eu cwblhau gan griwiau ymateb yn dilyn ymateb i alwadau diangen.

47 Ceir rhai dehongliadau amrywiol hefyd o'r hyn sy'n gyfystyr â 'galwad ddiangen' – er enghraifft, gan ddibynnu ar eich safbwynt, gallai patrwm diweddar o ddigwyddiadau a arweiniodd at ysgogi galwadau gan larymau tân awtomatig yn CEF Berwyn yn Wrecsam gael ei ddisgrifio fel tanau, digwyddiadau llosgi bwriadol neu alwadau diangen. Bydd cytuno ar y diffiniadau a sicrhau cysondeb o ran sut y caiff data'i gofnodi'n rhoi mwy o hyder i'r Awdurdod wrth ddefnyddio data i oleuo dulliau yn y dyfodol i leihau galwadau diangen.

48 Ar adeg ein harchwiliad, canfuom gyfle i wella sut y mae'r Awdurdod yn cofnodi ac yn defnyddio data ar alwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig sydd y tu allan i'w bolisi ymateb (e.e. eiddo masnachol risg isel). Byddai adrodd ar nifer y galwadau y mae'r Awdurdod wedi peidio ag ymateb iddynt, ynghyd â data ariannol

mwy cadarn, yn ei helpu i ddangos yn well beth yw effaith ei bolisi dros amser. Ar ben hynny, mae patrymau mewn galwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig yn bwysig i'w monitro hyd yn oed os nad yw'r Awdurdod yn ymateb. Gall patrymau o'r fath ddynodi eiddo a reolir yn wael yng nghyd-destun diogelwch tân. Ac mae'r risg y bydd galwadau diangen yn achosi hunanfodlonrwydd ymhlith y cyhoedd yn dal i fod yn berthnasol, ni waeth pa un a yw'r Awdurdod yn ymateb ai peidio.

Mynd i'r afael â safleoedd problemus

49 Er nad yw'n glir i ba raddau y gwnaeth yr Awdurdod ymgysylltu â rhanddeiliaid ehangach a'u cynnwys wrth lunio'i bolisi yn 2014, cafodd y newid dull ei gyfleu'n dda ar y pryd, gan helpu i sicrhau proses bontio esmwyth. Fe wnaeth llenyddiaeth hyrwyddo dargedu'r rhai y byddai'r newid yn effeithio arnynt ac fe wnaeth cynllunio cyfathrebiadau helpu'r Awdurdod i baratoi ar gyfer unrhyw adlach negyddol.

50 Fel prif ffynhonnell galwadau diangen a ysgogir gan larymau tân awtomatig ledled y rhanbarth, mae gan yr Awdurdod ddull da o weithio gyda'r bwrdd iechyd i leihau nifer y galwadau a ysgogir. Mae swyddogion yn dangos dealltwriaeth ardderchog am brif achosion galwadau a ysgogir gan larymau tân awtomatig yn y safleoedd problemus hyn, gan ddefnyddio data gronynnog i ategu dadansoddiad manwl o'r prif achosion ar safleoedd ysbytai. Mae'r modd y rhennir gwybodaeth yn nodweddiadol o'r perthnasoedd gweithio da rhwng yr Awdurdod a'r timau ystadau ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Mae hyn yn bwysig oherwydd, ar ôl penderfynu yn erbyn egwyddor cymryd camau gorfodi mewn safleoedd problemus, mae'r Awdurdod yn dibynnu ar berthnasoedd gweithio da i ddylanwadu ar newid.

51 Serch hynny, er gwaethaf y perthnasoedd cadarnhaol mae cyflymder y newid gan bartneriaid yn araf ac mae'r bwrdd iechyd yn dal i achosi nifer sylweddol o alwadau diangen. Mae newidiadau i ymateb rhagderfynedig yr Awdurdod yn adlewyrchu'r heriau y mae hyn yn eu hachosi. Er enghraifft, i leihau'r effaith ar ei adnoddau, mae ymateb yr Awdurdod yn ystod y dydd yn cynnwys anfon dim ond un injan dân i ysbytai yn dilyn galwad a ysgogwyd gan larwm tân awtomatig, gan ddisgwyl mai galwad ddiangen fydd hi. Mae hwn yn gydbwysedd anodd i'w daro ac yn dibynnu ar barodrwydd yr Awdurdod i dderbyn risg – os oes tân mawr mewn ysbyty, mae'n annhebygol y byddai un injan dân yn gallu ei ddiffodd, a gallai'r oedi cyn bod ail injan dân yn cyrraedd fod yn sylweddol. Nid yw parodrwydd yr Awdurdod i dderbyn risg yn ymestyn i archwilio hyn ymhellach, er enghraifft trwy gymhwyso'r un rhesymeg fel y sail dros beidio ag anfon unrhyw injans tân mewn ymateb i alwadau a ysgogir gan larymau tân awtomatig mewn ysbytai.

Dull cynaliadwy?

52 Ar y cyfan, canfu ein hadolygiad fod gan yr Awdurdod ddull da, seiliedig-ar-risg o reoli galwadau diangen. Fodd bynnag, mae'r anawsterau allweddol sy'n wynebu'r Awdurdod wedi'u canoli ar ei gapasiti i gynnal ei ddull cyfredol a pharhau i

ddarparu adnoddau ar gyfer ei wasanaethau mewn modd sy'n adlewyrchu risgiau. Yn hyn o beth, ac o ystyried y galw sylweddol y maent yn dal i'w roi ar yr Awdurdod, ni ellir ystyried bod galwadau diangen yn fater unigol a rhaid eu hystyried ochr yn ochr â'r heriau ehangach sy'n wynebu'r Awdurdod.

53 Mae'r Awdurdod ar siwrne o newid ac mae'r arweinyddiaeth newydd wedi arwain at gyflwyno nifer o faterion dyrys gerbron. Mae hyn yn cynnwys:

- Adolygiad o Ddarpariaeth Ymateb Brys ar raddfa eang ledled Gogledd Cymru. Fel a ddisgrifiwyd uchod, mae'r gyfran uchel o alwadau diangen y mae'r Awdurdod yn ymateb iddynt yn effeithio'n sylweddol ar gapasiti. Yng nghyd-destun disgwyliadau cynyddol ac adnoddau lleihaol, mae'n bwysig bod yr Awdurdod yn meintioli effaith galwadau diangen yn gywir i gefnogi arfarniadau o'r opsiynau yn y dyfodol.
- sylfaen asedau'r Awdurdod, gan gynnwys nifer y gorsafoedd tân a'u lleoliad. Mae cysylltiad annatod rhwng hyn a'r adolygiad o ddarpariaeth ar gyfer ymateb i danau ar draws y rhanbarth, ac mae'n adlewyrchu adolygiad diweddar yr Archwilydd Cyffredinol o gydnerthedd corfforaethol yr Awdurdod. Amlygodd ein hadroddiad nad yw ei orsafoedd tân wastad wedi'u lleoli yn y lle gorau i gynnal cydnerthedd y gwasanaeth gyda'r rôl newidiol a'r disgwyliadau a osodir ar wasanaethau tân ac achub.[21]
- anawsterau recriwtio a chadw sy'n effeithio ar argaeledd staff ar alwad, yng nghyd-destun model darparu sydd â phwyslais trwm ar ddiffoddwyr tân sydd ar ddyletswydd yn ôl y galw. Ataliwyd gweithgarwch recriwtio yn ystod y pandemig, ac ar ôl hynny mae'r Awdurdod wedi ei chael yn anodd cyrraedd ei dargedau recriwtio ar gyfer diffoddwyr tân ar alwad. Amlygodd swyddogion fod lleihau nifer y galwadau diangen yr ymatebir iddynt yn gallu cael ei ystyried yn rhwystr yn hyn o beth, gan bod llawer o'r arbedion ariannol posibl yn uniongyrchol gysylltiedig â ffioedd galwadau allan. Eto, mae hyn yn amlygu pwysigrwydd meintioli capasiti staff yn gywir, i oleuo penderfyniadau strategol ynglŷn ag "adleoli adnoddau dynol ac eraill... i gyflawni tasgau mwy cynhyrchiol".[22]
- buddsoddiad mewn cyfleusterau hyfforddi newydd. Mae angen buddsoddiad sylweddol i ddatblygu canolfan hyfforddi newydd yng Ngogledd Cymru i gefnogi cymhwysedd diffoddwyr tân. Mae galwadau diangen yn effeithio ar gapasiti diffoddwyr tân i fynychu digwyddiadau hyfforddi a datblygu ac mae angen ystyried hyn yng nghyd-destun ei fuddsoddiad mewn cyfleusterau newydd.
- strwythur llywodraethu newydd a diwylliant esblygol y sefydliad. Yn ddiweddar mae'r Awdurdod wedi sefydlu strwythur llywodraethu newydd o

[21] Cydnerthedd Corfforaethol yn Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, Archwilio Cymru, Mai 2021

[22] Nodir y disgwyliad hwn yn Fframwaith Cenedlaethol y Gwasanaethau Tân ac Achub 2016 gan Lywodraeth Cymru

fewn y cnewyllyn o swyddogion, gyda golwg ar wella ffocws ar berfformiad a helpu i ddatganoli prosesau penderfynu a chraffu ar berfformiad ar bob lefel briodol.

54 Mae hon yn agenda sy'n gryn her, a hithau wedi'i gosod yn erbyn cefnlen o ddiffygion yn y gyllideb yn awr ac yn y dyfodol. Fodd bynnag, er bod gwybodaeth am berfformiad mewn perthynas â galwadau diangen wedi cael ei chyflwyno iddynt, ni chanfu ein hadolygiad ni o gofnodion cyfarfodydd yr Awdurdod llawn a'r Pwyllgor Archwilio dros y ddwy flynedd ddiwethaf ryw lawer o dystiolaeth bod Aelodau wedi bod wrthi'n ceisio herio perfformiad mewn perthynas â galwadau diangen i helpu i gefnogi gwelliant ariannol a gweithredol.

55 Caiff cydnerthedd cyfyngedig yr Awdurdod yng nghyd-destun galwadau diangen ei enghreifftio gan ei ddull o ymdrin â diogelwch tân i fusnesau. Er bod ganddo ddull da o leihau nifer y galwadau a ysgogwyd gan larymau tân awtomatig y mae'n ymateb iddynt, mae'n anorfod bod ei benderfyniad i beidio ag ymateb i gyfran fawr o alwadau diangen yn cynyddu'r pwyslais ar drefn lle mae cydweithwyr diogelwch tân yn ymateb mewn ffordd wahanol, er enghraifft trwy adnabod patrymau o ddigwyddiadau ac archwilio gweithdrefnau diogelwch tân mewn modd rhagweithiol, neu gymryd camau dilynol trwy waith cydweithwyr ym maes addysg i fusnesau. Mae paragraff 48 o'r adroddiad hwn yn amlygu cyfleoedd i gryfhau'r cysylltiadau rhwng data ar alwadau a ysgogir gan larymau tân awtomatig a llwythi gwaith cydweithwyr ym maes diogelwch tân i fusnesau. Fodd bynnag, canfuom fod rhwystrau i wneud hyn, yn anad dim y cyfle cyfyngedig i gynyddu llwythi gwaith o fewn y strwythur cyfredol, gyda thimau eisoes yn gweithio hyd eithaf eu capasiti.

Atodiad 1

Ymagwedd archwilio a'r fethodoleg

Ymagwedd archwilio

Roedd ein hymagwedd yn ymwneud â deall dull yr Awdurdod o leihau galwadau tân diangen, gan ganolbwyntio'n arbennig ar leoliadau annomestig. Roedd yr adolygiad yn ceisio ateb y cwestiwn 'A yw'r Awdurdod yn gwneud popeth y gall ei wneud i leihau nifer y galwadau tân diangen annomestig a'i ymatebion iddynt?'. Roedd ein ffocws ar gamau gweithredu'r Awdurdod, nid y camau gweithredu sydd ar gael i reolwyr adeiladau neu bobl gyfrifol.

Fe gwblhaom ni ein gwaith maes ar draws pob un o'r tri Awdurdod Tân ac Achub ar wahân, gan ddefnyddio'r un tîm ar draws y tri. Fe wnaeth hyn ein galluogi i gael mewnwelediad i bob Awdurdod, yn ogystal â goleuo allbwn cenedlaethol sydd ar ddod.

Fe geisiom ni fod yn hyblyg i gyd-fynd ag amserlenni swyddogion wrth drefnu a gwneud ein gwaith maes, gan sicrhau nad oedd ein gwaith yn tynnu oddi wrth waith gweithredol yr Awdurdod.

Methodoleg

Cwblhawyd ein hadolygiad rhwng mis Medi 2022 a mis Mawrth 2023. Fe ddefnyddiom ni ystod o ddulliau i ddod i gasgliadau ar gyfer ein hadolygiad:

- adolygu dogfennau – fe wnaethom adolygu polisïau a dogfennaeth a ddarparwyd gan yr Awdurdod, yn ogystal ag adolygu gwybodaeth a gyhoeddwyd ganddo, fel ei wefan. Hefyd, fe wnaethom adolygu dogfennaeth gan Lywodraeth Cymru, Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru a grwpiau cynrychiolaidd.
- dadansoddi data – fe wnaethom ddadansoddi data a ddarparwyd gan yr Awdurdod a data a oedd ar gael yn gyhoeddus. Roedd hyn yn cynnwys data rheoli, data System Cofnodi Digwyddiadau (IRS) a data arall a oedd ar gael o StatsCymru.
- cyfweliadau lleol – fe gyfwelom ni â swyddogion a enwebwyd gan yr Awdurdod a oedd yn cwmpasu ystod o wahanol feysydd, yn gorfforaethol ac yn lleol. Roedd hyn yn cynnwys y swyddog arweiniol ar gyfer galwadau diangen, swyddogion Diogelwch Tân i Fusnesau ac uwch swyddogion.
- cyfweliadau cenedlaethol – fe gyfwelom ni â chynrychiolwyr byrddau iechyd lleol, Partneriaeth Cydwasanaethau GIG Cymru a Chyngor Cenedlaethol y Prif Swyddogion Tân.
- arolwg – fe ddyluniom ni arolwg ar gyfer rheolwyr adeiladau a phobl gyfrifol i gasglu eu barn ynglŷn â galwadau diangen a'r Awdurdod. Fe wnaethom annog yr Awdurdod i anfon hwn at sefydliadau yn ei ardal, yn ogystal â'i hyrwyddo trwy rwydweithiau proffesiynol, megis grŵp Rheolwyr Ystadau'r GIG. Yn anffodus, cafwyd rhy ychydig o ymatebion i allu defnyddio'r dystiolaeth hon i ddod i gasgliadau.

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500
Ffacs: 029 2032 0600
Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru
Gwefan: www.archwilio.cymru

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.